
This is the **published version** of the article:

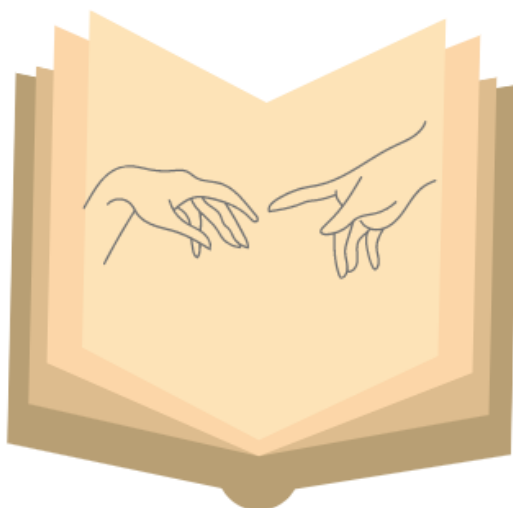
Hernández Gutiérrez, Carla; Diaz Fuentes, Alejandro, dir. Projecte Vincles. Disseny i implementació d'una intervenció socioeducativa en l'àmbit de l'execució penal i la maternitat. 2021. 196 pag. (827 Grau en Educació Social)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/247551>

under the terms of the license

Projecte Vincles

Disseny i Implementació d'una Intervenció Socioeducativa en l'Àmbit de l'Execució Penal i la Maternitat

TREBALL DE FI DE GRAU

CARLA HERNÁNDEZ GUTIÉRREZ

4/06/2021 – Informe d'Avaluació Final
Grau d'Educació Social

Alejandro Diaz Fuentes – Departament de Pedagogia Aplicada

"L'èxit amb les nostres filles en un futur es mesurarà per la intensitat i qualitat de les relacions afectives que hem estat capaços de construir amb elles des de la infància"

- René Spitz, 1978 -

©2021, Carla Hernández Gutiérrez
S'autoritza la reproducció total o
parcial de l'obra amb fins acadèmics, per
qualsevol medi o procediment, si s'esmenta la
font i l'autora.

SUMARI

1. PRESENTACIÓ DEL DOCUMENT	1
2. INTRODUCCIÓ	2
2.1. Presentació i Justificació del Projecte <i>Vincles</i>	2
2.1.1. Estat de la Qüestió: Execució Penal i Maternitat	2
2.1.2. Delimitació i Justificació de la Problemàtica Existent: La Maternitat en una Unitat Dependent	3
2.2. Qüestions a Resoldre i Propòsits del Projecte	4
3. MARC TEÒRIC	5
3.1. El Víncl Afectiu Maternofíal	5
3.2. Les Competències Maternals Vinculars	6
3.2.1. El Concepte de Competència Vinculat a l'Àmbit de la Maternitat	6
3.2.2. Definició i Components de les Competències Maternals Vinculars	6
3.2.2.1. La Mentalització	7
3.2.2.2. La Sensibilitat Maternal	7
3.2.2.3. La Calidesa Emocional	8
3.2.2.4. L'Involucrament Maternal	9
4. MARC METODOLÒGIC	9
5. DISSENY DEL PROJECTE VINCLES	12
5.1. Dades Identificatives del Projecte	12
5.2. Dades Descriptives del Projecte	13
6. EL PROCÉS D'AVUACIÓ	15
7. PRESENTACIÓ DELS RESULTATS	15
7.1. Resultats i Productes Previstos	16
7.1.1. Les Competències Maternals Vinculars	16
7.1.2. Les Competències Transversals	20
7.1.3. Els Contes	21
7.2. Resultats i Productes No Previstos	21
7.3. Els Resultats del Disseny del Projecte	22
8. DISCUSSIÓ DELS RESULTATS	26
8.1. Procés de Detecció de les Necessitats Inicials de les Participants	27
8.2. Disseny, Resultats i Productes: Acceptació del Projecte	28
8.3. Pla d'Avuació per a la Justícia Social: Vàlua de les Participants	29
8.4. Aspectes a Millorar vs. Propostes de Millora	29
9. CONCLUSIONS	31
10. CONSIDERACIONS FINALS	34
11. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	36
12. APÈNDIX	40
13. ANNEXOS	181

ÍNDEX DE FIGURES I TAULES

ÍNDEX DE TAULES

Taula 1. Components de la competència maternal vincular	7
Taula 2. Necessitats del grup diana	11
Taula 3. Informants del procés de detecció de necessitats	11
Taula 4. Característiques de les destinatàries del projecte	13
Taula 5. Validesa interna del projecte <i>Vincles</i>	24

ÍNDEX DE FIGURES

Figura 1. Fases de l'estudi de competències	10
Figura 2. Dades identificatives del projecte	12
Figures 3 i 4. La mentalització final de les participants del projecte <i>Vincles</i>	16
Figures 5 i 6. La sensibilitat maternal final de les participants del projecte <i>Vincles</i>	17
Figures 7 i 8. La calidesa emocional final de les participants del projecte <i>Vincles</i>	18
Figures 9, 10 i 11. L'envolupament maternal final de les participants del projecte <i>Vincles</i>	19
Figures 12, 13 i 14. Les competències transversals finals de les participants del projecte <i>Vincles</i>	20
Figura 15. Resultats del disseny del projecte	23

Resum

Un dels reptes que es presenta avui en l'àmbit de l'execució penal és l'abordatge teòric-pràctic de les relacions maternals i familiars. Des d'aquesta premissa, es dissenya i implementa el Projecte Vincles amb el fi de millorar les competències maternals vinculars i enfortir el vincle maternofilial de quatre usuàries de la Unitat Dependent Àgora, les quals compleixen condemna en tercer grau penitenciari i no poden relacionar-se presencialment amb les seves filles. Així mateix, s'aborden altres competències transversals com la lectoescriptura en català i l'ús de recursos digitals. El procés metodològic parteix d'una detecció de necessitats, de caràcter inicial i diagnòstica, emmarcada en una metodologia mixta basada en l'estudi de competències. L'anàlisi s'ha realitzat mitjançant una estratègia de codificació sistemàtica, oberta, axial i selectiva. Posteriorment, s'ha articulat el procés de planificació i implementació de la intervenció socioeducativa. Els resultats evidencien l'èxit del projecte i la vàlua de les participants. Per una banda, aquest èxit s'ha donat gràcies al procés de detecció de necessitats exhaustiu, contextualitzat i fiable que s'ha portat a terme. Així mateix, guarda relació amb les característiques del mateix disseny de la intervenció, el qual compleix amb gran part dels criteris de referència establerts: eficàcia, rellevància, suficiència, aplicabilitat, eficiència, efectivitat, comprensibilitat, satisfacció, validesa, innovació i transferibilitat. D'altra banda, el pla d'avaluació basat en la justícia social fonamenta els mèrits competencials assolits per les participants quant a la mentalització, la calidesa emocional, l'involucrament maternal i l'adquisició d'aprenentatges paral·lels. No obstant això, les troballes evidencien que la intervenció presenta dues limitacions interrelacionades entre si: per una banda, la dificultat per a desenvolupar la sensibilitat maternal, vinculada amb les connexions familiars i l'educació dels fills. D'altra banda, la necessitat de transitar d'un treball multidisciplinari a un treball interdisciplinari i en xarxa. Aquestes limitacions erigeixen en el repte més rellevant a considerar de cara a futures edicions del projecte, per la qual cosa es proposen diverses orientacions de millora. Finalment, es formulen futures línies d'acció i de recerca amb la intenció d'impulsar la producció científica en l'àrea de coneixement de l'Educació Social.

Paraules Clau

Projecte d'Intervenció Socioeducativa, Execució Penal, Rehabilitació, Maternitat, Vincle Maternofilial, Competències Maternals Vinculars, Mentalització, Calidesa Emocional, Sensibilitat Maternal, Involucrament Maternal.

Resumen

En el ámbito de la ejecución penal, hoy en día se plantea el reto de realizar un abordaje teórico-práctico de las relaciones maternas y familiares. Desde esta premisa, se diseña e implementa el Proyecto *Vincles* con el fin de mejorar las competencias maternas vinculares y fortalecer el vínculo maternofilial de cuatro usuarias de la Unidad Dependiente Ágora, las cuales cumplen condena en tercer grado penitenciario y no pueden relacionarse presencialmente con sus hijas. Así mismo, se abordan otras competencias transversales como la lectoescriptura en catalán y el uso de recursos digitales. El proceso metodológico parte de una detección de necesidades, de carácter inicial y diagnóstica, enmarcada en una metodología mixta basada en el estudio de competencias. El análisis se ha realizado mediante una estrategia de codificación sistemática, abierta, axial i selectiva. Posteriormente, se ha articulado el proceso de planificación e implementación de la intervención socioeducativa. Los resultados evidencian el éxito del proyecto y la valía de las participantes. Por un lado, su éxito se debe al exhaustivo, contextualizado y fiable proceso de detección de necesidades que se ha llevado a cabo. Así mismo, guarda relación con las características del diseño de la intervención, el cual cumple con gran parte de los criterios de referencia establecidos: eficacia, relevancia, suficiencia, aplicabilidad, eficiencia, efectividad, comprensibilidad, satisfacción, validez, innovación y transferibilidad. Por otro lado, el plan de evaluación basado en la justicia social fundamenta los méritos competenciales logrados por las participantes en cuanto a la mentalización, la calidez emocional, el involucramiento maternal y la adquisición de aprendizajes paralelos. Sin embargo, los hallazgos evidencian que la intervención presenta dos limitaciones interrelacionadas entre sí: por un lado, la dificultad para desarrollar la sensibilidad maternal, vinculada con las conexiones familiares y la educación de los hijos. Por otro lado, la necesidad de transitar de un trabajo multidisciplinar a un trabajo interdisciplinario y en red. Estas limitaciones erigen en el reto más relevante a considerar de cara a futuras ediciones del proyecto, por lo cual se proponen varias orientaciones de mejora. Finalmente, se formulan futuras líneas de acción y de investigación con la intención de impulsar la producción científica en el área de conocimiento de la Educación Social.

Palabras Clave

Proyecto de Intervención Socioeducativa, Ejecución Penal, Rehabilitación, Maternidad, Vínculo Maternofilial, Competencias Maternales Vinculares, Mentalización, Calidez Emocional, Sensibilidad Maternal, Involucramiento Maternal.

Abstract

One of the challenges faced today in the field of penal execution is the theoretical-practical approach to maternal and family relationships. From this premise, the Vinculos Project was designed and implemented with the aim of improving maternal bonding skills and strengthening the maternal-filial bond of four users of the Àgora Dependent Unit, who are serving their sentence in the third grade of the penitentiary and cannot relate face-to-face with their daughters. Other transversal competencies are also addressed, such as reading and writing in Catalan and the use of digital resources. The methodological process starts with an initial and diagnostic needs detection, framed in a mixed methodology based on the study of competencies. The analysis was carried out by means of a systematic, open, axial and selective coding strategy. Subsequently, the planning and implementation process of the socio-educational intervention was articulated. The results show the success of the project and the value of the participants. On the one hand, this success has been due to the exhaustive, contextualized and reliable needs detection process that has been carried out, as well as to the characteristics of its design, which complies with most of the established reference criteria: efficacy, relevance, sufficiency, applicability, efficiency, effectiveness, comprehensibility, satisfaction, validity, innovation and transferability. On the other hand, the evaluation plan based on social justice substantiates the competency merits achieved by the participants in terms of mentalization, emotional warmth, maternal involvement and acquisition of parallel learning. However, the findings show that the intervention has two interrelated limitations: on the one hand, the difficulty in developing maternal sensitivity, linked to family connections and children's education. On the other hand, the need to move from multidisciplinary work to interdisciplinary and networked work. These limitations represent the most relevant challenge to be considered for future editions of the project, and several directions for improvement are proposed. Finally, future lines of action and research are formulated with the intention of promoting scientific production in the knowledge area of Social Education.

Key Words

Socio-educational Intervention Project, Penal Enforcement, Rehabilitation, Maternity, Maternal Bonding, Maternal Competencies, Mentalization, Emotional Warmth, Maternal Sensitivity, Maternal Involvement.

Agraïments

El projecte *Vincles* ha sigut dissenyat i implementat gràcies a la contribució valuosa de diverses actores, involucrades des dels seus respectius llocs de feina en diverses entitats i serveis. Per això, un especial agraïment a Mercedes (Psicòloga especialitzada en psicologia evolutiva), a Carlos (Educador Social Tècnic de Projectes Familiars i Sociocomunitaris a Serveis Socials), a Cristina (Educadora Social i Coordinadora de la Unitat Àgora) i a la resta de l'equip de la Unitat de referència per l'entrega, la dedicació, el temps i l'absoluta serietat amb la qual han contribuït.

Un càlid agraïment per a les persones externes que han participat en les sessions del projecte. Gràcies per obrir-vos i compartir les vostres històries i vivències.

Un especial agraïment a Eva, Estela, Gemma i Chloé, beneficiàries del projecte. La vostra participació nodreix al projecte i permet visualitzar la riquesa de l'experiència.

Gràcies a les famílies i els fills/es de les participants. Us heu esforçat molt per a contribuir i participar en el projecte. Un profund agraïment i una invitació a seguir donant suport a les seves famílies en la lluita per a ser cada dia unes mares més properes i aconseguir educar als menors i les menors de forma conjunta.

Gràcies a Àlex, tutor del TFG, qui ha facilitat el seu procés de confecció. Ha donat el suport adequat, sense restriccions de cap naturalesa, perquè pogués desenvolupar aquest projecte, la meua autonomia i la confiança en mi mateixa.

Finalment, un especial agraïment al meu company de vida. Gràcies per ajudar-me a assolir aquest repte personal i acompanyar-me en aquest procés de creixement professional.

1. PRESENTACIÓ DEL DOCUMENT

El present Treball de Fi de Grau (en endavant, TFG) recull el desenvolupament del **projecte Vincles**, una intervenció d'innovació socioeducativa en l'àmbit de l'execució penal i la maternitat.

Al llarg del document es presenten diversos apartats, corresponents a les decisions preses en el marc del projecte.

Per començar, s'introdueix, presenta i justifica el seu plantejament. Seguidament, s'aprofundeix sobre l'estat de la qüestió, així com es delimita i justifica el problema que fonamenta la necessitat de dissenyar-ho. Finalment, es concreten les preguntes i els objectius que ho orienten.

L'apartat següent presenta el marc teòric, en què es recullen les teories que ho fonamenten. Després, se situa el marc metodològic en el qual s'articulen les estratègies dirigides a detectar i avaluar les necessitats de les participants. Tot seguit, es presenta el disseny del projecte a través d'un seguit de dades que ho identifiquen i descriuen.

Seguidament, es troba el procés d'avaluació, el qual recull el pla d'avaluació inicial, continua i final del projecte, així com la seva cronologia.

Posteriorment, es presenten i discuteixen els resultats de la intervenció. Després, se situen les conclusions i les consideracions finals del TFG.

Tot seguit, es presenta la bibliografia utilitzada, que ha estat seleccionada amb cura, utilitzant una cerca sistemàtica per trobar literatura útil i fiable.

Com a antepenúltim apartat, l'apèndix recull la informació (creada per l'autora del TFG) que aclareix certs aspectes, completa la informació o les dades referents a determinats apartats del treball.

Finalment, l'apartat d'annexos recull els materials rellevants d'altres autores, però massa extensos per introduir-los en el cos del treball, que complementen el TFG.

2. INTRODUCCIÓ

2.1. Presentació i Justificació del Projecte Vincles

El projecte socioeducatiu **Vincles** té com a eix central **millorar les competències maternals vinculars i enfortir el vincle afectiu maternofilial** de les **dones** que es troben en l'àmbit de l'**execució penal** i les seves **filles**, les quals viuen distanciades d'elles.

Els motius que han propiciat el seu disseny i la seva implementació, més enllà d'emanar d'una inquietud personal vinculada a aproximar-me a aquest àmbit professional, estan vinculats a la mateixa creença deontològica sobre la capacitat que tenen els programes de tractament de provocar canvis en el context social en què es treballa.

Com a mostra l'any 2019 vaig dissenyar el programa formatiu "*Madres en construcción*"¹, dirigit a les internes que conviuen amb els seus fills en el Departament de Mares de la presó de *Wad Ras*, amb la finalitat de millorar les seves competències maternals i els seus vincles. Aquesta experiència prèvia ha originat que les meves inquietuds professionals, s'orientin cap al repte de donar resposta a les necessitats maternals de les dones que, tot i estar en tercer grau de tractament en una Unitat Dependent, no tenen la possibilitat de relacionar-se presencialment amb els seus fills/es.

A propòsit d'això, el projecte *Vincles* no només busca donar resposta a una necessitat social emergent, com és la situació de vulnerabilitat d'aquestes dones a conseqüència de la inadequada relació entre mare i filla, sinó que, a més, suposa una innovació en el camp socioeducatiu pel que fa a l'àmbit penitenciari, vist que dona resposta al buit institucional existent per la manca de programes de tractament específics dirigits a aquesta minoritària població penada.

2.1.1. Estat de la Qüestió: Execució Penal i Maternitat.

Actualment, a Catalunya les dones representen només un 6,82% de la població reclusa, el 71% de les quals compleix condemna per delictes contra la salut pública i el patrimoni (Navarro, 2017). Segons l'estudi *Mares a la presó* realitzat l'any 2019 pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE), més del 78% d'aquestes dones són mares i tenen un perfil concret (vegeu l'annex 1).

Convé destacar, com revela l'estudi "L'execució de la pena de presó. Peculiaritats de l'execució penal femenina", que aquestes mares continuen assumint la responsabilitat de cura dels menors sense poder realitzar-la en condicions mínimament adequades, fet que genera molta angonya, impotència i un sentiment de culpa (Navarro, 2017).

¹ Podeu consultar el programa formatiu "*Madres en Construcción*" en l'enllaç següent: <https://drive.google.com/file/d/1mWObg7lt2hNIDeJyHLFNKJXAEcXalnbJ/view?usp=sharing>

Aquestes condicions, alhora, dificulten el desenvolupament de les competències maternals vinculars i debiliten el vincle afectiu, essencial per a una estable i sana relació entre mare i filla (Bowlby, 1985). Així mateix, generen carències afectives, emocionals i socials de cara a la rehabilitació a causa del gran desarrelament familiar existent fins que arriben al final de la condemna (Martínez, 2014).

2.1.2. Delimitació i Justificació de la Problemàtica Existent.

La dificultat de **rehabilitació**² de les mares empresonades es prolonga inclús quan transiten d'un Centre Penitenciari (en endavant CP) a una Unitat Dependent, tot havent adquirit el tercer grau de classificació penitenciària³ i un règim de vida en semillibertat.

En el cas concret de les usuàries de la **Unitat Dependent Àgora**⁴ si bé estan recuperant autonomia i autosuficiència en relació amb el medi obert, la poca comunicació i el baix contacte presencial amb el cercle familiar proper durant l'estada a la presó provoquen que tinguin unes relacions deteriorades.

A això se li afegeix que, malgrat que algunes d'aquestes mares es troben en semillibertat, no poden relacionar-se presencialment amb les seves filles, dificultant la seva reintegració total al medi.

Malgrat l'existència d'aquesta realitat, el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya no ha impulsat programes de tractament⁵ que permetin que les dones reflexionin sobre la seva relació amb els fills ni tan sols que augmentin les seves capacitats maternals vinculars (Tamar, 2013), mentre que en altres contextos s'han plantejat programes com "Inside Stories"⁶ al Regne Unit.

En resposta a aquesta problemàtica, i d'acord amb la iniciativa del programa *Compartim*⁷, es fa evident l'emergència de dissenyar intervencions que possibilitin el desenvolupament de les competències maternals vinculars i que reforcin els vincles maternofilials en aquest context (Murray, 2003), així com la necessitat que hi hagi un suport estructural i una promoció per part de la institució penitenciària que fomentin aquestes intervencions (Cid i Martí, 2011).

² En l'apèndix 1 (apartat 12.1.1.1) s'aprofundeix sobre la funció rehabilitadora de la pena de privació de llibertat.

³ En l'apèndix 1 (apartat 12.1.1.2) s'exposen les implicacions del tercer grau de classificació penitenciària

⁴ En l'apèndix 1 (apartats 12.1.2 i 12.1.3) i l'apèndix 2 (apartat 12.2), s'evidencien les característiques de la Unitat Àgora com a recurs residencial i els trets característics de les seves usuàries.

⁵ En l'apèndix 1 (apartat 12.4) es reflexiona sobre els programes de tractament i els seus antecedents.

⁶ El projecte *Inside Stories* busca promoure el vincle paternofilial i té com a base l'estudi de Michael Forner que constata que el manteniment dels vincles familiars facilita la reintegració de les persones penades i redueix la seva possibilitat de reincidència en un 39%.

⁷ *Compartim* és una iniciativa impulsada pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada que promou el disseny de programes innovadors que atenguin a problemàtiques que existeixen dins els entorns de treball de l'àmbit de l'execució penal.

Recollint tot el que s'ha dit, es poden fer dues afirmacions: per una banda, que la família, i en concret el vincle maternofilial, és un dels factors més importants per a la rehabilitació i probablement la nostra arma més valuosa en la lluita contra el delictes. D'altra banda, que per tal que el vincle afectiu maternofilial promogui la motivació al canvi, és necessari que les professionals de les institucions penitenciàries aportin recursos o eines a les internes que contribueixin als seus processos de rehabilitació.

2.2. Qüestions a Resoldre i Propòsits del Projecte

D'acord amb els fets i arguments exposats amb anterioritat, fruit de conèixer la problemàtica i l'estat de la qüestió, sorgeixen les qüestions següents.

Primerament, com a **pregunta general** emergeix: com es pot planificar i executar un projecte innovador d'intervenció socioeducativa que millori les competències maternals vinculars i enforteixi el vincle afectiu maternofilial de les dones en tercer grau penitenciari que viuen a la Unitat Dependent *Àgora* i no poden relacionar-se presencialment amb les seves filles?

D'acord amb aquesta pregunta general, sorgeixen les **preguntes** següents **de caràcter més específic**:

- Quines són les competències maternals vinculars que han de tenir aquestes mares i com ha de ser el vincle afectiu amb els seus fills/es?
- Quines són les seves competències maternals vinculars i com és el vincle maternofilial d'aquestes dones que conviuen a la Unitat de referència?
- De quins recursos humans, materials i funcionals disposem per dissenyar i implementar un projecte innovador que millori les seves competències maternals vinculars i enforteixi els vincles afectius maternafilials?

Aquestes qüestions contribueixen a prefixar els objectius, entesos com els propòsits que es pretenen aconseguir amb el disseny i la implementació del projecte.

En el marc de l'**objectiu general** que es pretén assolir, es concreta en:

- Dissenyar i implementar un projecte innovador d'intervenció socioeducativa que millori les competències maternals vinculars i enforteixi el vincle afectiu maternofilial de les dones classificades en tercer grau penitenciari que conviuen a la Unitat Dependent *Àgora* i no poden relacionar-se presencialment amb les seves filles.

D'aquest objectiu general parteixen els **objectius específics** següents:

- ✿ Descriure les competències maternals vinculars i el vincle afectiu maternofilial que han de tenir les usuàries de la Unitat Àgora (OE1)⁸.
- ✿ Comparar les competències maternals vinculars i el vincle afectiu que aquestes dones haurien de tenir amb les competències i el vincle que realment tenen (OE2).
- ✿ Analitzar els recursos humans, materials i funcionals dels quals disposem per dissenyar i implementar un projecte innovador que millori les competències maternals vinculars i enforteixi el vincle afectiu maternofilial d'aquestes dones (OE3).
- ✿ Prioritzar les competències maternals vinculars que han de millorar les mares de la Unitat Àgora que no poden relacionar-se de forma presencial amb les seves filles per tal que el vincle afectiu maternofilial s'enforteixi (OE4).

3. MARC TEÒRIC

La secció que s'exposa a continuació, té el propòsit de presentar els nuclis teòrics que sostenen el disseny del projecte: el vincle afectiu maternofilial i les competències maternals vinculars.

3.1. El Vincle Afectiu Maternofilial

La teoria dels vincles⁹, impulsada pel sociòleg i criminòleg Hirschi (1969), exposa que existeixen una sèrie de contextos vulnerables en els quals les persones s'uneixen a la societat mitjançant mecanismes com el vincle afectiu, els lligams emocionals d'admiració i identificació amb altres persones, el compromís, l'assumpció d'objectius socials, la participació en activitats socials positives i les creences en valors establerts i contraris al delictu.

Seguint a Hirschi (1969), **el vincle**¹⁰ és un factor essencial en l'àmbit de l'execució penal, vist que possibilita la rehabilitació de les persones penades. Contribuint a aquesta perspectiva, autors com Murray (2003) afirmen que, en concret, el **vincle afectiu maternofilial** és un dels elements clau en el procés de desistiment de les dones privades de llibertat, ja que actua com a incentiu per a la seva reinserció.

⁸ Abreviatura dels objectius específics de recerca: OE (1,2,3,4)

⁹ Aquesta teoria és també coneguda com la teoria del control social o la teoria del control social informal i es fonamenta en la idea que la vinculació afectiva dels individus cap a persones que estan integrades socialment en el seu entorn és allò que prevé o evita que aquests realitzin o tornin a realitzar un acte delictiu.

¹⁰ En l'apèndix 3 (apartat 12.3.1) s'aprofundeix sobre el vincle maternofilial.

Seguint a Lafuente i Cantero (2015), “aquest vincle es concreta en un acostament vertical que aproxima de forma afectiva a les mares cap a la seva descendència, que promou en elles la tendència a ajustar-se a les necessitats i característiques de les filles/s i que desenvolupa conductes de protecció i cura cap a ells/es” (p.312).

A fi que el vincle maternofilial s'enforteixi, com aporten Gómez i Muñoz (2015), és necessari que les mares disposin o adquireixin les competències vinculars maternals sobre les quals s'aprofundeix en l'apartat següent.

3.2. Les Competències Maternals Vinculars

A fi d'aprofundir en *les competències maternals vinculars*, en aquest apartat s'introdueix, primerament, el concepte de competència en relació amb l'àmbit de la maternitat. Segonament, es defineix el concepte de competència maternal vincular i, finalment, s'aprofundeix sobre els seus components.

3.2.1. El Concepte de Competència Vinculat a l'Àmbit de la Maternitat.

Les **competències maternals** formen part de la denominada *maternitat social* (Barudy i Dantagnana, 2010) i fan referència a la capacitat de les mares per cuidar, protegir i educar a les seves filles i assegurar-les un desenvolupament sa (Gómez i Muñoz, 2015).

Masten i Curtis (2000) complementen aquesta definició i especifiquen que són **coneixements, actituds i habilitats o pràctiques** quotidianes de criança, que es van adquirint i evolucionant de forma contínua (Bronfenbrenner i Evans, 2000), per a l'exercici positiu de la maternitat.

Cal fer esment específic que aquesta capacitat condueix el propi comportament maternal per mitjà de diverses situacions de la vida familiar i la criança, d'acord amb les diferents dimensions i necessitats (física, cognitiva, comunicativa, socioemocional) del desenvolupament del fill/a (Barudy, 2005).

A partir d'aquesta definició, Gómez i Muñoz (2015) -segons l'Escala de Maternitat Positiva, e2P- plantegen que les competències maternals són conformades per quatre elements: les **competències vinculars**, formatives, protectores i les reflexives.

3.2.2. Definició i Components de les Competències Maternals Vinculars.

Tenint en compte l'eix central del projecte *Vincles*, al llarg d'aquest apartat s'aprofundeix en les competències vinculars.

Segons la definició aportada per Gómez i Muñoz (2015), la **competència maternal vincular**¹¹ és “el conjunt de coneixements, actituds i habilitats o pràctiques quotidianes de maternitat i criança dirigides a promoure un estil d’afecció segur i un adequat desenvolupament socioemocional de les filles” (p.6).

Com es mostra a la Taula 1, la competència maternal vincular està conformada per quatre components.

Taula 1

Components de la Competència Maternal Vincular

Competència Maternal	Components
Competència Maternal Vincular	Mentalització Sensibilitat Maternal Calidesa Emocional Involucrament Maternal

Nota. Guía de buenas prácticas en parentalidad positiva: recurso para apoyar la práctica profesional con familias (p. 105), per M. J., Rodrigo, 2015, FEMP. En domini públic.

3.2.2.1. La Mentalització

La **mentalització** s’entén com l’habilitat afectiva i cognitiva d’interpretar el comportament dels fills/es mitjançant l’atribució d’estats mentals (creences, sentiments, actituds i desigs) (Fonagy, 2006). Com aporten Gómez i Muñoz, (2015) serveix com a mecanisme per saber empatitzar, ja que evita interferir amb intencions que siguin negatives, desqualificadores, generadores de culpa, amenaçadores i ridiculitzadores.

Per arribar a tenir unes habilitats de mentalització òptimes i adequades s’ha de tenir en compte l’atenció, l’automentalització i la regulació¹² (Lecannelier, 2013). Seguint a aquest autor, les variables de la mentalització que més pes tenen són l’empatia i el control adequat de les emocions, així com la regulació per part de les figures d’afecció i la capacitat d’ajudar als fills/es a reconèixer i identificar les seves emocions.

3.2.2.2. La Sensibilitat Maternal

Ainsworth, Waters i Wall (1978) defineixen la **sensibilitat maternal**¹³ com “la capacitat maternal per llegir els senyals comunicatius de les seves filles, saber interpretar-les i oferir una resposta maternal apropiada i contingent” (p. 6). Segons Lafuente i Cantero (2015), aquesta habilitat és un concepte central en el finançament d’una afecció segura.

¹¹ En l’apèndix 3 (apartat 12.3.2) s’aprofundeix sobre les competències maternals vinculars.

¹² En l’apèndix 3 (apartat 12.3.2.1.) s’aprofundeix sobre els conceptes d’atenció, automentalització i regulació vinculats amb el component de la mentalització.

¹³ En l’apèndix 3 (apartat 12.3.2.2.) s’aprofundeix sobre el concepte de sensibilitat maternal i les característiques maternals, infantils i els factors del context que influeixen en ella.

Seguint a aquests autors, per a desenvolupar aquesta capacitat les mares han de tenir l'habilitat de veure les coses des del punt de vista de les seves filles.

Segons Belsky (1984), hi ha un grup de variables relacionades amb la sensibilitat maternal que permeten que aquesta es desenvolupi: les *característiques maternals*, les *característiques infantils* i els *factors del context*.

Quant a les *característiques maternals*, segons Lafuente i Cantero (2015), la qualitat de la relació que les figures d'afecció estableixen amb les seves filles depenen de dos aspectes de la seva personalitat: l'egocentrisme i l'adaptabilitat.

Amb relació a les *característiques infantils*, el temperament és un dels trets més rellevants a l'hora de posar en pràctica la sensibilitat maternal (Belsky, 1984). Seguint a aquest autor, el tipus de temperament del menor (dòcil i tranquil o bé irritable i protestant), no ha de ser un obstacle en el moment de percebre, identificar i respondre als seus missatges.

L'última variable relacionada amb aquest component són els *factors del context*. Segons Lafuente i Cantero (2015), estan íntimament vinculats amb l'ambient social on se situa la relació maternofilial i el suport que reben d'aquest entorn.

3.2.2.3. La Calidesa Emocional

La **calidesa emocional**¹⁴ és definida per Gómez i Muñoz (2015) com “la capacitat maternal per demostrar de forma conscient expressions d'afecte i bons tractes cap al nen o la nena” (p.7). Aquest component de les competències maternals vinculars, des de la perspectiva actual de la Psicologia Evolutiva, està estretament relacionat amb un estil d'afecció segur.

A tall d'exemple, segons Melero (2008) les mares que disposen de calidesa emocional tenen una comunicació activa, assertiva i càlida amb les seves filles i les accepten de manera incondicional, amb les seves formes de ser i les seves peculiaritats (sense recriminacions d'acord amb les expectatives de gènere, per exemple).

A més a més, tenen una carència de rigidesa quan tracten amb el nen/a -que no vol dir manca de límits- i demostren una bona expressivitat emocional (Melero, 2008).

A banda d'això, Melero (2008) afirma que aquestes mares interaccionen amb les menors en activitats educatives, d'oci, etc. i es mostren disponibles i accessibles. Així mateix, saben interpretar els senyals dels nens/es, reconeixen i identifiquen les seves emocions i són capaces d'ajudar-los a identificar les pròpies i posar-les nom.

¹⁴ En l'apèndix 3 (apartat 12.3.2.3.) s'aprofundeix sobre el concepte de calidesa emocional.

3.2.2.4. *L'Involucrament Maternal*

Gómez i Muñoz (2015), defineixen l'**involucrament maternal** com "la capacitat maternal per mantenir-se interessada, atenta i connectada amb les experiències i activitats quotidianes del nen o la nena, participant activament en el seu desenvolupament" (p.7).

Seguint a aquests autors, aquest component implica dedicació, responsabilitat, compromís i accessibilitat vers els fills/es, per la qual cosa la variable més important és la qualitat del temps que s'hi dedica als menors en el seu dia a dia.

Com a mostra, alguns exemples són l'accessibilitat que tenen les filles cap a les figures d'afecció, el compromís de les mares per dur a terme activitats adequades a les seves edats (jocs, oci, acompanyament o suport, temps compartit), així com tenir cura de les necessitats dels menors i fomentar la seva autonomia, supervisant el que fan, establint normes i límits, etc.

Totes aquestes accions d'implicació, s'han de realitzar des de la base del vincle afectiu positiu mitjançant el foment de la confiança, l'empatia i la regulació d'emocions dels fills (Belsky, 1984).

4. MARC METODOLÒGIC

El projecte *Vincles* parteix, metodològicament, d'una **avaluació de necessitats**¹⁵ (Sacristán, 1987) de caràcter inicial i diagnòstica, com a pas previ al procés de planificació d'una intervenció socioeducativa¹⁶ (Tejada i Ruiz, 2016).

Com a mètode, s'utilitza l'estratègia de l'**estudi de competències** (Bohigas, Ferrer i Pont, 1992) el qual està fonamentat en una **metodologia mixta** (que combina la metodologia **qualitativa** i **quantitativa**), capaç d'orientar-se cap a la detecció, anàlisi i priorització de les necessitats del grup diana que conviu a la Unitat Dependent de referència. Així mateix, possibilita analitzar els recursos humans, materials i funcionals dels quals es disposa per a respondre a les necessitats.

Per tal de respondre als objectius plantejats, es dissenya una detecció de necessitats seqüencial estructurada en dos fluxos d'activitat (Jariot, Merino i Sala, 2004).

¹⁵ En l'informe avaluatiu (vegeu l'apèndix 5, apartat 12.5.) es presenta tota la informació recollida i analitzada en el procés d'avaluació de necessitats, així com les decisions que s'han pres. En l'apèndix 6 (apartat 12.6) es recullen els instruments i les tècniques emprades.

¹⁶ En l'annex 3 (apartat 12.3) es presenta un esquema amb les fases generals del procés de planificació del projecte

La primera activitat està orientada cap a l'establiment de les bases conceptuals del procés d'avaluació. Primerament, es defineix el **concepte de necessitat** des de l'**enfocament relacional** (Font i Imbernón, 2002), el qual permet detectar les competències maternals vinculars de les mares penades des de la *discrepància*, entenent la necessitat com a carència. Vinculat amb aquesta perspectiva, s'estableix com a referent el **Model de Discrepància** de Witkin (1977), centrat en les persones, en les necessitats formatives i competencials.

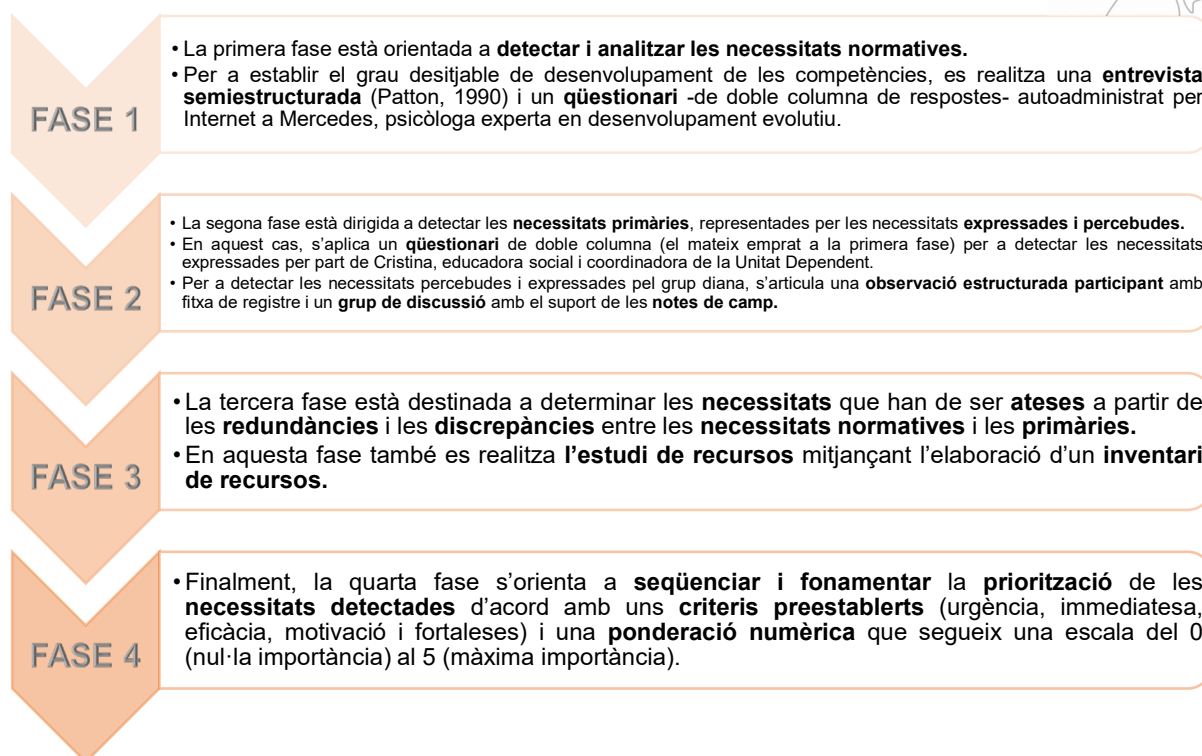
Segonament, d'acord amb el model teòric de referència, es defineixen i classifiquen en tres tipus les necessitats de les mares de la Unitat *Àgora*: les necessitats **normatives**, **expressades** i **percebudes** (Jariot et al. 2004).

La segona activitat consisteix a dissenyar i posar en pràctica el **dispositiu d'avaluació de necessitats**. Prèviament a la seva posada en pràctica, es realitza un procés de categorització que permet distingir les unitats d'anàlisi, les categories i les subcategories de l'objecte d'avaluació (Tejada i Ruiz, 2016).

Una vegada categoritzades les competències maternals vinculars, s'executa l'**estudi de competències** (Bohigas, Ferrer i Pont, 1992), el qual consisteix a detectar, analitzar i prioritzar les competències que són requerides en el context del projecte. Es realitza mitjançant la recollida i el contrast d'informació recollida a través de diferents instruments i informacions (el que es coneix com a *triangulació*).

D'acord amb Tejada i Ruiz (2016), es desenvolupen **quatre fases**.

Figura 1
Fases de l'estudi de competències

Les quatre fases disposen d'un procediment comú: primerament, es dissenya una matriu comparativa i, després, s'elabora una llista de necessitats.

Com a resultat d'aquest procés, se'n desprèn la llista següent (Taula 2) de necessitats del grup diana, les quals són la base per al disseny del projecte.

Taula 2
Necessitats del grup diana

Necessitats del grup diana
▪ Necessitat de mantenir el nivell de motivació per participar en projectes vinculats a la maternitat ▪ Necessitat de mantenir el nivell de motivació per vincular-se amb les seves filles ▪ Necessitat de conèixer els interessos, gustos dels seus fills (Estela)¹⁷ ▪ Manca d'un nivell adequat de coneixements sobre els interessos afectius, gustos, desitjos, etc. dels fills o filles ▪ Manca de capacitat per tractar les emocions i sentiments amb els seus fills (Chloé) ▪ Necessitat de millorar l'expressió en la llengua catalana ▪ Manca de capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la criança dels seus fills o filles ▪ Necessitat de conèixer i utilitzar recursos vinculats a la maternitat i els fills ▪ Necessitat de millorar la relació amb la família extensa ▪ Manca de capacitat per explicar als menors que han estat empresonades (Eva) ▪ Necessitat de conèixer i saber gestionar les peculiaritats dels fills i/filles: diversitat funcional, identitat de gènere, etc. (Gemma) ▪ Manca d'interès per les per aficions, gustos, necessitats evolutives de les menors (Estela) ▪ Manca de coneixement de les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles ▪ Manca d'actitud d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill ▪ Necessitat de mantenir una actitud activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, etc.

Font: elaboració pròpia

Pel que fa a les informants clau, en la taula 3 es presenten les fonts d'informació del procés d'avaluació de necessitats, les seves característiques en termes de càrrec/posició¹⁸, així com si són informants de primer, segon o tercer nivell¹⁹.

Taula 3
Informants del procés de detecció de necessitats

FONTS D'INFORMACIÓ	CÀRREC / POSICIÓ	NIVELL INFORMANTS
Eva, Chloé, Gemma, Estela	Usuàries de la Unitat Àgora i participant del projecte	Informants de primer nivell
Cristina (en representació de l'equip d'educadores de la Unitat Dependent)	Educadora Social i Coordinadora de la Unitat Àgora	Informant de segon nivell
Familiars i fills/es de les participants en el projecte	Familiars i fills/es de les participants en el projecte	Informants de segon nivell
Documentació del centre (RRI, PIT, PEC...) i literatura científica específica (Scopus, Web of Science, ERIC...)	Documents de referència elaborats per professionals de la Unitat Dependent / Literatura científica elaborada per professionals especialitzats en la temàtica central (competències maternals vinculades i el vincle maternofamiliar)	Informants de tercer nivell
Mercedes	Psicòloga especialitzada en desenvolupament evolutiu	Informant de tercer nivell

Font: elaboració pròpia

¹⁷ Entre parèntesis s'indiquen les àlies de les participants (escollides per elles mateixes amb la finalitat de preservar en l'anonimat les seves identitats), a qui corresponen algunes de les necessitats, a fi de fer un treball individualitzat durant el projecte.

¹⁸ Fa referència al càrrec professional o a la posició professional o personal que ocupa la persona informant.

¹⁹ El nivell en el qual se situa cada informant depèn del seu grau de proximitat amb el subjecte central de l'avaluació.

Per a la realització d'aquest procés d'avaluació de necessitats, s'han tingut en compte diverses qüestions ètiques d'acord amb els principis que exposa el Codi de Bones pràctiques en recerca de la UAB (2013). Concretament, en el desenvolupament de la recerca, la recollida de dades i el tractament d'aquestes, així com en el retorn dels resultats i els compromisos preestablerts.

A tall de resum, com afirma Laffitte (1994), tot aquest procés és l'estratègia i l'eina que permet conèixer les necessitats reals de les persones a qui s'acompanya, alhora que possibilita aconseguir un major desenvolupament professional. Al mateix temps, és el procediment previ que dona peu al disseny del projecte *Vincles*.

5. DISSENY DEL PROJECTE VINCLES

El disseny del projecte *Vincles*²⁰ parteix d'una estratègia didàctica que consta d'un seguit de fases generals i sistemàtiques: fase diagnòstica (vegeu l'apartat 4), **programació de la intervenció** (vinculada amb aquest apartat), aplicació de la intervenció i avaluació del projecte (vegeu l'apartat 6).

Amb tot plegat, en els apartats següents es presenta, d'entrada, les dades identificatives del projecte i, en últim terme, s'aprofundeix en les dades que el descriuen.

5.1. Dades Identificatives del Projecte

Les dades identificatives, presentades en la Figura 4, assenyalen les característiques generals del projecte.

Figura 2
Dades identificatives del projecte

DADES IDENTIFICATIVES DEL PROJECTE <i>VINCLES</i>	
Nom del projecte: Projecte Vincles.	Sector temàtic: Competències maternals vinculars i vincle maternofamiliar.
A qui va dirigit: 4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora.	Durada del projecte: del 2 de març al 27 d'abril del 2021. (1 mes i mig aprox.)
Persona que l'elabora: Carla Hernández Gutiérrez.	Dia i hora de les sessions: dimarts de 16h a 18h i un dijous de 16h a 18h.
Àmbit d'actuació: Àmbit d'execució penal.	Temps que s'hi dedicarà: 20 h distribuïdes en 10 sessions

Font: elaboració pròpia

²⁰ En l'informe del projecte *Vincles* (vegeu l'apèndix 7, apartat 12.7.) es presenta tota la informació vinculada amb el seu disseny.

5.2. Dades Descriptives del Projecte

El **Projecte Vincles** es mou entorn de tres eixos principals: la persona adulta que és mare, el nen/a i el conte. La seva màxima finalitat és acompanyar a les participants en la millora de les seves competències vinculars, l'enfortiment del vincle maternofilial i l'augment de l'alfabetització en català. Per aconseguir aquests propòsits, s'han establert un seguit d'objectius d'aprenentatge generals i específics (vegeu l'apèndix 5, apartat 12.5.4).

Pel que fa al grup diana, està format per 4 usuàries de la Unitat Dependent de referència, ubicada a la ciutat de Barcelona. Les seves característiques són les següents:

Taula 4

Característiques de les destinatàries del projecte

CARACTERÍSTIQUES DE LES DESTINATÀRIES DEL PROJECTE			
Característiques psicosocials	Dones adultes entre els 31 i 45 anys Nacionalitat espanyola, romanesa i colombiana. Compleixen mesures d'execució penal, en tercer grau penitenciari, en la Unitat Àgora.	Interessos i necessitats	Conèixer els interessos dels fills/es, adquirir la capacitat per tractar les emocions i els sentiments, millorar la relació amb la família extensa que té cura del menor, etc. (vegeu la taula 2)
Situacions personals	Treballen o es troben en recerca activa de feina. Disposen d'uns baixos nivells acadèmics i formatius. Són mares de fills/es entre 5 i 9 anys. Famílies monoparentals, amb baixos recursos econòmics i dèbil vinculació familiar.	Característiques actitudinals	Motivació intrínseca

Font: elaboració pròpia

Els **continguts** del projecte es distribueixen en *coneixements* (conceptes - saber), *procediments* (saber fer) i *actituds* (normes, valors - saber ser i estar). En particular, estan vinculats amb l'afecció segura, l'alfabetització de la llengua catalana, el vincle maternofilial i els components de les competències maternals vinculars: la mentalització, la sensibilitat maternal, la calidesa emocional i l'involucrament maternal.

De manera paral·lela, aborda diversos continguts transversals: la intel·ligència emocional, l'autogestió del temps, la participació activa, el respecte, la tolerància i la responsabilitat. Així mateix, s'aborda l'ús dels recursos digitals com a eines de comunicació i aprenentatge.

Quant a les **estratègies metodològiques**, d'acord amb el model sociocrític de referència (Popkewitz, 1988), el projecte s'acompanya d'una investigació-acció (Stenhouse, 1985) que possibilita la millora constant, la reflexió crítica i la transformació social. La base metodològica se sosté sobre un model actiu i participatiu, en el qual predomina el treball autònom, individual i col·laboratiu²¹. De manera paral·lela, es combinen teoria i pràctica al llarg de les sessions.

²¹ Es pretén que l'aprenentatge es generi de forma compartida, que tingui com a base la pròpia experiència i la capacitat de reflexió crítica.

L'art, en concret l'escriptura creativa i la confecció de *contes*, és l'**eina** i el **recurs socioeducatiu** a partir del qual es desenvolupa la intervenció. Paral·lelament a la seva confecció, es potencia la utilització de les TIC i els recursos visuals/audiovisuals, com a eines d'adquisició de coneixements. Concretament *el bloc*²² serveix com a eina socioeducativa, ja que és el recurs principal per aportar la base teòrica (mitjançant infografies, enllaços, webs, etc.).

Cal ser conscients que una de les dificultats a fer front durant el projecte, és la manca de continuïtat de les participants. En aquest sentit, s'estableix la *llibreta viatgera* com a recurs metodològic per a generar cohesió de grup, fidelització i potenciar la motivació quant a la participació en el projecte.

Pel que fa a la **formadora**, metodològicament procura que l'aprenentatge sigui significatiu i centrat en la persona. Així mateix, estimula el descobriment i no imposa solucions úniques. A més, estimula l'esforç vinculat a l'aprenentatge, respecta els diferents ritmes, practica i estimula l'escolta activa, així com motiva la intervenció comunitària entre el centre i la participació de tots els agents (filles, família extensa i professionals de la Unitat Dependent).

Quant a les **activitats**, que materialitzen el projecte, són de caràcter formatiu i avaluatiu i segueixen un mateix fil conductor: la creació d'un conte. S'organitzen en **deu sessions** i s'estructuren en dues parts: la fitxa que conté informació rellevant sobre la sessió i la fitxa de desenvolupament de cada activitat.

En cada presentació de la sessió hi haurà un recordatori de l'anterior, encara que aquesta idea no es vegi reflectida en les fitxes de les activitats.

Per desenvolupar el projecte i les activitats, cal disposar de **recursos** materials, humans i econòmics. A l'apèndix 5 (apartat 12.5.8) s'identifiquen de forma conjunta, mentre que a l'apartat 7 (apartat 12.7.2.7.1.) es distribueixen de forma sistematitzada, en funció de cada activitat.

Pel que fa al **calendari**, indica la temporalitat del projecte, el qual comença el dia 2 de març de l'any 2021 i finalitza el 27 d'abril del mateix any. Així mateix, especifica els terminis en què tindran lloc les diferents sessions, les quals es realitzen els dimarts, a excepció del dijous 22 d'abril.

²² Podeu consultar el bloc oficial del projecte *Vincles* en l'enllaç següent: <https://vinclesprojecte.wordpress.com/home/>

6. EL PROCÉS D'AVALUACIÓ

L'**avaluació**²³ del projecte *Vincles* té com a objectiu general avaluar els resultats del projecte, millorar el procés d'avaluació, així com avaluar i millorar el propi projecte. Per aconseguir aquestes metes, s'assoleixen un seguit d'objectius de caràcter específic (vegeu la taula 21, en l'apèndix 8).

El **pla d'avaluació**²⁴ mostra que l'avaluació és multi avaluatiu, ja que es realitza durant diferents etapes de la intervenció (inici, procés i final) i amb diverses finalitats: diagnòstica, formativa i sumativa.

Cronològicament²⁵, l'avaluació inicial es realitza del 4 de novembre al 2 de març, l'avaluació continua del 9 de març al 22 d'abril i l'avaluació final del 27 al 30 de març.

En qualsevol de les tres avaluacions s'utilitzen els criteris avaluatius com a referents externs, ja que permeten comprendre la realitat i el context d'acció sense subjectivitat, de forma sistematitzada, fiable i vàlida.

7. PRESENTACIÓ DELS RESULTATS

Els resultats, que es presenten a continuació, sorgeixen com a desenllaç del procés avaluatiu del projecte. D'acord amb els objectius generals²⁶ que regeixen aquest procés, s'utilitzen diferents perspectives o punts de vista per abordar els resultats de la mateixa intervenció, així com els vinculats als elements del seu disseny.

En primer lloc, es realitza un **diagnòstic de la realitat** (Jariot et al. 2004) que permet interpretar els **resultats** i els **productes**²⁷ **previstos i no previstos** de cada participant, obtinguts com a fruit de la implementació del projecte. En particular, s'analitzen les **discrepàncies** entre el grau de les competències maternals vinculars, i altres competències transversals, que es pretenia aconseguir i el que ha passat en la realitat.

En segon lloc, s'interpreta la realitat mitjançant la **comparació dels criteris de referència**²⁸ prèviament establerts (Jariot et al. 2004). Aquest procediment permet comprendre els resultats objectius i els canvis assolits, identificar la **qualitat del mateix disseny** i orientar les accions futures (Martinic, 1996).

²³ En l'apèndix 8 (apartat 12.8) s'aporta més informació sobre aquest procediment.

²⁴ En l'apèndix 8 (apartat 12.8.1) es presenta tota la informació vinculada amb el pla d'avaluació del projecte.

²⁵ En l'apèndix 8 (apartat 12.8.2) es presenta el cronograma avaluatiu de la intervenció.

²⁶ D'acord amb el paradigma sociocrític (Popkewitz, 1988) en què es fonamenten, els resultats i els productes de la intervenció van més enllà de la verificació de l'assoliment dels objectius preestablerts.

²⁷ En el cas dels resultats de caire qualitatiu (millora de les competències) es tracta de *resultats*, simplement. En el cas dels resultats de tipus material (els contes), es fa referència a *productes*.

²⁸ A l'apartat de resultats del disseny del projecte (7.3.) s'especifica la ubicació dels criteris de referència.

7.1. Resultats i Productes Previstos

Els resultats i productes esperats són els assoliments concrets i observables de les accions del projecte. Estan estretament vinculats amb les necessitats detectades en el procés d'avaluació inicial i, consegüentment, amb els objectius generals i específics de la intervenció.

A continuació, es descriuen els resultats relatius a les competències maternals vinculars i les competències transversals. Així mateix, es presenten els contes a tall de producte.

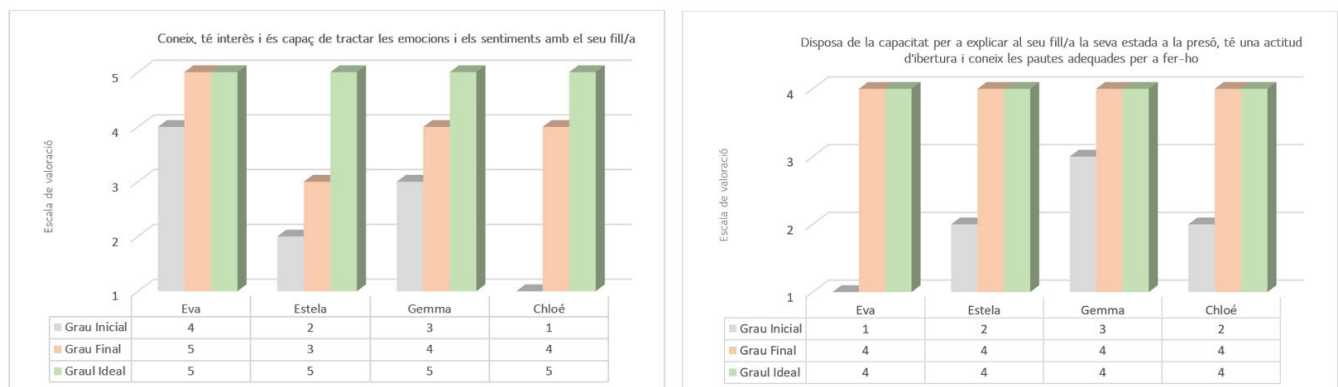
7.1.1. Les Competències Maternals Vinculars.

En aquest apartat, s'identifiquen les competències maternals vinculars (Gómez i Muñoz, 2015) desenvolupades per les participants Eva, Gemma, Estela i Chloé. Per a fer-ho, es duu a terme una anàlisi de les discrepàncies entre el grau ideal, inicial i final²⁹ de desenvolupament dels components³⁰ que les conformen. S'empra una escala de l'1 (nivell baix de desenvolupament) al 5 (nivell alt de desenvolupament).

En primer lloc, a les figures 3 i 4 s'observen els efectes que ha tingut el projecte sobre la **mentalització**³¹ de les participants.

Figures 3 i 4

La mentalització final de les participants del projecte Vincles

D'una banda, Estela i Gemma han aconseguit millorar, a petita escala, el nivell d'aprenentatge que les possibilita conèixer, interessar-se i tractar les emocions i els sentiments amb els seus fills/es. Eva, que parteix d'un nivell inicial elevat, ha sigut l'única participant capaç d'assolir el grau ideal d'aprenentatge. Cal destacar la millora considerable experimentada per Chloé, ja que aquest aspecte era el seu major obstacle a l'hora de dur a terme el seu rol matern.

²⁹ El nivell ideal és l'establert per l'experta en el procés de detecció de necessitats // El nivell inicial és l'establert a l'avaluació inicial // El nivell final és l'establert com a fruit de l'avaluació contínua i final.

³⁰ Els components que configuren les competències maternals vinculars són la mentalització, la sensibilitat maternal, la calidesa emocional i l'envolupament maternal (Rodríguez, 2015).

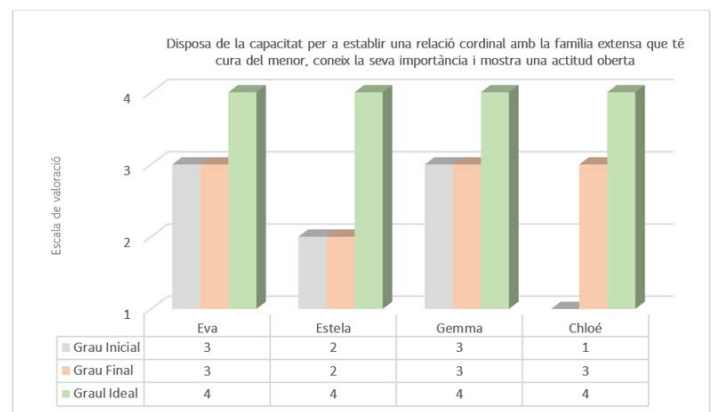
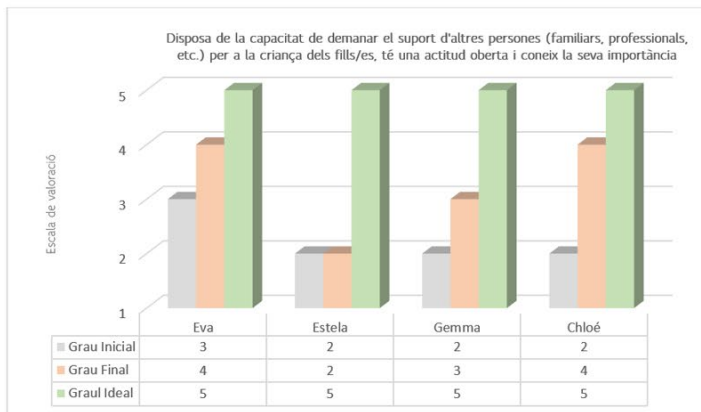
³¹ Pel que fa a la mentalització, el grup diana ha aconseguit 34/36 punts. Això significa que les participants han integrat aquest component de les competències maternals vinculars.

D'altra banda, les quatre integrants del grup diana han estat capaces de millorar i assolir el grau ideal de capacitació per a explicar als seus fills/es la situació de privació de llibertat, així com disposen d'una actitud oberta i coneixen les pautes adequades per a fer-ho. En el cas concret d'Eva, s'evidencia que ha superat amb escreix les limitacions internes que li impedièren comunicar i tractar la seva estada a presó amb la seva filla.

En segon lloc, el projecte ha pretès millorar la **sensibilitat maternal**³² de les participants, la qual està vinculada a aspectes que involucren a l'àmbit familiar en l'exercici de la maternitat.

Figures 5 i 6

La sensibilitat maternal final de les participants del projecte Vincles

No obstant això, a les figures 5 i 6 s'observa el seu baix efecte. En el cas d'Eva, Estela i Gemma han aconseguit una millora imperceptible en la seva capacitat de demanar suport d'altres persones per educar als seus fills/s, ja que la comunicació establerta amb les famílies no ha sigut fluida ni oberta. Així mateix, no han experimentat canvis quant a ser capaces d'establir una relació cordial amb la família extensa que té cura de les menors, mantenir una actitud oberta i conèixer la seva importància.

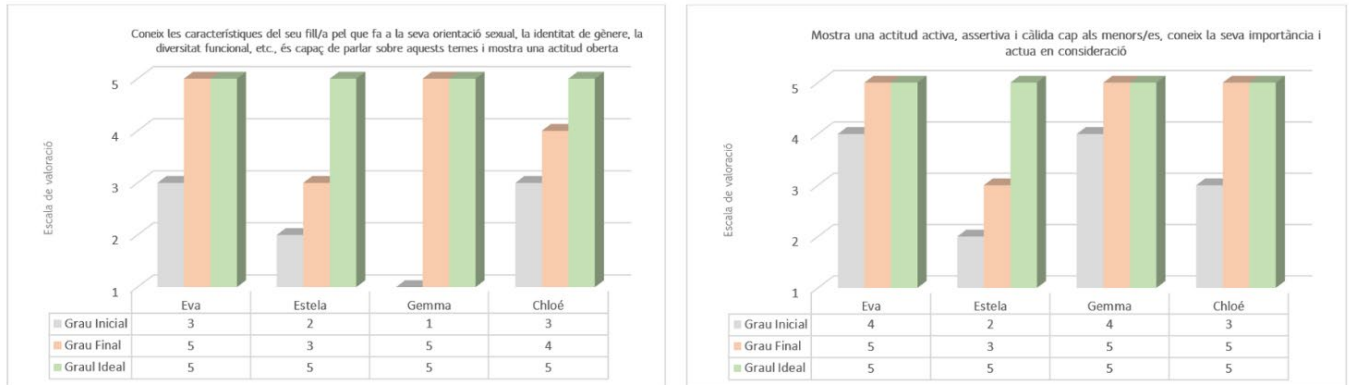
Com a excepció, Chloé ha millorat la seva sensibilitat maternal notablement. Ha reprès, de forma progressiva, la relació amb la seva exparella i s'ha compromès a educar al seu fill de forma conjunta.

³² Pel que fa a la sensibilitat maternal, el grup diana ha aconseguit 24/36 punts. Això significa que les participants no han integrat aquest component de les competències maternals vinculars.

En tercer lloc, la **calidesa emocional**³³ destaca com a un dels components més integrats per les participants.

Figures 7 i 8

La calidesa emocional final de les participants del projecte Vincles

Les figures 7 i 8, permeten identificar que Estela i Gemma han millorat quant al coneixement que tenen sobre les característiques dels seus fills/es pel que fa a la seva orientació sexual, la identitat de gènere, la diversitat funcional, l'agència dels menors i els seus drets. Així mateix, han incrementat la seva actitud d'obertura i són capaces de parlar sobre aquests temes amb naturalitat.

Pel que fa a Eva i Gemma, ambdues han aconseguit progressar fins al grau ideal establert per Mercedes, experta en psicologia evolutiva. S'emfatitza l'evolució de Gemma, la qual està sent capaç d'acompanyar a la seva filla en la transició de gènere.

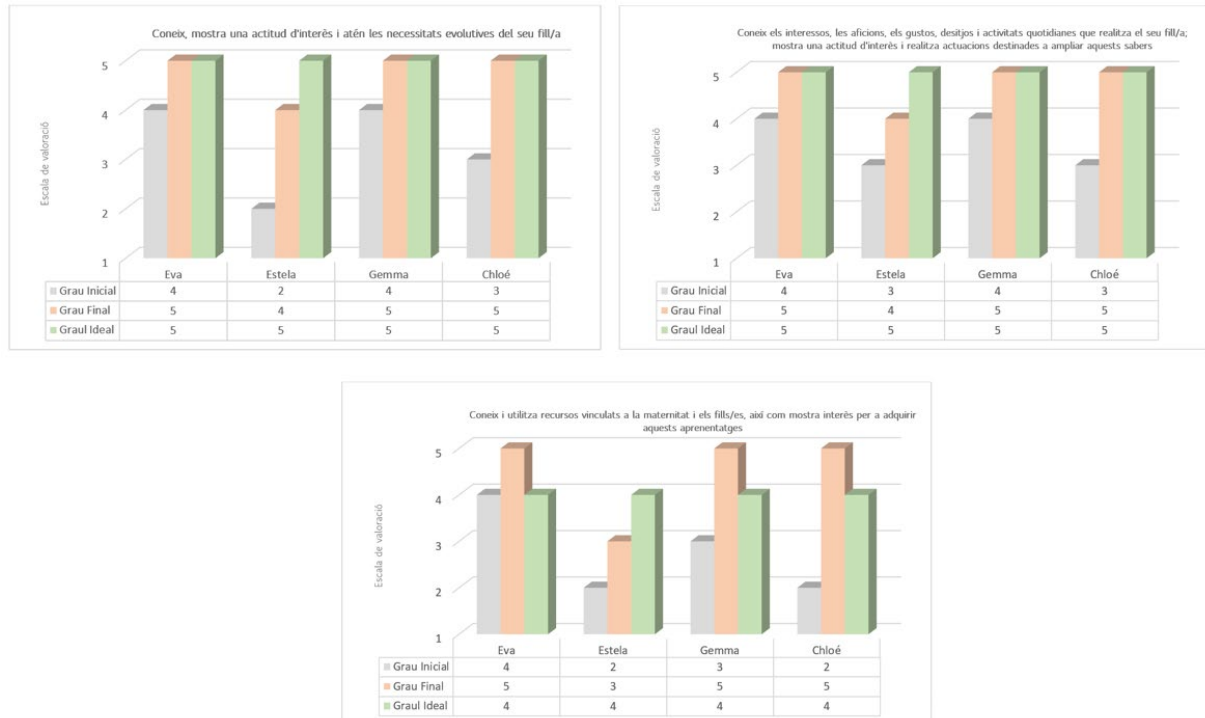
A més, s'observa un creixement exponencial de l'actitud activa, assertiva i càlida de les quatre integrants del grup. Així mateix, totes són conscients de la rellevància d'aquest aspecte i actuen en consideració.

³³ Pel que fa a la calidesa emocional, el grup diana ha aconseguit 35/40 punts. Això significa que les participants han integrat aquest component de les competències maternals vinculars.

Finalment, en quart lloc, l'**involucrament maternal**³⁴ es reconeix com un altre element destacat a causa del seu alt nivell d'interiorització per part de les participants.

Figures 9, 10 i 11

L'involucrament maternal final de les participants del projecte Vincles

D'una banda, Eva, Gemma i Chloé han ampliat, de forma extraordinària, els coneixements que tenen sobre les necessitats evolutives dels seus fills/es. Per a fer-ho, també han augmentat l'atenció que els dediquen, així com l'actitud d'interès que mostren.

A més a més, han millorat sorprenentment l'actitud d'interès i les actuacions dirigides a conèixer els interessos, aficions, gustos, desitjos i activitats quotidianes que realitzen els seus fills/es. Conseqüentment, han augmentat els seus nivells de coneixement sobre la programació de les seves cites mèdiques, quins són els seus professors, els dibuixos que veuen, els còmics que els agraden llegir, les seves inquietuds personals, etc.

D'altra banda, Eva, Gemma i Chloé han traspassat l'ideal establert per l'experta en psicologia evolutiva, ja que han aconseguit un elevat grau de coneixements i pràctica a l'hora d'utilitzar recursos³⁵ vinculats a la maternitat i els fills/es, així com interès per a adquirir aquests aprenentatges.

Finalment, el cas d'Estela es presenta com a un esdeveniment aïllat. La seva problemàtica de salut mental ocasiona que, tot i que s'evidencien millores en els aspectes esmentats, només hagi aconseguit involucrar-se parcialment.

³⁴ Pel que fa a l'involucrament maternal, el grup diana ha aconseguit 56/56 punts. Això significa que les participants han integrat aquest component de les competències maternals vinculades.

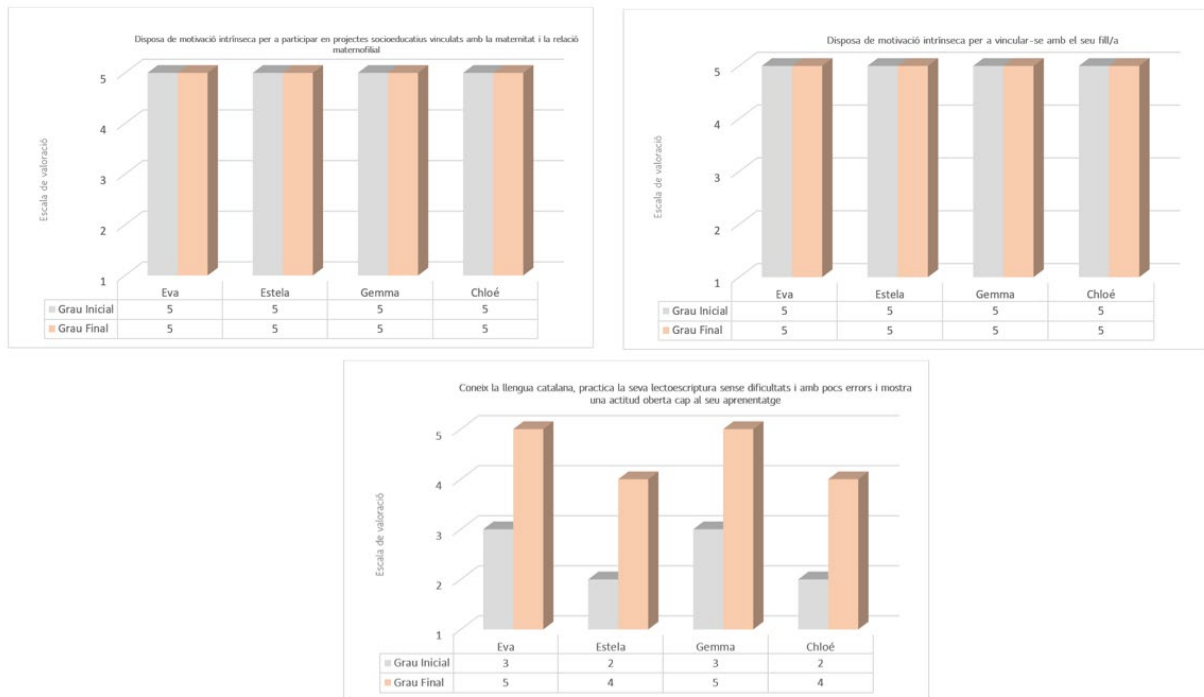
³⁵ Es tracta de recursos facilitats durant el projecte. Podeu consultar-los en la web del projecte, en els continguts publicats en les diferents sessions: <https://vinclesprojecte.wordpress.com/>

7.1.2. Les Competències Transversals.

En aquest apartat, s'identifiquen les **competències transversals** desenvolupades per les integrants del grup diana. Per a fer-ho, es duu a terme una anàlisi de les discrepàncies entre el grau inicial i final dels elements que les conformen.

Figures 12, 13 i 14

Les competències transversals finals de les participants del projecte Vincles

A les figures 12, 13 i 14 s'observa, per una banda, que s'ha aconseguit mantenir el grau elevat de motivació intrínseca de les integrants per a participar en accions socioeducatives destinades a potenciar la relació maternofilial. D'altra banda, s'evidencia que les quatre participants han conservat l'alt nivell de motivació intrínseca per a vincular-se amb els seus fills/es.

Pel que fa a les competències vinculades amb l'ús de la llengua catalana, totes les participants han millorat significativament aquest aspecte. S'ha de tenir en compte que l'objecte central de la intervenció no és l'aprenentatge de llengües, per la qual cosa es valoren assoliments vinculats amb la millora de l'expressió verbal i escrita, l'augment d'una actitud oberta a l'aprenentatge, així com l'increment de l'interès per vincular-se a cursos específics de català.

Finalment, s'evidencia la millora d'altres competències transversals que tenen un reconeixement qualitatiu. En particular, Chloé ha augmentat el seu grau d'intel·ligència emocional (Goleman, 2000), ja que ha posat en pràctica la seva capacitat per a reconèixer les pròpies emocions i les de la resta, ha après a discriminar entre diferents sentiments i els sap

etiquetar apropiadament, així com utilitza informació emocional per a guiar el pensament i la conducta.

Pel que fa a Estela, ha incrementat la seva capacitat d'autogestionar el temps, així com la responsabilitat envers la realització i entrega de tasques en les dates establertes.

Gemma, Eva, Estela i Chloé han posat en pràctica actituds de participació activa, de respecte i tolerància, les quals han incrementat amb l'avanç de les sessions. Les quatre participants també han augmentat els seus coneixements sobre recursos digitals, així com la capacitat d'utilitzar-los com a eines de comunicació i aprenentatge.

7.1.3. Els Contes.

Els **contes**³⁶, confeccionats per les participants, són els resultats materials del projecte. Cada integrant del grup ha aconseguit dur a terme, en els temps establerts, cadascuna de les tasques dirigides a la seva elaboració. A més, han adaptat i transformat (de forma consensuada) el seu format, passant d'una confecció manual a una digital mitjançant l'ús de plataformes en línia.

Pel que fa a la temàtica dels contes, cadascuna de les participants s'ha focalitzat en abordar les problemàtiques personals que van emergir en el procés de detecció de necessitats. Com a mostra, Eva ha confeccionat un conte titulat "*On és la mare?*" en el que explica a la seva filla la seva estada a presó. Així mateix, Gemma ha elaborat "*Quin fastidi ser princesa!*", per a tractar amb el seu fill la identitat de gènere i altres valors. Per la seva banda, el conte d'Estela es titula "*Les aventures al fons del mar del dofí Nene*", basat en els interessos i gustos del seu fill. Finalment, Chloé ha creat "*El dinosaure de Gabriel*" amb la finalitat d'educar emocionalment al seu fill.

En conjunt, els contes destaquen per la manera en què aprofundeixen en els temes tractats, així com per la seva redacció i llenguatge visual. També sobresurten gràcies a l'adequada integració dels continguts tractats durant la intervenció, així com per la forta implicació mostrada per part de les participants a l'hora de crear un recurs educatiu per a les seves filles i fills.

7.2. Resultats i Productes No Previstos

Els resultats i productes no esperats són el fruit de la relació entre les activitats, els factors externs, les característiques de les participants de la intervenció i les particularitats de la formadora.

³⁶ Podeu descarregar dos (dels quatre) contes accedint al següent enllaç: <https://vinclesprojecte.wordpress.com/sessio-9/>

En primer terme, el projecte³⁷ ha contribuït a millorar les competències digitals de les quatre participants. En particular, Gemma i Estela manifesten els canvis més notoris, ja que a l'inici del projecte disposaven d'un nivell competencial extremadament baix. En l'actualitat són capaces de fer servir l'ordinador d'una forma àgil, així com d'utilitzar recursos d'edició en línia i consultar recursos web.

En segon terme, s'evidencien millores substancials en la capacitat de treballar autònomament i de forma col·laborativa de les quatre participants. Com a mostra, Estela ha aconseguit comunicar-se amb el grup de forma més oberta, compartir inquietuds i demanar suport quan ho necessita.

En últim terme, s'observa un increment significatiu del pensament crític i reflexiu al voltant de la maternitat i el compliment de mesures d'execució penal. N'és un bon exemple Chloé, la qual ha començat a gestionar la pròpia creença que afirma que les mares empresonades han d'allunyar-se dels fills/es per a evitar que la societat els rebutgi o com a forma d'autocàstig (en resposta al pecat comès: el delictes i l'entrada a presó).

7.3. Els Resultats del Disseny del Projecte

L'anàlisi de les dimensions del projecte permet constatar, a grans trets, l'èxit³⁸ de la intervenció. De forma concreta, la comparació de la realitat del projecte mitjançant la utilització de **criteris de referència**³⁹ (Jariot et al. 2004), possibilita comprendre els resultats objectius i els canvis assolits, identificar la qualitat del mateix disseny i orientar les accions futures (Martinic, 1997).

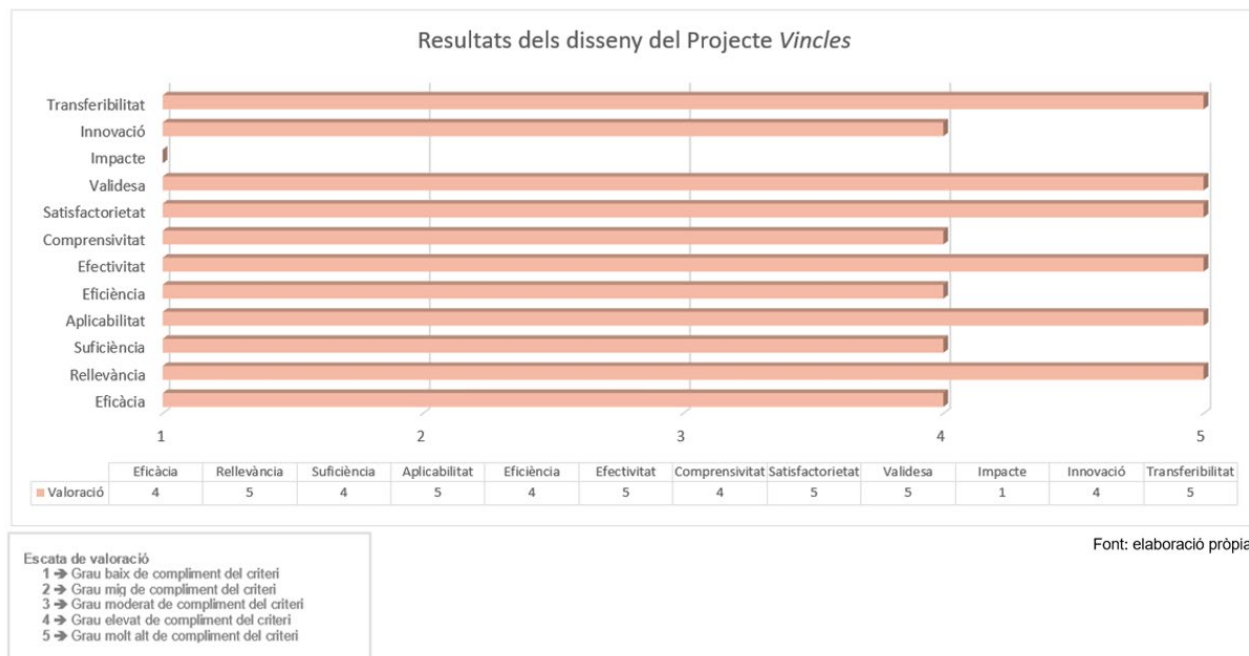
³⁷ Els elements del projecte que han possibilitat l'adquisició i millora de les competències digitals són el canvi de format a l'hora de confeccionar el llibre (de manual a digital), la utilització del bloc i la posada en pràctica d'altres recursos digitals.

³⁸ El projecte ha obtingut una puntuació global de 50/60 punts. Això significa que la intervenció ha conclòs amb èxit.

³⁹ Podeu trobar els criteris de referència a l'annex 4 (apartat 13.4.). Aquests criteris són els mateixos que els emprats en el pla d'avaluació final, situat a l'apèndix 8 (apartat 12.8.1.3.). Així mateix, s'han afegit altres criteris de la guia de paràmetres de valoració de bones pràctiques, elaborada pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada l'any 2020:
http://cejfe.gencat.cat/web/.content/home/reerca/catalog/crono/2020/valoracio_parametres_bones_practiques.pdf

En la figura 15 es presenta el grau en què el projecte s'adequa a cadascun dels criteris.

Figura 15
Resultats del disseny del projecte Vincles

A la figura 15 s'observa que el projecte *Vincles* destaca notablement per la seva **eficàcia** a l'hora d'assolir els objectius establerts a l'inici del seu disseny.

Particularment, s'evidencia la consecució d'uns nivells elevats de calidesa emocional, mentalització i d'involucrament maternal, com a components de les competències maternals vinculars. A més a més, se senyala el gran avenç en l'expressió escrita i parlada de la llengua catalana, l'interès i la motivació davant el projecte i l'adquisició de competències digitals per a l'educació dels fills/es.

No obstant això, l'eficàcia de la intervenció es veu afectada pel baix assoliment de les competències associades amb la sensibilitat maternal. Aquest fet dificulta que les participants i la família extensa eduquin als menors/es de forma conjunta i sintònica.

L'eficàcia del projecte està estretament vinculada amb la seva **rellevància, suficiència i aplicabilitat**.

Per una banda, el projecte té una gran rellevància atès que els objectius proposats es fonamenten en les necessitats individuals de les participants (competencials, motivacionals, etc.). En aquest sentit, es considera suficient l'exhaustivitat amb què el projecte ha establert i mantingut la relació entre els objectius assignats i les necessitats detectades en l'avaluació inicial.

Per altra banda, la intervenció (quant al seu disseny: la metodologia, les activitats, etc.) ha sigut capaç de posar en pràctica els objectius proposats i provocar una millora directa de

les competències maternals vinculars de les participants, així com d'enfortir el vincle maternofilial.

Pel que fa a la seva **eficiència**, la intervenció manifesta una estreta relació entre els objectius assolits i els recursos humans, materials i funcionals implicats.

No obstant això, les participants manifesten la necessitat d'introduir més sessions amb el fi d'abordar en profunditat els temes impartits, així com altres nous. Quant a la formadora, considera necessari que les sessions en què participen persones externes s'adeqüin de forma més rigorosa als temps preestablerts. A més, remarca la necessitat d'incorporar el treball interdisciplinari (psicòloga, terapeuta maternoinfantil, treballadora social, etc.) com a un requisit imprescindible per a aconseguir una millora holística i integral de les competències maternals vinculars i el vincle maternofilial.

Amb relació al seu cost-**efectivitat**, s'evidencia un equilibri perfecte entre l'eficàcia i l'eficiència de la intervenció. En aquest sentit, s'han aconseguit diferents resultats i efectes (eficàcia) amb el mínim de recursos disponibles i viables (eficiència). Com a mostra, els contes confeccionats han implicat uns costos baixos que estan adaptats a les característiques del context del projecte, en el qual la formadora no compta amb l'ampli ventall de recursos del qual gaudeix una institució o entitat.

En la figura 15 també s'observa que el projecte *Vincles* gaudeix d'un elevat grau de **comprensibilitat** a causa de la relació òptima establerta amb els subjectes de la intervenció i el context pròxim. En aquest sentit, la intervenció ha ofert una atenció individualitzada, ha escoltat activament i acceptat propostes dirigides a millorar el projecte, així com ha aconseguit establir una relació interpersonal amb les participants i les professionals externes.

La intervenció també es caracteritza per la seva eminent capacitat de **satisfer** a les participants. Un bon exemple d'això són les evidències que aquestes han plasmat en l'avaluació contínua i final del projecte. En concret, afirmen estar altament satisfetes amb la metodologia i activitats proposades, la participació d'expertes externes en diferents sessions, l'ús de la llibreta viatgera virtual i la creació d'un conte com a fil conductor de les sessions.

Així mateix, demostren estar molt satisfetes amb la formadora, valorant molt positivament la seva capacitat d'empatia, respecte i adaptació, així com la seva actitud d'escolta activa davant propostes que tenen implicacions directes en el projecte.

Quant a la seva **validesa** externa i interna, existeixen diferents tipus d'evidències que sostenen la sòlida base científica del projecte.

Per una banda, el procediment metodològic que guia la intervenció (impulsat per a la detecció de necessitats), combina un mètode mixt que el dota d'un caràcter controlat i sistematitzat (vessant quantitatiu), a l'hora que li atorga flexibilitat (vessant qualitatiu).

D'altra banda, quant al seu disseny, el projecte consta d'una planificació estratègica racional que defineix els passos de l'acció que s'implementen: des de l'objectiu o finalitat que es pretén aconseguir fins als indicadors dels plans d'avaluació. A la taula 5 es concreten els ítems que validen el seu disseny.

Taula 5
Validesa interna del projecte Vincles

	El projecte parteix de les necessitats reals de les persones participants.
	Els objectius són clars i mesurables.
	La metodologia està ben descrita.
	La proposta inclou un paquet d'accions estructurades de complexitat progressiva.
	S'indica adequadament la seqüència de les accions que han de fer tant les professionals com les persones participants en la implementació de la proposta. A més, no és una activitat o taller puntual.
	Les activitats que s'incorporen en el projecte estan ben explicades i contenen tota la informació necessària.
	El disseny és prou flexible i s'adapta a contingències que puguin aparèixer quan s'implementa (s'adequa a les persones ateses, als imprevistos del calendari, a les reduccions en el pressupost, etc.).
	Hi ha un sistema d'avaluació clar i aplicable, amb indicadors i instruments de registre, que permet recollir dades de forma sistemàtica durant el procés per a corregir desviacions i presentar objectivament els resultats assolits.
	S'estableixen criteris avaluatius per a ser aplicats a mitjà termini i mesurar els resultats.
	Hi ha coherència interna entre totes les parts, de manera que tots els elements es reforcen entre ells i s'eviten interferències en l'assoliment dels resultats esperats.

Font: elaboració pròpia

L'**impacte**⁴⁰ és un criteri que permet verificar els efectes que té el projecte en el context, una vegada ha transcorregut cert temps des de la seva posada en pràctica. En aquest cas, no és possible plasmar la transferència dels aprenentatges realitzats, els canvis institucionals, relacionals o actitudinals, etc. a causa dels límits temporals establerts per a entregar l'informe final del TFG.

En la figura 15 també s'observa que el projecte té un alt caràcter **innovador**. Alguns dels aspectes que ho evidencien són els següents:

- La intervenció dóna una nova i diferent resposta a les formes clàssiques d'abordar la qüestió de la maternitat i les mesures d'execució penal.
- És un projecte original perquè no és una proposta transferida d'altres serveis.
- És una proposta creativa, perquè s'allunya del pensament comú i la seva implementació implica un repte en l'organització del servei.
- La intervenció no és anecdòtica, sinó que s'adequa a la finalitat de la Unitat Àgora i incideix en els aspectes bàsics de la seva missió.

⁴⁰ Es portarà a terme una avaluació diferida en el mes de juny, però no és possible incloure els seus resultats en aquest informe. Concretament, es valoraran els següents ítems: si es mantenen canvis positius mesurables en les persones que participen de la proposta, després de la finalització; es comprovarà la permanència de l'efecte assolit; es verificarà si la proposta incrementa l'eficiència i l'eficàcia; es valorarà si permet obrir la mirada als descobriments següents: efectes imprevistos positius i la detecció d'efectes no esperats positius que obren oportunitats. Finalment, es detectarà si el projecte ha millorat el clima social entre les persones ateses.

No obstant això, el projecte presenta mancances quant al treball interdisciplinari i el treball en xarxa. Per bé que es treballa multidisciplinàriament, en l'actualitat és necessària la col·laboració d'agents professionals que treballin en paral·lel i el treball entre institucions.

Finalment, el projecte destaca pel seu elevat grau de **transferibilitat**. La possibilitat de traslladar o replicar la intervenció a altres contextos es fonamenta en les característiques següents:

- ✿ Es presenta un informe avaluatiu que permet replicar el procés amb probabilitats d'èxit a qualsevol altra avaluadora. Així mateix, la metodologia i les activitats es defineixen exhaustivament.
- ✿ Es presenta un pressupost clar, així com es detallen els recursos humans i materials necessaris.
- ✿ El projecte és sostenible econòmicament i no necessita partides extraordinàries o personal especialitzat de nova contractació.
- ✿ La proposta és sostenible des del punt de vista ecològic, utilitza recursos de l'entorn i no crea un impacte negatiu allà on s'implementa.

8. DISCUSSIÓ DELS RESULTATS

En aquest apartat, en resposta a la pregunta general de recerca (vegeu l'apartat 2.2.), es presenta la discussió sobre la manera en què s'ha dissenyat i implementat una intervenció socioeducativa innovadora i d'èxit en el context de la Unitat Dependent Àgora.

En termes generals, les evidències que s'exposen reflecteixen la teoria de Jariot et al. (2004) la qual sosté que tota acció contextualitzada, planificada i avaluada és capaç d'aconseguir efectes previstos i imprevistos en el context en què es treballa.

De forma més específica, d'acord amb Tejada i Ruiz (2016), l'èxit del projecte *Vincles* respon a la consecució òptima dels procediments següents: una adequada detecció de necessitats, una correcta planificació del projecte i un bon pla d'avaluació (inicial, continu i final) que ha permès mesurar els canvis causals, i no casuals, de la intervenció.

8.1. Procés de Detecció de les Necessitats Inicials de les Participants

D'acord amb Tejada i Ruiz (2016), per comprendre l'èxit del projecte és necessari analitzar els fruits del procediment que ho procedeix. En aquest sentit, el procés de detecció de necessitats permet discernir, de forma particular i contextualitzada, que en el cas de les usuàries de la Unitat Dependent de referència existien grans dèficits inicials pel que fa a les seves competències maternals vinculars.

En primer lloc, les carències competencials identificades a l'inici del projecte guarden relació amb les evidències extretes pel Projecte MIP (Mujeres presas en el marco penal, penitenciario y post penitenciario) impulsat per la Fundació Surt l'any 2006 sobre l'impacte de l'exclusió social en la maternitat.

Sota les bases del seu estudi, es pot comprendre que l'aïllament que van patir durant l'estada a la presó provoqués dèficits la calidesa emocional i en l'involucrament maternal de les participants. Un bon exemple d'això és l'aportat per Martínez (2014), el qual afirma que les mares internes no volen saber massa coses dels seus fills/es ni demostrar-los una actitud propera com a forma de protecció i adaptació al medi tancat.

En segon lloc, els baixos nivells inicials de mentalització de les participants guarden relació amb els resultats de l'estudi de Navarro (2017). Per una banda, explica que les mares tendeixen a no parlar de sentiments i emocions amb els seus fills/es a causa dels sentiments interns de culpa o per la manca de recursos interpersonals. D'altra banda, explicita que reneguen d'explicar la situació d'encarcerament als fills perquè senten por i inseguretat.

En tercer lloc, el limitat grau de sensibilitat maternal que presentaven en un inici les participants, concorda amb la teoria del desarrelament familiar de Martínez (2014). Aquesta teoria fonamenta que l'estada a la presó dificulta el manteniment de les relacions familiars i disminueix la capacitat d'educar als fills/es conjuntament amb la família extensa que té cura dels menors.

El procés de detecció de necessitats, també va permetre detectar punts forts inicials de les participants. Entre ells, destaca la motivació per vincular-se amb projectes que tinguin la finalitat de reforçar el vincle maternofilial. Aquesta realitat guarda relació amb la teoria de Murray (2004), el qual sosté que les mares experimenten la necessitat i les ganes d'aproximar-se als fills/es passat un temps des de la seva sortida de la presó.

Aquestes evidències generen coneixements nous i específics sobre les necessitats competencials de les mares que han estat privades de llibertat, en contraposició a altres estudis com "L'execució de la pena de presó. Peculiaritats de l'execució penal femenina", que sostenen que les penes privatives de llibertat impacten globalment en el rol maternal de les dones internes (Navarro, 2017).

8.2. Disseny, Resultats i Productes: Acceptació del Projecte

Les troballes del projecte evidencien que el seu èxit està condicionat per dos aspectes: els seus resultats i productes i la relació d'aquests amb el mateix disseny de la intervenció (Tejada, 1991). Aquest enfocament sociocrític de l'acció socioeducativa (Popkewitz, 1988) contradiu la teoria de Tyler (1950), el qual sosté que per acceptar un projecte s'ha de valorar, únicament, el grau de consecució dels objectius preestablerts.

Des d'aquesta perspectiva, l'acceptació del projecte s'explica a través dels elements següents:

- Sobre la base de la teoria de Murray (2004), el projecte ha vetllat per mantenir l'elevat grau de motivació intrínseca inicial present en totes les participants. Per a fer-ho, ha emprat el recurs de la llibreta viatgera virtual. Aquest ha sigut un incentiu per aconseguir respondre a les necessitats detectades.
- De conformitat amb Tejada i Ruiz (2016) la formació i l'aprenentatge per competències, que fonamenta el disseny del projecte, és coherent amb els requeriments del context actual en què vivim.
- En consonància amb Jariot et al. (2004), la planificació parteix d'un inventari de recursos que ha permès optimitzar els recursos humans, materials i funcionals d'acord amb els objectius preestablerts. A més, és una planificació estratègica (Forigua, 2018) adaptada a les contingències de l'entorn (Covid-19).
- Amb relació a la teoria de Stenhouse (1985), la investigació-acció ha permès reflexionar sobre la pròpia pràctica, així com introduir millores durant el desenvolupament del projecte: traspassar el conte d'un format paper a digital, ampliar alguns temes a demanda de les participants, etc.
- D'acord amb Tejada i Ruiz (2016), la metodologia activa, crítica, col·laborativa, autònoma i adaptada als reptes actuals pel que fa a l'ús de les TICS, ha permès desenvolupar els aprenentatges no previstos: les competències digitals, el treball autònom i col·laboratiu, i el pensament crític i reflexiu al voltant de la maternitat i les penes privatives de llibertat.
- La confecció de contes ha sigut un recurs ideal per a integrar els continguts teòrics i pràctics del projecte, així com a l'hora d'adquirir competències digitals i de lectoescriptura en català. A més, ha sigut l'element ideal per a tractar les problemàtiques centrals existents en la relació maternofilial de cada participant i enfortir el vincle maternofilial. Això guarda relació amb l'èxit del projecte Storybook Dads (2019), desenvolupat a més de cent centres penitenciaris britànics amb l'objectiu de mantenir les connexions entre els homes privats de llibertat i les seves famílies.
- Les competències professionals de la formadora s'adeqüen a les establertes en el codi deontològic de les educadores socials (Asociación Estatal de Educación Social, 2004).
- D'acord amb el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (2020) el projecte és innovador, ja que disposa d'un sistema d'elements nous de caràcter tècnic i metodològic (flexible, contextualitzat, obert, etc.) que suposa una millora del servei que donen a les mares penades en tercer grau penitenciari. A més a més, conforme Tamar (2013), el projecte és força innovador en l'àmbit de la maternitat i l'execució penal perquè obre un nou camp de coneixement teòric-pràctic en la gestió d'intervencions socioeducatives.
- Segons Parra i Ruiz (2020), el pla d'avaluació inicial, continu i final ha permès mesurar, de forma individualitzada i justa, els canvis causals, i no casuals, del projecte. A més, d'acord amb Tejada i Ruiz (2016), l'avaluació ha sigut capaç de captar i mesurar els resultats inesperats de la intervenció, els quals reflecteixen que no tot és previsible en el context socioeducatiu.

8.3. Pla d'Avaluació per a la Justícia Social: Vàlua de les Participants

La vàlua de les participants reflecteix les aportacions de Murillo, Román i Hernández (2016), els quals defensen que les intervencions socioeducatives que disposen d'un pla d'avaluació fonamentat en la justícia social sempre aconseguixen efectes positius en el grup diana.

En altres paraules, els aprenentatges previstos i no previstos d'Eva, Estela, Gemma i Chloé han sigut captats a través d'una avaluació integral i holística que parteix de la individualitat de cada participant, des d'un acostament relacional, flexible i obert a les seves identitats diverses.

Amb tot plegat, s'entén perquè es valora que totes les participants han integrat la mentalització, la calidesa emocional i l'involucrament maternal, així com altres competències transversals entre les quals es troben la lectoescriptura en català i les competències digitals.

Pel que fa a l'Eva, és la integrant del grup que ha aconseguit un major desenvolupament competencial. En aquest cas s'ha d'entendre que la participant disposa d'uns recursos interpersonals alts, d'un nivell cognitiu elevat, d'una bona capacitat de resiliència, així com d'un entorn favorable. En el cas de Chloé, a més de valorar el seu gran desenvolupament competencial, s'ha tingut en compte l'esforç que ha fet per a superar les pròpies creences religioses que influïen directament en la seva manera d'abordar la maternitat (tabús, estigmatització, etc.).

Quant al cas de Gemma s'aprecia el seu gran avanç competencial, alhora que es valora la seva capacitat de superar les pròpies mancances personals. Per últim, tot i que Estela ha aconseguit el menor grau de desenvolupament competencial, es valora que ha adquirit unes competències òptimes i adequades a les seves dificultats cognitives causades per la seva problemàtica de salut mental.

Aquestes evidències contradiuen les idees de Tejada i Ruiz (2016), els quals afirmen que la majoria de programes socioeducatius presenten carències a causa de la manca d'una avaluació exhaustiva i justa. En el cas del projecte *Vincles*, l'avaluació és un element clau que verifica la integració d'aprenentatges previstos i no previstos, així com constata la vàlua de les participants des d'un vessant equitatiu.

8.4. Aspectes a Millorar vs. Propostes de Millora

Conforme a les aportacions de Tejada i Ruiz (2016), l'èxit del projecte *Vincles* implica que es tenen presents les seves limitacions i que s'ofereixen propostes de millora innovadores que són capaces de resoldre-les.

En concret, s'evidencia que la intervenció presenta dues grans limitacions interrelacionades entre si. Per una banda, el projecte no ha sigut capaç de produir efectes notables en el desenvolupament de la sensibilitat maternal de les participants. D'altra banda,

el treball multidisciplinari pautat en el seu disseny no ha sigut l'adequat per aconseguir l'anterior propòsit.

Aquesta realitat coincideix amb les aportacions de Martínez (2014), el qual evidencia la complexitat de treballar el desarrelament familiar de cara a la rehabilitació de les dones penades.

En resposta a aquestes limitacions, es redissenyarà el projecte i s'incorporarà una quantitat major i més adequada de recursos humans, funcionals i materials.

En primer terme, el projecte ampliarà les seves hores totals de dedicació (de 20h a 40h), així com la seva durada (d'un mes i mig a quatre mesos). D'aquesta manera, es podrà incidir més profundament en les carències relacionals que existeixen a escala familiar a l'hora d'educar conjuntament i en una mateixa sintonia a les menors. En el cas de les participants d'aquesta primera edició, les dificultats s'han presentat en la capacitat de demanar suport a les famílies per a la criança dels fills/es i la capacitat per a establir una relació cordial amb la família extensa que té cura de les menors.

En segon terme, es participarà en convocatòries de beques promogudes per entitats que donin ajudes a projectes d'iniciativa social. Aquest procediment es realitzarà com a mitjà per a obtenir recursos econòmics que possibilitin la incorporació d'altres recursos humans i funcionals.

En tercer, i últim terme, la intervenció transitarà d'un treball multidisciplinari a un treball interdisciplinari i en xarxa. Si bé la col·laboració de professionals i persones externes han permès aconseguir gran part dels objectius, el projecte necessita la col·laboració d'agents professionals que treballin en paral·lel (educadora social, treballadora social, psicòloga, etc.) i el treball entre institucions (Unitat Dependent, Recurs Maternoinfantil, Àrea de Serveis Socials d'Execució Penal, Associacions de familiars, etc.) per a aconseguir una millora holística i integral de la sensibilitat maternal, així com de les competències maternals vinculars i el vincle maternofilial.

Com aporta Antonio Jiménez Baena (Cap de l'Àrea de Serveis Socials d'Execució penal), un dels majors reptes actuals de l'àmbit penitenciari és elaborar contingut teòric-pràctic per abordar el treball amb les famílies. En suma, aquesta proposta de millora suposa una innovació en el camp de l'execució penal, les relacions familiars i la maternitat.

9. CONCLUSIONS

Tal com s'evidencia a l'inici de l'estudi, les condicions de vida de les mares que han estat recluses provoquen desarrelament familiar, dificulten el desenvolupament de les competències maternals vinculars i debiliten el vincle maternofilial, essencial per a una estable i sana relació entre mare i filla (Bowlby, 1985).

Tot i que la família i el vincle afectiu són dos factors crucials per a la rehabilitació d'aquestes dones (Murray, 2003), fins al moment el Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya no ha articulats programes de tractament que abordin aquestes problemàtiques.

En resposta a aquesta realitat, s'ha dissenyat i implementat el projecte *Vincles*. Corroborant la consecució de l'objectiu general de recerca (vegeu l'apartat 2.2.), aquesta intervenció socioeducativa innovadora ha millorat notablement les competències maternals vinculars i el vincle maternofilial de les quatre participants i residents de la Unitat Dependent *Àgora*. Així mateix, ha tingut efectes positius en altres competències transversals com són la lectoescriptura en català i l'ús de recursos digitals.

La recerca bibliogràfica realitzada i la confecció del marc teòric de referència (OE1), el procés de detecció de necessitats (OE2), l'inventari de recursos (OE3) i la prioritització de les necessitats detectades en el procés de detecció (OE4), són la base que ha possibilitat la confecció de la intervenció i la seva posada en pràctica. Al mateix temps, aquests procediments han permès assolir els objectius específics de la recerca (vegeu l'apartat 2.2.).

Pel que fa al projecte, es constata que el procés implementat és factible i viable, així com que l'èxit en termes de compliment de metes i resultats guarden una relació directa amb el seu disseny, el pressupost i un abordatge metodològicament eficient.

En particular, les principals troballes del projecte constaten la relació entre la vàlua de les participants i l'èxit de la intervenció. En aquest sentit, la millora competencial de la mentalització, la calidesa emocional i l'involucrament maternal, així com d'altres competències transversals, guarda una estreta relació amb la seva planificació estratègica (actualitzada i coherent).

Així mateix, hi ha altres elements del seu disseny que han possibilitat l'adquisició dels aprenentatges previstos i no previstos: el seu caràcter innovador, la metodologia d'investigació-acció, la confecció d'un conte com a fil conductor, el paper de la formadora i el pla d'avaluació (inicial, continu i final) fonamentat en la promoció de la justícia social.

Malgrat tot, el projecte no ha sigut capaç d'aconseguir el desenvolupament total de les competències maternals vinculars atès que no ha millorat significativament la sensibilitat maternal de les participants. A més, s'ha detectat un problema en el treball multidisciplinari pautat en el seu disseny, el qual no ha sigut l'adequat per aconseguir l'anterior propòsit.

Els obstacles que han ocasionat aquestes limitacions, són la manca de la dissenyadora i formadora de connexions amb professionals d'altres recursos d'execució penal i maternitat, la limitació de temps a causa de les dades d'entrega establertes del TFG i les restriccions ocasionades per la Covid-19.

En aquest sentit, les aportacions de Tejada i Ruiz (2016) justifiquen el que ha passat, ja que les dissenyadores i formadores novelles tendeixen a abordar en un primer projecte diverses temàtiques que es relacionen entre si, però que són massa complexes. Aquestes necessiten un entramat de professionals, etc. major del qual una sola persona disposa sense contactes i una gran experiència professional en l'àmbit d'actuació.

Davant aquestes fallades, per a prosseguir i millorar la intervenció s'incorporaran nous i adequats recursos humans, funcionals i materials. En primer terme, s'ampliaran les hores totals de dedicació (de 20h a 40h) , així com la seva durada (d'un mes i mig a quatre mesos). En segon terme, es participarà en convocatòries de beques promogudes per entitats del sector social que donin ajudes econòmiques a projectes d'iniciativa social. En darrer terme, el projecte transitarà d'un treball multidisciplinari a un treball interdisciplinari i en xarxa.

De forma complementària, existeixen altres línies de continuïtat de la intervenció:

- El projecte *Vincles* s'ha vinculat amb el projecte "Las olvidadas"⁴¹. Els contes confeccionats en aquesta primera edició seran enviats a mares que viuen dins d'un centre penitenciari. Així mateix, aquesta nova línia d'acció estarà present de cara a l'edició següent. Cal destacar que aquesta iniciativa sorgeix com a resposta a la proposta d'una de les participants, la qual va evidenciar durant l'avaluació contínua que li agradaria compartir la seva experiència amb altres mares que estan a la presó.
- En col·laboració amb la *Librería Trasera* s'ha programat una xerrada en línia dirigida a mares, en la qual dues participants d'aquesta primera edició presentaran els seus contes. Aquesta iniciativa formarà part del projecte de cara a la pròxima edició.
- El projecte *Vincles* està en procés de vincular-se amb un Centre de Psicoteràpia. La intenció és oferir a les participants futures la possibilitat de vincular-se amb el grup terapèutic per a mares: *Criança Conscient*. Aquest és un espai d'intervenció grupal, dirigit per una professional de la psicologia, que permet profunditzar, desbloquejar i avançar en el procés de la maternitat, identificant sentiments, facilitant l'afrontament sa de la situació i oferir un tipus de suport professional.
- En Projecte incorporarà la possibilitat que les edicions següents es vinculin amb un grup de suport "mare a mare". Aquest espai horitzontal (és una estructura bàsica de Grup d'Ajuda Mútua, sense professionals) serveix per a compartir el mateix moment vital i experiències similars sobre la maternitat. Cal subratllar que aquest espai no substitueix, en cap cas, el suport d'un equip de professionals, ja que són dos tipus d'ajuda diferents i no excloents. Aquesta nova línia d'acció pretén donar l'oportunitat a les participants que s'empoderin des d'un enfocament proactiu, positiu i preventiu, així com possibilitar que creïn nous vincles fora del seu context habitual.

⁴¹ A *las olvidadas* és una iniciativa de recollida de llibres dedicats per visibilitzar a les dones del sistema penitenciari. Per saber més sobre el projecte accediu a l'enllaç següent: <https://alasolvidadas.org/el-proyecto/>.

Més enllà d'aquestes línies d'acció del projecte, se'n desprèn la necessitat d'impulsar recerques i accions futures centrades en:

- ✿ Descriure quins són els factors clau que dificulten exercir la maternitat durant l'estada a la presó i proposar accions adequades per a prevenir i pal·liar aquestes experiències.
- ✿ Analitzar quin és l'impacte de l'estada a la presó en la relació maternofilial de les dones una vegada surten del centre penitenciari i proposar les accions adequades per respondre a aquesta realitat.
- ✿ Identificar quins són els efectes que produeix l'empresonament en la relació familiar entre la persona que té cura del menor i la dona que entra a la presó i quines són les accions idònies per abordar aquest context.
- ✿ Reforçar les relacions entre la persona interna i la família. D'acord amb l'estudi d'Ibàñez i Pedrosa (2018) la família té un paper essencial en la reinserció de les persones que surten de la presó.
- ✿ Conscienciar a la comunitat sobre l'estigma que genera la situació de privació de llibertat en relació amb la maternitat.
- ✿ Fomentar el treball en xarxa entre les entitats del tercer sector social que atenen a mares que han estat empresonades i les que aborden el tema de la maternitat.
- ✿ Generar propostes socioeducatives centrades a treballar amb els familiars i els fills de les persones que entren a la presó.
- ✿ Generar polítiques de suport a l'exercici positiu de la maternitat dirigides a l'àmbit de l'execució penal, ja que avui dia només existeixen polítiques dirigides a la població que conviu al medi obert en situació de vulnerabilitat o en entorns favorables.

En resum, el projecte *Vincles* aporta un nou marc de referència teòric-pràctic en l'àmbit de l'execució penal i la maternitat pel que fa als programes de tractament que són oferts pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. És un servei innovador en aquesta àrea d'actuació per la seva novetat i per generar nou coneixement sobre la pràctica professional de les educadores socials.

A més a més, el disseny del projecte promou la sistematització de la pràctica professional de les educadores socials, bàsica i necessària per a donar resposta i satisfer les dificultats o problemàtiques socials detectades d'una forma coherent i viable.

Finalment, la seva difusió i divulgació incrementa la producció científica en l'àrea de coneixement de l'Educació Social, tan necessària per a donar a conèixer recerques i accions socioeducatives que contribueixen al benestar social de la comunitat.

10. CONSIDERACIONS FINALS

El projecte *Vincles*, més enllà d'una activitat d'aprenentatge, suposa un desenvolupament professional i personal que m'ha apropat a la realitat professional de la qual vull formar part: el Departament de Justícia i, més concretament, el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEFJE).

Abans de reprendre els estudis del grau d'Educació Social, i després de vuit anys d'experiència professional com a integradora social, vaig establir-me el propòsit següent: deixar enrere el caràcter pràctic que caracteritzava el meu rol professional i transformar-me en una educadora social amb una clara vocació tècnica.

Avui dia, a punt de graduar-me com a educadora social, presento una opció professionalitzadora del TFG. Què ha ocasionat aquest canvi de perspectiva? Sens dubte, la resposta es troba en les competències que he anat integrat durant els estudis de grau:

- Analitzo els aspectes que durant els anys d'experiència professional causaven limitacions i carències en la pràctica socioeducativa: la manca de coherència entre els referents teòrics de referència i els valors institucionals; la manca de planificació de les intervencions; una clara carència d'avaluacions inicials, contínues i de seguiment; la manca de recursos interns de les professionals; el desconeixement dels recursos humans, materials i funcionals del recurs o institució; les problemàtiques en el clima social de l'organització, etc.
- Domino els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació (Pedagogia Aplicada, Didàctica, Filosofia de l'Educació, Antropologia de l'Educació i Psicologia de l'Educació), des dels quals observo i analitzo la realitat socioeducativa.
- Contextualitzo l'acció socioeducativa d'acord amb el paradigma teòric de referència més adequat, en funció del context sociohistòric, de les persones, grups i institucions de referència.
- Conec i aplico processos de recollida de la informació, l'analitzo, tracto i valoro de cara a la millora de la pròpia pràctica professional i la fonamentació de l'acció professional.
- Articulo estratègies que assegurin la sistematització de les recerques o projectes: realitzo una cerca bibliogràfica exhaustiva com a pas previ, així com un correcte ús dels instruments i anàlisi de les dades. És a dir, utilitzo la informació i els coneixements de diferents fonts i contextos (informants, informes, articles, etc.) propis de les ciències socials per a dotar de rigor la pràctica professional.
- Dissenyo de manera articulada projectes, activitats i tasques en contextos socioeducatius diversos: execució penal i maternitat.
- Poso en pràctica el pensament i el raonament crític, així com la capacitat de comunicar-me de forma efectiva amb la resta de professionals implicats en la intervenció.
- Desenvolupo processos d'obtenció, registre, anàlisi i presa de decisions per a l'acció socioeducativa. Així mateix, gestiono la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Respecto la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions. La meua pràctica diària té com a referents els principis del codi deontològic de l'educador social, així com les especificacions ètiques de l'àmbit concret.
- Disposo de coneixements teòrics i pràctics que em permeten abordar l'àmbit de l'execució penal des d'un vessant tècnic i ètic.

- Sóc capaç de generar propostes innovadores i competitives de recerca i en l'activitat professional.
- Disposo d'esperit autocrític, proactiu, autònom i reflexiu. Sóc capaç de reflexionar sobre les pròpies carències personals i professionals, així com d'abordar-les.
- Sóc capaç de treballar autònomament i de forma permanent, en equip i en xarxa.

Professionalment, gràcies a la integració d'aquestes competències, he sigut capaç de dissenyar i implementar una proposta professionalitzadora, alhora que tècnica, capaç d'aconseguir efectes positius, i causals, en el context de la Unitat *Àgora*.

De forma específica, cal destacar que la interrelació d'aquestes competències m'ha permès realitzar un procés de detecció de necessitats coherent, fonamentat en les necessitats individuals i socials del grup diana, i no en les expectatives personals o en les pròpies idees.

Aquest element és essencial en la nostra pràctica socioeducativa, ja que qualsevol persona amb un entorn familiar favorable podria passar per alt que una altra persona presenti un deteriorament del vincle maternofilial o carències de recursos interns per abordar la relació amb els seus fills/es.

Així mateix, aquest conjunt de competències m'ha permès dissenyar un projecte realista pel que fa al seu abast, i respectuós amb els ritmes i les experiències vitals de les participants.

A escala personal, les competències integrades durant el grau m'han permès alliberar-me de les inseguretats i la desconfiança en mi mateixa que algú va infondre durant la meua infantesa i adolescència. A propòsit d'això, agraeixo amb tota sinceritat a Reinaldo, Àlex i Carme Ruiz que m'hagin acompanyat des del reconeixement, l'exigència, la confiança, la transparència i l'afecte, sense entrar en paternalismes.

En conjunt, la realització d'aquest TFG es configura com a una òptima conjugació d'aprenentatges professionals i personals. Així mateix, es caracteritza per ser una forma colossal de tancament d'una etapa que, alhora, m'obre pas com a una professional de l'educació social amb caràcter tècnic, crític i transformador.

A manera d'autoavaluació (valorant el procés, els resultats i el degut assoliment de competències) puc afirmar que la feina realitzada és de qualitat. Per una banda, tenint en compte les evidències presentades, l'actitud manifestada i la valoració del seu conjunt m'atorgo la qualificació literal d'un excel·lent. D'altra banda, des de la perspectiva del reconeixement i l'autorealització, valoro la feina realitzada com una proesa important que ha estat capaç de superar les expectatives institucionals, professionals i les voluntats personals.

11. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Ainsworth, M., Waters, E. & Wall, S. (1978). *Patterns of Attachment: A psychological study of the strange situation*. Hillsdale: Erlbaum.

Ainsworth, M. & Witting, B. (1969). *Attachment and exploratory behaviour of one-year-olds in strange situation*. Recuperat de <https://www.jstor.org/stable/1127388?seq=1>

Ajuntament de Barcelona. (2020). Criteris de valoració de projectes per a la cooperació del desenvolupament. *Criteris de valoració*. Recuperat de https://ajuntament.barcelona.cat/relacionsinternacionalscooperacio/sites/default/files/criteris_valoracio_ci_ce.pdf

Asociación Estatal de Educación Social. (2004). Documentos profesionalizadores. *Código deontológico del educador y la educadora social*. Recuperat de <https://www.eduso.net/wp-content/uploads/documentos/143.pdf>

Barudy, J. (2005). *Familiaridad y competencias: el desafío de ser padres*. Barcelona: Gedisa.

Barudy, J. Y Dantagnana, M. (2010). *Los desafíos invisibles de ser madre o padre. Manual de evaluación de las competencias y la resiliencia parental*. Barcelona: Gedisa.

Belsky, J. (1984). The determinants of Parenting: A process model. *Child Development*, 55, 83-96.

Bohigas, L; Ferrer, F; i Pont, E. (1992). *La formació contínua dels pediatres. Una proposta per Catalunya*. Barcelona: Fundació Avedis Donabedian.

Bornstein, M. (2012). Parenting Infants. En M.H. Bornstein (Ed.), *Handbook of Parenting. Volume 1: Children and Parenting* (2nd ed., pp. 3-43). New York: Psychology Press.

Bowlby, J. (1985). *La separación. El apego y la pérdida*. Barcelona: Paidós.

Bronfenbrenner, U. & Evans, G. (2000). Developmental science in the 21 st century: Emerging questions, theoretical models, research designs and empirical findings. *Social Development*, 9(1), 115-125.

Bruner, J. (1985). *El proceso de la educación*. México: Hispanoamericana

Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. (2020). *Guia de paràmetres de valoració de bones pràctiques*. Recuperat de http://cejfe.gencat.cat/web/.content/home/recerca/catalog/crono/2020/valoracio_parametres_bones_practiques.pdf

Cid, J. Y Martí, J. (2011). *El proceso de desistimiento de las personas encarceladas. Obstáculos y apoyos*. Recuperat de http://justicia.gencat.cat/web/.content/documents/arxius/sc_3_175_11_cast.pdf

Constitución Española. Boletín Oficial del Estado, 29 de diciembre de 1978, núm. 25. Disponible en: <https://app.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?ini=25&tipo=2>

Cyrułnik, B. (2002). *El murmullo de los fantasmas. Volver a la vida después del trauma*. Barcelona: Gedisa.

España. Real Decreto 190/1996, de 9 de febrero, por el que se aprueba el Reglamento Penitenciario. Boletín Oficial del Estado, 9 de febrero de 1996, núm. 40. Disponible en: <https://www.boe.es/eli/es/rd/1996/02/09/190>

España. Real Decreto 190/1996, de 9 de febrero, por el que se aprueba el Reglamento Penitenciario. Boletín Oficial del Estado, 9 de febrero de 1996, núm. 101. Disponible en: <https://boe.es/buscar/pdf/1996/BOE-A-1996-3307-consolidado.pdf>

España. Real Decreto 190/1996, de 9 de febrero, por el que se aprueba el Reglamento Penitenciario. Boletín Oficial del Estado, 9 de febrero de 1996, núm. 165. Disponible en: <https://boe.es/buscar/pdf/1996/BOE-A-1996-3307-consolidado.pdf>

España. Ley Orgánica 1/1979, de 26 de septiembre, General Penitenciaria. [Internet]. Boletín Oficial del Estado, Madrid, España, 25 de septiembre de 1979, núm. 239. [consulta: 11 de noviembre de 2020]. Disponible en: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1979-23708>

España. Ley Orgánica 1/1979, de 26 de septiembre, General Penitenciaria. [Internet]. Boletín Oficial del Estado, Madrid, España, 5 de octubre de 1979, núm. 59. [consulta: 11 de noviembre de 2020]. Disponible en: <https://www.boe.es/buscar/pdf/1979/BOE-A-1979-23708-consolidado.pdf>

España. Ley Orgánica 1/1979, de 26 de septiembre, General Penitenciaria. [Internet]. Boletín Oficial del Estado, Madrid, España, 5 de octubre de 1979, núm. 63. [consulta: 11 de noviembre de 2020]. Disponible en: <https://www.boe.es/buscar/pdf/1979/BOE-A-1979-23708-consolidado.pdf>

España. Ley Orgánica 1/1979, de 26 de septiembre, General Penitenciaria. [Internet]. Boletín Oficial del Estado, Madrid, España, 5 de octubre de 1979, núm. 72.2. [consulta: 11 de noviembre de 2020]. Disponible en: <https://www.boe.es/buscar/pdf/1979/BOE-A-1979-23708-consolidado.pdf>

España. Ley Orgánica 5/2010, de 23 de junio, por la que se modifica la Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal. [Internet]. Boletín Oficial del Estado, Madrid, España, 23 de junio de 2010, núm. III [consulta: 11 de noviembre de 2020]. Disponible en: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2010-9953

Fonagy, P. (2006). *The mentalization-focused approach to social development*. England: DTT

Font, A. y Imbernón, F. (2002). Análisis de necesidades de formación: analizar y detectar necesidades para una coherente planificación. *Gestión de la formación de las organizaciones*, 84(344),37-61.

Forigua, L. (2018). *Construcción de escenarios prospectivos aplicados a la planificación estratégica territorial: una alternativa para el manejo de la incertidumbre en la toma de decisiones*. Recuperat de <http://www.memoria.fahce.unlp.edu.ar/tesis/te.1578/te.1578.pdf>

Goleman, D. (2000). *La práctica de la intel·ligència emocional*. Madrid: Kairós

Gómez, E. Y Muñoz, M. (2015). *Escala de Parentalidad positiva*. Santiago de Chile: Fundación Ideas para la Infancia

Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley: University of California Press.

Ibàñez, A i Pedrosa, A. (2018). *El papel de las familias en la reinserción de las personas que salen de la prisión*. Disponible en https://ddd.uab.cat/pub/worpaper/2018/191957/paperFamiliesReinsercio_SPA.pdf

Jariot, M; Merino, R; i Sala, J. (2004). *Les pràctiques d'educació social*. Bellaterra: Servei de Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona.

Laffitte, R. (1994). *Rendimiento de cuentas y evaluación*. Barcelona: PPU.

Lafuente, M. y Cantero, M. (2015). *Vinculaciones afectivas. Apego, amistad y amor*. Madrid: Pirámides

Lecannelier, F. (2013). El uso de la mentalización y la regulación emocional en programas de intervención temprana. *Mentalización. Revista de psicoanálisis y psicoterapia*, 1(1).

Marchioni, M. (1989). *Planificación social y Organización de la comunidad. Alternativas avanzadas a la crisis*. Madrid: Popular.

Martínez, M. (2014). La salud mental en mujeres presas embarazadas y/o con hijas/os menores, 48, 53-56. Recuperat de <http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4830208>

Martinic, S. (1997). *Diseños y evaluación de proyectos sociales: conceptos y herramientas para el aprendizaje*. México: Centro Juvenil de Promoción Integral.

Masten, A. & Curtis, W. (2000). Integrating competence and psychopathology: Pathways toward a comprehensive science of adaption in development. *Development and Psychopathology*, 12, 529-550.

Matas, R. (2020). Madres presas envían a sus hijos videocuentos por Whatssap para ir a dormir. *La Vanguardia*. Recuperat de <https://www.lavanguardia.com/local/lleida/20200214/473296495826/presas-carcel-lleida-videocuentos-whatsapp-hijos-dormir-prision.html>

Melero, R. (2008). Los estilos afectivos en la población espanyola: un cuestionario de evaluación del apego adulto. *Clínica y Salud*, 9(1). Recuperat de (M) 4. Los estilos afectivos (isciii.es)

Murillo, F. J., Román, M. y Hernández, R. (2016). Evaluación Educativa para la Justicia Social. *Revista Iberoamericana De Evaluación Educativa*, 4(1). Recuperat de <https://revistas.uam.es/riee/article/view/4467>

Murray, J. (2003). *The effects of imprisonment on families and children of presoners*. Devon: Willan

Navarro, C. (2017). L'execució de la pena de presó. Peculiaritats de l'execució penal femenina. *Observatori Social i Econòmic de la Justícia, de la Càtedra de la UAB i el Consell de l'Advocacia Catalana*. Recuperat de <https://www.cicac.cat/wp-content/uploads/2018/03/Informe-execucio%CC%81-penal-femenina.pdf>

Ortiz, M. y Yáñez, S. (1993). *Teoría del apego y relaciones afectivas*. Recuperat de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/libro?codigo=654514>

Patton, M. (1990). *Qualitative Evaluation and research Methods*. USA: Sage Publications

Popkewitz, S. (1988). *Paradigma e ideología en investigación educativa*. Las funciones sociales del intelectual. Madrid: Mondadori.

Rodrigo, M.J. (2015). *Guía de las buenas prácticas en parentalidad positiva*. Madrid: FEMP

Rodríguez, M. (2015). L'observació de la interacció. En Feixas, M; Jariot, M; Tomás-Folch, M. (coords.). *El pràcticum de pedagogia i educació social*. (pp. 153-164). Bellaterra: Servei Publicacions UAB

Parra, R. Y Ruiz, C. (2020). Evaluación de impacto de los programas formativos. Recuperat de Evaluación de impacto de los programas formativos: aspectos fundamentales, modelos y perspectivas actuales | Revista Educación (ucr.ac.cr)

Proyecto MIP (2006). *Mujeres presas en el marco penal, penitenciario y post penitenciario*. Barcelona: Surt-Observatorio del Sistema Penal y los Derechos Humanos

Sacristán, J. (1987). Las posibilidades de la investigación educativa en el desarrollo del currículum y de los profesores. *Revista de educación*, 34(284), 245-271

Stenhouse, L. (1985). *La investigación como Base de la Enseñanza*. Londres: Ediciones Morata.

StorybookDads. (2019). Workshops. *Communtiy Fund*. Recuperat de Workshops | Storybook Dads

Tamar, L. (2013). *Sentencing the family: recognizing the needs of dependent children in the Administration of the Criminal Justice System*. Recuperat de <http://scholarlycommons.law.northwestern.edu/njls/vol9/iss1/2/>

Tejada, J. (1989). *La evaluación en formación ocupacional. Actas del primer congreso internacional sobre formación ocupacional*. Barcelona: Departamento de Pedagogía y Didáctica de la UAB.

Tejada, J. (2004). *Evaluación de programas*. Recuperat de https://www.dipujaen.es/export/sites/default/galerias/galeriaDescargas/diputacion/dipujaen/formacion/centro-documental/Evaluacixn_programas_de_formacixn.pdf

Tejada, J., y Ruiz, C. (2016). *Evaluación de competencias profesionales en educación superior: retos e implicaciones*. Barcelona: Educación XX1

Tyler, R. (1950). *Basic principle of curriculum and instruction*. Chicago: Chicago University

Universitat Autònoma de Barcelona. (2013). *Codi de bones pràctiques en recerca*. Recuperat de <https://www.uab.cat/web/investigat/itineraris/la-recerca/euraxess-uab/iniciatives-uablligades-a-la-carta-i-el-codi/bones-practiques-a-la-recerca-1345702914303.html>

Witkin, B. (1977). Need assesment kits, models and tools. *Evaluations Technology*, 17(5), 5-18.

APÈNDIX

12. APÈNDIX

SUMARI

12.1. Apèndix 1: CONTEXTUALITZACIÓ DEL PROJECTE VINCLES	43
12.1.1. Context normatiu en l'àmbit de l'execució penal	43
12.1.1.1. La funció rehabilitadora de la pena de privació de llibertat	43
12.1.1.2. El grau de classificació penitenciària i el tractament de les dones participants en el projecte <i>Vincles</i>	43
12.1.2. Context institucional: La Unitat Dependent Àgora com a establiment de compliment de la condemna	44
12.1.3. Antecedents de programes de tractament i experiències d'intervenció socioeducativa dirigides al col·lectiu de mares penades	44
12.1.4. Context personal: les característiques psicosocials de la població reclusa a la Unitat Dependent Àgora	45
12.2. Apèndix 2: CARACTERÍSTIQUES DE LA UNITAT DEPENDENT ÀGORA	47
12.3. Apèndix 3: AMPLIACIÓ DEL MARC TEÒRIC	48
12.3.1. El vincle maternofilial	48
12.3.2. Les Competències maternals vinculars	48
12.3.2.1. La mentalització: component de les competències maternals vinculars	48
12.3.2.2. La sensibilitat maternal: component de les competències maternals vinculars	49
12.3.2.3. La calidesa emocional: Component de les competències maternals vinculars	50
12.4. Apèndix 4: PLA DE TREBALL	50
14.4.1. Resum de la proposta del pla de treball	51
14.4.2. Cronograma de treball	51
12.5. Apèndix 5: INFORME AVALUATIU DEL PROCÉS DE DETECCIÓ DE NECESSITATS	53
12.5.1. El procés d'avaluació de necessitats	53
12.5.1.1. El concepte de necessitat des de l'enfoc relacional i el model de discrepància com a referent per a la detecció de necessitats	53
12.5.2. Les necessitats de les dones usuàries de la Unitat Àgora	54
12.5.3. Disseny del dispositiu d'avaluació de necessitats	55
12.5.3.1. L'estudi de competències	55
12.6. Apèndix 6: INSTRUMENTS I TÈCNIQUES EMPRADES EN EL PROCÉS DE DETECCIÓ DE NECESSITATS	73
12.6.1. Transcripció literal de l'entrevista	73
12.6.2. Qüestionari de doble columna de resposta	78
12.6.3. Observació estructurada participant: Fitxa de registre de doble columna de resposta	85
12.6.4. Grup de discussió i notes de camp	96
12.7. Apèndix 7: INFORME DEL PROJECTE VINCLES	99
12.7.1. Dades identificatives del projecte	99
12.7.2. Dades descriptives del projecte	100
12.7.2.1. Presentació i justificació del projecte	100
12.7.2.2. Paradigma i model de referència	100
12.7.2.3. Destinatàries. Definició i característiques del grup diana	101
12.7.2.4. Propòsits d'aprenentatge	101
12.7.2.5. Continguts	102
12.7.2.5.1. La selecció dels continguts	103
12.7.2.5.2. La seqüenciació dels continguts	104
12.7.2.6. Estratègies metodològiques	106

12.7.2.6.1.	Base metodològica	106
12.7.2.6.2.	Eines i recursos socioeducatius	106
12.7.2.6.3.	Funcions i rol de la formadora	107
12.7.2.7.	Activitats	108
12.7.2.7.1.	Fitxa de les sessions i les activitats	108
12.7.2.7.1.1.	Mòdul 1. Presentació del Projecte <i>Vincles</i> , introducció als conceptes bàsics i avaluació inicial	108
12.7.2.7.1.1.1.	Fitxa de la sessió 1	108
12.7.2.7.1.1.2.	Fitxa de les activitats	109
12.7.2.7.1.2.	Mòdul 2. Característiques dels fills/es i els recursos educatius en línia	117
12.7.2.7.1.2.1.	Fitxa de la sessió 2	117
12.7.2.7.1.2.2.	Fitxa de les activitats	118
12.7.2.7.1.3.	Mòdul 3. L'art de crear contes, el català com a llengua vehicular i taller de creació artística	122
12.7.2.7.1.3.1.	Fitxa de la sessió 3	122
12.7.2.7.1.3.2.	Fitxa de les activitats	123
12.7.2.7.1.3.3.	Fitxa de la sessió 4	127
12.7.2.7.1.3.4.	Fitxa de les activitats	129
12.7.2.7.1.4.	Mòdul 4. Educació emocional, taller de creació artística i avaluació contínua	130
12.7.2.7.1.4.1.	Fitxa de la sessió 5	130
12.7.2.7.1.4.2.	Fitxa de les activitats	131
12.7.2.7.1.5.	Mòdul 5. Estigma, família i taller de creació artística	135
12.7.2.7.1.5.1.	Fitxa de la sessió 6	135
12.7.2.7.1.5.2.	Fitxa de les activitats	136
12.7.2.7.1.6.	Mòdul 6. Treball autònom i col·laboratiu en els tallers de creació artística	139
12.7.2.7.1.6.1.	Fitxa de la sessió 7 i 8	139
12.7.2.7.1.6.2.	Fitxa de les activitats	140
12.7.2.7.1.6.3.	Fitxa de la sessió 9	141
12.7.2.7.1.6.4.	Fitxa de les activitats	143
12.7.2.7.1.7.	Mòdul 7. Tancament i avaluació final	145
12.7.2.7.1.7.1.	Fitxa de la sessió 10	145
12.7.2.7.1.7.2.	Fitxa de les activitats	146
12.7.2.8.	Recursos	149
12.7.2.9.	Calendari	149
12.8.	Apèndix 8: EL PROCÉS D'AVALUACIÓ	152
12.8.1.	Pla d'avaluació	153
12.8.1.1.	Pla d'avaluació inicial	153
12.8.1.1.1.	Instruments d'avaluació inicial	156
12.8.1.2.	Pla d'avaluació contínua	159
12.8.1.2.1.	Instruments d'avaluació contínua	161
12.8.1.3.	Pla d'avaluació final	168
12.8.1.3.1.	Instruments d'avaluació final	170
12.8.2.	Cronograma avaluatiu	176
12.9.	Apèndix 9: GLOSSARI	180

ÍNDIX DE FIGURES

Figura 1. Estructura curricular del tractament penitenciari	45
Figura 2. Programes de tractament vinculats a la població penada que és mare	46
Figura 3. Procés de sorgiment del vincle afectiu maternofilial	48
Figura 4. Dades identificatives del Projecte <i>Vincles</i>	99
Figura 5. Guia del projecte <i>Vincles</i>	105
Figura 6. Calendari del projecte, mes d'abril	150
Figura 7. Calendari del projecte, mes d'abril	150
Figura 8. Cronograma avaluatiu del projecte	176

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1. Característiques de la Unitat Dependent Àgora	47
Taula 2. Definició Conceptual de les Diferents Tipologies de Necessitats	54
Taula 3. Categorització de les competències maternals vinculars	55
Taula 4. Matriu d'anàlisi de les necessitats normatives	57
Taula 5. Llista de necessitats normatives	59
Taula 6. Matriu d'anàlisi de les necessitats expressades	61
Taula 7. Llista de necessitats expressades	62
Taula 8. Matriu d'anàlisi de les necessitats percebudes	62
Taula 9. Matriu comparativa entre les necessitats expressades i les percebudes	63
Taula 10. Llista de necessitats primàries	64
Taula 11. Matriu comparativa entre necessitats normatives i expressades	65
Taula 12. Llista definitiva de necessitats de les participants	66
Taula 13. Inventari de recursos	67
Taula 14. Criteris per a la prioritització de les necessitats	68
Taula 15. Matriu de decisió	69
Taula 16. Llista de necessitats prioritzades	71
Taula 17. Fonamentació de les necessitats prioritzades	72
Taula 18. Els continguts del projecte	103
Taula 19. Llista de recursos materials, humans i econòmics del projecte	149
Taula 20. Temporalització de les activitats del projecte	150
Taula 21. Objectius generals i específics del procés avaluatiu	152
Taula 22. Taula d'avaluació inicial	154
Taula 23. Qüestionari d'avaluació externa del projecte	156
Taula 24. Qüestionari d'avaluació de l'estat inicial de les participants	157
Taula 25. Pla d'avaluació contínua	159
Taula 26. Qüestionari d'avaluació durant la intervenció (formadora)	161
Taula 27. Qüestionari d'avaluació contínua del projecte segons les usuàries	165
Taula 28. Pla d'avaluació final	168
Taula 29. Qüestionari d'avaluació del projecte (formadora)	170
Taula 30. Qüestionari d'avaluació de l'aprofitament de les participants	171
Taula 31. Qüestionari d'avaluació final del projecte segons les usuàries	173
Taula 32. Cronograma avaluatiu del projecte <i>Vincles</i>	177

12.1. Apèndix 1: CONTEXTUALITZACIÓ DEL PROJECTE VINCLES

Aquest apartat congrega els aspectes contextuais que envolten el projecte, entre els quals se situa el context normatiu de l'àmbit de l'execució penal, el context institucional de la Unitat Àgora, les característiques psicosocials de la població reclusa de la Unitat Dependent de referència i els antecedents de programes de tractament dirigits al col·lectiu de mares.

12.1.1. Context Normatiu en l'Àmbit de l'Execució Penal.

El projecte *Vincles* es troba emmarcat en un **context normatiu** propi del sistema penitenciari, el qual recull un seguit de principis i normes que orienten i sustenten les finalitats socioeducatives de la intervenció.

12.1.1.1. *La Funció Rehabilitadora de la Pena de Privació de Llibertat*

L'art. 25.2¹, de la CE (1978) estableix que les penes privatives de llibertat i les mesures de seguretat han d'estar orientades a la **reeducació i reinserció social**.

De forma paral·lela, **l'art. 1 de la Llei Orgànica 1/1979 General Penitenciària** també sustenta aquesta idea, incidint en què les institucions penitenciàries tenen com a finalitat primordial la reeducació i la reinserció social de les persones sentenciades a penes i mesures penals privatives de llibertat, com també la retenció o custòdia de detinguts, presos i penats. Igualment, aquestes tenen una labor assistencial i d'ajuda a les internes i alliberades.

En relació amb aquesta tasca assistencial i d'ajuda de les institucions penitenciàries, **l'art. 2 del RD 190/1996** (Real Decret) en el qual s'aprova el **Reglament Penitenciari**, de *Fins de l'activitat penitenciària*, estableix que aquesta **assistència social** també ha d'estar dirigida als **familiars** de les persones internes i alliberades.

12.1.1.2. *El Grau de Classificació Penitenciària i el Tractament de les Dones Participants en el Projecte Vincles*

El mitjà per aconseguir els fins esmentats anteriorment és el **tractament penitenciari**, definit a **l'art. 59 de la Llei Orgànica 1/1979 General Penitenciària** com el conjunt d'activitats dirigides a la consecució de la reeducació i la reinserció social de les penades.

L'art. 63 de la Llei Orgànica 1/1979 General Penitenciària determina que després de l'avaluació de la persona penada (conforme al sistema d'individualització científica de l'art. 101 del RD 190/1996), es realitzi la seva **classificació** (constituïda pels diferents graus que componen l'estatus jurídic) i, posteriorment, aquesta sigui ubicada en l'**establiment** corresponent on se li destina el **règim** més adequat per l'execució del seu programa específic de tractament.

¹ El punt 2 de l'article 25 de la Constitució Espanyola es troba a l'apartat del títol 1. *Dels drets i deures fonamentals*, del capítol 2. *Drets i llibertats*, a la secció 1: *dels drets fonamentals i de les llibertats públiques*

En aquest aspecte, les dones participants en el projecte *Vincles* estan classificades en un **tercer grau de tractament** atès que amb motiu de les seves circumstàncies personals i penitenciàries estan capacitades per a portar a terme un **règim de vida en semilibertat**, segons l'**art. 72.2 de la Llei Orgànica 1/1979 General Penitenciària**.

Aquest règim de vida, caracteritzat per l'absència de controls rígids i la promoció de la responsabilitat, les proporciona els medis ambientals necessaris per complir part de la condemna, així com procura l'èxit del tractament i la reintegració a la societat.

12.1.2. Context Institucional: La Unitat Dependent Àgora com a Establiment de Compliment de la Condemna.

La Unitat Dependent Àgora -equipament sobre el qual fa referència l'art. 165 del Reglament Penitenciari-, és un habitatge ordinari, ubicat fora de l'establiment penitenciari, que ofereix serveis i prestacions de caràcter formatiu, laboral i de tractament a sis dones en diferents graus penitenciaris (vegeu l'apèndix 2).

Convé subratllar que és un recurs residencial gestionat per un equip socioeducatiu, el qual té com a finalitat afavorir la reinserció social de les dones amb filles que no disposen d'una xarxa de suport social relacional i d'habitatge, donant continuïtat al tractament iniciat a presó per mitjà de diferents àrees: l'àrea personal, l'àrea formativa-laboral i l'àrea sociofamiliar.

Actualment, existeix una carència tractamental en l'àrea sociofamiliar atès que el perfil d'usuàries ha canviat, ja que abans eren dones que convivia amb els seus fills a la Unitat de referència i avui dia la major part d'elles són estrangeres o espanyoles que no poden relacionar-se de forma presencial amb les seves filles.

12.1.3. Context Personal: les Característiques Psicosocials de la Població Reclusa a la Unitat Dependent Àgora.

Les sis usuàries allotjades a la Unitat Dependent de referència, són acollides perquè compleixen mesures d'execució penal: algunes estan classificades en tercer grau penitenciari i viuen a l'establiment cada dia de la setmana, mentre que altres són derivades des del CP en compliment de l'article 182 o en gaudiment de permisos de sortida en segon o tercer grau de tractament.

Alguns dels factors que les caracteritzen són que tenen edats compreses entre els 31 i els 45 anys, la seva nacionalitat és espanyola, romanesa i colombiana i han comès delictes contra la salut pública (tràfic de drogues, robatoris, etc.). Convé recalcar que són persones que actualment treballen o es troben en la recerca activa de feina, les quals compten amb baixos nivells acadèmics i formatius, així com en alguns casos presenten dificultats per a escriure o parlar correctament la llengua espanyola o catalana.

La majoria d'elles, abans d'ingressar a la presó estaven al capdavant d'una família monoparental, amb pocs recursos econòmics i amb una dèbil vinculació familiar, per la qual cosa l'empresonament les ha aïllat i situat encara més lluny de les xarxes de suport situades al medi obert.

Un aspecte particular que les vincula a totes, és que mantenen el contacte amb els seus fills d'edats compreses entre els 5 i els 9 anys, els quals conviuen amb la seva família extensa o en cases d'acollides. No obstant això, només dues d'elles poden comunicar-se presencialment amb ells/es, ja que la resta viuen en una població diferent o llunyana a la seva.

Aquesta realitat ha repercutit de forma negativa en els rols maternals de les quatre usuàries que participen en el projecte *Vincles*, ja que actualment presenten mancances pel que fa a les responsabilitats maternals, les competències maternals vinculars, les habilitats de cura, protecció, estima i educació vers els fills.

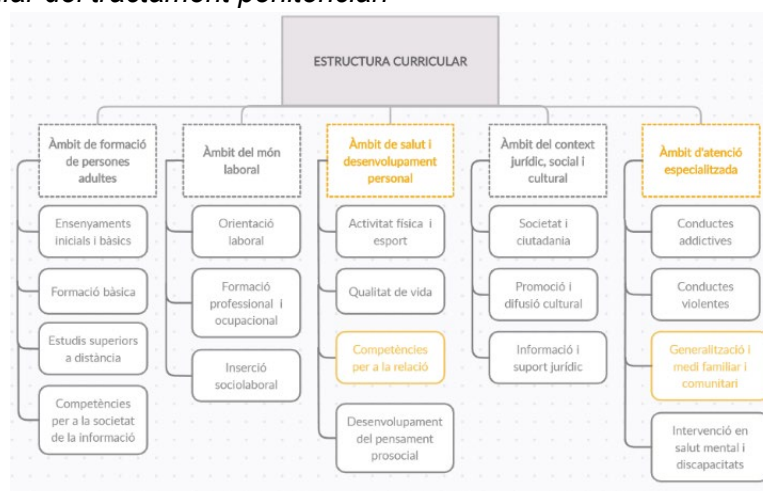
Pel que fa als sentiments que experimenten actualment, les quatre tenen en comú emocions negatives, conseqüència de la condició de mare encarcerada: angoixa, neguit, por, vergonya, culpabilitat, impotència, frustració, desmotivació, tristesa i solitud.

12.1.4. Antecedents de Programes de Tractament i Experiències d'Intervenció Socioeducativa Dirigides al Col·lectiu de Mares Penades.

El *tractament penitenciari* es materialitza en programes que atenen a diverses àrees i que es desprenen d'àmbits concrets d'actuació dirigits a promoure el desenvolupament integral de les persones penades.

A la figura 1 es presenta de forma esquemàtica la seva estructura curricular, indicant amb un color diferent els programes dirigits a treballar aspectes vinculats a l'àmbit familiar i relacional.

Figura 1
Estructura curricular del tractament penitenciari

Font: elaboració pròpia basada en la informació extreta de la Direcció General de Serveis Penitenciaris, Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

A la Figura 2, es detallen els programes de tractament dirigits concretament a dones penades que són mares.

Figura 2

Programes de tractament que es poden vincular a la població penada que és mare

Font: elaboració pròpia basada en la informació extreta de la Direcció General de Serveis Penitenciaris, Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

Amb referència als programes de tractament d'habilitats d'educació dels fills, des de l'any 2010, a Catalunya, s'han portat a terme diferents tallers. Per una banda, en el departament de mares de *Wad Ras* s'han realitzat diverses sessions amb la finalitat de millorar les habilitats maternals i, per l'altra, a Quatre Camins s'han impulsat projectes dirigits a la millora de les competències paternals.

Ara bé, no va ser fins a l'any 2020 en què la bibliotecària del Centre Penitenciari *Ponent*, ubicat a Lleida, va proposar el projecte "Comptes per anar a dormir", un programa de tractament de relacions familiars i socials que té com a finalitat millorar les competències de lectoescriptura de les internes alhora que fomenta els vincles maternofilials.

Cal fer una especial referència al projecte *Storybook Dads*, impulsat per una organització benèfica del Regne Unit l'any 2003, que ha servit d'inspiració per al projecte del CP Ponent. L'any 2019 el projecte ja s'havia desenvolupat a més de cent centres penitenciaris britànics amb l'objectiu de mantenir les connexions entre els homes privats de llibertat i les seves famílies i inclús, avui dia, ha sigut adoptat per membres de la *Reial Força Aèria* i la Marina Real Britànica.

Amb tot plegat, destacant l'existència d'aquests projectes d'èxit, és necessari dissenyar i implementar una intervenció socioeducativa que doni coherència i sentit a la finalitat rehabilitadora de la Unitat Dependent *Àgora*.

12.2. Apèndix 2: CARACTERÍSTIQUES DE LA UNITAT DEPENDENT ÀGORA

Taula 1

Característiques de la Unitat Dependent Àgora

UNITAT DEPENDENT ÀGORA	
L'Àgora és un equipament residencial i socioeducatiu d'atenció continuada (24 h) ubicat en l'entorn comunitari (Centre de Barcelona) de la Companyia de les Filles de la Caritat de Sant Vicenç de Paül.	
Places disponibles: aproximadament entre 6 i 8 internes	
Finalitat: promoure la justícia social i acollir i acompanyar en el procés de millora i promoció personal cap a l'autonomia i la realització del projecte de vida de les dones residents durant un temps d'estada que oscil·la entre els sis mesos i els dos anys aproximadament.	
Usuàries del servei: dones amb mesures d'execució penal classificades en tercer grau penitenciari que compleixen part de les seves condemes i són acollides de manera continuada cada dia de la setmana; o que es deriven en compliment de l'article 182 o en gaudiment de permisos de sortida en segon i/o tercer grau de tractament; o que es troben en llibertat condicional.	
Característiques de les dones internes: dones amb manca de xarxa de suport social relacional i habitatge, i majoritàriament amb filles i/o fills. Majoritàriament són dones amb fills i filles a càrrec de 5 a 9 anys, que necessiten orientació per adquirir habilitats de cura, vinculació, protecció, estima i educatives vers els fills que garanteixin el seu creixement social amb la necessitat d'adquirir i/o consolidar competències d'afrontament i superació de les seves dificultats.	
Tractament: es treballen aspectes bàsics de la vida diària; les relacions amb les companyes i amb la comunitat; l'àmbit sociolaboral i el retrobament familiar. Es treballa des de l'acompanyament individual i la dinamització del grup de convivència. Es treballa perquè la persona participi activament en el seu programa de millora personal i d'integració social: competències d'autogestió, comunicació, presa de decisions, formacions i vinculacions adaptatives amb la família, entorn, xarxes de suport, feina i activitats socials. La planificació del procés de tractament comprèn una línia de treball focalitzat en diverses àrees: la personal, la sociofamiliar i la formativa-laboral.	
Equip de professionals: amb tot i que es treballa en xarxa, en coordinació amb professionals d'altres serveis; l'equip professional d'intervenció està format per una directora, sis educadores socials i una treballadora familiar.	

Font: elaboració pròpia

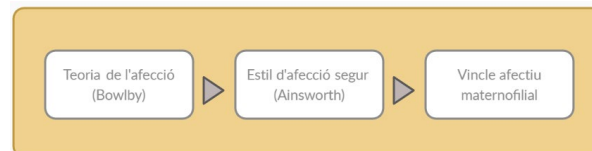
12.3. Apèndix 3: AMPLIACIÓ DEL MARC TEÒRIC

12.3.1. El Vicle Maternofilial.

La teoria de l'afecció de Bowlby², fonamenta l'origen d'aquest vicle maternofilial (Figura 3) i defensa que l'afecció és un llaç afectiu que s'estableix entre el nen i una figura específica de referència.

Figura 3

Procés de sorgiment del vicle afectiu maternofilial

Font: elaboració pròpia

Un aspecte característic d'aquest vicle és que uneix a ambdós en l'espai, perdura en el temps al llarg del cicle vital, s'expressa en la tendència estable de mantenir la proximitat i té com a vessant subjectiu la sensació de seguretat (Ortiz i Yáñez, 1993).

En particular, Ainsworth i Witting (1969) aporten que perquè el vicle es desenvolupi l'afecció ha de ser segura (vegeu l'annex 2), és a dir, les mares s'han de mostrar disponibles, oferint suport al seu fill o filla quan aquest li necessita -entès com a responsabilitat maternal-. A més a més, han de respondre de forma sincrònica a l'estat emocional de les seves descendents –el que s'entén per a comprensió- i han de ser capaços de visualitzar les necessitats del nen en si mateixes i no com a necessitats pròpies.

12.3.2. Les Competències Maternals Vinculars.

Bornstein (2012) aporta que les competències maternals vinculars es manifesten mitjançant pràctiques de criança socioemocional, les quals han de fonamentar-se en una proximitat emocional positiva, d'obertura, d'escolta activa i d'empatia.

12.3.2.1. *La Mentalització: Component de les Competències Maternals Vinculars*

Segons Lecannelier (2013), per arribar a tenir unes habilitats de mentalització òptimes i adequades s'ha de tenir en compte l'atenció, l'automentalització i la regulació. Pel que fa a l'atenció, implica una sèrie d'habilitats que consisteixen en prestar atenció de manera conscient a diferents processos verbals i no verbals dels fills.

² En els seus inicis, l'any 1977, la teoria de l'afecció de Bowlby era entesa com la propensió dels éssers humans a formar vincles segurs forts amb les altres persones i d'estendre les diverses maneres d'expressar emocions d'angoixa, depressió, enuig quan eren abandonats i vivien una separació o pèrdua. Aquesta teoria ha anat evolucionat amb les aportacions de Barón i Yabon (1993), entre altres autors i autores.

Referent a l'automentaltització, s'entén com la capacitat o habilitat d'identificar els propis processos cognitius i emocionals, derivats de les situacions i els comportaments de les seves filles.

L'última habilitat és la regulació, la qual consisteix en l'aplicació d'estratègies per arribar a disminuir el nivell d'estrès dels fills (denominada regulació emocional). A més a més, consisteix en ensenyar diferents habilitats de comprensió i d'enfrontament de les situacions d'estrès (denominat aprenentatge emocional).

12.3.2.2. *La Sensibilitat Maternal: Component de les Competències Maternals Vinculars*

Per desenvolupar la sensibilitat maternal, les dones han de tenir l'habilitat de veure les coses des del punt de vista de les seves filles. És a dir, han d'estar alertes als missatges que les nenes estan transmetent sense distorsionar-los ni interpretar-los en funció dels seus propis desitjos o necessitats. D'aquesta manera, l'objectiu principal és ser capaç de generar unes interaccions sincròniques que siguin satisfactòries i oportunes tant per les filles, com per a les mares (Lafuente i Cantero, 2015).

Amb relació a les *característiques maternals*, l'egocentrisme està acompanyat de falta d'empatia i condueix a la insensibilitat maternal a raó de què es poden anteposar els desitjos i necessitats personals. Al contrari, l'adaptabilitat és una característica essencial per a respondre de forma sensible als missatges dels menors (Belsky, 1984).

Altres trets característics que possibiliten el desenvolupament de la sensibilitat maternal, com aporten Lafuente i Cantero (2015), són que les mares disposin d'un nivell elevat d'autoestima i empatia en les relacions amb altres persones, així com que siguin capaces de creure que les seves filles són agents actius i participis en la relació maternofilial.

Pel que fa a les *característiques infantils*, aquestes estan estretament relacionades amb les característiques maternals, ja que les mares egocèntriques pensaran que les seves filles s'irriten per molestar-les i ignoraran o castigaran les seves conductes. Pel que fa a les mares empàtiques, aquestes faran per atendre al nen/a i respondre a les seves necessitats, desenvolupant el component de la sensibilitat maternal.

Quant als *factors del context*, seguint a Lafuente i Cantero (2015) el suport ha de tenir tres funcions principals: recolzar emocionalment (estima i acceptació rebuda d'altres), l'assistència instrumental (acompanyament, ajudes en tasques com la cura de les filles) i les expectatives socials (que serviran de guia per poder determinar quines conductes seran adequades).

Amb caràcter general, segons Belsky (1984) les fonts de suport més importants són la relació de parella, el marc social i l'entorn laboral, els quals influeixen de forma directa en la forma d'actuar de les mares.

12.3.2.3. *La Calidesa Emocional: Component de les Competències Maternals Vinculars*

Segons Melero (2008) quan es posa en pràctica la calidesa emocional predominen les mostres afectives i l'atenció en moments de malestar o quan els fills necessiten acompanyament.

Aquests factors faciliten i potencien la resiliència dels nens/es (Barudy i Dantagnan, 2010), entesa com "la capacitat de mantenir un procés de creixement i desenvolupament suficientment sa i normal a pesar de les condicions de vida adverses" (Cyrulnik, 2002, p.51).

Seguint a Barudy i Dantagnan (2010), la resiliència sorgeix com a fruit del desenvolupament d'una seguretat en l'afecció que és resultat d'unes cures adequades, l'estimulació, la proximitat, la protecció, les respostes adequades, la sensibilitat i l'afecte de les mares.

12.4. Apèndix 4: PLA DE TREBALL

El pla de treball és l'eina utilitzada per organitzar i sistematitzar la informació rellevant per a la realització del projecte.

A l'apartat següent, es presenta una taula resum de la proposta de treball (vegeu l'apartat 12.4.1.) i un cronograma de treball (vegeu l'apartat 12.4.2.). En aquest últim, es concreten i distribueixen les tasques acomplertes durant el **plantejament i el desenvolupament del projecte**, així com les tasques que es realitzaran per l'elaboració de l'**informe final**.

Per l'establiment de les tasques, s'han utilitzat els criteris d'adequació, pertinença i eficiència amb la intenció que aquestes siguin assolibles, realistes i permetin aconseguir els objectius proposats. En conseqüència, com es pot veure reflectit al cronograma, es destina un major temps a la realització de tasques prioritàries com són l'anàlisi i priorització de les necessitats del grup diana (desenvolupament de la metodologia), el disseny del projecte d'intervenció socioeducativa i la seva posada en pràctica, així com la presentació i discussió dels resultats.

12.4.1 Resum de la Proposta del Pla de Treball.

	Octubre 2020 – 18 Desembre 2020	18 Desembre 2020 – 5 Març 2021	5 Març 2021 – 4 Juny 2021
Plantejament del Projecte	✓		
Desenvolupament del Projecte		✓	
Informe Final			✓

12.4.2 Cronograma de Treball.

	Octubre '20				Novembre '20				Desembre '20				Gener '21				Febrer '21				Març '21				Abril '21				Maig '21				Juny '21			
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4				
PLANTEJAMENT DEL PROJECTE																																				
Disseny del pla de treball																																				
Cerca bibliogràfica sobre l'estat de la qüestió																																				
Plantejament del TFG: Justificació																																				
Definició dels objectius																																				
Elaboració del marc teòric																																				
Elaboració del marc metodològic (Disseny del procés d'avaluació de necessitats)																																				
🔗 Concreció i definició de l'enfocament i model de referència																																				
🔗 Establiment i definició dels tipus de necessitats a avaluar																																				
🔗 Disseny del dispositiu d'avaluació de necessitats (desenvolupament fases de l'estratègia de l'estudi de competències i disseny dels instruments)																																				
LLIURAMENT PRIMERA EVIDÈNCIA																																				

DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE										
Revisió, reestructuració i redisseny del marc teòric										
Desenvolupament de la metodologia (aplicació del procés d'avaluació de necessitats)										
✚ Aplicació dels instruments, buidatge de dades i elaboració de les matrius comparatives i d'anàlisi de necessitats										
✚ Estudi de recursos										
✚ Priorització i selecció final de les necessitats a abordar en el projecte <i>Vincles</i>										
Disseny del projecte <i>Vincles</i>										
✚ Concreció i definició del paradigma i model de referència										
✚ Definició del grup diana										
✚ Concreció dels propòsits d'aprenentatge (objectius)										
✚ Establiment dels continguts										
✚ Estratègies metodològiques										
✚ Activitats i recursos										
✚ Sistema d'avaluació										
Implementació del Projecte <i>Vincles</i> (primera sessió del projecte)										
LLIURAMENT SEGONA EVIDÈNCIA										
INFORME FINAL DEL PROJECTE										
Implementació i Avaluació continua i final del Projecte <i>Vincles</i>										
Presentació dels resultats										
Discussió dels resultats										
Conclusions i propostes de millora										
Adequació del document al format final d'entrega										
LLIURAMENT TERCERA EVIDÈNCIA										
Tasca complementària durant tot el procés: elaboració de l'apartat de referències bibliogràfiques										

Font: elaboració pròpia

12.5. Apèndix 5: INFORME AVALUATIU DEL PROCÉS DE DETECCIÓ DE NECESSITATS

INFORME AVALUATIU

L'informe avaluatiu presenta, de forma estructurada i clara, la informació recollida i analitzada durant el procés de detecció de necessitats. El seu objectiu és que qualsevol altra avaluadora pugui replicar el mateix procés.

12.5.1. El procés d'avaluació de necessitats.

El procés d'avaluació de necessitats, és un element clau d'inici que possibilita l'elaboració de plans, programes o projectes de formació o de tractament (Sacristán, 1987). Com aporta Jariot et al. (2004), "aquest procés implica realitzar una valoració de la realitat per arribar a poder interpretar-la i ser capaços de prendre la decisió més adequada per millorar o potenciar algun aspecte d'aquesta" (p.63).

Seguint a Jariot et al. (2004), "per tal d'aconseguir informació i poder-la valorar per arribar a establir prioritats educatives en aquesta realitat, és necessari que preparem acuradament el procés d'avaluació, de manera que asseguri l'objectivitat, la veracitat i la fiabilitat de la informació presentada" (p.64).

12.5.1.1. *El Concepte de Necessitat des de l'Enfoc Relacional i el Model de Discrepància com a Referent per a la detecció de necessitats*

Font i Imbernón (2002), recuperen la teoria de Gairín (1996) per abordar el **concepte de necessitat** des de l'**enfocament relacional**. Aquesta perspectiva permet detectar les competències maternals vinculars que tenen les mares penades actualment, al mateix temps que possibilita identificar les competències que seria desitjable que tinguessin.

La distància entre les competències que tenen les mares penades (allò que és) i les que haurien de tenir (allò que hauria de ser), és el que s'anomena *discrepància* i permet entendre la necessitat com a carència.

Vinculat amb aquesta perspectiva, la detecció dels diferents tipus de necessitats de les dones de la Unitat Àgora té com a referent el **Model de Discrepància** de Witkin (1977): centrat en les persones, en les necessitats formatives i les necessitats competencials.

12.5.2. Les Necessitats de les Dones Usuàries de la Unitat Àgora.

Les necessitats de les mares de la Unitat Àgora es poden classificar en tres tipus (Taula 2), d'acord amb el model teòric de referència.

Taula 2

Definició Conceptual de les Diferents Tipologies de Necessitats

Tipologia de Necessitats		
Necessitats Normatives (Necessitats socials)	Necessitats socials que repercuteixen en les mares perquè són imposades pel sistema i que els experts, professionals o científics defineixen d'acord amb un criteri tipus a partir d'un nivell teòricament desitjable de satisfacció de cada necessitat.	
Necessitats Primàries (Necessitats del subjecte)	Necessitats expressades	Necessitats que expressa o demanen els subjectes. S'han de recollir en forma de demandes que les persones realitzin a partir de les preguntes que formuli l'avaluador.
	Necessitats percebudes	Necessitats implícites o sentides per les mares. Es tracta d'actituds o sentiments que s'identifiquen com a mancances subjectives, necessitats latents que no es diuen o s'expressen.

Nota. Adaptat de les *pràctiques d'educació social. Eines per al seu desenvolupament*. (pp. 70-75), per M, Jariot; R, Merino i J, Sala, 2004, Servei de Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona. En domini públic.

Les necessitats del grup de mares són **normatives**, ja que parteixen d'un referent desitjable (que estableix quines han de ser les competències vinculars que han de tenir les mares penades per a tenir un fort vincle maternofilial), el qual es compararà amb les necessitats primàries. A l'apartat següent, es coneixerà aquest tipus de necessitats mitjançant tècniques com l'anàlisi documental o els informants clau.

Simultàniament, les necessitats del grup són **expressades** per les mares (informants de primer nivell), així com per part de l'equip professional d'educadores de la Unitat de referència (informants de segon nivell).

Paral·lelament, també són **necessitats percebudes**, ja que són implícites o sentides per les mares i s'evidencien mitjançant les conductes, però no es verbalitzen o expressen directament.

Finalment, les necessitats tenen un caràcter formatiu, social i individual, a causa que responen a aspectes competencials, personals i compartits per un col·lectiu.

12.5.3. Disseny del Dispositiu d'Avaluació de Necessitats.

La finalitat del dispositiu és realitzar un procés rigorós, fiable i vàlid d'avaluació de les necessitats (esmentades en el punt anterior), per mitjà de la recol·lecció i el contrast d'informació recollida a través de diferents instruments i informants (el que es coneix com a **Triangulació**).

Vinculat amb el model teòric de referència, l'**estratègia** que s'articula per portar-ho a la pràctica és l'**estudi de competències** (Bohigas, Ferrer i Pont, 1992).

12.5.3.1. L'Estudi de Competències

L'estudi de competències (Bohigas, Ferrer i Pont, 1992) permet detectar, analitzar i prioritzar les competències maternals vinculars que són requerides en el context del projecte.

Segons Tejada i Ruiz (2016), abans de desenvolupar aquesta estratègia s'ha de realitzar un procés de categorització (Taula 3), que permeti distingir les unitats d'anàlisi, les categories i les subcategories de l'objecte d'avaluació.

Taula 3

Categorització de les competències maternals vinculars

UNITATS D'ANÀLISI	CATEGORIES	SUBCATEGORIES
C O M P E T È N C I E S	MENTALITZACIÓ	▪ Coneixements sobre els interessos afectius, desitjos, etc. dels fills o filles ▪ Coneixements sobre l'empatia ▪ Coneixements sobre les necessitats socioafectives dels fills o filles ▪ Coneixements sobre les implicacions i els beneficis d'una afecció segura
	SENSIBILITAT MATERNAL	▪ Coneixements sobre el tipus d'afecció que va tenir la mare durant la seva infantesa. ▪ Coneixements vinculats a l'agència dels nens i nenes: les mares han de saber que els seus fills no són agents passius sinó que són agents actius dels seus processos d'aprenentatge. ▪ Conèixer l'existència dels diferents tipus de temperaments infantils. ▪ Conèixer que el suport de diferents agents familiars, professionals, etc. contribueix a la millora de les competències maternals vinculars i l'enfortiment del vincle maternofilial. ▪ Conèixer que tenir vincles sans amb la parella, el marc social (amistats, etc.) i el treball remunerat pot influir en la millora de les relacions maternofilials.
	CALIDESA EMOCIONAL	▪ Coneixements les característiques de l'estil d'afecció segur ▪ Coneixements sobre les peculiaritats dels fills i filles: diversitat funcional, gènere, etc. ▪ Coneixements que possibiliten una educació adaptada a les identitats diverses dels fills i filles: identitat sexual, identitat de gènere, etc.
	INVOLUCRAMENT MATERNAL	▪ Conèixer les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles ▪ Conèixer el significat i les implicacions de passar temps de qualitat amb els fills i/o filles. ▪ Conèixer els interessos, gustos, etc. dels fills o filles.
	MENTALITZACIÓ	▪ Capacitat per empatitzar sobre les emocions, desitjos, pensaments, etc. dels fills i filles. ▪ Capacitat d'automentaltització i autoregulació, és a dir, capacitat per a identificar i gestionar els propis sentiments, emocions i pensaments quan s'està actuant amb els fills o filles. ▪ Capacitat de regulació emocional dels estats emocionals dels fills o filles. ▪ Capacitat d'ajudar a les filles i/o fills a identificar i reconèixer les seves emocions.

M A T E R N A L S V I N C U L A R S	ACTUACIÓ MATERNA (Habilitats o pràctiques)	SENSIBILITAT MATERNAL	- Capacitat per percebre i interpretar els missatges de les filles i/o fills i poder-les donar una resposta apropiada. - Capacitat per analitzar els estils de criança de la pròpia infància i no traslladar-los a l'estil de criança que té amb les seves filles i/o fills. - Capacitat per a escollir el tipus d'activitat adequada per al seu fill i/o filla atenent a la seva edat. - Capacitat d'acceptar al fill i/o filla sigui quin sigui el seu temperament (dòcil, irritable...). - Capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la criança dels seus fills o filles. - Capacitat per a mantenir relacions de parella sanes, relacions socials positives i mantenir un treball que influeixi positivament en la relació amb els fills o filles.
		CALIDESA EMOCIONAL	- Capacitat d'atendre als fills en els moments de malestar o quan necessiten el seu acompanyament. - Capacitat d'acceptació dels fills siguin quines siguin les seves característiques (gènere, diversitat funcional, etc.) - Capacitat d'interaccionar amb les filles en activitats educatives, d'oci, etc. - Capacitat d'estimular als fills o filles per tal que aquests vulguin aprendre, tinguin aspiracions, etc. - Capacitat per a mostrar afecte i estima cap als fills (somriures, escolta, vocalitzacions...)
		INVOLUCRAMENT MATERNAL	- Capacitat per a participar activament en el desenvolupament evolutiu del fill i/o filla. - Capacitat per dedicar temps de qualitat als fills o filles d'acord amb l'edat del nen o nena. - Capacitat per a generar un clima de confiança amb els seus fills o filles
	CARACTERÍSTIQUES ACTITUDINALS	MENTALITZACIÓ	- Actitud positiva davant les interaccions amb el nen o nena. - Evitació d'actituds desqualificadores, negatives, amenaçadores, generadores de culpa, ridiculitzadores i que siguin rebutjants cap al nen o nena.
		SENSIBILITAT MATERNAL	- Actitud altruista: no anteposar els desitjos propis i les necessitats pròpies a les del fill i/o filla. - Actitud empàtica en la relació amb els fill o filles. - Actitud d'estima i cura cap a una mateixa.
		CALIDESA EMOCIONAL	- Actitud per a mantenir una comunicació activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, evitar la verbalització d'insults, etc. - Actitud de disponibilitat i accessibilitat vers els fills. - Actitud oberta davant l'expressió de sentiments - Actitud no autoritària: límits però no autoritarisme. - Actitud de protecció cap als fills i filles: no paternalisme, sinó actitud de cura vers els fills.
		INVOLUCRAMENT MATERNAL	- Actitud d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill i/o filla. - Actitud de compromís i responsabilitat vers els fills: dedicació de temps de la mare en el seu dia a dia per a dur a terme activitats (establir límits, oci, jocs, tenir cura de les necessitats educatives, etc.) per als fills i/o amb els fills.

Font: elaboració pròpia

Una vegada categoritzat l'objecte d'estudi, es procedeix a executar l'estudi de competències, seguint les quatre fases aportades per Tejada i Ruiz (2016).

PRIMERA FASE

La primera fase de l'estratègia consisteix a **detectar i analitzar les necessitats normatives**.

Detecció de les necessitats normatives

Per a la detecció, s'ha preguntat a persones rellevants quines competències maternals vinculars són requerides en la població que és mare (el que hauria de ser), quins coneixements i habilitats són necessàries per assolir-les, així com en quin grau han de tenir desenvolupades cadascuna de les competències per tal de reforçar el vincle maternofilial.

Per a establir quin és el **grau desitjable de desenvolupament de les competències**, s'ha realitzat una **entrevista semiestructurada** (vegeu l'apèndix 6, apartat 12.6.1) i un **qüestionari -de doble columna de respostes- autoadministrat per Internet a Mercedes, psicòloga experta en desenvolupament evolutiu** (vegeu l'apèndix 6, apartat 12.6.2.).

Es pot concretar que és una font d'informació de tercer nivell, ja que és una persona externa al grup de treball de la Unitat Àgora, la qual no té contacte ni relació directa amb el mateix.

Pel que fa al qüestionari, es caracteritza per tenir una estructura de doble columna de respostes, ja que permet comparar les valoracions de l'experta i de les professionals de la Unitat Dependent. Així mateix, segueix una escala de resposta del 0 al 3, que representa el grau de desenvolupament (de menor a major valor) en el que han d'estar desenvolupats els elements de cadascun dels components que conformen les competències maternals vinculars.

Anàlisi de les necessitats normatives

La tasca d'anàlisi de necessitats normatives ha consistit en la construcció d'una matriu comparativa i l'elaboració d'una llista, a fi de sintetitzar-les.

La Taula 4 presenta l'anàlisi de les competències maternals vinculars reals de les mares, en contrast amb les competències desitjables, establertes per l'experta.

Taula 4

Matriu d'anàlisi de les necessitats normatives

SITUACIÓ REAL	SITUACIÓ DESITJABLE
a) Manca de coneixements sobre els interessos afectius, desitjos, etc. dels fills o filles. b) Manca de coneixements sobre l'empatia i les necessitats socioafectives dels fills o filles. c) Baixa capacitat d'ajudar als fills a identificar i reconèixer les seves emocions. d) Adequat nivell de coneixements sobre les implicacions i els beneficis d'una afecció segura.	a) Consecució d'un nivell adequat de coneixements sobre els interessos afectius, desitjos, etc. dels fills o filles. b) Consecució d'un nivell adequat de coneixements sobre l'empatia i les necessitats socioafectives dels fills o filles c) Millora de la capacitat d'ajudar als fills a identificar i reconèixer les seves emocions. d) Manteniment dels coneixements sobre les implicacions i els beneficis d'una afecció segura.
e) Nivell mitjà-alt de coneixement sobre la importància del suport familiar, professional, etc. en la criança dels fills. f) Nul·la capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la criança dels seus fills o filles. g) Manca de coneixements vinculats a l'agència dels nens i nenes. h) Baix nivell d'actitud altruista cap als fills (no anteposar els desitjos propis i les necessitats pròpies a les de la filla). i) Manca d'una actitud empàtica en la relació amb els fills. j) Baix nivell de capacitat per a escollir el tipus d'activitat adequada per al seu fill atenent a la seva edat. k) Baix grau d'una actitud d'estima i cura cap a una mateixa.	e) Manteniment i millora dels coneixements sobre la importància del suport familiar, professional, etc. en la criança dels fills. f) Millora de la capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la criança dels seus fills o filles. g) Consecució d'un nivell adequat de coneixements vinculats a l'agència dels nens i nenes. h) Millora de l'actitud altruista cap als fills (no anteposar els desitjos propis i les necessitats pròpies a les de la filla). i) Millora de l'actitud empàtica en la relació amb els fills. j) Millora de la capacitat per a escollir el tipus d'activitat adequada per al seu fill atenent a la seva edat. k) Consecució d'una actitud adequada d'estima i cura cap a una mateixa.
l) Baix nivell de coneixements sobre les peculiaritats dels fills i/fills: diversitat funcional, gènere, etc. m) Baix nivell de coneixements sobre les característiques de l'estil d'afecció segur n) Nul·la actitud oberta davant l'expressió de sentiments	l) Consecució d'un nivell adequat de coneixements sobre les peculiaritats dels fills i/fills: diversitat funcional, gènere, etc. m) Consecució d'un nivell adequat de coneixements sobre les característiques de l'estil d'afecció segur

o) Baix nivell de capacitat d'acceptació dels fills siguin quines siguin les seves característiques (gènere, diversitat funcional, etc.) p) Alt grau d'actitud activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, evitar la verbalització d'insults, etc. q) Baix nivell de capacitat per a interaccionar amb les filles en activitats educatives, d'oci, etc. r) Desconeixement sobre la identitat de gènere, la identitat sexual, diversitat funcional, etc.	n) Consecució d'una actitud oberta davant l'expressió de sentiments o) Millora de la capacitat d'acceptació dels fills siguin quines siguin les seves característiques (gènere, diversitat funcional, etc.) p) Manteniment de l'actitud activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, evitar la verbalització d'insults, etc. q) Consecució d'un nivell adequat de capacitat per a interaccionar amb les filles en activitats educatives, d'oci, etc. r) Coneixement sobre la identitat de gènere, la identitat sexual, diversitat funcional, etc.
s) Desconeixement de les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles t) Desconeixement dels interessos, gustos, etc. dels fills o filles. u) Baix nivell de capacitat per a participar activament en el desenvolupament evolutiu del fill o filla. v) Baix nivell de dedicació de qualitat als fills o filles d'acord amb l'edat del nen o nena. w) Nivell mitjà de capacitat per a generar un clima de confiança amb els seus fills o filles x) Nul·la actitud d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill o filla. y) Nul·la actitud de compromís i responsabilitat vers els fills: dedicació de temps de la mare en el seu dia a dia per a dur a terme activitats (establir límits, oci, jocs, tenir cura de les necessitats educatives, etc.) per als fills o amb els fills.	s) Coneixement de les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles t) Coneixement dels interessos, gustos, etc. dels fills o filles. u) Consecució d'un nivell adequat de capacitat per a participar activament en el desenvolupament evolutiu del fill o filla. v) Consecució d'un nivell adequat de dedicació de qualitat als fills o filles d'acord amb l'edat del nen o nena. w) Consecució d'un nivell adequat de capacitat per a generar un clima de confiança amb els seus fills o filles x) Consecució d'un nivell adequat d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill o filla. y) Consecució d'un nivell adequat de compromís i responsabilitat vers els fills: dedicació de temps de la mare en el seu dia a dia per a dur a terme activitats (establir límits, oci, jocs, tenir cura de les necessitats educatives, etc.) per als fills.
z) Baix nivell d'habilitats comunicatives i escrites en llengua catalana. aa) Nivell mitjà de competències d'alfabetització en llengua castellana. bb) Manca de coneixements dels valors que estan actualment en alça entre les nenes: igualtat de gènere, la participació política i social dels infants o el treball de sentiments.	z) Consecució d'un nivell adequat d'habilitats comunicatives i escrites en llengua catalana. aa) Consecució d'un nivell adequat de competències d'alfabetització en llengua castellana. bb) Coneixement dels valors que estan actualment en alça entre les nenes: igualtat de gènere, la participació política i social dels infants o el treball de sentiments.

Font: elaboració pròpia

Cal remarcar, que la situació desitjable es planteja com la consecució d'uns nivells **adequats** amb relació a les competències, ja que es parteix de la realitat de les participants i es pretén evitar realitzar una intervenció utòpica allunyada del context.

També s'ha de destacar que, en la identificació de les necessitats, s'ha partit de les potencialitats del grup. A propòsit d'això, es tindran en compte els aspectes següents a l'hora de preparar el projecte d'intervenció:

- ❖ El **manteniment de l'actitud activa**, assertiva i càlida amb els fills.
- ❖ El **manteniment i millora dels coneixements** sobre la importància del suport familiar i professional en la criança dels menors.
- ❖ El **manteniment dels coneixements** sobre les implicacions dels beneficis d'una afecció segura.

A la Taula 5 es plasmen les **necessitats normatives** de les participants, fruit de l'anàlisi de la matriu comparativa.

Taula 5

Llista de necessitats normatives

-
- Manca d'un nivell adequat de coneixements sobre els interessos afectius, desitjos, etc. dels fills o filles.
 - Manca d'un nivell adequat de coneixements sobre l'empatia i les necessitats socioafectives dels fills o filles.
 - Necessitat d'aconseguir un nivell de capacitació adequat per ajudar als fills a identificar i reconèixer les seves emocions.
 - Necessitat de mantenir els coneixements sobre les implicacions i els beneficis d'una afecció segura.
 - Necessitat de mantenir els coneixements sobre la importància del suport familiar, professional, etc. en la criança dels fills.
 - Manca de capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la criança dels seus fills o filles.
 - Manca de coneixements vinculats a l'agència dels nens i nenes.
 - Necessitat d'aconseguir una actitud altruista cap als fills (no anteposar els desitjos propis i les necessitats pròpies a les de la filla).
 - Manca d'una actitud empàtica en la relació amb els fills.
 - Manca de capacitat per a escollir el tipus d'activitat adequada per al seu fill atenent a la seva edat.
 - Necessitat d'aconseguir una actitud d'estima i cura cap a una mateixa.
 - Necessitat de conèixer les peculiaritats dels fills i filles: diversitat funcional, gènere, etc.
 - Necessitat de conèixer les característiques de l'estil d'afecció segur
 - Necessitat d'aconseguir una actitud oberta davant l'expressió de sentiments
 - Manca de capacitat d'acceptació dels fills siguin quines siguin les seves característiques (gènere, diversitat funcional, etc.)
 - Necessitat de mantenir una actitud activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, evitar la verbalització d'insults, etc.
 - Manca de capacitació per a interaccionar amb les filles en activitats educatives, d'oci, etc.
 - Manca de coneixement sobre la identitat de gènere, la identitat sexual, diversitat funcional, etc.
 - Manca de coneixement de les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles
 - Manca de coneixement dels interessos, gustos, etc. dels fills o filles.
 - Manca de capacitat per a participar activament en el desenvolupament evolutiu del fill o filla.
 - Necessitat d'aconseguir destinar temps de qualitat als fills o filles d'acord amb l'edat del nen o nena.
 - Necessitat d'aconseguir capacitat per a generar un clima de confiança amb els seus fills o filles
 - Manca d'actitud d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill.
 - Manca d'una actitud de compromís i responsabilitat vers els fills: dedicació de temps de la mare en el seu dia a dia per a dur a terme activitats.
 - Necessitat d'aconseguir un nivell adequat d'habilitats comunicatives i escrites en llengua catalana.
 - Necessitat d'aconseguir un nivell adequat de competències d'alfabetització en llengua castellana.
 - Necessitat de conèixer els valors que estan actualment en alça entre les nenes: igualtat de gènere, participació política i social dels infants o el treball de sentiments.
-

Font: elaboració pròpia

SEGONA FASE

La segona fase consisteix a **detectar les necessitats primàries**, enteses com **les competències maternals vinculars que tenen actualment les mares**. Amb aquest objectiu, s'han articulat els instruments següents.

Qüestionari de doble columna (o doble resposta)

El qüestionari (utilitzat anteriorment amb Mercedes) ha permès detectar les **necessitats expressades**. S'ha realitzat a l'educadora social que coordina la Unitat Àgora,

la qual és una informant de segon nivell, ja que té relació directa amb els subjectes de la intervenció.

Sota la percepció de Cristina (i la de la resta de companyes, ja que prèviament s'ha reunit amb tot l'equip d'educadores), s'ha establert quin és l'estat actual de les competències. Així mateix, ha aportat informació rellevant sobre altres necessitats detectades per part de l'entitat que han cregut que es poden vincular amb el projecte.

Pel que fa al format del qüestionari, la doble columna s'ha dissenyat amb la intenció de comparar les valoracions fetes per l'experta i l'educadora, així com per corroborar l'objectivitat i coherència de l'educadora social a l'hora de valorar a les seves usuàries.

Observació estructurada participant (amb fitxa de registre) i grup de discussió amb notes de camp

Aquests dos instruments han permès detectar les **necessitats percebudes i expressades**.

Per una banda, l'**observació estructurada participant** -Vegeu l'apèndix 12.6.3- (realitzada a cadascuna de les participants durant la setmana del dia 25 al 31 de gener de 2021), ha permès examinar com les mares desenvolupen les seves competències vinculades en un espai natural, és a dir, en situacions reals de la vida quotidiana en les quals es comuniquen virtualment amb els seus fills. Posteriorment, s'han comparat les competències percebudes, mitjançant l'observació, amb les detectades per la coordinadora de la Unitat de referència.

Pel que fa a l'elaboració de l'**observació estructurada amb fitxa de registre**, ha sigut confeccionada d'acord amb la proposta de Rodríguez (2015):

1. Prèviament a la sessió, s'ha realitzat una definició clara, objectiva i completa dels comportaments i actituds que es volien observar, basada en les subcategories establertes anteriorment a través del procés de categorització.
2. En segon lloc, s'ha seleccionat el mètode de mesurament de la conducta, és a dir, els paràmetres que es volien observar i registrar: el **mètode de freqüències**.
3. El tercer pas ha consistit a elaborar una **fitxa de registre** o matriu (vegeu l'apèndix 12.6.3.).

D'altra banda, una vegada aplicada l'*observació*, s'ha portat a terme un **grup de discussió** amb el suport **de les notes de camp** (vegeu l'apèndix 12.6.4), amb la finalitat d'aprofundir en les qüestions rellevants observades i comprendre la realitat de les mares.

Per fer-ho, s'ha fomentat l'intercanvi d'opinions i parers sobre les seves relacions maternofilials, els seus neguits, sentiments, pensaments, etc. i s'han emprat les notes de camp com a instrument per a descriure, fer valoracions i reflexions d'allò que ha succeït durant el desenvolupament de la intervenció.

Finalment, convé subratllar que, prèviament, s'ha contactat amb la Cristina i les mares (informants de primer nivell) per establir les dates i les hores de les sessions.

Anàlisi de les necessitats primàries

El procediment per analitzar les **necessitats primàries**, consta de dues fases. Primerament, s'analitzen les *necessitats expressades* mitjançant una matriu comparativa i s'elabora una llista com a síntesi d'aquest tipus de necessitats. La segona fase consisteix a reproduir els mateixos procediments, en relació amb les *necessitats percebudes*.

Així mateix, un cop administrats els instruments, s'ha realitzat un buidatge i una anàlisi de les respostes donades per les participants, tenint en compte les afirmacions redundants i les discrepàncies observades pel grup en general.

Les primeres ens ofereixen informació sobre les **necessitats expressades** pel grup en general i a partir de les discrepàncies, obtenim informació sobre les necessitats individuals. En aquest sentit, com aporten Jariot et al. (2004), aquestes últimes tenen una gran rellevància a l'hora del disseny de la intervenció, ja que permeten millorar significativament el nivell d'entrada de totes les implicades en el projecte.

La Taula 6 presenta l'anàlisi de les **necessitats expressades**, les quals són implícites o sentides per les participants.

Taula 6

Matriu d'anàlisi de les necessitats expressades

REDUNDÀNCIES	DISCREPÀNCIES
a) Reconeixement de la dificultat per mantenir vincle maternofilial durant l'estada a presó. b) Desconeixement dels temes actuals vinculats a l'educació (perspectiva de gènere, protagonisme del nen com agent actiu, etc.). d) Dificultats de relació amb la família extensa que acull al fill. e) No haver mantingut una bona comunicació amb les seves filles durant l'estada a presó. f) Sentiment de vergonya i culpabilitat per l'estada a un centre penitenciari. g) Inadequació dels projectes vinculats a la maternitat implementats durant les estades al Centre Penitenciari. h) Ideal de ser "bones mares". i) Demanda suport a les professionals per millorar relació amb els fills. j) Demanda d'activitats conjuntes per dedicar temps a fer "detalls" i materials per a les seves filles.	a) Incapacitat per explicar a la seva filla que ha estat empresonada (Eva)⁷ b) Desconeixement de les necessitats evolutives del seu fill (Estela) c) Desconeixement dels interessos, gustos del seu fill (Estela) c) Incapacitat per tractar les emocions i sentiments amb el seu fill (Chloé) b) Desconeixement sobre temes d'identitat de gènere i dificultat per tractar el tema amb la seva filla (Gemma).

Font: elaboració pròpia

³ Entre parèntesis s'han indicat les àlies de qui comenta aquesta necessitat per tal de poder realitzar, en cas que sigui necessari, un treball individualitzat amb aquesta persona o persones.

A la Taula 7, es plasmen les **necessitats expressades** fruit de l'anàlisi de la matriu comparativa.

Taula 7

Llista de necessitats expressades

-
- Necessitat de conèixer els temes actuals vinculats a l'educació (perspectiva de gènere, protagonisme del nen com agent actiu, etc.)
 - Necessitat de millorar la comunicació amb les filles.
 - Necessitat de millorar la relació amb la família extensa que acull al menor.
 - Manca de planificació d'un pla socioeducatiu de treball per millorar el vincle maternofilial.
 - També haurien de tenir-se en compte altres necessitats individuals en el moment de dissenyar la intervenció, encara que no hagin estat demandades per totes les possibles participants en el projecte d'intervenció:
 - Necessitat de participar en projectes dirigits a treballar el vincle maternofilial.
 - Necessitat d'explicar a la progenitora l'estada a presó.
 - Necessitat de conèixer les necessitats evolutives del menor.
 - Necessitat de conèixer els interessos, gustos del menor.
 - Manca de capacitat per tractar les emocions i sentiments amb el menor.
 - Necessitat de conèixer temes d'identitat de gènere i manca de capacitat per tractar el tema de forma directa amb la menor.
-

Font: elaboració pròpia

Respecte de les **necessitats percebudes**, són les actituds, sentiments o mancances subjectives de les participants. És a dir, són necessitats latents que no es diuen ni s'expressen, però que ofereixen informació de com se senten respecte a la situació que s'està analitzant (Jariot et al. 2004).

El procediment per identificar-les, és el mateix que el que s'ha definit en el cas les necessitats expressades. A la Taula 8, es presenta una matriu per analitzar-les, a partir del nombre de repeticions anotades mitjançant la tècnica de l'observació.

Taula 8

Matriu d'anàlisi de les necessitats percebudes

NECESSITAT PERCEBUDA	NOMBRE DE REPETICIONS
a) Baix nivell d'interès per aficions, gustos, necessitats evolutives de les menors.	2 de les 4 participants
b) Baix nivell d'autoestima vers el mateix rol maternal.	3 de les 4 participants
c) Manca de consciència dels seus hàndicaps per poder vincular-se amb les filles.	4 de les 4 participants
d) Alt grau de motivació per vincular-se amb les seves filles.	3 de les 4 participants
e) Manca de consciència de les mateixes càrregues emocionals.	3 de les 4 participants
f) Manca de coneixements sobre aspectes rellevants dels seus fills o filles.	3 de les 4 participants
g) Alt nivell d'inseguretat, pors i sentiment de culpabilitat per l'estada a presó.	1 de les 4 participants
h) Alt grau de motivació per rebre acompanyament i suport professional.	4 de les 4 participants
i) Alt grau de dificultat per tractar les emocions i els sentiments amb el fill o filla.	1 de les 4 participants
j) Dificultats d'expressió en la llengua castellana.	2 de les 4 participants
k) Alt grau de dificultats d'expressió en la llengua catalana.	4 de les 4 participants

Font: elaboració pròpia

Un cop identificades les necessitats expressades i percebudes, és el moment d'elaborar la llista definitiva de **necessitats primàries**. El procediment per elaborar-la és el mateix seguit fins ara: en primer lloc, s'identifiquen les redundàncies i les discrepàncies entre la llista de necessitats percebudes i expressades a partir d'una matriu (Taula 9), per arribar a elaborar la llista definitiva.

Convé destacar que, de moment, no s'ha atorgat un pes a cap de les necessitats identificades, ja que encara no s'ha iniciat el procés de priorització.

Taula 9

Matriu comparativa entre les necessitats expressades i les percebudes

REDUNDÀNCIES ENTRE LES NECESSITATS EXPRESSADES I LES PERCEBUES	DISCREPÀNCIES ENTRE LES NECESSITATS EXPRESSADES I LES PERCEBUES
a) Necessitat de mantenir el nivell de motivació vers rebre acompanyament i suport de professionals per reprendre el vincle afectiu amb les filles. b) Necessitat de mantenir el nivell de motivació per participar en projectes vinculats a la maternitat. c) Necessitat de conèixer aspectes rellevants dels seus fills. d) Necessitat de millorar la relació amb la família extensa. e) Necessitat de mantenir el nivell de motivació per vincular-se amb les seves filles.	a) Manca de capacitat per explicar als menors que han estat empresonades b) Necessitat de conèixer les necessitats evolutives dels fills c) Necessitat de conèixer els interessos, gustos dels seus fills. d) Manca de capacitat per tractar les emocions i sentiments amb els seus fills. e) Necessitat de conèixer temes d'identitat de gènere i dificultat per tractar el tema amb la seva filla. f) Manca de capacitat per mantenir vincle maternofilial durant l'estada a presó. g) Necessitat de conèixer els temes actuals vinculats a l'educació (perspectiva de gènere, protagonisme del nen com agent actiu, etc.). h) Manca de relació amb la família extensa que acull al fill. i) Manca d'una bona comunicació amb les seves filles durant l'estada a presó. j) Necessitat de disminuir el sentiment de vergonya i culpabilitat per l'estada a un centre penitenciari. k) Manca d'interès per les seves aficions, gustos, necessitats evolutives de les menors. l) Manca d'autoestima vers el mateix rol maternal. m) Manca de consciència dels seus hàndicaps per poder vincular-se amb les seves filles. n) Manca de consciència de les mateixes càrregues emocionals. o) Necessitat d'augmentar els nivells de seguretat, resiliència i no culpabilitat. p) Necessitat de millorar l'expressió en la llengua castellana. q) Necessitat de millorar l'expressió en la llengua catalana.

Font: elaboració pròpia

S'observa com, en aquest cas, hi ha un nombre reduït de coincidències entre les necessitats expressades i percebudes. Aquest fet no és estrany en el procés d'anàlisi de necessitats, ja que moltes vegades les percepcions que es tenen d'una situació determinada no coincideixen amb les demandes que les persones realitzen (Jariot et al. 2004).

Tot i així, és necessari considerar les necessitats percebudes per garantir, en certa manera, la satisfacció de les denominades "latents". L'importat, en aquest cas, és identificar les demandes, així com la manera com se senten les dones respecte a la situació analitzada.

A partir de la matriu presentada anteriorment, s'ha construït la llista definitiva de necessitats primàries (Taula 10).

Taula 10
Llista de necessitats primàries

-
- Necessitat de mantenir el nivell de motivació vers rebre acompanyament i suport de professionals per reprendre el vincle afectiu amb les filles.
 - Necessitat de mantenir el nivell de motivació per participar en projectes vinculats a la maternitat.
 - Necessitat de conèixer aspectes rellevants dels seus fills.
 - Necessitat de millorar la relació amb la família extensa.
 - Necessitat de mantenir el nivell de motivació per vincular-se amb les seves filles.
 - Manca de capacitat per explicar als menors que han estat empresonades
 - Necessitat de conèixer les necessitats evolutives dels fills
 - Necessitat de conèixer els interessos, gustos dels seus fills.
 - Manca de capacitat per tractar les emocions i sentiments amb els seus fills.
 - Necessitat de conèixer temes d'identitat de gènere i dificultat per tractar el tema amb la seva filla.
 - Manca de capacitat per mantenir vincle maternofilial durant l'estada a presó.
 - Necessitat de conèixer els temes actuals vinculats a l'educació (perspectiva de gènere, protagonisme del nen com agent actiu, etc.).
 - Manca de relació amb la família extensa que acull al fill.
 - Manca d'una bona comunicació amb les seves filles durant l'estada a presó.
 - Necessitat de disminuir el sentiment de vergonya i culpabilitat per l'estada a un centre penitenciari.
 - Manca d'interès per les seves aficions, gustos, necessitats evolutives de les menors.
 - Manca d'autoestima vers el mateix rol maternal.
 - Manca de consciència dels seus hàndicaps per poder vincular-se amb les seves filles.
 - Manca de consciència de les mateixes càrregues emocionals.
 - Necessitat d'augmentar els nivells de seguretat, resiliència i no culpabilitat.
 - Necessitat de millorar l'expressió en la llengua castellana.
 - Necessitat de millorar l'expressió en la llengua catalana.
-

Font: elaboració pròpia

La identificació d'aquestes necessitats primàries és un element bàsic, ja que afavoreix la implicació de les participants en la intervenció a causa que se senten partícips i identificades en el projecte, el qual tracta de donar resposta a les seves demandes i inquietuds.

TERCERA FASE

En aquesta tercera fase, s'han **determinat les necessitats que han de ser ateses a partir de les redundàncies i les discrepàncies entre les necessitats normatives i les primàries.**

Primerament, s'ha confeccionat una **matriu comparativa** (Taula 11) i, seguidament, s'ha elaborat la llista definitiva de necessitats a través d'un procés deductiu.

Taula 11

Matriu comparativa entre necessitats normatives i expressades

REDUNDÀNCIES ENTRE LES NECESSITATS NORMATIVES I PRIMÀRIES	DISCREPÀNCIES ENTRE LES NECESSITATS NORMATIVES I PRIMÀRIES
a) Manca d'un nivell adequat de coneixements sobre els interessos afectius, desitjos, etc. dels fills o filles. b) Necessitat d'aconseguir un nivell de capacitat adequat per ajudar als fills a identificar i reconèixer les seves emocions. c) Necessitat de mantenir els coneixements sobre la importància del suport familiar, professional, etc. en la cria dels fills. d) Manca de capacitat per a escollir el tipus d'activitat adequada per al seu fill atenent a la seva edat. e) Necessitat d'aconseguir una actitud d'estima i cura cap a una mateixa. f) Necessitat de conèixer les peculiaritats dels fills i filles: diversitat funcional, gènere, etc. g) Necessitat d'aconseguir una actitud oberta davant l'expressió de sentiments h) Manca de coneixement sobre la identitat de gènere, la identitat sexual, diversitat funcional, etc. i) Manca de coneixement dels interessos, gustos, etc. dels fills o filles. j) Manca de capacitat per a participar activament en el desenvolupament evolutiu del fill o filla. k) Necessitat de mantenir el nivell de motivació vers rebre acompanyament i suport de professionals per reprendre el vincle afectiu amb les filles. l) Necessitat de conèixer les necessitats evolutives dels fills m) Necessitat de conèixer els interessos, gustos dels seus fills. n) Manca de capacitat per tractar les emocions i sentiments amb els seus fills. o) Necessitat de conèixer temes d'identitat de gènere i dificultat per tractar el tema amb la seva filla p) Necessitat de conèixer els temes actuals vinculats a l'educació (perspectiva de gènere, protagonisme del nen com agent actiu, etc.). q) Manca d'interès per les seves aficions, gustos, necessitats evolutives de les menors. r) Manca d'autoestima vers el mateix rol maternal.	a) Manca d'un nivell adequat de coneixements sobre l'empatia i les necessitats socioafectives dels fills o filles. b) Necessitat de mantenir els coneixements sobre les implicacions i els beneficis d'una afeció segura. c) Manca de capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la cria dels seus fills o filles. d) Manca de coneixements vinculats a l'agència dels nens i nenes. f) Necessitat d'aconseguir una actitud altruista cap als fills (no anteposar els desitjos propis i les necessitats pròpies a les de la filla). g) Manca d'una actitud empàtica en la relació amb els fills. h) Manca de capacitat d'acceptació dels fills siguin quines siguin les seves característiques (gènere, diversitat funcional, etc.) i) Necessitat de mantenir una actitud activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, evitar la verbalització d'insults, etc. j) Manca de capacitat per a interaccionar amb les filles en activitats educatives, d'oci, etc. k) Manca de coneixement de les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles l) Necessitat d'aconseguir destinar temps de qualitat als fills o filles d'acord amb l'edat del nen o nena. m) Necessitat d'aconseguir capacitat per a generar un clima de confiança amb els seus fills o filles n) Manca d'actitud d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill o filla. o) Manca d'una actitud de compromís i responsabilitat vers els fills: dedicació de temps de la mare en el seu dia a dia per a dur a terme activitats. p) Necessitat de mantenir el nivell de motivació per participar en projectes vinculats a la maternitat. q) Necessitat de conèixer aspectes rellevants dels seus fills. r) Necessitat de millorar la relació amb la família extensa. s) Necessitat de mantenir el nivell de motivació per vincular-se amb les seves filles. t) Necessitat de conèixer els valors en alça entre les nenes: igualtat de gènere, participació política i social dels infants o el treball de sentiments. u) Manca de capacitat per explicar als menors que han estat empresonades v) Manca de capacitat per mantenir vincle maternofilial durant l'estada a presó. w) Manca de relació amb la família extensa que acull al fill. x) Manca d'una bona comunicació amb les seves filles durant l'estada a presó. y) Necessitat de disminuir el sentiment de vergonya i culpabilitat per l'estada a un centre penitenciari. z) Manca de consciència dels seus hàndicaps per poder vincular-se amb les seves filles. aa) Manca de consciència de les mateixes càrregues emocionals. bb) Necessitat d'augmentar els nivells de seguretat, resiliència i no culpabilitat. cc) Necessitat de millorar l'expressió i l'escriptura en la llengua castellana. dd) Necessitat de millorar l'expressió i l'escriptura en la llengua catalana.

Font: elaboració pròpia

A partir de la matriu presentada anteriorment, s'ha construït la llista definitiva de necessitats (Taula 12) identificades durant el procés d'avaluació.

Taula 12

Llista definitiva de necessitats de les participants

-
1. Manca dels coneixements necessaris per a educar des de la justícia social o vinculats a les característiques pròpies de les seves filles, entre els quals destaquen:
 - 1.1. Necessitat de conèixer les peculiaritats dels fills i filles: diversitat funcional, gènere, etc.
 - 1.2. Necessitat de conèixer les necessitats evolutives dels fills
 - 1.3. Necessitat de conèixer els interessos, gustos dels seus fills.
 - 1.4. Necessitat de conèixer temes d'identitat de gènere i dificultat per tractar el tema amb la seva filla
 - 1.5. Necessitat de conèixer els temes actuals vinculats a l'educació (perspectiva de gènere, protagonisme del nen com agent actiu, etc.).
 - 1.6. Necessitat de conèixer aspectes rellevants dels seus fills.
 - 1.7. Manca d'interès per les seves aficions, gustos, necessitats evolutives de les menors.
 - 1.8. Manca d'un nivell adequat de coneixements sobre els interessos afectius, desitjos, etc. dels fills o filles.
 - 1.9. Manca de coneixement sobre la identitat de gènere, la identitat sexual, diversitat funcional, etc.
 - 1.10. Manca d'un nivell adequat de coneixements sobre l'empatia i les necessitats socioafectives dels fills o filles.
 - 1.11. Manca de coneixement de les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles
 2. Manca de capacitats per acompanyar i donar una educació íntegra, socioafectiva i lúdica adequada, entre les quals destaquen:
 - 2.1. Necessitat d'aconseguir un nivell de capacitació adequat per ajudar als fills a identificar i reconèixer les seves emocions.
 - 2.2. Manca de capacitat per tractar les emocions i sentiments amb els seus fills.
 - 2.3. Manca de capacitat per a escollir el tipus d'activitat adequada per al seu fill atenent a la seva edat.
 - 2.4. Manca de capacitat per a participar activament en el desenvolupament evolutiu del fill o filla.
 - 2.5. Manca de capacitat d'acceptació dels fills siguin quines siguin les seves característiques (gènere, diversitat funcional, etc.)
 - 2.6. Manca de capacitació per a interaccionar amb les filles en activitats educatives, d'oci, etc.
 - 2.7. Necessitat d'aconseguir destinar temps de qualitat als fills o filles d'acord amb l'edat del nen o nena.
 - 2.8. Necessitat d'aconseguir capacitat per a generar un clima de confiança amb els seus fills o filles
 - 2.9. Manca de capacitat per mantenir vincle maternofilial durant l'estada a presó.
 3. Necessitat d'aconseguir millorar actituds vinculades a la forma d'exercir la maternitat. En destaca la:
 - 3.1. Necessitat d'aconseguir una actitud d'estima i cura cap a una mateixa.
 - 3.2. Necessitat d'aconseguir una actitud oberta davant l'expressió de sentiments
 - 3.3. Necessitat d'aconseguir una actitud altruista cap als fills (no anteposar els desitjos propis i les necessitats pròpies a les de la filla).
 - 3.4. Manca d'una actitud empàtica en la relació amb els fills.
 - 3.5. Manca d'actitud d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill.
 - 3.6. Manca d'una actitud de compromís i responsabilitat vers els fills: dedicació de temps de la mare en el seu dia a dia per a dur a terme activitats.
 4. Necessitat de practicar l'expressió en les llengües oficials. En destaca la:
 - 4.1. Necessitat de millorar l'expressió en la llengua castellana.
 - 4.2. Necessitat de millorar l'expressió en la llengua catalana.
 5. Necessitat de mantenir les competències següents. Es destaca la:
 - 5.1. Necessitat de mantenir els coneixements sobre la importància del suport familiar, professional, etc. en la criança dels fills.
 - 5.2. Necessitat de mantenir el nivell de motivació vers rebre acompanyament i suport de professionals per reprendre el vincle afectiu amb les filles.
 - 5.3. Necessitat de mantenir els coneixements sobre les implicacions i els beneficis d'una afecció segura.
 - 5.4. Necessitat de mantenir una actitud activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, etc.
 - 5.5. Necessitat de mantenir el nivell de motivació per participar en projectes vinculats a la maternitat.
 - 5.6. Necessitat de mantenir el nivell de motivació per vincular-se amb les seves filles.
 6. Manca de relació amb la família extensa que acull al fill.
 7. Manca de capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la criança dels seus fills o filles.
 8. Necessitat de millorar la relació amb la família extensa.
 9. Manca d'autoestima vers el mateix rol maternal.
 10. Manca de capacitat per explicar als menors que han estat empresonades
 11. Necessitat de disminuir el sentiment de vergonya i culpabilitat per l'estada a un centre penitenciari.
 12. Manca de consciència dels seus hàndicaps per poder vincular-se amb les seves filles.
 13. Manca de consciència de les mateixes càrregues emocionals.
 14. Necessitat d'augmentar els nivells de seguretat, resiliència i no culpabilitat.
-

Font: elaboració pròpia

Una vegada evidenciades les necessitats, s'han validat mitjançant una revisió conjunta amb les informants per tal de corroborar que la informació rebuda i les necessitats detectades són reals.

Estudi de recursos

En aquesta fase també s'ha realitzat l'**estudi de recursos**, el qual consisteix a elaborar un **inventari de recursos** (Jariot et al. 2004) mitjançant la confecció d'una **matriu** (Taula 13).

La finalitat d'aquest estudi és conèixer de quins recursos es disposa, apropant-nos a la realitat de l'organització per tal de poder satisfer, de manera factible, les necessitats del grup participant.

Els criteris establerts per la seva anàlisi són: els recursos, la localització, el cost, la disponibilitat i la capacitat de disposició d'aquests.

Taula 13
Inventari de recursos

Recursos	Localització	Cost	Disponibilitat	Capacitat
Recursos Humans				
▪ Investigadora i professional dissenyadora del projecte (<i>Integradora Social i Educadora Social en formació</i>).	UAB: <i>Facilitat d'adquisició</i>	0€	Disponible	Recurs suficient
▪ Coordinadora i Educadors Social Unitat Dependent Àgora	Unitat Dependent Àgora: <i>Facilitat d'adquisició</i>	0€	Disponible	Recurs suficient
▪ Psicòloga especialitzada en psicologia evolutiva.	Relació Interpersonal: <i>Facilitat d'adquisició</i>	0€	Disponible	Recurs suficient
▪ Educadora Social especialitzada en artteràpia.	Relació Interpersonal: <i>Facilitat d'adquisició</i>	0€	Disponible	Recurs suficient
Dona ex-presa i professional de la Asociación Arco Iris (Dones empresonades de la comunitat de Madrid)	Relació Interpersonal: <i>Facilitat d'adquisició</i>	0€	Disponible	Recurs suficient
▪ Dona mare de la professional ex-presa que ha tingut cura de la seva néta durant l'estada d'aquesta al Centre Penitenciari (família extensa).				
Recursos materials				
▪ Espai: sala adequada i confortable per reunir-se un màxim de 6 persones.	Unitat Dependent Àgora: <i>Facilitat d'utilització</i>	0€	Disponible. *En cas de no poder utilitzar aquesta sala, n'hi ha d'altres disponibles o plataformes en línia.	Recursos suficients
▪ Mobiliari: taules, cadires.			Disponible	Recursos suficients
▪ Materials: impressora, router, càmera, tisores, fulles, materials diversos (cartons, cartolines, retoladors, etc.)	Unitat Dependent Àgora: <i>Facilitat d'utilització</i>	50€	Disponible	Possible impossibilitat de recurs

	+ Papereria física/online: <i>Facilitat d'adquisició</i>			
▪ Materials didàctics: recursos didàctics teòrics, recursos didàctics web i recursos didàctics pràctics.	Creació pròpia (bases de dades, recursos webs, recursos format paper): <i>Facilitat d'adquisició</i>	35€	Disponible	Possible impossibilitat de recurs
▪ Seguretat i higiene: gel antisèptic de mans, paper, mascaretes, etc.	Tendes físiques/online: <i>Facilitat d'adquisició</i>	15€	Disponible	Recursos suficients
Recursos funcionals				
🔗 Reglament que regula el servei que ofereix la Unitat Dependent i les activitats que es desenvolupen.	Unitat Dependent <i>Àgora: Facilitat d'adquisició</i>	0€	Disponible	Recursos suficients
🔗 Temporalització: calendari del servei, jornades laborals i horaris establerts		0€	Disponible	Recursos suficients

Font: elaboració pròpia

QUARTA FASE

Pel que fa a la quarta i última fase del procés d'avaluació, consisteix a **establir prioritats sobre les necessitats detectades**. Així doncs, entenent que no es pot garantir la satisfacció de totes -perquè són moltes i variades i no es disposa dels recursos suficients per assumir-les-, s'han **seqüenciat** segons uns **criteris** preestablerts (Taula 14).

Taula 14

Criteris per a la priorització de les necessitats

Criteri de priorització	Definició del criteri
Urgència	Necessitat que cal satisfer immediatament perquè comporta un elevat risc per a la relació maternofilial.
Immediatesa	Necessitat que, si se satisfà, comporta un efecte immediat en la situació deficitària.
Eficàcia	Facilitat en la qual es pot satisfer la necessitat.
Motivació	Interès que desperta la satisfacció de la necessitat en les mares.
Fortaleses	Aspectes positius que han de mantenir-se

Font: elaboració pròpia sobre la base del contingut extret del llibre *Les pratiques d'éducation social. Eines per al seu desenvolupament* de Mercè Jariot, Rafael Merino i Josefina Sala (2004).

Un cop establerts i definits els criteris, s'ha **ponderat cadascuna de les necessitats identificades** utilitzant una **matriu de decisió** (Taula 15) la qual ha permès establir la resolució final sobre les que s'han de tenir en compte en el disseny de la intervenció.

Per fer-ho, s'ha utilitzat una **escala** del 0 (nul·la importància) al 5 (màxima importància). En la columna de la suma total, **s'ha calculat la puntuació mitjana** per a cada necessitat.

Taula 15
Matriu de decisió

	URGÈNCIA	IMMEDIATESA	EFICÀCIA	MOTIVACIÓ	FORTALESES	TOTAL
Necessitat de conèixer les peculiaritats dels fills i/fills: diversitat funcional, gènere, etc.	4	5	5	5	2	4,2
Necessitat de conèixer les necessitats evolutives dels fills	5	4	5	3	1	3,6
Necessitat de conèixer els interessos, gustos dels seus fills.	5	5	5	5	2	4,4
Necessitat de conèixer temes d'identitat de gènere i dificultat per tractar el tema.	4	5	5	5	2	3,6
Necessitat de conèixer els temes actuals vinculats a l'educació (perspectiva de gènere, protagonisme del nen com agent actiu, etc.).	4	3	4	4	1	3,2
Necessitat de conèixer aspectes rellevants dels seus fills.	4	4	5	5	2	4
Manca d'interès per les per aficions, gustos, necessitats evolutives de les menors.	5	5	4	5	2	4,2
Manca d'un nivell adequat de coneixements sobre els interessos afectius, desitjos, etc. dels fills o filles.	5	5	5	5	2	4,4
Manca de coneixement sobre la identitat de gènere, la identitat sexual, diversitat funcional, etc.	4	3	4	4	0	3
Manca d'un nivell adequat de coneixements sobre l'empatia i les necessitats socioafectives dels fills o filles.	5	5	3	4	1	3,6
Manca de coneixement de les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles.	4	5	5	5	2	4,2
Necessitat d'aconseguir un nivell de capacitació adequat per ajudar als fills a identificar i reconèixer les seves emocions.	5	5	4	4	1	3,8
Manca de capacitat per tractar les emocions i sentiments amb els seus fills.	5	5	5	5	2	4,4
Manca de capacitat per a escollir el tipus d'activitat adequada per al seu fill atenent a la seva edat.	4	4	3	4	0	3
Manca de capacitat per a participar activament en el desenvolupament evolutiu del fill..	5	4	3	4	1	3,4
Manca de capacitat d'acceptació dels fills siguin quines siguin les seves característiques (gènere, diversitat funcional, etc.)	5	3	2	3	1	2,8
Manca de capacitat per a interaccionar amb les filles en activitats educatives, d'oci, etc.	4	4	5	4	1	3,6
Necessitat d'aconseguir destinar temps de qualitat als fills o filles d'acord amb l'edat del nen o nena.	4	4	4	3	1	3,2
Necessitat d'aconseguir capacitat per a generar un clima de confiança amb els seus fills	5	3	3	4	1	3,2
Manca de capacitat per mantenir vincle maternofilial durant l'estada a presó.	3	3	2	4	0	2,4
Necessitat d'aconseguir una actitud d'estima i cura cap a una mateixa.	4	3	2	2	1	2,4
Necessitat d'aconseguir una actitud oberta davant l'expressió de sentiments	3	5	4	5	2	3,8

Necessitat d'aconseguir una actitud altruista cap als fills (no anteposar els desitjos propis i les necessitats pròpies a les de la filla).	4	3	4	3	2	3,2
Manca d'una actitud empàtica en la relació amb els fills.	4	3	4	4	0	3
Manca d'actitud d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill.	5	4	5	5	2	4,2
Manca d'una actitud de compromís i responsabilitat vers els fills: dedicació de temps de la mare en el seu dia a dia per a dur a terme activitats.	5	3	4	4	1	3,4
Necessitat de millorar l'expressió en la llengua castellana.	3	4	5	4	1	3,4
Necessitat de millorar l'expressió en la llengua catalana.	5	5	5	5	2	4,4
Necessitat de mantenir els coneixements sobre la importància del suport familiar, professional, etc. en la criança dels fills.	3	4	4	4	5	4
Necessitat de mantenir el nivell de motivació vers rebre acompanyament i suport de professionals per reprendre el vincle afectiu amb les filles.	3	4	4	4	5	4
Necessitat de mantenir els coneixements sobre les implicacions i els beneficis d'una afecció segura.	3	4	4	3	5	3,8
Necessitat de mantenir una actitud activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, etc.	3	4	4	4	5	4
Necessitat de mantenir el nivell de motivació per participar en projectes vinculats a la maternitat.	4	5	5	5	5	4,8
Necessitat de mantenir el nivell de motivació per vincular-se amb les seves filles.	4	5	5	5	5	4,8
Manca de relació amb la família extensa que acull al fill.	5	2	1	4	1	2,6
Manca de capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la criança dels seus fills o filles.	5	5	5	5	2	4,4
Necessitat de millorar la relació amb la família extensa.	5	5	5	5	2	4,4
Manca d'autoestima vers el mateix rol maternal.	4	2	2	2	0	2
Manca de capacitat per explicar als menors que han estat empresonades.	5	5	5	5	2	4,4
Necessitat de disminuir el sentiment de vergonya i culpabilitat per l'estada a un centre penitenciari.	4	2	4	5	1	3,2
Manca de consciència dels seus hàndicaps per poder vincular-se amb les seves filles.	4	2	2	1	0	1,8
Manca de consciència de les mateixes càrregues emocionals.	3	5	3	1	0	2,4
Necessitat d'augmentar els nivells de seguretat, resiliència i no culpabilitat.	3	3	3	2	0	2,2

Font: elaboració pròpia

De la matriu de decisió, se'n desprèn la llista següent de necessitats prioritzades (Taula 16).

Taula 16
Llista de les necessitats prioritzades

-
- La necessitat de mantenir el nivell de motivació per participar en projectes vinculats a la maternitat i la necessitat de mantenir el nivell de motivació per vincular-se amb les seves filles són les que s'han valorat amb la puntuació màxima.
 - La necessitat de conèixer els interessos, gustos dels seus fills; la manca d'un nivell adequat de coneixements sobre els interessos afectius, gustos, desitjos, etc. dels fills o filles; la manca de capacitat per tractar les emocions i sentiments amb els seus fills; la necessitat de millorar l'expressió en la llengua catalana; la manca de capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la criança dels seus fills o filles; la necessitat de conèixer i utilitzar recursos vinculats a la maternitat i els fills; la necessitat de millorar la relació amb la família extensa i la manca de capacitat per explicar als menors que han estat empresonades també han obtingut puntuacions elevades.
 - Amb puntuacions globals inferiors, però considerables si tenim en compte l'escala que s'ha utilitzat per valorar les necessitats, es destaquen els apartats següents: la necessitat de conèixer les peculiaritats dels fills i filles: diversitat funcional, gènere, etc., la manca d'interès per les seves aficions, gustos, necessitats evolutives de les menors; la manca de coneixement de les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles i la manca d'actitud d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill.
 - Segueix en ordre de prioritats, segons la puntuació total atorgada tenint en compte els cinc criteris triats, la necessitat de mantenir una actitud activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, etc.
 - La resta de necessitats detectades tenen una puntuació inferior o igual a 4.
-

Font: elaboració pròpia

Per a **fonamentar la seva priorització** (Taula 17), s'ha fet una anàlisi profunda de cadascuna, més enllà de considerar les puntuacions obtingudes per ordenar-les i seqüenciar-les. Així mateix, el més important no ha sigut l'anàlisi quantitativa (que ofereix una primera aproximació objectiva a partir de les valoracions atorgades), sinó la interpretació més qualitativa de les dades.

Com a mostra, per una banda, s'ha valorat que cadascuna de les necessitats prioritzades puguin ser ateses adequadament, mitjançant les professionals, els recursos disponibles i amb el suport de les persones implicades en el procés.

De l'altra banda, aquesta fonamentació té en compte els criteris que s'han tingut en compte per a la seva priorització i el pes global atorgat, de manera que a partir de la reflexió de cadascun, s'explica en quina mesura les necessitats incideixen en el grup destinatari.

Necessitats prioritzades	Fonamentació segons els criteris
▪ Necessitat de mantenir el nivell de motivació per participar en projectes vinculats a la maternitat (4,8) ▪ Necessitat de mantenir el nivell de motivació per vincular-se amb les seves filles (4,8)	És urgent satisfer aquestes necessitats immediatament perquè són bàsiques per l'eficiència i l'eficàcia del desenvolupament del projecte. De la mateixa manera, és fàcil satisfer aquestes necessitats, ja que es tracta de promoure aspectes que ja estan instaurats en les participants i, consegüentment, tenen motivació intrínseca per satisfer les per la qual cosa són aspectes positius que cal mantenir. A més, aquestes necessitats també han estat les més valorades per les professionals i les mares com a competències clau a potenciar.
▪ Necessitat de conèixer els interessos, gustos dels seus fills (4,4) ▪ Manca d'un nivell adequat de coneixements sobre els interessos afectius, gustos, desitjos, etc. dels fills o filles (4,4) ▪ Manca de capacitat per tractar les emocions i sentiments amb els seus fills (4,4) ▪ Necessitat de millorar l'expressió en la llengua catalana (4,4) ▪ Manca de capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la criança dels seus fills o filles (4,4) ▪ Necessitat de conèixer i utilitzar recursos vinculats a la maternitat i els fills (4,4) ▪ Necessitat de millorar la relació amb la família extensa (4,4) ▪ Manca de capacitat per explicar als menors que han estat empresonades (4,4)	Aquestes necessitats han de ser urgentment satisfetes perquè són mancances i dificultats que tenen les dones pel que fa a les competències maternals que impossibiliten l'enfortiment del vincle afectiu amb els seus fills o filles. Han de ser immediatament satisfetes perquè són necessitats vinculades als aspectes primaris i bàsics que s'han d'abordar per a poder restablir el vincle maternofamiliar. De la mateixa manera, és fàcil satisfer aquestes necessitats, ja que es tracta de promoure aspectes que estan a l'abast de la realitat de les dones així com també de la professional que dissenya el projecte pel que fa a les seves competències professionals.
▪ Necessitat de conèixer les peculiaritats dels fills i/filles: diversitat funcional, gènere, etc. (4,2) ▪ Manca d'interès per les per aficions, gustos, necessitats evolutives de les menors (4,2) ▪ Manca de coneixement de les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles (4,2) ▪ Manca d'actitud d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill (4,2)	Cal destacar també que les participants han evidenciat un alt grau de motivació intrínseca en relació amb la satisfacció d'aquestes necessitats.
▪ Necessitat de mantenir una actitud activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, etc. (4)	És urgent satisfer aquesta necessitat immediatament perquè és una competència bàsica que possibilita que les mares reforcin el vincle afectiu amb les seves filles. De la mateixa manera, és fàcil satisfer aquesta necessitat perquè es tracta de promoure un element que ja està instaurat en les participants i, consegüentment, tenen motivació intrínseca per mantenir aquestes actituds positives vers els progenitors per la qual cosa és una competència positiva que s'ha de conservar.

72

12.6. Apèndix 6: INSTRUMENTS I TÈCNIQUES EMPRADES EN EL PROCÉS DE DETECCIÓ DE NECESSITATS

ENTREVISTA SEMIESTRUCTURADA

12.6.1. Transcripció literal de l'Entrevista.

Aspectes rellevants sobre l'entrevista

- ☐ **Data, hora i lloc de l'entrevista:** Dilluns 1 de desembre de 2020, 9:00 h, via plataforma en línia: *Skype*.
- ☐ **Durada:** 2'30 h.
- ☐ **Persona entrevistada:** Mercedes, psicòloga especialitzada en psicologia evolutiva.
- ☐ **Entrevistadora:** Carla

Abans de començar

Establiment d'un bon clima abans de començar les preguntes. Presentació del projecte i compartir el tractament de les dades recollides que aportí la persona entrevistada.

Entrevista

A. Currículum acadèmic i professional

C: Hola, Mercedes, Què tal? En primer lloc, agrair-te la predisposició per trobar-nos i col·laborar en l'aportació d'informació respecte a temes que seran de gran interès per a la confecció del meu projecte.

M: És un plaer, ja ho saps!

C: Abans d'entrar en "matèria" m'agradaria que m'expliquessis quin és el teu perfil professional i la teva experiència laboral

M: Per començar, t'agraeixo aquesta pregunta. Sóc diplomada en Psicologia, tinc un Màster en Atenció Primerenca especialitzada en detecció, avaluació i intervenció i he realitzat dos postgraus: un primer enfocat a la Detecció i Intervenció de la Violència Familiar, i un segon d'Intervenció en Atenció Primerenca a la primera infància i la família.

He treballat durant molts anys com a psicòloga, en un servei que atén a dones i els seus fills i filles que han patit violència masclista. També he treballat en una entitat atenent a dones i fills que per diverses situacions (perdre la custòdia dels fills i que aquests siguin tutelats per la DGAIA, que la dona hagi estat complint penes de privació de llibertat, etc.) han necessitat acompanyament per a reprendre els vincles, millorar les competències parentals, etc. amb els seus descendents abans de passar a conviure amb ells.

C: Actualment, treballes a algun d'aquests serveis o entitats? De no ser així, on treballes?

M: Actualment treballo a la meva consulta i també a l'entitat a la qual he fet referència. Si no t'importa, prefereixo no entrar en quina és aquesta entitat per tal de preservar l'anonimat de les persones a les quals atenc (potser al llarg de l'entrevista exposo un exemple d'algun cas o faig referència a una situació personal d'alguna persona i no vull alterar la confidencialitat de les persones a les quals atenc).

C: No passa res, tens tota la llibertat d'explicar el que creguis convenient en qualsevol moment. De fet, si en algun moment consideres convenient no respondre a alguna de les meves preguntes, digues-m'ho sense cap mena de problema.

M: Ho sé, gràcies!

B. Problemàtica existent en la relació entre mares i filles/s distanciats

C: Seguim! Com et vaig comentar quan ens vam reunir la primera vegada (amb l'objectiu de dissenyar i implementar un projecte que atengui a les necessitats de mares que han estat privades de llibertat a centres penitenciaris i que ara viuen a Unitats Dependents) he realitzat una cerca bibliogràfica àmplia i m'he centrat en respondre a un problema que s'evidencia en el debilitament dels vincles maternofilials i la necessitat de millorar les competències maternals vinculars. Tu, que has treballat amb dones i els seus fills que han viscut experiències similars, creus que aquest és un problema real?

M: Sens dubte ho és, Carla! No t'imagines els problemes que es generen en la relació que les mares tenen amb els seus fills quan aquests han de separar-se per situacions conflictives (que consumeixis drogues i et treguin al teu fill, que hagi d'entrar a la presó i hagi de deixar de veure al teu fill durant molts anys...aquestes, i altres, són experiències molt complexes per a les mares i els seus fills).

Per a les persones que som mares i tenim als nostres fills amb nosaltres, ens és difícil pensar que hi hagi mares que necessitin treballar la relació amb els seus fills per tal de reforçar-la i que d'aquesta manera puguin tornar a viure junts en algun moment. Les dones que som mares en un mitjà obert, "normal" participem en espais de criança per a parlar sobre els problemes de somni que tenen els nostres nens, les nostres inquietuds, temes d'alimentació... però, què treballes amb una mare que no té a prop al seu fill? Com treballes amb una mare i un fill que porten 6 anys sense veure's en persona? El **vincle matern ha de reforçar-se sí o sí** i les **competències maternals vinculars** de les quals parles cal treballar-les des de les entitats que atenen aquestes dones (Sento que m'he allargat en la meua resposta, però és un tema que em sembla molt interessant i al qual no se li dona tota la importància que hauria de tenir).

C. Característiques psicològiques de les mares i les filles i/o fills que es troben distanciats

C: No et preocupis. Agraeixo la teva sinceritat respecte al tema, ja que m'ajuda a reflexionar sobre la problemàtica existent. Amb relació al que has exposat, **quins creus que són els sentiments, pensaments, etc. d'aquestes mares i filles que han sigut distanciades?**

M: Si alguna cosa he pogut comprovar després dels anys treballats, és que les mares, encara que no hagin exercit el seu rol de manera responsable quan vivien amb els seus fills, quan se separen d'aquests **viuen la maternitat amb molta ansietat. Se senten males dones i males mares. Però no saben que fer**, perquè **no disposen de les eines per a acostar-se als seus fills** i perquè els fa **vergonya** la situació en la qual es troben. Algunes dones m'han explicat que han **deixat de trucar als seus fills** perquè se sentien malament en sentir-los plorar i dir-los que les trobaven a faltar. Unes altres m'han dit que **no saben de què parlar amb els seus fills per telèfon**, que **no saben res dels seus fills (saben que ho són, però no quines coses els agraden, què els interessa...)**. Quant als fills, molts d'ells se **senten abandonats**. Si **no hi ha una bona comunicació i se'ls explica la situació** (aquest és un altre tema complex d'abordar

per a les mares i la família) els nens senten que les seves mares se n'han anat i no es preocupen per ells. Un nen un dia em deia que les altres mares sí que passaven temps amb els seus amics, **però que la seva mare no jugava amb ell, no li llegia contes ni li cantava cançons.**

D. Eines per a reforçar el vincle maternofilial

C: Com creus tu que es podria reforçar aquest vincle maternofilial, que entenc que està trencat o debilitat?

M: És complicat fer-ho si les mares segueixen sense estar prop dels seus fills, ho sé. Però hem de ser creatives i plantejar propostes. Si les mares poden veure als seus fills, aquestes poden jugar amb ells, dedicar-li temps quan els vegin. Escoltar-los, preguntar-los per com estan. És important que les mares que no poden veure en persona als seus fills els enviïn vídeos, enregistraments de veu, que es vegin per videotrucada. És important que els seus fills les vegin, les escoltin. Que els llegeixin contes o preparin coses per a ells (no han de ser coses comprades. Poden preparar-se jocs i fer-los per videotrucada, per exemple). Les mares han d'interessar-se per com se senten els seus fills, escoltar-los, preguntar-los sobre els seus interessos i dedicar temps a fer coses per a ells o amb ells que els agradin als nens. No han de tenir por d'explicar-los coses sobre elles mateixes i, sobretot, per a les mares que estan privades de llibertat crec que és essencial que expliquin als seus fills d'alguna manera la situació (molt adaptada a ells) i que estiguin disponibles perquè el nen o nena puguin fer-los preguntes.

E. Les competències maternals vinculars

C: Quines competències maternals vinculars creus que s'han de treballar, potenciar, millorar... perquè es pugui restablir o reforçar el vincle?

M: Crec que he parlat (indirectament) d'aquestes fa un moment. Seguint l'Escala de Maternitat Positiva e2P, sobre la que vam parlar l'altre dia, hi ha diverses competències que són necessàries per a aconseguir un vincle maternofilial positiu, per dir-ho d'alguna manera. Estan les competències vinculars, les formatives, les protectores i les reflexives. Les competències vinculars, com veuràs, s'esmenten en primer lloc perquè són la base de tota relació entre mare i fill.

Com em vas comentar, tota competència engloba coneixements, per una banda. Habilitats, per altre i, finalment, actituds. D'aquesta manera, les competències maternals vinculars engloben un conjunt d'aquests tres components que són diversos.

C: Et sembla bé aprofundir sobre ells?

M: Si, clar, sense problema. Mira, crec que primer és essencial que les mares hagin reflexionat prèviament sobre la seva relació que tenen amb els seus fills i que siguin elles mateixes les que vulguin reactivar o reforçar aquest vincle. No pot ser que siguem les professionals les que les obliguem a fer-ho perquè creiem que això pot ser beneficiós per als seus tractaments.

Després, crec que és imprescindible que les mares entenguin les conseqüències que ha tingut la falta de relació, o el distanciament, etc. i que ho puguin vincular amb la teoria del vincle afectiu, que sàpiguen que existeix l'afecció i que hi ha un tipus d'afecció segura que poden aconseguir i que les farà viure, a elles i als seus fills, amb un benestar millor i un major nivell de felicitat.

Després d'això considero que les mares han de tenir **habilitats com la mentalització**. També vam parlar l'altre dia sobre aquest terme, te'n recordes?

C: Si, inclús he trobat informació al respecte!

M: Genial, segueixo! Doncs crec que la mentalització és una **habilitat** que les mares han de desenvolupar i que consisteix a fer que **aquestes entenguin quan els seus fills estan tristos, feliços, enfurrunyats...** i responguin en conseqüència. A les mares que han estat allunyades dels seus fills això els costa perquè han passat molt temps preocupades majoritàriament per elles mateixes. Per això s'ha de treballar que **prestin més atenció als fills (escolta activa)** i que **actuin de forma empàtica**.

A més (i en termes més psicològics) les mares han d'articular processos **d'automentalització**, és a dir, han de ser capaces d'identificar què les passa a elles quan tenen relació amb les seves filles i quan aquestes es comporten. Això les pot ajudar a separar les emocions negatives pròpies, l'estrès, la tristor... de les emocions que han d'expressar i les actuacions que han de tenir amb els seus fills. Relacionat amb això, és important la regulació, és a dir, que les mares puguin fer que les filles se sentin millor quan estan enfadades, etc.

C: Si no recordo malament, també vam parlar de la sensibilitat maternal, la calidesa emocional i l'involucrament maternal. **També creus que aquests components de les competències maternals engloben habilitats, coneixements i actituds que han de tenir les mares per reforçar el vincle maternofilial?**

M: Per descomptat. Les mares han de tenir **coneixements** sobre la **rellevància de l'afecte** i els **beneficis que té el joc o les activitats lúdiques pel que fa al vincle** (pel que fa al component de la **calidesa emocional**). Així com han de tenir **l'habilitat de demostrar l'afecte, reconèixer els assoliments del seu fill, fomentar la confiança entre ells...**hi han de presentar una **actitud** que **evidenciï conductes visuals, verbals, físiques afectives** (mirades, somriures....)

Si et sembla bé, et passaré uns documents propis que t'ajudaran a aprofundir millor sobre aquests components de les competències maternals vinculars. Les diferències entre uns i altres són difusos i no vull equivocar-me en la meua explicació!

C: Si, genial, moltes gràcies Mercedes!

M: De res!

F. Projectes i/o experiències psicoeducatives o socioeducatives dirigides a mares i filles i/o fills distanciat

C: **Enfocant-nos ara en els programes, projectes i/o experiències psicoeducatives o socioeducatives destinades a treballar les competències maternals vinculars, coneixes algun que s'estigui desenvolupant actualment?**

M: Projectes com a tal, no. A la meua consulta i a l'entitat en la qual treballo treballem individualment a nivell psicoterapèutic aquestes competències, però no conec cap projecte enfocat des del vessant socioeducatiu que treballi aquest aspecte.

Com t'he dit al principi, crec que les entitats se centren a treballar les competències parentals basant-se en el fet que les mares conviuen amb les seves filles i no atenen a aquelles mares i fills que no poden viure junts.

C: Creus, llavors, que és necessari que s'articulin aquest tipus de projecte?

M: Totalment. Personalment, crec que dins del nostre àmbit s'han de combinar intervencions psicològiques, psicopedagògiques i socioeducatives per tal d'atendre des d'una visió integral a les persones a les quals acompanyem.

Jo, per exemple, treballo aquestes competències, però des del vessant psicològic. Per aquest motiu seria ideal que aquestes mares poguessin, a més, treballar de forma grupal (o individual) des d'un vessant socioeducatiu per posar en pràctica tots aquells aprenentatges que es treballen en una consulta.

G. Aportació de propostes amb relació al projecte *Vincles*

C: Per finalitzar, m'agradaria que em donessis alguna indicació, algun missatge, que em fessis arribar alguna cosa que creguis que m'anirà bé per tal de dissenyar aquest projecte i implementar-ho.

M: Què interessant! Mmmm, m'agradaria, primer, dir-te que vull que creguis que el que estàs fent té un valor. És a dir, elaborar el TFG és un procés molt llarg i en algun moment potser pots sentir que no té sentit el que estàs fent, per exemple. I no serà així, o sigui, aquest no serà el veritable motiu. Segurament estaràs cansada, estressada, etc. però això no vol dir que el que estiguis investigant i projectant no sigui interessant i sobretot, necessari.

En segon lloc, vull dir-te que és essencial que no dissenyis el projecte en funció d'allò que tu creus, sinó en funció de les necessitats reals que detectis i que les mares tinguin. (Ja sé que ho estàs fent, i que aquesta entrevista forma part aquesta diagnosi, però volia remarcar la rellevància que crec que té aquest aspecte).

Finalment, m'agradaria compartir amb tu un missatge que una referent per mi em va dir fa anys: treballes amb les persones i per a les persones. Així que no jutges, no tractis a ningú com si estigués per sota de tu, intervé amb afecte, però també amb límits i no deixis de ser tu mateixa.

Crec que aquesta experiència et farà aprendre molt i aportarà al nostre àmbit! Molta sort!

C: Gràcies per les teves paraules i, sobretot, gràcies per haver compartit el teu temps, els teus aprenentatges i experiències. Ha estat un plaer! Ens veiem aviat. Per cert, quan hagi elaborat el qüestionari, te'l faig arribar via e-mail. GRÀCIES!

QÜESTIONARI DE DOBLE COLUMNA DE RESPOSTA

12.6.2. Qüestionari de doble columna de resposta.

QÜESTIONARI: Competències maternals vinculars de les mares de la Unitat Dependent Àgora

Finalitat del present qüestionari

Aquest qüestionari té l'objectiu d'evidenciar i avaluar individualment les competències maternals vinculars que han de tenir les mares de la Unitat Dependent Àgora per tal d'enfortir els seus vincles maternofilials.

EXPERTA – MERCEDES

Instruccions a seguir:

A continuació, has d'omplir el següent qüestionari per tal d'establir el grau de desenvolupament de les competències maternals vinculars que haurien de tenir el grup de mares que conviuen a la Unitat Dependent Àgora participants en el projecte *Vincles*.

Primerament, mitjançant una escala del 0 al 3, indica el grau de desenvolupament que ha de tenir cadascun dels elements dels components de les competències maternals vinculars en les mares, indicant-ho amb una X en la casella corresponent.

Concretament, cadascun dels valors de l'escala representen el següent:

- 0 → és un element que no ha d'estar gens desenvolupat
- 1 → és un element que pot estar poc desenvolupat
- 2 → és un element que es prioritza que estigui desenvolupat
- 3 → és un element essencial que hi ha d'estar desenvolupat

Segonament, contesta a les preguntes finals per tal d'aportar les teves consideracions.
Gràcies!

EDUCADORA SOCIAL / COORDINADORA – CRISTINA

Instruccions a seguir:

A continuació, has d'omplir el qüestionari següent per tal d'establir el grau de desenvolupament de les competències maternals vinculars que creus que té el grup de mares que conviuen a la Unitat Dependent Àgora participants en el projecte *Vincles*.

Mitjançant una escala del 0 al 3, indica el grau de desenvolupament que té cadascun dels elements dels components de les competències maternals vinculars en les mares de la Unitat Dependent Àgora participants del projecte *Vincles*.

Concretament, cadascun dels valors de l'escala representen el següent:

- 0 → és un element que no està gens desenvolupat en la mare
- 1 → és un element que està poc desenvolupat en la mare
- 2 → és un element que està desenvolupat en la mare
- 3 → és un element que està totalment desenvolupat en la mare

Segonament, contesta a les preguntes finals per tal d'aportar les teves consideracions.
Gràcies!

Indica, si us plau, el teu càrrec institucional:		EXPERTA					EDUCADORA SOCIAL				
- EXPERTA: psicòloga especialitzada en psicologia evolutiva (Mercedes) - EDUCADORA SOCIAL: educadora social i coordinadora a la Unitat Dependent Àgora (Cristina)											
COMPETÈNCIES MATERNALS VINCULARS	INDICADORS	0	1	2	3	Punts	0	1	2	3	Punts
MENTALITZACIÓ	Coneixements sobre els interessos afectius, desitjos, etc. dels fills o filles				☼	19	☼				6
	Coneixements sobre l'empatia i les necessitats socioafectives dels fills o filles				☼			☼			
	Coneixements sobre les implicacions i els beneficis d'una afecció segura			☼					☼		
	Capacitat d'automentaltització i autoregulació, és a dir, capacitat per a identificar i gestionar els mateixos sentiments, emocions i pensaments quan s'està actuant amb els fills o filles.			☼			☼				
	Capacitat de regulació emocional dels estats emocionals dels fills o filles.				☼			☼			
	Capacitat d'ajudar a les filles i/o fills a identificar i reconèixer les seves emocions				☼		☼				
	Actitud positiva davant les interaccions amb el nen o nena. Evitació d'actituds desqualificadores, negatives, amenaçadores, generadores de culpa, ridiculitzadores i que siguin rebutjants cap al nen o nena.				☼				☼		

SENSIBILITAT MATERNAL	Conèixer l'existència dels diferents tipus de temperaments infantils.					27					10
	Conèixer que el suport de diferents agents familiars, professionals, etc. contribueix a la millora de les competències maternals vinculats i l'enfortiment del vincle maternofamiliar.										
	Coneixements sobre el tipus d'afecció que va tenir la mare durant la seva infantesa.										
	Coneixements vinculats a l'agència dels nens i nenes: les mares han de saber que els seus fills no són agents passius sinó que són agents actius dels seus processos d'aprenentatge.										
	Capacitat per a escollir el tipus d'activitat adequada per al seu fill i/o filla atenent a la seva edat.										
	Capacitat d'acceptar al fill i/o filla sigui quin sigui el seu temperament (dòcil, irritable...).										
	Capacitat per a demanar suport d'altres persones (familiars, agents professionals, etc.) per a la criança dels seus fills o filles.										
	Capacitat per a mantenir relacions de parella sanes, relacions socials positives i mantenir un treball que influènci positivament en la relació amb els fills o filles.										
	Capacitat per analitzar els estils de criança de la pròpia infància i no traslladar-los a l'estil de criança que té amb les seves filles i/o fills.										
	Actitud altruista: no anteposar els desitjos propis i les necessitats pròpies a les del fill i/o filla.										
	Actitud empàtica en la relació amb els fills o filles.										

	Actitud d'estima i cura cap a una mateixa.										
CALIDESA EMOCIONAL	Coneixements sobre les característiques de l'estil d'afecció segur					34					
	Coneixements sobre les peculiaritats dels fills i/fills: diversitat funcional, gènere, etc.										
	Coneixements que possibiliten una educació adaptada a les identitats diverses dels fills i filles: identitat sexual, identitat de gènere, etc.										
	Capacitat d'atendre als fills en els moments de malestar o quan necessiten el seu acompanyament.										
	Capacitat d'acceptació dels fills siguin quines siguin les seves característiques (gènere, diversitat funcional, etc.)										
	Capacitat d'interaccionar amb les filles en activitats educatives, d'oci, etc.										
	Capacitat d'estimular als fills o filles per tal que aquests vulguin aprendre, tinguin aspiracions, etc.										
	Capacitat per a mostrar afecte i estima cap als fills (somriures, escolta, vocalitzacions...)										
	Actitud per a mantenir una comunicació activa, assertiva i càlida amb els fills: escoltar, no cridar, evitar la verbalització d'insults, etc.										
	Actitud de disponibilitat i accessibilitat vers els fills.										
											9

	Actitud oberta davant l'expressió de sentiments				☼		☼				
	Actitud no autoritària: límits però no autoritarisme.			☼				☼			
	Actitud de protecció cap als fills i filles: no paternalisme, sinó actitud de cura vers els fills.				☼			☼			
INVOLUCRAMENT MATERNAL	Conèixer les activitats quotidianes que realitzen els fills o filles			☼		22		☼			6
	Conèixer el significat i les implicacions de passar temps de qualitat amb els fills i/o filles.			☼				☼			
	Conèixer els interessos, gustos, etc. dels fills o filles.			☼			☼				
	Capacitat per a participar activament en el desenvolupament evolutiu del fill i/o filla.				☼			☼			
	Capacitat per dedicar temps de qualitat als fills o filles d'acord amb l'edat del nen o nena.			☼				☼			
	Capacitat per a generar un clima de confiança amb els seus fills o filles			☼					☼		
	Actitud d'interès, atenció i connexió amb les experiències, activitats quotidianes i interessos del fill i/o filla.				☼		☼				
	Actitud de compromís i responsabilitat vers els fills: dedicació de temps de la mare en el seu dia a dia per a dur a terme activitats (establir límits, oci, jocs, tenir cura de les necessitats educatives, etc.) per als fills i/o amb els fills.				☼		☼				

EXPERTA

Consideres que hi ha algun component de les competències maternals vinculats que no hem esmentat? En aquest cas, nomena-ho i descriu-ho.

Crec que els components essencials per aquesta recerca han estat esmentats i definits correctament.

Quins coneixements, habilitats i actituds que no apareixen en el qüestionari són necessàries per assolir els diferents components?

No considero que hi hagi cap aspecte que no aparegui al qüestionari i sigui rellevant.

EDUCADORA SOCIAL

Consideres que hi ha alguna competència transversal que manca en les dones que conviuen a la Unitat Àgora i les dificulta a l'hora d'exercir les seves maternitats?

Les dones que participen al projecte presenten dificultats en termes d'alfabetització i no disposen d'eines per expressar-se o escriure correctament en castellà i, sobretot, en català. Pensem que aquest aspecte ocasiona dificultats a l'hora de la comunicació telefònica o virtual amb les seves progenitores. Les mares tampoc tenen coneixements pel que fa als valors que estan actualment en alça entre les nenes com ara són la igualtat de gènere, la participació política i socials dels infants i adolescents o la importància del treball dels sentiments i les emocions.

En concordança amb l'escala de mesura utilitzada, s'han creat un seguit de categories que, segons la puntuació obtinguda en cada apartat, indiquen en quin nivell de desenvolupament haurien de tenir o tenen les mares cadascun dels elements dels diversos components de les competències maternals vinculars.

Taula 20

Categories finals dels components de les competències maternals vinculars resultant del qüestionari

MENTALITZACIÓ	Experta. 0-7: és un element que no ha d'estar gens desenvolupat* <i>(igual amb la resta de valors dels elements de la columna)</i> Educadora Social. 0-7: la persona disposa d'un nivell baix de mentalització	Experta. 7-14: És un element que es prioritza que estigui desenvolupat* <i>(igual amb la resta de valors dels elements de la columna)</i> Educadora Social. 7-14: la persona disposa d'un nivell suficient de mentalització	Experta. 14-21: és un element essencial que hi ha d'estar desenvolupat* <i>(igual amb la resta de valors dels elements de la columna)</i> Educadora Social. 14-21: la persona disposa d'un nivell adequat de mentalització
SENSIBILITAT MATERNAL	0-12: és un element que no ha d'estar gens desenvolupat 0-12: la persona disposa d'un nivell baix de sensibilitat maternal	12-24: la persona disposa d'un nivell suficient de sensibilitat maternal	24-36: la persona disposa d'un nivell adequat de sensibilitat maternal
CALIDESA EMOCIONAL	0-13: la persona disposa d'un nivell baix de calidesa emocional	13-26: la persona disposa d'un nivell suficient de calidesa emocional	26-39: la persona disposa d'un nivell adequat de calidesa emocional
INVOLUCRAMENT MATERNAL	0-8: la persona disposa d'un nivell baix d'involucrament maternal	8-16: la persona disposa d'un nivell suficient d'involucrament maternal	16-24: la persona disposa d'un nivell adequat d'involucrament maternal

Font: elaboració pròpia

OBSERVACIÓ ESTRUCTURADA PARTICIPANT

12.6.3. Fitxa de Registre de Doble Columna de Resposta.

A continuació, es presenta la fitxa de registre (en format matriu-taula) que s'ha utilitzat durant l'observació de les situacions reals d'interacció de les mares amb les seves filles i/o fills mitjançant videotrucades. Cal fer esment específic que s'ha emprat una fitxa de registre per cada persona subjecte de l'observació i que les mares participants en el projecte *Vincles* han escollit un àlies amb la finalitat de preservar en l'anonimat les seves identitats.

FITXA DE REGISTRE PER A L'OBSERVACIÓ

PERSONA QUE FA L'OBSERVACIÓ: Carla Hernández (avaluadora externa) CONTEXT DE LA SITUACIÓ: Videotrucada setmanal realitzada el dissabte 30 de gener de 2021 (realitzen una videotrucada cada dissabte). PERSONES IMPLICADES EN LA SITUACIÓ: Avaluadora / Mare / Fill de 5 anys / Familiar (mare de la participant) DURADA DE L'OBSERVACIÓ: 40 minuts.						
PERSONA SUBJECTE DE L'OBSERVACIÓ	ASPECTES A OBSERVAR	FENOMEN REAL A OBSERVAR	FREQUÈNCIA AMB QUÈ APAREIX LA CONDUCTA			
			MAI	GAIREBÉ MAI	DE VEGADES	FREQUENTMENT
	MENTALITZACIÓ	Dona suport, estima, somriures, etc. al fill o filla quan aquest mostra signes de tristesa, enuig, etc.				☼
		Explica al fill i/o filla el que és l'empatia si es dóna la situació idònia per a poder fer-ho (per exemple, quant aquest li explica que ha tingut una baralla amb un amic del col·legi, etc.)		☼		
		Es calma, no crida, etc. encara que el fill o filla tingui una rebequeria.				☼

ESTELA		Quan el fill o filla plora, aquesta li fa preguntes: què et passa? Ha sigut "x" el que t'ha fet sentir així? Com et sents? Trist, potser? O Enfadat?				
		Es mostra positiva, entusiasta, quan interactua amb el fill i/o filla				
		No verbalitza ni emet gestos desqualificadors, negatius, amenaçadors, generadors de culpa, ridiculitzadors ni que siguin rebutjants cap al nen o nena				
	SENSIBILITAT MATERNAL	Comunica al familiar i/o familiars que s'encarreguen de la cura del fill i/o filla el seu agraïment en l'ajuda de la criança del seu fill i/o filla.				
		Parla sobre el tipus d'afecció que va tenir durant la seva infantesa sense rancor i sense atribuir aquesta realitat a la de la seva filla i/o fill.				
		Dóna autonomia al fill i/o filla quant aquest vol fer alguna cosa (quan veu per la videotrucada que aquest vol agafar alguna cosa, etc.)				
		Escull un tipus d'activitat (joc, etc.) adequada per al seu fill i/o filla				
		Verbalitza que accepta al seu fill amb les seves característiques pròpies				
		Atén al nen quan aquest plora, està enfadat, etc. i verbalitza que li comprèn				
		Verbalitza que ella té espais per a la cura pròpia, ja que valora el seu benestar, tot i que es preocupa principalment pel benestar del seu fill i/o filla.				
		No anteposa els desitjos i les necessitats pròpies a les del fill i/o filla (penjar la videotrucada perquè alguna companya li convidi a fer una altra cosa, etc.)				
	CALIDESA EMOCIONAL	Verbalitza i mostra acceptació cap a les peculiaritats del fill o filla (diversitat funcional, gènere, etc.)				
		Sap explicar què és la identitat de gènere, la diversitat funcional, etc.				
		Atén al fill o filla quan aquest ho necessita encara que no li demani directament ajuda, suport, escolta, etc.				
		Juga amb el fill o filla, l'ajuda a fer els deures, etc.				

		Aconsegueix que el nen o nena s'interessi per temes nous, per aprendre, etc.		☼		
		Té mostres d'afecte i estima cap als fills (somriures, emet paraules d'estima, etc.)				☼
		No crida als fills, evita verbalitzar insults, escolta als fills				☼
		És capaç de posar límits, sense ser autoritària			☼	
		Protegeix al fill o filla, però permet que aquest experimenti, conegui l'entorn, etc.			☼	
	INVOLUCRAMENT MATERNAL	S'interessa pel que ha fet el fill o filla a l'escola, a casa, a les activitats extraescolars, etc.				☼
		S'interessa per conèixer els interessos, gustos, etc. dels fills o filles.		☼		
		Participa activament en el desenvolupament evolutiu del fill: li ensenya cançons, a parlar, els números, etc. (aprenentatges adequats segons l'edat del menor).	☼			
		Vol passar temps amb el fill o/o filla duent a terme activitats educatives, d'oci, etc. que tinguin aportacions positives en el nen o nena.	☼			
		Aconsegueix que el nen o nena li expliqui les coses que no ha fet bé (trencar alguna cosa), o que el nen expressi les seves inquietuds i pensaments.		☼		
		S'interessa per les aficions del nen o nena, pels seus gustos, etc. És a dir, té interès per saber quins dibuixos li agraden, quin esport li agradaria practicar, etc.	☼			
		Estableix límits i és responsable del nen o nena quan està virtualment amb ell (vigila que no es faci mal, etc.)			☼	

PERSONA QUE FA L'OBSERVACIÓ: Carla Hernández (avaluadora externa)

CONTEXT DE LA SITUACIÓ: Videotrucada setmanal realitzada el dimecres 27 de gener de 2021 (realitzen una videotrucada cada 2 dies).

PERSONES IMPLICADES EN LA SITUACIÓ: Avaluadora / Mare / Filla de 9 anys / Familiars (germana de la participant)

DURADA DE L'OBSERVACIÓ: 1h.

PERSONA SUBJECTE DE L'OBSERVACIÓ	ASPECTES A OBSERVAR	FENOMEN REAL A OBSERVAR	FREQUÈNCIA AMB QUÈ APAREIX LA CONDUCTA			
			MAI	GAIREBÉ MAI	DE VEGADES	FREQÜENTMENT
GEMMA	MENTALITZACIÓ	Dona suport, estima, somriures, etc. al fill o filla quan aquest mostra signes de tristesa, enuig, etc.				☼
		Explica al fill i/o filla el que és l'empatia si es dóna la situació idònia per a poder fer-ho (per exemple, quant aquest li explica que ha tingut una baralla amb un amic del col·legi, etc.)			☼	
		Es calma, no crida, etc. encara que el fill o filla tingui una rebequeria.			☼	
		Quan el fill o filla plora, aquesta li fa preguntes: què et passa? Ha sigut "x" el que t'ha fet sentir així? Com et sents? Trist, potser? O Enfadat?		☼		
		Es mostra positiva, entusiasta, quan interactua amb el fill i/o filla				☼
		No verbalitza ni emet gestos desqualificadors, negatius, amenaçadors, generadors de culpa, ridiculitzadors ni que siguin rebutjants cap al nen o nena				☼
		Comunica al familiar i/o familiars que s'encarreguen de la cura del fill i/o filla el seu agraïment en l'ajuda de la criança del seu fill i/o filla.		☼		
		Parla sobre el tipus d'afecció que va tenir durant la seva infantesa sense rancor i sense atribuir aquesta realitat a la de la seva filla i/o fill.			☼	
		Dóna autonomia al fill i/o filla quant aquest vol fer alguna cosa (quan veu per la videotrucada que aquest vol agafar alguna cosa, etc.)			☼	

	SENSIBILITAT MATERNAL	Escull un tipus d'activitat (joc, etc.) adequada per al seu fill i/o filla				
		Verbalitza que accepta al seu fill amb les seves característiques pròpies				
		Atén al nen quan aquest plora, està enfadat, etc. i verbalitza que li comprèn				
		Verbalitza que ella té espais per a la cura pròpia, ja que valora el seu benestar, tot i que es preocupa principalment pel benestar del seu fill i/o filla.				
		No anteposa els desitjos i les necessitats pròpies a les del fill i/o filla (penjar la videotrucada perquè alguna companya li convidi a fer una altra cosa, etc.)				
	CALIDESA EMOCIONAL	Verbalitza i mostra acceptació cap a les peculiaritats del fill o filla (diversitat funcional, gènere, etc.)				
		Sap explicar què és la identitat de gènere, la diversitat funcional, etc.				
		Atén al fill o filla quan aquest ho necessita encara que no li demani directament ajuda, suport, escolta, etc.				
		Juga amb el fill o filla, l'ajuda a fer els deures, etc.				
		Aconsegueix que el nen o nena s'interessi per temes nous, per aprendre, etc.				
		Té mostres d'afecte i estima cap als fills (somriures, emet paraules d'estima, etc.)				
		No crida als fills, evita verbalitzar insults, escolta als fills				
		És capaç de posar límits, sense ser autoritària				
		Protegeix al fill o filla, però permet que aquest experimenti, conegui l'entorn, etc.				
		S'interessa pel que ha fet el fill o filla a l'escola, a casa, a les activitats extraescolars, etc.				
		S'interessa per conèixer els interessos, gustos, etc. dels fills o filles.				

	INVOLUCRAMENT MATERNAL	Participa activament en el desenvolupament evolutiu del fill: li ensenya cançons, a parlar, els números, etc. (aprenentatges adequats segons l'edat del menor).				
		Vol passar temps amb el fill o/o filla duent a terme activitats educatives, d'oci, etc. que tinguin aportacions positives en el nen o nena.				
		Aconsegueix que el nen o nena li expliqui les coses que no ha fet bé (trencar alguna cosa), o que el nen expressi les seves inquietuds i pensaments.				
		S'interessa per les aficions del nen o nena, pels seus gustos, etc. És a dir, té interès per saber quins dibuixos li agraden, quin esport li agradaria practicar, etc.				
		Estableix límits i és responsable del nen o nena quan està virtualment amb ell (vigila que no es faci mal, etc.)				

PERSONA QUE FA L'OBSERVACIÓ: Carla Hernández (avaluadora externa)

CONTEXT DE LA SITUACIÓ: Videotrucada realitzada el dimarts 26 de gener de 2021 (realitzen videotrucades de forma ocasional i trucades cada 2-3 dies)

PERSONES IMPLICADES EN LA SITUACIÓ: Avaluadora / Mare / Fill de 7 anys / Familiar (ex-parella de la participant)

DURADA DE L'OBSERVACIÓ: 30 minuts.

PERSONA SUBJECTE DE L'OBSERVACIÓ	ASPECTES A OBSERVAR	FENOMEN REAL A OBSERVAR	FREQUÈNCIA AMB QUÈ APAREIX LA CONDUCTA			
			MAI	GAIREBÉ MAI	DE VEGADES	FREQUÈNTMENT
	MENTALITZACIÓ	Dona suport, estima, somriures, etc. al fill o filla quan aquest mostra signes de tristesa, enuig, etc.				
		Explica al fill i/o filla el que és l'empatia si es dona la situació idònia per a poder fer-ho (per exemple, quant aquest li explica que ha tingut una baralla amb un amic del col·legi, etc.)				

CHLOÉ		Es calma, no crida, etc. encara que el fill o filla tingui una rebequeria.				
		Quan el fill o filla plora, aquesta li fa preguntes: què et passa? Ha sigut "x" el que t'ha fet sentir així? Com et sents? Trist, potser? O Enfadat?				
		Es mostra positiva, entusiasta, quan interactua amb el fill i/o filla				
		No verbalitza ni emet gestos desqualificadors, negatius, amenaçadors, generadors de culpa, ridiculitzadors ni que siguin rebutjants cap al nen o nena				
	SENSIBILITAT MATERNAL	Comunica al familiar i/o familiars que s'encarreguen de la cura del fill i/o filla el seu agraïment en l'ajuda de la criança del seu fill i/o filla.				
		Parla sobre el tipus d'afecció que va tenir durant la seva infantesa sense rancor i sense atribuir aquesta realitat a la de la seva filla i/o fill.				
		Dóna autonomia al fill i/o filla quant aquest vol fer alguna cosa (quan veu per la videotrucada que aquest vol agafar alguna cosa, etc.)				
		Escull un tipus d'activitat (joc, etc.) adequada per al seu fill i/o filla				
		Verbalitza que accepta al seu fill amb les seves característiques pròpies				
		Atén al nen quan aquest plora, està enfadat, etc. i verbalitza que li comprèn				
		Verbalitza que ella té espais per a la cura pròpia, ja que valora el seu benestar, tot i que es preocupa principalment pel benestar del seu fill i/o filla.				
		No anteposa els desitjos i les necessitats pròpies a les del fill i/o filla (penjar la videotrucada perquè alguna companya li convidi a fer una altra cosa, etc.)				
		Verbalitza i mostra acceptació cap a les peculiaritats del fill o filla (diversitat funcional, gènere, etc.)				
		Sap explicar què és la identitat de gènere, la diversitat funcional, etc.				
		Atén al fill o filla quan aquest ho necessita encara que no li demani directament ajuda, suport, escolta, etc.				

	CALIDESA EMOCIONAL	Juga amb el fill o filla, l'ajuda a fer els deures, etc.				
		Aconsegueix que el nen o nena s'interessi per temes nous, per aprendre, etc.				
		Té mostres d'afecte i estima cap als fills (somriures, emet paraules d'estima, etc.)				
		No crida als fills, evita verbalitzar insults, escolta als fills				
		És capaç de posar límits, sense ser autoritària				
		Protegeix al fill o filla, però permet que aquest experimenti, conegui l'entorn, etc.				
	INVOLUCRAMENT MATERNAL	S'interessa pel que ha fet el fill o filla a l'escola, a casa, a les activitats extraescolars, etc.				
		S'interessa per conèixer els interessos, gustos, etc. dels fills o filles.				
		Participa activament en el desenvolupament evolutiu del fill: li ensenya cançons, a parlar, els números, etc. (aprenentatges adequats segons l'edat del menor).				
		Vol passar temps amb el fill o/o filla duent a terme activitats educatives, d'oci, etc. que tinguin aportacions positives en el nen o nena.				
		Aconsegueix que el nen o nena li expliqui les coses que no ha fet bé (trencar alguna cosa), o que el nen expressi les seves inquietuds i pensaments.				
		S'interessa per les aficions del nen o nena, pels seus gustos, etc. És a dir, té interès per saber quins dibuixos li agraden, quin esport li agradaria practicar, etc.				
		Estableix límits i és responsable del nen o nena quan està virtualment amb ell (vigila que no es faci mal, etc.)				

PERSONA QUE FA L'OBSERVACIÓ: Carla Hernández (avaluadora externa)

CONTEXT DE LA SITUACIÓ: Videotrucada setmanal realitzada el divendres 29 de gener de 2021 (realitzen una videotrucada cada dia).

PERSONES IMPLICADES EN LA SITUACIÓ: Avaluadora / Mare / Filla de 8 anys i mig / Familiars (mare del marit de la participant)

DURADA DE L'OBSERVACIÓ: 1h 14 minuts.

PERSONA SUBJECTE DE L'OBSERVACIÓ	ASPECTES A OBSERVAR	FENOMEN REAL A OBSERVAR	FREQUÈNCIA AMB QUÈ APAREIX LA CONDUCTA			
			MAI	GAIREBÉ MAI	DE VEGADES	FREQÜENTMENT
EVA	MENTALITZACIÓ	Dona suport, estima, somriures, etc. al fill o filla quan aquest mostra signes de tristesa, enuig, etc.				☼
		Explica al fill i/o filla el que és l'empatia si es dóna la situació idònia per a poder fer-ho (per exemple, quant aquest li explica que ha tingut una baralla amb un amic del col·legi, etc.)			☼	
		Es calma, no crida, etc. encara que el fill o filla tingui una rebequeria.			☼	
		Quan el fill o filla plora, aquesta li fa preguntes: què et passa? Ha sigut "x" el que t'ha fet sentir així? Com et sents? Trist, potser? O Enfadat?		☼		
		Es mostra positiva, entusiasta, quan interactua amb el fill i/o filla				☼
		No verbalitza ni emet gestos desqualificadors, negatius, amenaçadors, generadors de culpa, ridiculitzadors ni que siguin rebutjants cap al nen o nena				☼
		Comunica al familiar i/o familiars que s'encarreguen de la cura del fill i/o filla el seu agraïment en l'ajuda de la criança del seu fill i/o filla.			☼	
		Parla sobre el tipus d'afecció que va tenir durant la seva infantesa sense rancor i sense atribuir aquesta realitat a la de la seva filla i/o fill.			☼	
		Dóna autonomia al fill i/o filla quant aquest vol fer alguna cosa (quan veu per la videotrucada que aquest vol agafar alguna cosa, etc.)				☼

	SENSIBILITAT MATERNAL	Escull un tipus d'activitat (joc, etc.) adequada per al seu fill i/o filla				
		Verbalitza que accepta al seu fill amb les seves característiques pròpies				
		Atén al nen quan aquest plora, està enfadat, etc. i verbalitza que li comprèn				
		Verbalitza que ella té espais per a la cura pròpia, ja que valora el seu benestar, tot i que es preocupa principalment pel benestar del seu fill i/o filla.				
		No anteposa els desitjos i les necessitats pròpies a les del fill i/o filla (penjar la videotrucada perquè alguna companya li convidi a fer una altra cosa, etc.)				
	CALIDESA EMOCIONAL	Verbalitza i mostra acceptació cap a les peculiaritats del fill o filla (diversitat funcional, gènere, etc.)				
		Sap explicar què és la identitat de gènere, la diversitat funcional, etc.				
		Atén al fill o filla quan aquest ho necessita encara que no li demani directament ajuda, suport, escolta, etc.				
		Juga amb el fill o filla, l'ajuda a fer els deures, etc.				
		Aconsegueix que el nen o nena s'interessi per temes nous, per aprendre, etc.				
		Té mostres d'afecte i estima cap als fills (somriures, emet paraules d'estima, etc.)				
		No crida als fills, evita verbalitzar insults, escolta als fills				
		És capaç de posar límits, sense ser autoritària				
		Protegeix al fill o filla, però permet que aquest experimenti, conegui l'entorn, etc.				
		S'interessa pel que ha fet el fill o filla a l'escola, a casa, a les activitats extraescolars, etc.				
		S'interessa per conèixer els interessos, gustos, etc. dels fills o filles.				

	INVOLUCRAMENT MATERNAL	Participa activament en el desenvolupament evolutiu del fill: li ensenya cançons, a parlar, els números, etc. (aprenentatges adequats segons l'edat del menor).				
		Vol passar temps amb el fill o/o filla duent a terme activitats educatives, d'oci, etc. que tinguin aportacions positives en el nen o nena.				
		Aconsegueix que el nen o nena li expliqui les coses que no ha fet bé (trencar alguna cosa), o que el nen expressi les seves inquietuds i pensaments.				
		S'interessa per les aficions del nen o nena, pels seus gustos, etc. És a dir, té interès per saber quins dibuixos li agraden, quin esport li agradaria practicar, etc.				
		Estableix límits i és responsable del nen o nena quan està virtualment amb ell (vigila que no es faci mal, etc.)				

GRUP DE DISCUSSIÓ I NOTES DE CAMP

12.6.4. Grup de Discussió i Notes de Camp.

Aspectes rellevants sobre el grup de discussió

- ☐ **Data, hora i lloc de l'entrevista:** Dimarts 2 de febrer de 2021, 10:00 h, via presencial.
- ☐ **Durada:** 40 minuts.
- ☐ **Investigadora:** Carla Hernández
- ☐ **Persones participants:** 4 usuàries de la Unitat Àgora participants en el projecte *Vincles*.
- ☐ **Professional de suport:** Cristina, coordinadora i educadora del recurs socioeducatiu.

Inici de la sessió

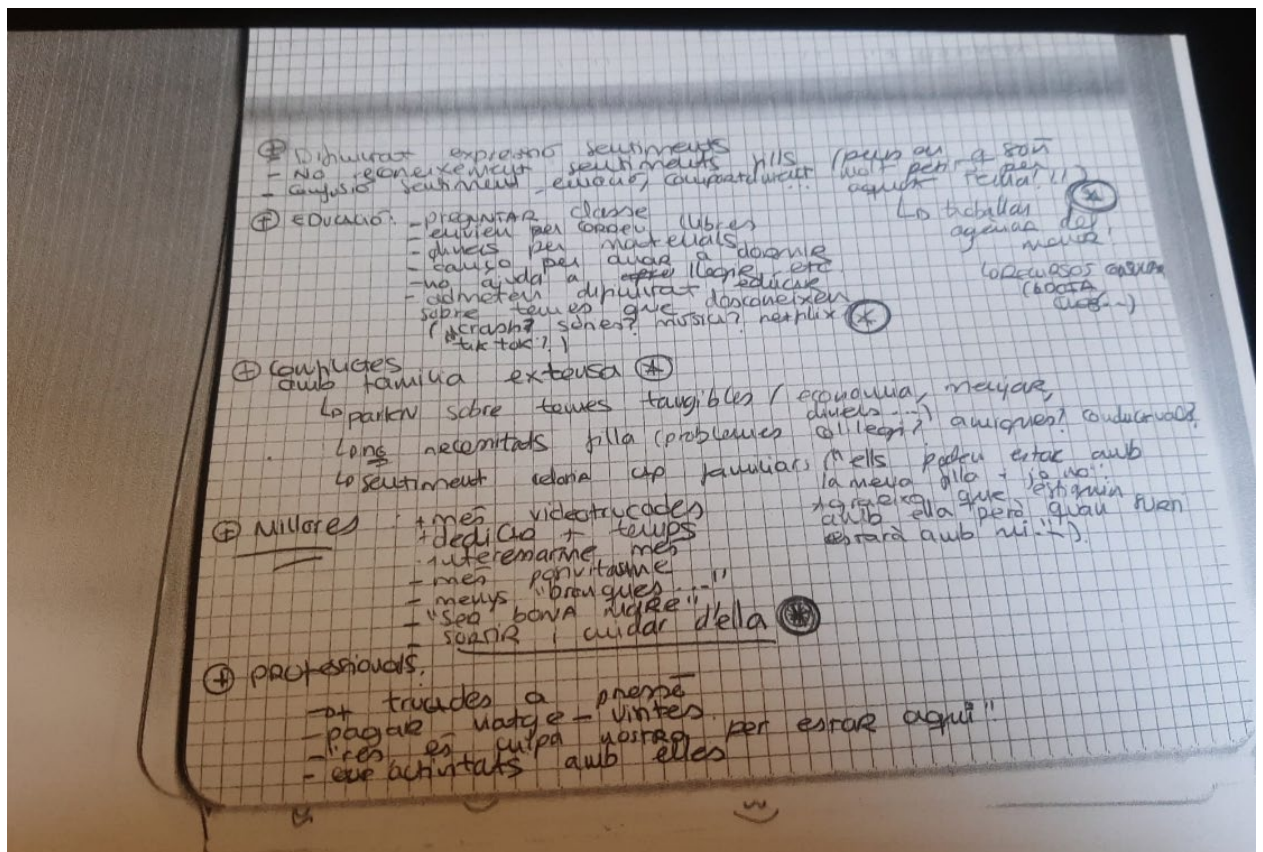
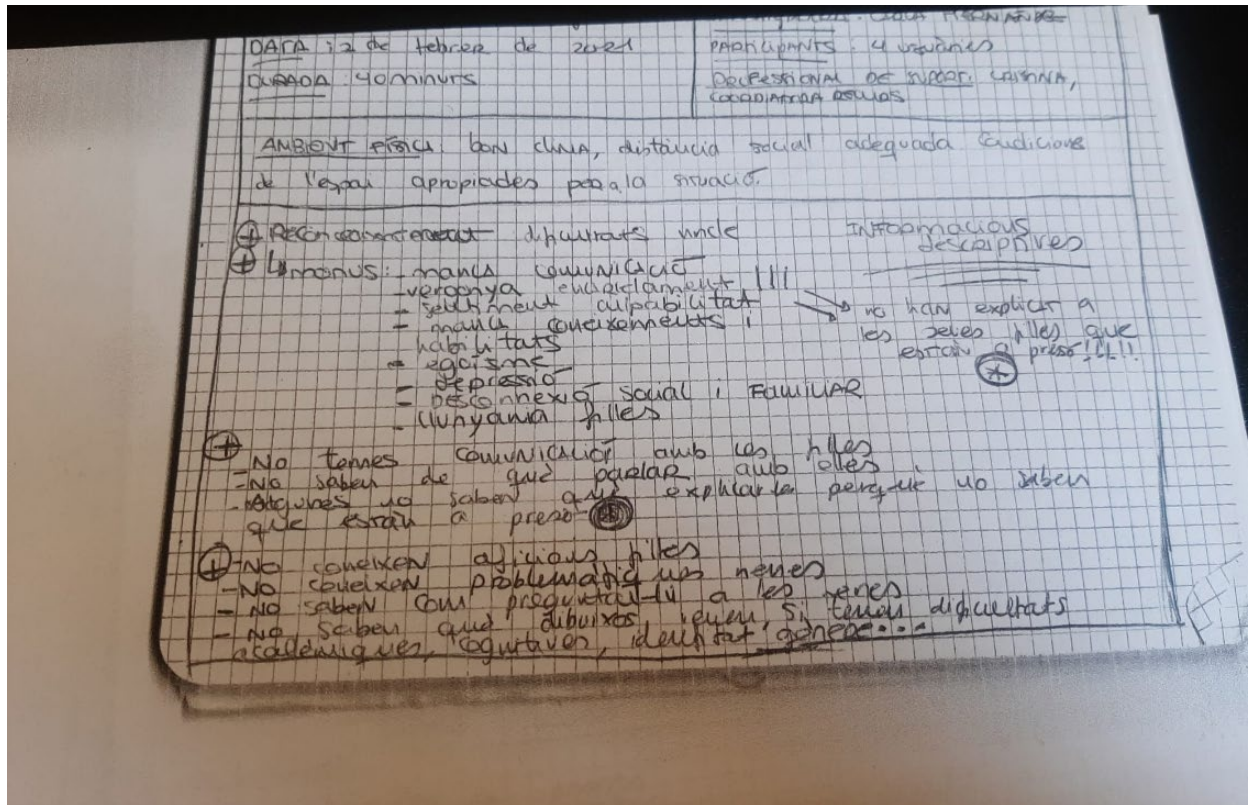
El grup de discussió s'ha iniciat amb una benvinguda i agraïments. Seguidament, s'ha revisat de forma general del tema a tractar i s'ha creat un ambient adequat per part de la facilitadora (la investigadora) per a impulsar l'inici de la discussió. La moderadora ha plantejat una sèrie de preguntes dissenyades prèviament al grup de discussió:

1. Creieu que el vincle que teniu amb les vostres filles i fills s'ha vist deteriorat per la vostra estada a un centre penitenciari?
2. Quines serien les causes que han dificultat el manteniment del vincle afectiu amb les vostres filles?
3. Sabeu de què parlar amb la vostra filla per videotrucada?
4. Coneixeu els gustos, interessos, etc. de les vostres filles?
5. Parleu amb els vostres fills de sentiments?
6. Com incidiu en l'educació dels vostres fills?
7. Parleu sobre les vostres filles amb el familiar que té cura d'elles?
8. Quins aspectes creieu que podríeu millorar pel que fa al vincle que manteniu amb les vostres filles?
9. Què podríem fer nosaltres, les professionals, per acompanyar-vos en aquest procés de millora del vincle maternofilial?
10. Quins recursos (projectes, activitats, etc.) creieu que serien necessaris o pertinents per aconseguir-ho?

Desenvolupament de la sessió

Com a facilitadora i moderadora, no hi ha hagut una intervenció constant, sinó que s'ha plantejat el tema de tal manera que les participants volguessin discutir-ho. S'ha exercit una funció de control del desenvolupament de la discussió, evitant la dispersió cap a altres temes i reducció de tensions. El registre de dades s'ha realitzat mitjançant el diari de camp, adjunt a continuació, a causa que les participants van desestimar la proposta d'enregistrament d'àudio.

Notes de camp

- activitat canviava
- pauca comunicació, sabies que fer
- activitat extraordinària
- detall per a les nives i no també una activitat
- que pensés en que
- d'aprenentatge ap a elles i
- un projecte

→ forms "complexes" → no toxic
harmful reactions

→ opus subterfuges i prejudicis sobre
soties persones per meti d'actuar
contra condemnades
elles = per a

→ $\frac{1}{2}$ des filles = par usage de la langue

→ demande en mai 68 que les seules filles des extrémistes (NC) votent pour "males mares"

- sentiment amoureux
- + réalisme
- + tropicalisme
- + exotisme
- + libération des sens

12.7. Apèndix 7: INFORME DEL PROJECTE VINCLES

INFORME DEL PROJECTE VINCLES

L'informe del projecte presenta, de forma estructurada, les decisions preses quan als elements que conformen el seu disseny.

Com afirmen Jariot et al. (2004), és imprescindible que qualsevol intervenció socioeducativa⁴ sigui dissenyada. En aquest sentit, l'educadora social no pot actuar basant-se en un model de bona voluntat, d'improvisació i de templeig, ja que la planificació és un mètode educatiu, pedagògic i un instrument de treball absolutament necessari (Marchioni, 1989).

Des d'aquesta perspectiva, el procés de disseny és una oportunitat per organitzar, de manera coherent, els marcs d'actuació del projecte en funció dels principis que l'orienten (Jariot et al. 2004). Com a mostra, l'estratègia didàctica consta d'un seguit de fases generals i sistemàtiques: fase diagnòstica (vegeu l'apartat 4), **programació de la intervenció** (vinculada amb aquest apartat), aplicació de la intervenció i avaluació del projecte (vegeu l'apartat 6).

Amb tot plegat, en els apartats següents es presenta, d'entrada, les dades identificatives del projecte i, en últim terme, s'aprofundeix en les dades que el descriuen.

12.7.1. Dades Identificatives del Projecte.

Les dades identificatives, presentades en la Figura 4, assenyalen les característiques generals del projecte.

Figura 4

Dades identificatives del projecte Vincles

DADES IDENTIFICATIVES DEL PROJECTE VINCLES	
Nom del projecte:	<i>Projecte Vincles.</i>
Usuàries a qui va dirigir:	4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora.
Persona que l'elabora:	Carla Hernández Gutiérrez.
Àmbit d'actuació:	Àmbit d'execució penal
Sector temàtic:	Competències maternals vinculars i vincle maternofilial.
Durada del projecte:	del 2 de març al 27 d'abril del 2021. (1 mes i mig aprox.)
Dia i hora de les sessions:	dimarts de 16 h a 18 h i un dijous de 16 h a 18 h.
Temps que s'hi dedicarà:	20 h distribuïdes en 10 sessions

Font: elaboració pròpia

⁴ Entesa com l'acció que relaciona l'educadora i la usuària, a través d'una intenció pedagògica a partir de la qual s'avança en el coneixement o en la solució de determinades dificultats socioeducatives.

12.7.2. Dades Descriptives del Projecte.

Les dades descriptives, detallades en els apartats següents, expressen tot allò que permet conèixer el projecte en profunditat.

12.7.2.1. *Presentació i Justificació del Projecte*

El **Projecte Vincles**, es mou entorn de tres eixos principals: la persona adulta que és mare, el nen/a i el conte. La seva màxima finalitat és acompanyar des de l'acció social a quatre mares de la Unitat *Àgora*, perquè millorin les seves competències maternals vinculars, la seva capacitat d'alfabetització en català i enforteixin el vincle afectiu amb els seus fills/es.

Així mateix, busca realitzar una intervenció de qualitat amb la persona usuària, per tal d'aconseguir un canvi i una millora personal, així com en la relació que mantenen amb els menors. Per aconseguir-ho, focalitza el protagonisme en les participants perquè siguin agents actives del seu propi canvi.

La creació d'un conte, serà el pilar sobre el qual s'anirà desenvolupant la intervenció socioeducativa. Dit d'una altra manera, serà el mitjà, ja que és un recurs educatiu i lúdic que involucra a tota la comunitat, estimula l'alfabetització, permet l'aplicació de nous coneixements, habilitats i actituds i manté una forta relació i impacte amb l'etapa de la infància.

A banda d'això, el conte es prestarà a ser creat de manera diferent per cada participant, en funció de les seves necessitats i motivacions.

En conjunt, es pretén que cada conte sigui diferent pel que fa a contingut i forma. Igualment, el seu procés de confecció ha de permetre respondre a les necessitats prioritzades, així com s'aspira que aquests aspectes repercuteixen al bon desenvolupament i creixement integral dels infants.

12.7.2.2. *Paradigma i Model de Referència*

El paradigma que abasta el projecte, és el denominat **sociocrític** (Popkewitz, 1988), ja que té com a base la introspecció, la reflexió i l'anàlisi d'un mateix, a la vegada que pretén una transformació social.

Aquest model crític s'acompanya de la investigació-acció (Stenhouse, 1985), ja que el projecte aspira aconseguir que les participants es mostrin crítiques i reflexibles amb si mateixes i amb l'entorn que les envolta. Així mateix, es pretén que s'impliquin en la transformació de la mateixa intervenció i en el canvi de les seves realitats.

12.7.2.3. *Destinatàries. Definició i Característiques del Grup Diana*

El grup diana del projecte està format per **4** usuàries de la **Unitat Dependent Àgora**, ubicada a la ciutat de Barcelona. Són dones que compleixen mesures d'execució penal, en tercer grau penitenciari, les quals són acollides de manera continuada cada dia de la setmana.

Pel que fa a les **característiques psicosocials**, el grup està format per persones adultes d'edats compreses entre els 31 i els 45 anys, de nacionalitat espanyola, romanesa i colombiana.

Quant a les seves **situacions personals**, actualment treballen o es troben en la recerca activa de feina i disposen d'uns baixos nivells acadèmics i formatius. La majoria d'elles, són mares de fills d'edats compreses entre els 5 i els 9 anys i abans d'ingressar a la presó estaven al capdavant d'una família monoparental, amb pocs recursos econòmics i amb una dèbil vinculació familiar.

Aquesta realitat, ha contribuït al fet que presentin carències pel que fa a les seves competències maternals vinculars i el vincle maternofilial. Concretament, presenten un seguit d'**interessos i necessitats** vinculades a conèixer els interessos dels fills, adquirir la capacitat per tractar les emocions i els sentiments, millorar la relació amb la família extensa, conèixer i utilitzar recursos vinculats a la maternitat i els fills, etc.

Tot i així, el grup diana és **heterogeni** quant a necessitats. Per aquest motiu, es té en compte la incapacitat d'Eva per explicar a la seva filla que ha estat empresonada, el desconeixement d'Estela sobre els interessos i gustos del seu fill, la incapacitat de Chloé per a tractar les emocions i sentiments amb el seu fill i el desconeixement de Gemma sobre temes d'identitat de gènere i la seva dificultat per tractar el tema amb la seva filla.

Finalment, convé recalcar que totes tenen un nivell baix d'escriptura i lectura en català, tot i que disposen de nocions bàsiques per a participar en el projecte. Igualment, reuneixen la **característica actitudinal** de la motivació intrínseca, ja que han decidit participar per iniciativa pròpia.

12.7.2.4. *Propòsits d'aprenentatge*

La finalitat del projecte, és acompanyar a les participants en la millora de les seves competències vinculars i l'enfortiment del vincle maternofilial, mitjançant el coneixement compartit i la creació de recursos educatius com el conte.

Per tal d'arribar a aquesta finalitat, s'han establert un seguit de **propòsits d'aprenentatge**: els **objectius generals** i els **objectius específics**.

Amb referència amb els **objectius generals**, es concreten en:

- ❖ Conservar la motivació per participar en projectes socioeducatius maternals i vinculats amb la relació maternofilial.
- ❖ Desenvolupar l'interès per les aficions, gustos i les necessitats evolutives dels menors.
- ❖ Conèixer els interessos afectius, gustos, desitjos i les seves peculiaritats.
- ❖ Conèixer les activitats quotidianes que realitzen els fills.
- ❖ Adquirir la capacitat de tractar les emocions i els sentiments amb ells.
- ❖ Adquirir la capacitat de lectoescriptura en la llengua catalana.
- ❖ Adquirir la capacitat de demanar suport d'altres persones per a la criança dels fills.
- ❖ Conèixer i utilitzar recursos vinculats a la maternitat i els fills.
- ❖ Establir una relació amb la família extensa del menor.
- ❖ Adquirir la capacitat per explicar als fills la situació de privació de llibertat.
- ❖ Conservar l'actitud activa, assertiva i càlida amb les menors.

Per aconseguir aquestes metes, s'han d'assolir un seguit d'objectius de caràcter específic⁵:

- ❖ Participar en el funcionament i en la dinàmica de grup en el context del projecte.
- ❖ Entendre el projecte com un recurs socioeducatiu que permet desenvolupar activitats per a la millora de les competències maternals i el vincle maternofilial.
- ❖ Participar en les tècniques grupals i en la construcció de coneixement compartit.
- ❖ Adonar-se que el coneixement de les diverses realitats socials (orientacions sexuals, agència dels menors, etc.) afavoreix la relació maternofilial.
- ❖ Desenvolupar les activitats individuals proposades en els temps establerts.
- ❖ Interessar-se per aprofundir en la realitat dels fills i la família extensa.
- ❖ Aproximar-se a la tradició oral i escrita de la llengua catalana.
- ❖ Utilitzar les xarxes socials com a eina educativa.
- ❖ Entendre el conte com a una eina educativa per connectar amb el món maternal i infantil.
- ❖ Desenvolupar la imaginació i el treball col·laboratiu.
- ❖ Comunicar-se obertament amb les professionals del projecte i la resta de l'equip del servei.
- ❖ Gaudir de la relació maternal i de la participació en el projecte.

12.7.2.5. *Continguts*

Els continguts són considerats com el conjunt de sabers que les participants necessiten adquirir per tal de poder ser un membre actiu en el seu entorn personal i social (Jariot et al. 2004).

En el marc del projecte, aquests han estat escollits d'acord amb els criteris d'objectivitat (l'adequació als fets reals), actualitat (la pertinença al moment) i validesa (la utilitat per a la persona en el seu context).

⁵ Convé subratllar, que aquests es podran veure modificats en les revisions que durà a terme l'equip avaluador, junt amb les participants, durant l'execució del projecte.

12.7.2.5.1. La Selecció dels Continguts

Els continguts estan seleccionats, prioritàriament, en funció del **criteri psicocèntric**, ja que es focalitza en la forma d'aprendre i en les característiques de la persona usuària. A posteriori, es respecten els criteris logocèntric, empirocèntric i sociocèntric.

En tractar-se d'un projecte amb un nombre reduït de participants, és possible realitzar un acompanyament individualitzat i, en conseqüència, els continguts es poden anant adaptant als processos particulars.

Quant a la seva tipologia, els **continguts** es distribueixen en **coneixements** (conceptes - saber), **procediments** (saber fer) i **actituds** (normes, valors - saber ser i estar). Així mateix, estan vinculats amb l'afecció segura, l'alfabetització de la llengua catalana, el vincle maternofilial i els components de les competències maternals vinculars: la mentalització, la sensibilitat maternal, la calidesa emocional i l'involucrament maternal.

De manera paral·lela, es pretenen introduir diversos continguts transversals: la intel·ligència emocional, l'autogestió del temps, la participació activa, el respecte, la tolerància i la responsabilitat.

Així mateix, es pretén abordar l'ús dels recursos digitals com a eines de comunicació i aprenentatge. Sobre això, el *bloc* (vegeu l'apartat d'estratègies metodològiques) serà el recurs mitjançant el qual es comparteixi la major part dels temes.

A la Taula 18, es detallen i organitzen els continguts que guien el desenvolupament de la intervenció.

Taula 18

Els continguts del projecte

Tipus de contingut	Continguts
Fets i conceptes	▪ El funcionament del bloc del projecte ❖ Consultar les entrades ❖ Consultar els enllaços ❖ Pautes per realitzar una entrada en el bloc ▪ Concepte del vincle afectiu maternofilial ▪ Concepte i implicacions de l'afecció segura ▪ Coneixement de les característiques i gustos de les menors ▪ El conte: ❖ Concepte i funcions del conte (escriptura creativa) ❖ Implicacions socioeducatives del conte ❖ Continguts procedimentals per a la construcció d'un conte ❖ Reflexió sobre els continguts dels contes ❖ Valoració crítica entorn de les realitats experiencials a través del conte. ▪ L'ús de la llengua catalana: alfabetització ▪ Els recursos a consultar per a la criança dels fills ▪ Els sentiments i les emocions: ❖ Concepte de sentiment i concepte d'emoció

	❖ Recursos per aprendre a identificar-les i treballar-les amb les filles ▪ La família: ❖ Importància en la criança de les filles ▪ L'estada a presó: ❖ Estigma ❖ Recursos per explicar als fills l'estada a un C.P.
Procediments	▪ Tècniques i dinàmiques grupals: ❖ Petit grup de discussió ❖ Dinàmiques grupals (el cabdell, puro cuento...) ❖ Debat ▪ Habilitats per demandar ajuda i suport a la resta en la criança de les filles ▪ Habilitats per a la recerca de la informació i ús del bloc ▪ Localització de llibres i de materials amb altres suports. ▪ Coneixement dels recursos que existeixen vinculats als fills.
Actituds, valors i normes	▪ Participació activa en el projecte amb la intenció de vincular-se amb les seves filles ▪ Participació activa en les activitats vinculades a conèixer els interessos, gustos, etc. de les filles. ▪ Participació activa en les dinàmiques grupals. ▪ Participació activa, assertiva i càlida amb les filles

Font: elaboració pròpia

12.7.2.5.2. La Seqüenciació dels Continguts

Una vegada s'han seleccionat els temes, s'ordenen amb la finalitat de facilitar l'aprenentatge i adequar-los a les capacitats de les participants. A propòsit d'això, els continguts estan distribuïts per mòduls, que es concreten en sessions i s'operacionalitzen en les activitats.

La seqüenciació està basada en un seguit de criteris: la pertinença amb relació al desenvolupament evolutiu de les mares, la coherència amb la lògica dels objectius establerts, l'adequació dels nous continguts amb els continguts previs, la delimitació d'unes idees centrals (vinculades amb les competències vinculars i el vincle maternofilial), la integració i l'equilibri dels temes, així com la seva interrelació (Bruner, 1972).

Pel que fa al nivell d'integració holística, es pot considerar que el projecte *Vincles* és **interdisciplinari**, ja que els continguts són tractats per diferents disciplines integrades com són l'art i l'educació social.

A continuació, fruit de la selecció i la seqüència dels continguts, es presenta la **guia** (Figura 5) del projecte.

Figura 5
Guia del projecte Vincles

GUIA DEL PROJECTE <i>VINCLES</i>
MÒDUL 1: Presentació del projecte, introducció als conceptes bàsics i avaluació inicial
Sessió 1. El projecte Vincles ❖ Presentació del projecte Vincles ❖ Com funciona el <i>bloc</i>? El bloc com a eina d'aprenentatge ❖ Conceptes bàsics: el vincle maternofilial, l'afecció segura i la introducció al conte com a recurs socioeducatiu ❖ Avaluació diagnòstica ❖ La llibreta viatgera
MÒDUL 2: Característiques dels fills/es i recursos educatius en línia
Sessió 2. Els nostres fills/es i com acompanyar-los ❖ Com són les nostres filles o fills? ❖ L'orientació sexual, la identitat de gènere, la diversitat funcional i l'agència dels menors. ❖ Dinàmica grupal: "puro cuento". ❖ Els recursos educatius en línia per acompanyar-les ❖ Practiquem la recerca de recursos.
MÒDUL 3: L'art de crear contes, el català com a llengua vehicular i taller de creació artística
Sessió 3. Continguts procedimentals per a la construcció d'un conte i l'ús del català com a llengua vehicular del conte ❖ Escriptura creativa: Quins són els passos per a la creació d'un conte? ❖ Materials, eines i recursos. ❖ L'ús de la llengua catalana per a l'elaboració del conte ❖ Establiment del calendari de treball per a la creació del conte
Sessió 4. Creació artística ❖ Primer taller de creació del conte.
MÒDUL 4: Educació emocional, taller de creació artística i avaluació contínua
Sessió 5. Els sentiments i les emocions ❖ Què són i què les diferencia. ❖ Recursos per a tractar les emocions amb els nostres fills/es. ❖ Segon taller de creació del conte ❖ Avaluació contínua
MÒDUL 5: Estigma, família i taller de creació artística
Sessió 6. L'estada a presó i la importància de la família ❖ Reflexionem entorn de l'estada a presó, l'impacte de la situació en la relació familiar i la importància de comunicar-ho als fills/es. ❖ La importància del nucli familiar en la criança dels fills i l'art de demanar suport. ❖ Tercer taller de creació artística
MÒDUL 6: Treball autònom i col·laboratiu en els tallers de creació artística
Sessió 7. Taller de creació artística ❖ Confecció del propi conte i col·laboració amb el grup
Sessió 8. Taller de creació artística ❖ Confecció del propi conte i col·laboració amb el grup
Sessió 9. Taller de creació artística i preparatius per a la sessió de tancament ❖ Confecció del propi conte i col·laboració amb el grup ❖ Preparació de la sessió de tancament (Presentació dels contes)
MÒDUL 7: Tancament i avaluació final
Sessió 10. Cloenda i avaluació sumativa ❖ Presentació dels contes virtualment amb les famílies i els fills/es. ❖ Avaluació sumativa del projecte per part de les participants

Font: elaboració pròpia

12.7.2.6. *Estratègies metodològiques*

Les estratègies metodològiques, concebudes dins del paradigma sociocrític, se sustenten sota uns principis i línies més contextuals i adaptades que les metodologies tradicionals. En aquest sentit, permeten abordar la part racional i planificadora de la metodologia, així com la part artística de l'estratègia, relacionada amb l'adaptació dels elements del projecte al grup diana i al context.

12.7.2.6.1. *Base Metodològica*

Amb referència a la base metodològica, la intervenció se sosté sobre un model actiu i participatiu, en el qual predomina el treball autònom, individual i col·laboratiu⁶. Aquesta labor es combina amb un treball sistemàtic i responsable, que se sustenta en l'establiment consensuat de tasques i la distribució del temps.

De manera paral·lela, es combinen teoria i pràctica al llarg de les sessions. La part teòrica pretén servir de suport a les participants, però en cap cas aspira esgotar possibilitats ni tancar els temes a tractar. Serà la pràctica, la idiosincràsia del grup i el criteri de la professional, allò que suggerirà ampliar o reinterpretar el contingut de cada tema.

Cal recordar que l'interès superior del projecte, és que les mares es vinculin amb els seus fills/es. Aquest fet és el que sustenta que les estratègies siguin eminentment pràctiques i que promoguin la realització de tasques individuals i intrafamiliars entre sessions per part de les participants.

12.7.2.6.2. *Eines i Recursos Socioeducatius*

L'art, en concret l'escriptura creativa i la confecció de **contes**, és el recurs que possibilitarà la pràctica i l'adquisició d'habilitats, així com l'expressió de coneixements, sentiments i emocions.

Paral·lelament a la seva confecció, es potencia la utilització de les TIC i els recursos visuals/audiovisuals, com a eines d'adquisició de coneixements. Concretament **el bloc**⁷ servirà com a eina socioeducativa, ja que serà el recurs principal per aportar la base teòrica (mitjançant infografies, enllaços, webs, etc.).

A més a més, serà un espai virtual que possibiliti la creació de coneixement compartit, ja que les participants podran publicar contingut propi o extern.

⁶ Es pretén que l'aprenentatge es generi de forma compartida, que tingui com a base la pròpia experiència i la capacitat de reflexió crítica.

⁷ Podeu consultar el bloc oficial del projecte *Vincles* en l'enllaç següent: <https://vinclesprojecte.wordpress.com/home/>

Cal ser conscients que una de les dificultats a fer front durant el projecte, és la manca de continuïtat de les participants. En aquest sentit, s'estableix la **llibreta viatgera** com a recurs metodològic per a generar cohesió de grup, fidelització i potenciar la motivació quant a la participació en el projecte.

Es tracta d'un material compartit, que setmanalment és custodiat per una de les participants, en què es recullen impressions, sensacions i temes que és important recordar. La professional, en finalitzar cada sessió, animarà a les participants a verbalitzar o reflectir en la llibreta com s'han sentit, què han après de nou i com pot influir en la seva vida quotidiana, així com quina sensació/idea/coneixement volen recordar. De mica en mica, a mesura que passarà per totes les membres del grup, la llibreta es construirà amb les opinions i les reflexions de totes.

12.7.2.6.3. *Funcions i Rol de la Formadora*

Pel que fa a la formadora, metodològicament haurà d'intentar que l'aprenentatge sigui significatiu, centrat en la persona, així com estimular el descobriment i no imposar solucions úniques. Així mateix, haurà d'estimular l'esforç vinculat a l'aprenentatge, respectar els diferents ritmes, practicar i estimular l'escolta activa, així com motivar la intervenció comunitària en el centre i la participació de tots els agents (filles, família extensa i professionals de la Unitat Dependent).

A efectes pràctics, la formadora vetllarà per:

- ❖ Iniciar les sessions fent un breu recordatori del dia anterior.
- ❖ Sempre que sol·liciti la realització d'una tasca entre sessió i sessió, serà curosa en la demanda, la resposta o en els comentaris.
- ❖ Estimular la participació encara que sigui amb gestos.
- ❖ Observar les capacitats i potencialitats de cada membre.
- ❖ Generar un clima de confiança, sense censures ni judicis, amb tolerància i respecte
- ❖ No eludir el conflicte si aquest apareix, sinó que ho gestionarà dins del grup com a forma d'aprenentatge.
- ❖ Estimular a les participants perquè opinin sobre el projecte, les seves expectatives, ritme i continguts.
- ❖ Educar en la mirada de gènere amb un caràcter transversal més enllà del tema que es tracti en cada mòdul o sessió.
- ❖ Treballar, quan calgui, en col·laboració amb professionals d'altres àrees.
- ❖ Acabar la sessió deixant uns minuts perquè les participants puguin expressar en veu alta com s'han sentit i què han après.
- ❖ Tenir la disciplina de fer una autoavaluació sobre com s'ha desenvolupat la sessió (vegeu l'apartat 12.8.1.2.1) per tal d'adaptar la següent.

12.7.2.7. Activitats

Les activitats, que materialitzen el projecte, són de caràcter formatiu i avaluatiu i segueixen un mateix fil conductor: la creació d'un conte. S'organitzen en **deu sessions** i s'estructuren en dues parts: la fitxa que conté informació rellevant sobre la sessió i la fitxa de desenvolupament de cada activitat.

En cada presentació de la sessió hi haurà un recordatori de l'anterior, encara que aquesta idea no es vegi reflectida en les fitxes de les activitats.

12.7.2.7.1. Fitxa de les sessions i les activitats

12.7.2.7.1.1. Mòdul 1. Presentació del projecte Vincles, introducció als conceptes bàsics i avaluació inicial

12.7.2.7.1.1.1. Fitxa de la sessió 1

<i>Sessió 1. Presentació del projecte Vincles, cohesió grupal i avaluació diagnòstica</i>			
Lloc	Unitat Dependent Àgora	Data	2/03/2021
Durada	Sessió de 2 h de durada	Grup	4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora
Objectius de la sessió			
▪ Conèixer les expectatives prèvies i actuals de les participants vers el projecte ▪ Conèixer i aprendre a utilitzar <i>el bloc</i> com a eina socioeducativa ▪ Fomentar el coneixement mutu (entre participants i entre participants - professional). ▪ Cohesionar el grup de mares ▪ Generar un clima positiu ▪ Potenciar els vincles entre les participants ▪ Conèixer i aprendre a utilitzar les xarxes socials com a recurs socioeducatiu ▪ Avaluar l'estat inicial de les motivacions i expectatives de les participants per assistir al projecte			
Continguts			
▪ Presentacions de les membres del grup (internes i professional) ▪ Presentació dels trets fonamentals del programa, la seva metodologia i objectius ▪ Normes de grup i conseqüències dels possibles incompliments ▪ Documents de compromís ▪ Introducció a alguns dels conceptes bàsics del projecte que es treballaran més endavant i amb més aprofundiment			
Recursos Humans		Recursos Materials	
▪ Professional que dissenya i dinamitza del projecte ▪ Coordinadora de la Unitat Dependent		▪ Infraestructura: Sala habilitada de la Unitat Dependent i Terrassa de la Unitat Dependent Àgora ▪ Ordinador i projector ▪ Taules i 6 cadires ▪ Bolígrafs ▪ Pissarra ▪ Guixos ▪ Bloc del projecte ▪ Llibreta ▪ Document: Compromís de participació en el projecte ▪ Document: Compromís de compliment de les normes	

Temporalització i Activitats

0' - 40' (40') **Activitat 1 – Benvinguda.**
40' - 55' (15') **Activitat 2 – Compartim! + Primera tasca individual fora de l'horari del projecte**
55' - 65' (10') **Espai lliure**
65' - 75' (10') **Activitat 3 – Avaluació inicial.**
75' - 95' (20') **Activitat 4 – Teixint Xarxa: El Cabdell.**
95 - 105' (10') **Activitat 5 – Compromisos.**
105' - 120' (15') **Activitat 6 – Què m'emporto de la sessió d'avui?**

Aspectes a tenir en compte

- La professional haurà de dur preparades còpies dels documents de compromís i acceptació de normes per a la seva signatura.
- Les dinàmiques desenvolupades han d'ajudar a la professional a explicar la raó del projecte i els seus objectius, introduint conceptes bàsics del temari, de forma ràpida i atractiva.
- L'educadora social realitzarà una observació contínua durant les diferents sessions.
- És essencial que la formadora remarqui aquells aspectes positius de les participants i de la sessió per facilitar la motivació extrínseca. Així mateix, és necessari que tinguin present que haurà de fer tot el possible per dinamitzar les sessions de manera que les participants mantinguin la motivació intrínseca per participar i per vincular-se amb els seus fills/es.
- És fonamental que les participants mostrin iniciativa i motivació per voler aprendre i participar en aquest projecte.
- El grup haurà de respectar les opinions de totes les participants.
- Es prega l'assistència, la no assistència justificada i la puntualitat per al bon desenvolupament de les sessions.
- En totes les sessions, l'educadora social tindrà en compte aquells aspectes que, tot i no ser continguts específics del projecte, són importats per a la comprensió i gestió dels temes proposats.
- L'educadora ha de vetllar perquè les participants compleixin el temps lliure establert (10 minuts màxim). Aquest no sempre serà en el mateix horari perquè es prioritza l'adaptació i flexibilitat a les activitats previstes, per la qual cosa haurà d'avisar a les participants a l'inici de cada sessió.
- En el cas que l'educadora social detecti necessitats que abastin altres aspectes o continguts que no contempli aquest projecte, compartirà dita informació amb l'equip professional de la Unitat Dependent amb la finalitat de contribuir a fer que les participants adquireixin les eines que necessiten per a la millora de les seves qualitats de vida mitjançant la participació en altres programes o projectes específics.

Avaluació

L'avaluació inicial portada a terme per l'educadora social es realitzarà mitjançant un qüestionari inicial (vegeu la taula 24 de l'apartat 12.8.1.1.1.) amb preguntes vinculades a temes relacionats amb la maternitat (vinde maternofamiliar i competències maternals vinculats). De manera complementària, la E.S. emplenarà un qüestionari com a forma d'avaluació contínua de la intervenció i farà, a l'apartat d'observacions del qüestionari, una breu avaluació sobre cada participant en cada sessió (vegeu la taula 26 de l'apartat 12.8.1.2.1.)

12.7.2.7.1.1.2. Fitxa de les activitats

ACTIVITAT 1: BENVINGUDA. PRESENTACIÓ DEL PROJECTE

Descripció de l'activitat:

Part 1:

La primera activitat consisteix en un primer contacte amb el projecte, entre les membres del grup i amb la professional. Es presentarà a la professional i es farà una breu presentació del projecte, els objectius i el *bloc* del projecte.

Part 2:

S'explicarà que el *bloc* del projecte serà la principal eina per l'adquisició de coneixements. S'explicarà com és el funcionament del projecte i es facilitaran enllaços de *Youtube* amb pautes per a practicar.

Part 3:

Posteriorment, es presentaran els primers continguts plasmats al bloc (el vinde maternofamiliar, l'afecció segura i el conte com a recurs socioeducatiu). Abans d'incidir en els continguts, es realitzarà la dinàmica de la pluja d'idees perquè les mares puguin aportar les seves creences, coneixements, etc. Després, la professional mostrarà els continguts, els explicarà de forma amena i iniciarà un diàleg compartit. No es tracta que les participants aprenguin els conceptes, sinó que els arribin a comprendre i que sàpiguin que tenen a la seva disposició el bloc per llegir, reflexionar i adquirir els

coneixements que necessiten. Es farà èmfasi en la importància de conèixer i interessar-se pels interessos del fill o filla com a punt clau per l'enfortiment del vincle.

Paper de l'educadora social:

L'educadora exposa el projecte, en aquest moment té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper més aviat passiu, és qui escolta l'explicació de l'educadora social.

Tipus d'agrupament:

Disposició en mig cercle de les cadires de totes les participants per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals, alhora que es possibilita la visió del projector.

Materials:

Ordinador, projector, impressora, bolígrafs, taules, cadires, bloc del projecte i contingut del bloc.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

45 minuts

Recursos formatius:

❖ **Enllaços YouTube funcionament "Bloc Wordpress":**

- [¿Qué es Wordpress? - YouTube](#)
- [TUTORIAL WORDPRESS completo en Español 2020 \(ACTUALIZADO!\)- CURSO SEO #6 - YouTube](#)

❖ **Bloc oficial del projecte i continguts primera sessió (vincle, afecció segura i el conte):**

- <https://vinclesprojecte.wordpress.com/home/>
- [SESSIÓ 1 – PROJECTE VINCLES \(wordpress.com\)](#)

ACTIVITAT 2: COMPARTIM!

Descripció de l'activitat:

Primera part:

La segona activitat de la sessió està destinada a generar un petit grup de discussió, un espai destinat a què les participants puguin expressar les expectatives i els interessos que tenen vers la seva participació en el projecte. De la mateixa manera, l'educadora social ha de motivar que les participants comparteixin amb la resta la seva relació maternofilial (les persones només compartiran allò que vulguin explicar), i s'ha de propiciar una reflexió conjunta sobre les experiències prèvies i actuals a la maternitat (vincle i competències maternals).

Algunes preguntes que l'educadora social pot realitzar són:

- ❖ Què espereu del projecte?
- ❖ Què us agradaria que us aportés?
- ❖ Hi ha algun aspecte no esmentat anteriorment, a l'explicació del projecte, que us agradaria treballar?
- ❖ Totes compartiu el fet de ser mares, com viviu la vostra maternitat?
- ❖ Com és la relació amb les vostres filles?
- ❖ Què us agrada fer amb ells/les?

L'educadora pot apuntar les idees a la pissarra per poder fer una síntesi al final de la sessió (a l'activitat: què m'emporto de la sessió d'avui?) i remarcar aquelles idees que s'hagin repetit.

Segona part:

En aquest cas, l'educadora fixarà una primera activitat que han de realitzar les participants de cara a la sessió següent. L'educadora demanarà a les participants que disposin d'una llibreta (que hauran de mantenir durant tot el projecte) i que realitzin un llistat per cadascun dels punts següents:

1. L'educadora social demanarà a les participants què preguntin directament als seus fills i a la família amb la qual conviuen els menors sobre els interessos, gustos, aficions, activitats quotidianes d'aquests. Hauran de confeccionar un llistat amb els aspectes més rellevants que aquests els diguin i que elles mateixes considerin.

2. Demanarà a les participants que consultin el material del bloc, que correspon a aquesta primera sessió, i que apuntin els possibles dubtes sorgits i intentin resoldre'ls per elles mateixes. En el cas que hi hagi algun aspecte que no quedi clar, podran posar-lo en comú a la sessió següent.

Paper de l'educadora social:

La fa de moderadora i conductora de la discussió. Informa sobre el tema, realitza preguntes, dóna feedback...

Paper de les participants:

Té un paper actiu.

Tipus d'agrupament

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Material

Cadires, taules.

Espai

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent *Àgora*

Temps

15 minuts

ACTIVITAT 3: AVALUACIÓ INICIAL

Descripció de l'activitat:

L'educadora social farà una avaluació inicial (vegeu la taula 24 de l'apartat 12.8.1.1.1.), mitjançant un qüestionari amb preguntes vinculades amb temes relacionats amb les mateixes expectatives vers el projecte.

Paper de l'educadora social:

Rol passiu, es limita a repartir els qüestionaris.

Paper de les participants:

Hi tenen un paper actiu, ja que responen els qüestionaris.

Tipus d'agrupament:

Disposició circular de les cadires de totes les participants, però la tasca és individual.

Material:

6 cadires, qüestionari, bolígrafs, taula.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent *Àgora*

Temps:

10 minuts

Indicadors:

Tipus d'expectatives dels participants entorn del projecte

Referents:

Les causes motivacionals per assistir a les activitats del projecte

ACTIVITAT 4: TEIXINT XARXA - EL CABDELL (Dinàmica grupal)

Descripció de l'activitat:

La tercera activitat de la sessió està destinada a potenciar la pertinença al grup, la promoció del reconeixement de sentiments i emocions alienes, i la consecució d'objectius comuns.

Part 1:

L'educadora ha de demanar a totes les participants que s'asseguin formant un cercle. L'educadora social comença llançant el cabdell sense soltar una punta. Alhora que el llança, diu alguna cosa positiva que li agradi o valori de la persona a la qual llença el cabdell. Qui rep el cadell, agafa el fil i llença el cabdell a una altra persona. També ha de dir alguna cosa que li agradi d'aquesta. Així successivament, sense soltar el fil, perquè anem teixint una teranyina. El lloc finalitza una vegada que totes les persones han agafat el cabdell. En aquest cas, en ser un grup reduït, es realitzaran dues rondes.

Part 2:

En finalitzar, l'educadora social ha de possibilitar un diàleg i preguntar: com us heu sentit? Com heu rebut les valoracions? I reflexionar sobre si les participants se senten reconegudes.

Paper de l'educadora social:

La fa de moderadora i conductora de la dinàmica grupal.

Paper de les participants:

Té un paper actiu.

Tipus d'agrupament:

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Material:

Cadires, taules, cabdell de llana.

Espai:

Terrassa de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

20 minuts

Recurs formatiu:

La dinàmica grupal del "cabdell de llana" i altres tècniques grupals: [Juegos para desarrollar la empatía – Blog 'Emociones Básicas' de Elena Llorente \(emocionesbasicas.com\)](#)

ACTIVITAT 5: COMPROMISOS

Descripció de l'activitat:

L'educadora social explicarà els documents (compromís de participació en el projecte) i el compromís de compliment de les normes.

Part 1:

Primer farà firmar el compromís de compliment (haurà de tornar una còpia a cada participant).

Part 2:

Segonament explicarà la necessitat d'elaborar unes normes conjunes. S'elaborarà un llistat de normes consensuades pel grup, es farà arribar un document a cada participant i aquestes hauran de firmar-ho. En cas de creure-ho necessari o acordar-ho amb el grup, es pot penjar un full amb les normes establertes a la sala on es du a terme l'activitat.

Paper de l'educadora social:

Paper passiu.

Paper de les participants:

Paper actiu.

Tipus d'agrupament

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Material

Cadires, taules, full, bolígrafs, fotocòpies del document de compromisos de participació en el projecte, fotocòpies del document d'acceptació de les normes de grup.

Espai

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent *Àgora*

Temps

10 minuts

Materials (documents de compromisos)

Document de compromís de la participació en el projecte

Cognom i nom de la participant: **Eva López**

Compromís de participació

La participant signant manifesta la seva voluntat de participar en el projecte d'intervenció socioeducativa per a la millora de les competències maternals vinculars i el vincle maternofiliat:

1. Que coneix els objectius i els continguts del projecte que es porta a terme en la Unitat Dependent i que se l'ha informat sobre la seva adequació per a la pròpia rehabilitació.
2. Que accepta les condicions de treball previstes en el projecte esmentat i es compromet a complir les instruccions de les professionals que fan el projecte i les normes fixades pel grup.

Signatura de la interna:

Data: 2/03/21

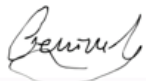
Cognom i nom de la participant: **Gemma Martínez**

Compromís de participació

La participant signant manifesta la seva voluntat de participar en el projecte d'intervenció socioeducativa per a la millora de les competències maternals vinculars i el vincle maternofiliat:

1. Que coneix els objectius i els continguts del projecte que es porta a terme en la Unitat Dependent i que se l'ha informat sobre la seva adequació per a la pròpia rehabilitació.
2. Que accepta les condicions de treball previstes en el projecte esmentat i es compromet a complir les instruccions de les professionals que fan el projecte i les normes fixades pel grup.

Signatura de la interna:

Data: 2/03/21

Cognom i nom de la participant: **Estela Martínez**

Compromís de participació

La participant signant manifesta la seva voluntat de participar en el projecte d'intervenció socioeducativa per a la millora de les competències maternals vinculars i el vincle maternofiliat:

1. Que coneix els objectius i els continguts del projecte que es porta a terme en la Unitat Dependent i que se l'ha informat sobre la seva adequació per a la pròpia rehabilitació.
2. Que accepta les condicions de treball previstes en el projecte esmentat i es compromet a complir les instruccions de les professionals que fan el projecte i les normes fixades pel grup.

Signatura de la interna:

Data: 2/03/2021

Cognom i nom de la participant: **Cihoé Popov**

Compromís de participació

La participant signant manifesta la seva voluntat de participar en el projecte d'intervenció socioeducativa per a la millora de les competències maternals vinculars i el vincle maternofiliat:

1. Que coneix els objectius i els continguts del projecte que es porta a terme en la Unitat Dependent i que se l'ha informat sobre la seva adequació per a la pròpia rehabilitació.
2. Que accepta les condicions de treball previstes en el projecte esmentat i es compromet a complir les instruccions de les professionals que fan el projecte i les normes fixades pel grup.

Signatura de la interna:

Data: 2-03-21

Document d'acceptació de les normes de grup

Cognoms i nom de la interna: **Eva López**

Compromís d'acceptació de les normes del grup

La participant signant es compromet a mantenir i respectar les següents normes, elaborades i acordades per tot el grup:

1. Assistir regularment i puntualment a les sessions del projecte. En cas d'absència, aquesta haurà de ser degudament justificada pels canals establerts per a aquesta finalitat.
2. Col·laborar en la preparació de sessions i activitats sempre que es requereixi.
3. Seguir les instruccions de les professionals per al correcte desenvolupament de les sessions.
4. Tenir cura de l'espai i del material de treball.
5. Participar activament en les sessions i en les activitats proposades.
6. Realitzar les activitats entre sessions i sessions que es proposin.
7. Escoltar activament i des d'una posició de respecte tant a les professionals com a les companyes.
8. Aportar al grup opinions i vivències des de l'honestetat i la sinceritat.
9. No jutjar a les companyes ni menysprear les seves opinions.
10. Mantenir la confidencialitat de totes les dades i experiències personals que s'exposin en el grup sense fer comentaris fora d'aquest àmbit.
11. No admetre cap conducta violenta, ni física ni verbal, ni mantenir cap actitud hostil, agressiva o amenaçant, verbal i no verbal.
12. No assistir a les sessions sota els efectes de qualsevol substància que alteri les nostres facultats.

Signatura de la interna:

Data: 2/03/21

Cognoms i nom de la interna: **Gemma Martínez**

Compromís d'acceptació de les normes del grup

La participant signant es compromet a mantenir i respectar les següents normes, elaborades i acordades per tot el grup:

1. Assistir regularment i puntualment a les sessions del projecte. En cas d'absència, aquesta haurà de ser degudament justificada pels canals establerts per a aquesta finalitat.
2. Col·laborar en la preparació de sessions i activitats sempre que es requereixi.
3. Seguir les instruccions de les professionals per al correcte desenvolupament de les sessions.
4. Tenir cura de l'espai i del material de treball.
5. Participar activament en les sessions i en les activitats proposades.
6. Realitzar les activitats entre sessions i sessions que es proposin.
7. Escoltar activament i des d'una posició de respecte tant a les professionals com a les companyes.
8. Aportar al grup opinions i vivències des de l'honestetat i la sinceritat.
9. No jutjar a les companyes ni menysprear les seves opinions.
10. Mantenir la confidencialitat de totes les dades i experiències personals que s'exposin en el grup sense fer comentaris fora d'aquest àmbit.
11. No admetre cap conducta violenta, ni física ni verbal, ni mantenir cap actitud hostil, agressiva o amenaçant, verbal i no verbal.
12. No assistir a les sessions sota els efectes de qualsevol substància que alteri les nostres facultats.

Signatura de la interna:

Data: 2/03/21

Cognoms i nom de la interna: **Estela Martínez**

Compromís d'acceptació de les normes del grup

La participant signant es compromet a mantenir i respectar les següents normes, elaborades i acordades per tot el grup:

1. Assistir regularment i puntualment a les sessions del projecte. En cas d'absència, aquesta haurà de ser degudament justificada pels canals establerts per a aquesta finalitat.
2. Col·laborar en la preparació de sessions i activitats sempre que es requereixi.
3. Seguir les instruccions de les professionals per al correcte desenvolupament de les sessions.
4. Tenir cura de l'espai i del material de treball.
5. Participar activament en les sessions i en les activitats proposades.
6. Realitzar les activitats entre sessions i sessions que es proposin.
7. Escoltar activament i des d'una posició de respecte tant a les professionals com a les companyes.
8. Aportar al grup opinions i vivències des de l'honestetat i la sinceritat.
9. No jutjar a les companyes ni menysprear les seves opinions.
10. Mantenir la confidencialitat de totes les dades i experiències personals que s'exposin en el grup sense fer comentaris fora d'aquest àmbit.
11. No admetre cap conducta violenta, ni física ni verbal, ni mantenir cap actitud hostil, agressiva o amenaçant, verbal i no verbal.
12. No assistir a les sessions sota els efectes de qualsevol substància que alteri les nostres facultats.

Signatura de la interna:

Data: 2/03/2021

Cognoms i nom de la interna: **Chloé Popov**

Compromís d'acceptació de les normes del grup

La participant signant es compromet a mantenir i respectar les següents normes, elaborades i acordades per tot el grup:

1. Assistir regularment i puntualment a les sessions del projecte. En cas d'absència, aquesta haurà de ser degudament justificada pels canals establerts per a aquesta finalitat.
2. Col·laborar en la preparació de sessions i activitats sempre que es requereixi.
3. Seguir les instruccions de les professionals per al correcte desenvolupament de les sessions.
4. Tenir cura de l'espai i del material de treball.
5. Participar activament en les sessions i en les activitats proposades.
6. Realitzar les activitats entre sessions i sessions que es proposin.
7. Escoltar activament i des d'una posició de respecte tant a les professionals com a les companyes.
8. Aportar al grup opinions i vivències des de l'honestetat i la sinceritat.
9. No jutjar a les companyes ni menysprear les seves opinions.
10. Mantenir la confidencialitat de totes les dades i experiències personals que s'exposin en el grup sense fer comentaris fora d'aquest àmbit.
11. No admetre cap conducta violenta, ni física ni verbal, ni mantenir cap actitud hostil, agressiva o amenaçant, verbal i no verbal.
12. No assistir a les sessions sota els efectes de qualsevol substància que alteri les nostres facultats.

Signatura de la interna:

Data: 2-03-21

ACTIVITAT 6: QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ D'AVUI?

Descripció de l'activitat:

Part 1:

Al final de cada sessió, l'educadora social donarà peu a un espai de reflexió individual i conjunta. S'ha de buscar promoure l'exposició d'idees, opinions i sentiments amb relació a les temàtiques tractades. S'utilitzarà la música com a recurs per crear un ambient distens i, en cas de ser necessari, serà la professional la que doni feedback de la sessió i també de forma individualitzada a les participants per tal de propiciar que la resta participi.

Part 2:

A continuació, l'educadora explicarà a les participants *la llibreta viatgera*. Explicarà que és un material compartit que setmanalment serà custodiat per una d'elles i que serveix per anotar impressions, sensacions i temes per recordar de les sessions. De mica en mica, a mesura que passarà per totes les membres del grup, la llibreta es construirà amb les opinions i les reflexions de totes.

S'explicarà que aquest recurs és d'elles i per a elles, i que és rellevant no jutjar a la resta. Es tracta de construir coneixement, reflexions i aprenentatges conjunts i no de criticar allò que l'altra persona pensa o a escrit. De la mateixa manera, l'educadora comentarà que la llibreta es pot personalitzar, per la qual ha d'haver-hi un diàleg entre les participants per la seva elaboració.

És rellevant que l'educadora, en finalitzar cada sessió, animi a la persona encarregada de la llibreta a verbalitzar o reflectir en la llibreta com s'ha sentit, què ha après de nou i com pot influir en la seva vida quotidiana. L'educadora social ha de vetllar i motivar a què el funcionament d'aquest recurs es porti a terme durant tot el projecte.

Part 3:

En cada sessió el grup de mares haurà de consensuar quin tipus de fotografia o imatge penjar al bloc (la temàtica), però serà una persona específica l'encarregada de publicar-la en finalitzar la sessió. Així, per finalitzar, es publicarà una fotografia o imatge en el bloc oficial del projecte que representi per a les participants el més significatiu. En aquesta primera sessió, es realitzarà una llista en la qual figuren els noms de les persones que es responsabilitzaran d'aquesta tasca durant cada sessió del projecte. (És convenient que no coincideixi amb la persona que s'encarrega aquella setmana de la *llibreta viatgera*).

Paper de l'educadora social:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Paper de les participants:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Tipus d'agrupament

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Material

Cadires, taules, full, llibreta, bloc del projecte.

Espai

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps

20 minuts

Recurs formatiu

12.7.2.7.1.2. Mòdul 2. Característiques dels fills/es i els recursos educatius en línia

12.7.2.7.1.2.1. Fitxa de la sessió 2

Sessió 2. Els nostres fills/es i com acompanyar-los			
Lloc	Unitat Dependent Àgora	Data	9/03/2021
Durada	Sessió de 2 h de durada	Grup	4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora
Objectius de la sessió			
- Identificar els coneixements que les mares tenen sobre els seus fills/es - Impulsar l'adquisició de coneixements vers les característiques, interessos, gustos dels fills o filles - Impulsar l'adquisició de competències maternals que contribueixin a garantir la millora de l'educació dels fills/es - Revisar, conèixer o entendre conceptes d'orientació sexual, la identitat de gènere, la diversitat funcional i l'agència dels menors. - Conscienciar sobre els nous models de societat - Potenciar l'enteniment integral dels fills per al seu bon desenvolupament - Potenciar el vincle maternofilial - Augmentar la capacitat d'escolta activa de les participants. - Adquirir la capacitat d'utilitzar recursos en línia com a eines d'aprenentatge i d'educació dels fills. - Avaluar les competències maternals que tenen les mares pel que fa als coneixements vinculats als fills i sobre els recursos educatius en línia			
Continguts			
- Com són les nostres filles o fills? - L'orientació sexual, la identitat de gènere, la diversitat funcional i l'agència dels menors. - Dinàmica grupal "puro cuento" - La llibreta viatgera			
Recursos Humans		Recursos Materials	
Professional que dissenya i dinamitza del projecte		- Infraestructura: Sala habilitada de la Unitat Dependent - Ordinador i projector - Taules i 6 cadires - Bolígrafs - Pissarra - Guixos - Revistes - Paper de mural - Pintures, tisoires, etc. - Bloc del projecte - Conte escrit	
Temporalització i Activitats			
0' - 25' (25') Activitat 1 – Com són les nostres filles o fills? Mural 25 - 50' (25') Activitat 2 – Informa't: l'orientació sexual, la identitat de gènere, la diversitat funcional i l'agència dels menors 50' - 60' (10') Espai lliure 60' - 80' (20') Activitat 3 – "Puro cuento" Dinàmica grupal 80' - 110' (30') Activitat 4 – Passejant per la xarxa: recursos educatius en línia + Segona tasca individual (fora de l'horari del projecte) 110' - 120' (10') Activitat 5 – Què m'emporto de la sessió d'avui?			

Aspectes a tenir en compte

- La professional haurà d'haver penjat els recursos a emprar (enllaç a vídeos de YouTube, infografies, etc.) al bloc del projecte abans de la sessió.
- La professional haurà de dur preparat el conte que llegirà en la sessió
- La professional haurà de preparar amb antelació el mural (la col·locació del paper per pintar) en la paret abans de començar la sessió.
- És essencial que la formadora remarqui aquells aspectes positius de les participants i de la sessió per facilitar la motivació extrínseca. Així mateix, és necessari que tingui present que haurà de fer tot el possible per dinamitzar les sessions de manera que les participants mantinguin la motivació intrínseca per participar i per vincular-se amb els seus fills/es.
- És fonamental que les participants mostrin iniciativa i motivació per voler aprendre i participar en aquest projecte.
- El grup haurà de respectar les opinions de totes les participants.
- Es prega l'assistència, la no assistència justificada i la puntualitat per al bon desenvolupament de les sessions.
- En totes les sessions, l'educadora social tindrà en compte aquells aspectes que, tot i no ser continguts específics del projecte, són importats per a la comprensió i gestió dels temes proposats.
- L'educadora ha de vetllar perquè les participants compleixin el temps lliure establert (10 minuts màxim). Aquest no sempre serà en el mateix horari perquè es prioritza l'adaptació i flexibilitat a les activitats previstes, per la qual cosa haurà d'avisar a les participants a l'inici de cada sessió.
- L'educadora social realitzarà una observació contínua durant les diferents sessions.
- En el cas que l'educadora social detecti necessitats que abastin altres aspectes o continguts que no contempli aquest projecte, compartirà dita informació amb l'equip professional de la Unitat Dependent amb la finalitat de contribuir a fer que les participants adquireixin les eines que necessiten per a la millora de les seves qualitats de vida mitjançant la participació en altres programes o projectes específics.

Avaluació

L'educadora social emplenarà un qüestionari com a forma d'avaluació contínua de la intervenció i farà, a l'apartat d'observacions del qüestionari, una breu avaluació sobre cada participant després de cada sessió (vegeu la taula 26 de l'apartat 12.8.1.2.1.)

S'avaluarà l'adquisició i aplicació (capacitat de transferir els conceptes a la pràctica) dels diferents conceptes explicats durant la sessió i la sessió anterior (vegeu la sessió 1) així com l'expressió verbal i no verbal que les participants mostrin durant les activitats.

En aquesta sessió també es portarà a terme una coavaluació, és a dir, les participants avaluaran de forma verbal a les seves companyes després de dur a terme les activitats 4 i 5 amb la finalitat de facilitar que cadascuna sigui conscient dels aspectes a millorar. Tots els comentaris que realitzin les participants han de ser constructius i en cap cas han de ser una crítica destructiva.

12.7.2.7.1.2.2. *Fitxa de les activitats*

ACTIVITAT 1: COM SÓN LES NOSTRES FILLES O FILLS? MURAL

Descripció de l'activitat:

Part 1:

Primerament es presenta la sessió del dia d'avui. A continuació, l'educadora haurà de reprendre alguns aspectes de la sessió anterior vinculats a la importància de conèixer als fills, interessar-se per ells, etc. per tal de reforçar el vincle afectiu i demanarà a les participants que disposin del llistat que han realitzat sobre les característiques, aficions, etc. dels seus fills, fruit de la tasca individual demanada a la sessió anterior.

En la pissarra, l'educadora realitzarà quatre columnes (una per a cada participant), i anotarà totes les idees que cadascuna d'elles exposi.

Part 2:

Una vegada exposades les idees, l'educadora social demanarà a les participants que elaborin un mural integrat (tindran un espai a la làmina per a cadascuna d'elles, però al final hauran d'integrar-ho amb la finalitat de què sembli un únic mural) on defineixen (amb retalls de revistes, frases, etc.) a cadascú dels seus fills/es de forma que quedi clar alguna característica clau, aficions, gustos, interessos, activitats quotidianes, etc.

És essencial que l'educadora social vagi realitzant un acompanyament durant l'activitat, detectant si realment les característiques, etc. que plasmen les participants són les més encertades o no (en cas de ser-ho, l'educadora haurà de reconduir i fer reflexionar a la mare sobre aspectes clau dels seus fills. L'educadora disposa d'aquest coneixement fruit de l'avaluació de necessitats realitzada abans de la planificació del projecte).

Part 3:

Una vegada finalitzat el mural, es penjarà a una paret de la sala.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu.

Tipus d'agrupament:

Disposició lliure de l'espai per facilitar la confecció del mural.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, guixos, paper de mural, materials plàstics (tisores, pintures, etc.)

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

25 minuts.

ACTIVITAT 2: INFORMAT: L'ORIENTACIÓ SEXUAL, LA IDENTITAT DE GÈNERE, LA DIVERSITAT FUNCIONAL I L'AGÈNCIA DELS MENORS.

Descripció de l'activitat:

Part 1:

La facilitadora llença diverses preguntes a l'aire amb la intenció de generar un petit espai de discussió:

- ❖ Què penseu que és l'orientació sexual?
- ❖ I la identitat de gènere?
- ❖ Què enteneu diversitat funcional?
- ❖ Heu sentit parlar de l'agència dels menors? De ser així, creieu que és important?

Part 2:

Una vegada les participants han respost a les preguntes, l'educadora explicarà, mitjançant el contingut facilitat al bloc, els diferents conceptes de la sessió. Al mateix temps, reflexionarà sobre les implicacions que aquests conceptes tenen en les experiències vitals de les noves generacions i sobre la importància que té disposar d'aquests coneixements per abastar la realitat dels fills i filles.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu a l'inici de l'activitat i un rol més passiu al final.

Tipus d'agrupament:

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, ordinador, projector, bloc del projecte.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

25 minuts.

Recursos formatius:

- ❖ **Bloc oficial del projecte – orientació sexual, identitat de gènere i agència dels menors: Sessió 2 – PROJECTE VINCLES (wordpress.com)**

ACTIVITAT 3: "PURO CUENTO". DINÀMICA GRUPAL

Descripció de l'activitat:

Després de reflexionar i indagar sobre els conceptes d'orientació sexual, identitat de gènere, diversitat funcional i l'agència dels menors, l'educadora social dinamitzarà la dinàmica grupal "puro cuento" amb la intenció d'avaluar el coneixement que les integrants han adquirit sobre els temes, poder debatre sobre els conceptes treballats i elaborar conclusions grupals i construir afirmacions col·lectives.

Així, l'educadora social portarà preparat un conte escrit per ella mateixa (estarà penjat al bloc) que tractarà els diferents conceptes explicats anteriorment i que conté errors pel que fa a la utilització dels conceptes o de la interpretació dels temes. La facilitadora començarà a llegir el conte i les participants, que estaran assegudes formant un cercle, hauran d'aixecar-se quan creguin que algun aspecte és fals. L'educadora social preguntarà a les que es posin dretes, el perquè consideren que és fals, així com a aquelles que es queden assegudes perquè creuen que és verdader.

Una altra opció, és facilitar còpies a cadascuna de les participants perquè subratllin els errors a mesura que l'educadora llegeix el conte. Cada participant anotarà allò que creu que és incorrecte i després es discuteix allò que s'ha subratllat. Cadascuna haurà de fonamentar perquè creu que és incorrecte i tothom opinarà al respecte.

En qualsevol cas, és convenient anotar cada afirmació a la pissarra mentre s'està discutint, i escriure la modificació a la qual s'arriba. Al final s'obté una conclusió general o una nova redacció.

És essencial que la professional guiï el procés, de tal manera que les participants puguin aplicar el que han après a les seves vides.

La dinàmica finalitza quan la facilitadora acaba de llegir el conte. Si en la primera lectura no s'han detectat molts errors, es podrà tornar a llegir el conte les vegades que la professional consideri necessàries.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu.

Tipus d'agrupament:

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Materials:

Conte escrit per l'educadora, Taules, cadires, pissarra, guixos, papers, bolígrafs, bloc del projecte.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

20 minuts.

Recursos formatius:

- ❖ **Bloc del projecte – PURO CUENTO: DINÀMICA GRUPAL: Sessió 2 – PROJECTE VINCLES (wordpress.com)**

ACTIVITAT 4: PASSEJANT PER LA XARXA: RECURSOS EDUCATIUS EN LÍNIA

Descripció de l'activitat:

Primera part:

L'última activitat dirigida de la sessió se centra a conèixer i practicar la recerca de recursos en línia per l'educació i l'acompanyament dels fills. Aquests serviran per construir la base de la temàtica del conte a confeccionar per les participants.

L'educadora social facilitarà al bloc un seguit d'enllaços web a recursos en línia on trobar informació vinculada a la infància, així com a recursos socioeducatius d'interès (contes, jocs, etc.). Les participants, per parelles, han de consultar els diferents recursos web a través d'un ordinador i buscar altres recursos que compartiran amb la resta de companyes. És convenient que aquests recursos s'afegeixin a la llista de recursos creats per l'educadora social.

Segona part:

En aquest cas, l'educadora fixarà una segona tasca individual que han de realitzar les participants de cara a la sessió següent. Aquestes hauran de buscar altres recursos en línia que creguin que podrien ajudar-les a comprendre i centrar els temes del conte que escriuran als seus fills.

Una vegada escollits els temes, hauran de compartir amb la família extensa i els fills els temes per corroborar l'interès, necessitat, etc. amb ells. Després, elaboraran un llistat a la llibreta personal amb els temes escollits i una petita justificació del perquè de les seves eleccions.

L'educadora haurà de fer èmfasi en el fet que no es tracta d'enfocar-ho d'acord amb les seves expectatives o idees, si no que en tot moment hauran de centrar-se en una temàtica que interessi o estigui vinculada a les necessitats de les participants d'acord amb la relació amb els seus fills.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu.

Tipus d'agrupament:

Disposició en mig cercle de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals, alhora que es possibilita la visió del projector.

Materials:

Taules, cadires, ordinadors, projector, bloc del projecte.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

30 minuts.

Recursos formatius:

- Bloc del projecte – Recursos educatius en línia: [Sessió 2 – PROJECTE VINCLES \(wordpress.com\)](#)

ACTIVITAT 5: QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ D'AVUI?

Descripció de l'activitat:

Part 1:

Al final de cada sessió, l'educadora social donarà peu a un espai de reflexió individual i conjunta. S'ha de buscar promoure l'exposició d'idees, opinions i sentiments amb relació a les temàtiques tractades. S'utilitzarà la música com a recurs per crear un ambient distens i, en cas de ser necessari, serà la professional la que doni feedback de la sessió i també de forma individualitzada a les participants per tal de propiciar que la resta participi.

Part 2:

En cada sessió el grup de mares haurà de consensuar quin tipus de fotografia o imatge penjar al bloc (la temàtica), però serà una persona específica l'encarregada de publicar-la en finalitzar la sessió (s'ha de seguir l'ordre establert a la llista elaborada a la primera sessió).

Paper de l'educadora social: Paper actiu durant tota l'activitat.
Paper de les participants: Paper actiu durant tota l'activitat.
Tipus d'agrupament Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.
Material Cadires, taules, full, bloc del projecte.
Espai Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora
Temps 10 minuts

12.7.2.7.1.3. Mòdul 3. L'art de crear contes, el català com a llengua vehicular i taller de creació artística

12.7.2.7.1.3.1. Fitxa de la sessió 3

<i>Sessió 3. Continguts procedimentals per a la construcció d'un conte i l'ús del català com a llengua vehicular</i>			
Lloc	Unitat Dependent Àgora	Data	16/03/2021
Durada	Sessió de 2 h de durada	Grup	4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora
Objectius de la sessió			
- Dotar d'eines per adquirir les competències per a confeccionar un conte personalitzat - Fomentar l'escolta activa i l'interès per la resta - Conscienciar sobre la importància de la pràctica de l'expressió i l'escriptura de la llengua catalana - Impulsar la creativitat i la recerca de recursos propis - Impulsar el treball col·laboratiu - Potenciar la capacitat d'elaborar un recurs socioeducatiu centrat en els interessos dels fills/es - Facilitar estratègies per elaborar un recurs educatiu centrat en les característiques dels fills.			
Continguts			
- Espectura creativa: Quins són els passos per a la creació d'un conte? - Materials, eines i recursos. - L'ús de la llengua catalana per a l'elaboració del conte - Establiment del calendari de treball per a la creació del conte			
Recursos Humans		Recursos Materials	
- Professional que dissenya i dinamitza del projecte - Espectora de contes infantils (virtual)		- Infraestructura: Sala habilitada de la Unitat Dependent - Ordinador i projector	

- Taules i 6 cadires
- Pissarra
- Guixos
- Bolígrafs
- Bloc del projecte
- Materials plàstics (pintures, cartolines, etc.)

Temporalització i Activitats

0' - 40' (40') **Activitat 1 – Aprendre a crear un conte**
 40' - 55' (15') **Activitat 2 – L'ús del català**
 55' - 65' (10') **Espai lliure**
 65' - 85' (20') **Activitat 3 – Establiment del calendari de treball per a la creació del conte**
 85 - 105' (20') **Activitat 4 – El meu conte tractarà sobre... Pluja d'idees + Tercera tasca individual (fora de l'horari del projecte)**
 105' - 120' (15') **Activitat 5 – Què m'emporto de la sessió d'avui?**

Aspectes a tenir en compte

- La professional haurà d'haver penjat els recursos a emprar (enllaç a vídeos de YouTube, infografies, etc.) al bloc del projecte abans de la sessió.
- És fonamental que les participants mostrin iniciativa i motivació per voler aprendre i participar en aquest projecte.
- És essencial que la formadora remarqui aquells aspectes positius de les participants i de la sessió per facilitar la motivació extrínseca. Així mateix, és necessari que tingui present que haurà de fer tot el possible per dinamitzar les sessions de manera que les participants mantinguin la motivació intrínseca per participar i per vincular-se amb els seus fills/es.
- El grup haurà de respectar les opinions de totes les participants.
- Es prega l'assistència, la no assistència justificada i la puntualitat per al bon desenvolupament de les sessions.
- En totes les sessions, l'educadora social tindrà en compte aquells aspectes que, tot i no ser continguts específics del projecte, són importats per a la comprensió i gestió dels temes proposats.
- L'educadora ha de vetllar perquè les participants compleixin el temps lliure establert (10 minuts màxim).
- L'educadora social realitzarà una observació contínua durant les diferents sessions.
- En el cas que l'educadora social detecti necessitats que abastin altres aspectes o continguts que no contempli aquest projecte, compartirà dita informació amb l'equip professional de la Unitat Dependent amb la finalitat de contribuir a fer que les participants adquireixin les eines que necessiten per a la millora de les seves qualitats de vida mitjançant la participació en altres programes o projectes específics.

Avaluació

L'educadora social emplenarà un qüestionari com a forma d'avaluació contínua de la intervenció i farà, a l'apartat d'observacions del qüestionari, una breu avaluació sobre cada participant després de cada sessió (vegeu la taula 26 de l'apartat 12.8.1.2.1.)

12.7.2.7.1.3.2. *Fitxa de les activitats*

ACTIVITAT 1: APRENDRE A CREAR UN CONTE

Descripció de l'activitat:

Primerament es presenta la sessió del dia d'avui. A continuació, l'educadora farà servir els recursos penjats al bloc per explicar com elaborar un conte d'acord amb l'escriptura creativa. Mitjançant recursos web (infografia i YouTube) s'explicaran els passos i aspectes necessaris a seguir.

L'educadora social deixarà un espai després de les explicacions per resoldre possibles dubtes.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper més passiu, ja que majoritàriament escolta les explicacions de l'educadora.

Tipus d'agrupament:

Disposició en mig cercle de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals, alhora que es possibilita la visió del projector.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, ordinador, projector, bloc del projecte.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent *Àgora*

Temps:

40 minuts.

Recursos formatius:

- **Bloc del projecte – Escriptura creativa: passos per a l'elaboració d'un conte:** [Sessió 3 – PROJECTE VINCLES \(wordpress.com\)](#)

ACTIVITAT 2: L'ÚS DEL CATALÀ

Descripció de l'activitat:

L'educadora social obrirà un petit espai de discussió on les participants puguin explicar quins coneixements i habilitats tenen amb relació a l'ús de la llengua catalana.

A continuació, la facilitadora de la sessió exposarà que el conte que escriuran haurà de ser en català i explicarà els beneficis que tindran per a elles i per als seus fills aquest aspecte. Finalment, facilitarà un seguit de recursos que les mares podran consultar per utilitzar el català correctament.

L'educadora social deixarà un espai després de les explicacions per resoldre possibles dubtes.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper passiu, ja que escolta les explicacions de l'educadora social.

Tipus d'agrupament:

Disposició en mig cercle de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals, alhora que es possibilita la visió del projector.

Materials:

Taules, cadires, ordinador, projector, bloc del projecte.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

15 minuts.

Recursos formatius:

- Bloc del projecte - L'ús del català: Sessió 3 – PROJECTE VINCLES (wordpress.com)

ACTIVITAT 3: ESTABLIMENT DEL CALENDARI DE TREBALL PER A LA CREACIÓ DEL CONTE

Descripció de l'activitat:

Una vegada establertes les pautes per l'escriptura del conte i la llengua de base, és necessari que les participants organitzin els seus ritmes de treball d'acord amb les sessions i activitats destinades a la creació del conte. L'educadora social realitzarà un recordatori pel que fa a les sessions que resten per fer i les activitats destinades exclusivament a la creació artística del conte.

És necessari que l'educadora deixi l'espai pertinent a les participants perquè aquestes puguin organitzar-se per elles mateixes, tot i que donarà suport per tal d'establir unes tasques i uns temps adequats i pertinents que permetin aconseguir la confecció del conte en els temps preestablerts al cronograma del projecte.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu.

Tipus d'agrupament:

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Materials:

Taules, cadires, bloc del projecte, bolígrafs, fulles.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

20 minuts.

ACTIVITAT 4: EL MEU CONTE TRACTARÀ SOBRE...

Descripció de l'activitat:

Primera part:

Aquesta activitat està destinada a dinamitzar un Brainstorming o pluja d'idees amb la finalitat que les participants puguin aportar quines temàtiques creuen que haurien d'abastar els contes que confeccionin per als seus fills/ filles.

No es tracta de pensar i repensar els temes, sinó d'aportar espontàniament (i tenint present les aportacions fetes per les participants a les diferents sessions i els continguts donats) aquells temes clau que cada participant podria abastar en el seu conte.

Concretament, el funcionament d'aquesta tècnica és la següent:

1. S'ha de definir la situació, qüestió o problema a tractar (temàtica central del conte de cada participant)
2. S'han d'establir unes normes: no jutjar cap aportació, les idees no es poden repetir, etc.

3. Cada participant, per torns, anirà dient una idea que l'educadora anotarà a la pissarra.
4. En finalitzar, es farà un repàs de les idees que han sorgit.

Segona part:

L'educadora social demanarà a les participants que treguin les seves llibretes personals on han plasmat la llista de temes centrals escollits per cadascuna d'acord amb la cerca individual de recursos i informacions (en resposta a la tasca individual 2) i la justificació del perquè de les seves eleccions.

L'educadora social ajudarà a acotar i centrar el tema per a cadascuna de les participants d'acord amb les necessitats específiques de cadascuna.

Tercera part:

La facilitadora demanarà una tercera tasca individual a les participants fora de l'horari del projecte. Aquestes podran consultar el material plasmat al bloc, que correspon a aquesta sessió, on es facilita un llista de llibres infantils que abasten temàtiques diverses i oportunes per a cadascuna d'elles (com tractar els sentiments amb els fills, l'estada a presó, identitat de gènere, temes d'interès dels fills com poden ser els animals, etc.)

Les participants hauran d'aconseguir disposar de 2 contes que escollin (entre aquests o d'altres que hagin buscat elles) mitjançant el recurs de la biblioteca, format imprès, etc., llegir-los abans de la propera sessió i portar-los físicament.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu.

Tipus d'agrupament:

Disposició en mig cercle de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals, alhora que es possibilita la visió de la pissarra.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, guixos.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

15 minuts.

Recursos formatius:

- ❖ Recurs en línia (YouTube): [Técnicas Didácticas: Lluvia de ideas - YouTube](#)
- ❖ **Bloc del projecte – Contes:** [Sessió 3 – PROJECTE VINCLES \(wordpress.com\)](#)

ACTIVITAT 5: QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ D'AVUI?

Descripció de l'activitat:

Part 1:

Al final de cada sessió, l'educadora social donarà peu a un espai de reflexió individual i conjunta. S'ha de buscar promoure l'exposició d'idees, opinions i sentiments amb relació a les temàtiques tractades. S'utilitzarà la música com a recurs per crear un ambient distens i, en cas de ser necessari, serà la professional la que doni feedback de la sessió i també de forma individualitzada a les participants per tal de propiciar que la resta participi.

Part 2:

En cada sessió el grup de mares haurà de consensuar quin tipus de fotografia o imatge penjar al bloc (la temàtica), però serà una persona específica l'encarregada de publicar-la en finalitzar la sessió (s'ha de seguir l'ordre establert a la llista elaborada a la primera sessió).

Paper de l'educadora social:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Paper de les participants: Paper actiu durant tota l'activitat.
Tipus d'agrupament Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.
Material Cadires, taules, full, bloc del projecte.
Espai Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora
Temps 15 minuts

12.7.2.7.1.3.3. Fitxa de la sessió 4

<i>Sessió 4. Creació artística: primer taller de creació del conte</i>			
Lloc	Unitat Dependent Àgora	Data	23/03/2021
Durada	Sessió de 2 h de durada	Grup	4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora
<i>Objectius de la sessió</i>			
▪ Potenciar la posada en pràctica de coneixements propis i impartits al projecte per a la creació del conte ▪ Impulsar l'adquisició de la capacitat d'autogestió ▪ Potenciar la capacitat de treball autònom ▪ Potenciar la capacitat de treball col·laboratiu ▪ Fomentar la capacitat de demanar suport ▪ Fomentar la capacitat de decisió i de responsabilitat ▪ Facilitar l'autoconeixement personal ▪ Avaluar les fortaleces i les debilitats competencials de les participants (amb relació a les necessitats detectades i prioritzades, així com les noves que puguin detectar-se) ▪ Impulsar accions socioeducatives adequades i destinades als fills.			
<i>Continguts</i>			
▪ Creació d'un conte (es tractaran continguts específics o transversals de forma personalitzada i individual en funció de les temàtiques centrals que les participants escollin com a tema central dels seus contes).			
<i>Recursos Humans</i>		<i>Recursos Materials</i>	
▪ Professional que dissenya i dinamitza del projecte		▪ Infraestructura: Sala habilitada de la Unitat Dependent ▪ Ordinador i projector ▪ Taules i 6 cadires ▪ Bolígrafs ▪ Fulles ▪ Llapis ▪ Gomes d'esborrar ▪ Bloc del projecte ▪ Materials plàstics (pintures, cartolines, etc.)	

Temporalització i Activitats

0' - 50' (55') **Activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte**
55' - 65' (10') **Espai lliure**
65' - 100' (35') **Continuació activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte**
100' - 120' (20') **Activitat 2 – Què m'emporto de la sessió d'avui?**

Aspectes a tenir en compte

- La professional haurà d'estar disponible, atenta i realitzar suport a les participants. De forma personalitzada, acompanyarà a cada integrat del grup en l'elaboració del conte: aportar recursos vinculats al tema o que puguin ajudar, etc. Tot aquest material es penjarà al *bloc* del projecte perquè les participants puguin consultar-lo sempre que ho necessitin.
- De la mateixa manera, la professional haurà de motivar a les participants a què col·laborin entre elles. No es tracta que unes facin el treball de les altres, sinó que s'ajudin i complementin amb coneixements i habilitats d'unes i altres per tal de generar aprenentatge compartit.
- És necessari que durant les sessions de creació artística, hi hagi un ambient distens. Pot haver-hi música de fons, posicionar l'espai d'una forma còmoda per a les participants i es poden utilitzar recursos com l'encens o herbes aromàtiques.
- És essencial que la formadora remarqui aquells aspectes positius de les participants i de la sessió per facilitar la motivació extrínseca. Així mateix, és necessari que tingui present que haurà de fer tot el possible per dinamitzar les sessions de manera que les participants mantinguin la motivació intrínseca per participar i per vincular-se amb els seus fills/es.
- És fonamental que les participants mostrin iniciativa i motivació per voler aprendre i participar en aquest projecte.
- El grup haurà de respectar les opinions de totes les participants.
- Es prega l'assistència, la no assistència justificada i la puntualitat per al bon desenvolupament de les sessions.
- En totes les sessions, l'educadora social tindrà en compte aquells aspectes que, tot i no ser continguts específics del projecte, són importats per a la comprensió i gestió dels temes proposats.
- L'educadora ha de vetllar perquè les participants compleixin el temps lliure establert (10 minuts màxim).
- L'educadora social realitzarà una observació contínua durant les diferents sessions.
- En el cas que l'educadora social detecti necessitats que abastin altres aspectes o continguts que no contempli aquest projecte, compartirà dita informació amb l'equip professional de la Unitat Dependent amb la finalitat de contribuir a fer que les participants adquireixin les eines que necessiten per a la millora de les seves qualitats de vida mitjançant la participació en altres programes o projectes específics.

Avaluació

emplenarà un qüestionari com a forma d'avaluació contínua de la intervenció i farà, a l'apartat d'observacions del qüestionari, una breu avaluació sobre cada participant després de cada sessió (vegeu la taula 26 de l'apartat 12.8.1.2.1.)

12.7.2.7.1.3.4. *Fitxa de les activitats*

ACTIVITAT 1: HISTÒRIES DES DE L'INTERIOR: TALLER ARTÍSTIC DE PERSONALITZACIÓ D'UN CONTE

Descripció de l'activitat:

Part 1:

Primerament es presenta la sessió del dia d'avui. L'educadora explica que aquesta sessió estarà únicament destinada a la realització del conte i demanarà a les participants que treguin els llibres en format paper que han seleccionat i que tenen relació amb la temàtica del conte que confeccionaran.

L'educadora farà èmfasi en el fet que aquest recurs pot ser una eina de consulta per determinats moments (consultar format, etc.) però en cap cas podrà realitzar-se el plagi.

Les tasques concretes a realitzar a aquesta sessió seran les preestablertes a la sessió anterior, a l'activitat d'establiment del calendari de treball. És recomanable que durant aquesta primera sessió de confecció del conte les participants realitzin un esquema seguint el model presentat al bloc, concretament a la sessió 3: escriptura creativa, passos per a la creació d'un conte).

Part 2:

Després de l'espai de temps lliure, és recomanable que les participants comencin a redactar el primer esborrany dels seus contes. L'educadora social donarà suport a les participants i anirà realitzant supervisions durant tota l'activitat.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol passiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu, ja que és l'agent que executa l'activitat.

Tipus d'agrupament:

Disposició lliure de l'espai per facilitar la confecció del conte.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, bolígrafs, fulles, llapis, gomes d'esborrar, bloc del projecte, llibres.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

90 minuts.

ACTIVITAT 2: QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ D'AVUI?

Descripció de l'activitat:

Part 1:

Al final de cada sessió, l'educadora social donarà peu a un espai de reflexió individual i conjunta. S'ha de buscar promoure l'exposició d'idees, opinions i sentiments amb relació a les temàtiques tractades. S'utilitzarà la música com a recurs per crear un ambient distens i, en cas de ser necessari, serà la professional la que doni feedback de la sessió i també de forma individualitzada a les participants per tal de propiciar que la resta participi.

Part 2:

En cada sessió el grup de mares haurà de consensuar quin tipus de fotografia o imatge penjar al bloc (la temàtica), però serà una persona específica l'encarregada de publicar-la en finalitzar la sessió (s'ha de seguir l'ordre establert a la llista elaborada a la primera sessió).

Paper de l'educadora social:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Paper de les participants: Paper actiu durant tota l'activitat.
Tipus d'agrupament Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.
Material Cadires, taules, full, bloc del projecte.
Espai Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora
Temps 20 minuts

12.7.2.7.1.4. Mòdul 4. Educació emocional, taller de creació artística i avaluació contínua

12.7.2.7.1.4.1. Fitxa de la sessió 5

<i>Sessió 5. Els sentiments i les emocions</i>			
Lloc	Unitat Dependent Àgora	Data	30/03/2021
Durada	Sessió de 2 h de durada	Grup	4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora
<i>Objectius de la sessió</i>			
- Revisar o donar a conèixer la diferència entre els conceptes de sentiment i emoció - Desenvolupar el sentit crític amb relació als sentiments dels fills/es - Potenciar l'exposició de sentiments i emocions - Facilitar recursos per treballar les emocions i sentiments amb els fills/es. - Fomentar la creació d'una xarxa de suport continua entre les participants amb la finalitat de què puguin compartir i recolzar-se en la criança dels fills. - Impulsar la capacitat d'educar emocionalment als fills/es - Conscienciar sobre les dificultats que ocasionen la repressió de sentiments i emocions - Fomentar la creació d'un conte fonamentat en les necessitats dels fills/es - Avaluar l'evolució de les participants, del projecte i a la formadora.			
<i>Continguts</i>			
- Què són i què les diferencia - Recursos per a tractar les emocions amb els nostres fills/es - Avaluació contínua - Segon taller de creació del conte			
<i>Recursos Humans</i>		<i>Recursos Materials</i>	
- Professional que dissenya i dinamitza del projecte - Psicòloga i educadora social especialitzada en art-teràpia (virtual)		- Infraestructura: Sala habilitada de la Unitat Dependent - Ordinador i projector - Taules i 6 cadires - Bloc del projecte - Paper de mural - Tubs de pintura	

	Materials plàstics (pintures, cartolines, etc.)
Temporalització i Activitats	
0'- 45' (45') Activitat 1 – Art-teràpia (Videotrucada en línia amb la professional) 45' – 55' (10') Espai lliure 55' – 90' (35') Activitat 2 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 90' – 105' (15') Activitat 3 – Avaluació contínua 105'– 120' (15') Activitat 4 – Què m'emporto de la sessió d'avui?	
Aspectes a tenir en compte	
- La professional haurà de preparar, prèviament a la sessió, la primera activitat amb la professional invitada. - La professional haurà d'estar disponible, atenta i realitzar suport a les participants. De forma personalitzada, acompanyarà a cada integrat del grup en l'elaboració del conte: aportar recursos vinculats al tema o que puguin ajudar, etc. Tot aquest material es penjarà al <i>bloc</i> del projecte perquè les participants puguin consultar-lo sempre que ho necessitin. - De la mateixa manera, la professional haurà de motivar a les participants a què col·laborin entre elles. No es tracta de què unes facin el treball de les altres, sinó que s'ajudin i complementin amb coneixements i habilitats d'unes i altres per tal de generar aprenentatge compartit. - És necessari que durant les sessions de creació artística, hi hagi un ambient distens. Pot haver-hi música de fons, posicionar l'espai d'una forma còmoda per a les participants i es poden utilitzar recursos com l'encens o herbes aromàtiques. - És fonamental que les participants mostrin iniciativa i motivació per voler aprendre i participar en aquest projecte. - És essencial que la formadora remarqui aquells aspectes positius de les participants i de la sessió per facilitar la motivació extrínseca. Així mateix, és necessari que tingui present que haurà de fer tot el possible per dinamitzar les sessions de manera que les participants mantinguin la motivació intrínseca per participar i per vincular-se amb els seus fills/es. - El grup haurà de respectar les opinions de totes les participants. - Es prega l'assistència, la no assistència justificada i la puntualitat per al bon desenvolupament de les sessions. - En totes les sessions, l'educadora social tindrà en compte aquells aspectes que, tot i no ser continguts específics del projecte, són importats per a la comprensió i gestió dels temes proposats. - L'educadora ha de vetllar perquè les participants compleixin el temps lliure establert (10 minuts màxim). - L'educadora social realitzarà una observació contínua durant les diferents sessions. - En el cas que l'educadora social detecti necessitats que abastin altres aspectes o continguts que no contempli aquest projecte, compartirà dita informació amb l'equip professional de la Unitat Dependent amb la finalitat de contribuir a fer que les participants adquireixin les eines que necessiten per a la millora de les seves qualitats de vida mitjançant la participació en altres programes o projectes específics.	
Avaluació	
L'educadora social emplenarà un qüestionari com a forma d'avaluació contínua de la intervenció i farà, a l'apartat d'observacions del qüestionari, una breu avaluació sobre cada participant després de cada sessió (vegeu la taula 26 de l'apartat 12.8.1.2.1.) A més, la formadora facilitarà un qüestionari a les participants per tal que aquestes valorin el desenvolupament del projecte (vegeu la taula 27 de l'apartat 12.8.1.2.1.)	

12.7.2.7.1.4.2. Fitxa de les activitats

ACTIVITAT 1: ART-TERÀPIA
Descripció de l'activitat: Part 1: Primerament es presenta la sessió del dia d'avui. A continuació, s'inicia una videotrucada amb Rosa, professional col·laboradora, i es comença la primera activitat amb una petita introducció portada a terme per la professional dinamitzadora habitual del projecte, que explicarà (partint dels continguts plasmats a la sessió 4 del bloc) què és una emoció i un sentiment i la diferència entre les dues.

Part 2:

Seguidament, Rosa (psicòloga i educadora social especialitzada en art-teràpia) guiarà l'activitat de forma virtual mitjançant la plataforma *Teams*, realitzarà una petita dinàmica per presentar-se i conèixer al grup. Després, iniciarà l'activitat d'art-teràpia explicant que aquesta és una dinàmica que té per objectiu representar, plàsticament, les emocions. És a dir, expressar de forma visual què sent o entén cadascun amb una determinada emoció. En aquest cas, com explicarà Rosa, la intenció és que les mares comencin representant unes determinades emocions i finalitzin expressant les emocions que identifiquen en els seus fills/es.

També explicarà els passos a seguir: s'inicia l'activitat explicant que tots tenim la mateixa paraula per referir-nos a l'alegria, la tristor i l'enuig, entre altres emocions. Però, el que la nostra ment sent, com ho representem en el nostre món psíquic, és una cosa que varia de persona en persona.

La intenció de l'activitat és fer que cadascuna representi, de forma visual, artística i lliure: l'enuig, la tristor, la soledat, la por i l'alegria. És molt important incidir en què deuen utilitzar colors amb els quals associïn aquestes emocions, a més de representar les emocions amb les figures que les suggereixin.

Després, hauran de representar 4 emocions que cadascuna identifiqui en els seus fills/es, fent l'exercici de representar-ho com creuen que ho farien els seus fills. La intenció és que les mares siguin capaços de reconèixer emocions dels seus fills i de reflexionar i adonar-se de si els seus fills han après a identificar i expressar les mateixes emocions.

En finalitzar la dinàmica, es posarà en comú allò que cadascuna ha pintat, destacant perquè ha utilitzat un o diversos colors, perquè ha utilitzat unes formes en concret i, si s'ha utilitzat la figura d'algun animal, persona o objecte, que significat té aquest per elles.

Part 3:

En finalitzar l'activitat l'educadora de referència compartirà amb el grup alguns recursos per a treballar les emocions amb els fills/es. Aquest contingut estarà ubicat a la sessió 4 del bloc del projecte.

És recomanable que l'educadora social fomenti que les mares utilitzin aquests recursos amb els seus fills.

Paper de l'educadora social:

L'educadora i la professional col·laboradora tenen un rol actiu quan expliquen i passiu quan les mares executen l'activitat d'art-teràpia.

Paper de les participants:

Té un paper actiu, ja que és l'agent que du a terme l'activitat.

Tipus d'agrupament:

Disposició lliure de l'espai per facilitar l'activitat.

Materials:

Taules, cadires, ordinador, projector, taules, cadires, paper de mural, tubs de pintura, materials plàstics (pintures, etc.)

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats i terrassa de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

45 minuts.

Recursos formatius:

- ❖ **Bloc oficial del projecte – Les emocions i els sentiments:** [Sessió 4 – PROJECTE VINCLES \(wordpress.com\)](#)
- ❖ **Bloc oficial del projecte – Recursos per a treballar les emocions amb els infants:** [Sessió 4 – PROJECTE VINCLES \(wordpress.com\)](#)

ACTIVITAT 2: HISTÒRIES DES DE L'INTERIOR: TALLER ARTÍSTIC DE PERSONALITZACIÓ D'UN CONTE

Descripció de l'activitat:

Les tasques concretes a realitzar a aquesta activitat seran les preestablertes a l'activitat d'establiment del calendari de treball. És recomanable que durant aquesta segona sessió de confecció del conte les participants acabin de redactar el

seu primer esborrany del conte. L'educadora social donarà suport a les participants i anirà realitzant supervisions durant tota l'activitat.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol passiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu, ja que és l'agent que du a terme l'activitat.

Tipus d'agrupament:

Disposició lliure de l'espai per facilitar la confecció del conte.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, bolígrafs, fulles, llapis, gomes d'esborrar, bloc del projecte, llibres.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

35 minuts.

ACTIVITAT 3: AVALUACIÓ CONTÍNUA

Descripció de l'activitat:

L'educadora social farà una avaluació contínua (vegeu la taula 27 de l'apartat 12.8.1.2.1.) mitjançant un qüestionari amb preguntes vinculades amb temes relacionats amb el compliment de les expectatives i el tipus de participació.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol passiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu, ja que és l'agent que realitza el qüestionari.

Tipus d'agrupament:

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Materials:

Taules, cadires, bolígrafs, fotocòpies, qüestionari, llapis, gomes d'esborrar.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

15 minuts.

Indicadors:

- 1.El compliment de les expectatives
- 2.El tipus de participació

Referents:

- 1.Les causes del compliment o no de les expectatives.
- 2.Espais de participació del projecte (dinàmiques grupals, torns de preguntes, etc.)

ACTIVITAT 4: QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ D'AVUI?

Descripció de l'activitat:

Part 1:

Al final de cada sessió, l'educadora social donarà peu a un espai de reflexió individual i conjunta. S'ha de buscar promoure l'exposició d'idees, opinions i sentiments amb relació a les temàtiques tractades. S'utilitzarà la música com a recurs per crear un ambient distens i, en cas de ser necessari, serà la professional la que doni feedback de la sessió i també de forma individualitzada a les participants per tal de propiciar que la resta participi.

Part 2:

En cada sessió el grup de mares haurà de consensuar quin tipus de fotografia o imatge penjar al bloc (la temàtica), però serà una persona específica l'encarregada de publicar-la en finalitzar la sessió (s'ha de seguir l'ordre establert a la llista elaborada a la primera sessió).

Paper de l'educadora social:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Paper de les participants:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Tipus d'agrupament

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Material

Cadires, taules, full, bloc del projecte.

Espai

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps

15 minuts

12.7.2.7.1.5. Mòdul 5. Estigma, família i taller de creació artística

12.7.2.7.1.5.1. Fitxa de la sessió 6

Sessió 6. L'estada a presó i la importància de la família			
Lloc	Unitat Dependent Àgora	Data	6/04/2021
Durada	Sessió de 2 h de durada	Grup	4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora
Objectius de la sessió			
▪ Reflexionar sobre la situació d'empresonament i l'efecte d'aquesta en la família ▪ Fomentar l'escolta activa i l'interès per la resta ▪ Descobrir els mateixos prejudicis vers l'estada a un centre penitenciari ▪ Inculcar en les participants el concepte de corresponsabilitat ▪ Propiciar una reflexió crítica ▪ Potenciar nous models de relació familiars ▪ Potenciar la posada en pràctica de coneixements propis i impartits al projecte per a la creació del conte ▪ Impulsar l'adquisició de la capacitat d'autogestió ▪ Potenciar la capacitat de treball autònom ▪ Potenciar la capacitat de treball col·laboratiu ▪ Fomentar la capacitat de demanar suport ▪ Fomentar la capacitat de decisió i de responsabilitat ▪ Facilitar l'autoconeixement personal ▪ Avaluar les fortaleses i les debilitats competencials de les participants (amb relació a les necessitats detectades i prioritzades, així com les noves que puguin detectar-se) ▪ Impulsar accions socioeducatives adequades i destinades als fills.			
Continguts			
▪ L'estada a presó, l'impacte de la situació en la relació familiar i la importància de comunicar-ho als fills/es. ▪ El nucli familiar en la criança dels fills i l'art de demanar suport. ▪ Taller de creació artística.			
Recursos Humans		Recursos Materials	
▪ Professional que dissenya i dinamitza del projecte ▪ Dona ex-presa i professional de la Asociación Arco Iris (Dones empresonades de la comunitat de Madrid) ▪ Dona mare de la professional ex-presa que ha tingut cura de la seva néta durant l'estada d'aquesta al Centre Penitenciari (família extensa).		▪ Infraestructura: Sala habilitada de la Unitat Dependent ▪ Ordinador i projector ▪ Taules i 6 cadires ▪ Bloc del projecte ▪ Materials plàstics (pintures, cartolines, etc.)	
Temporalització i Activitats			
0' - 30' (30') Activitat 1 – Testimoni en línia en directe (<i>llibre per explicar al fill que estava a presó</i>) 30' - 70' (40') Activitat 2 – Espai de discussió en línia, en directe 70' - 80' (10') Espai lliure 80' - 105' (25') Activitat 3 - Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 105' - 120' (15') Activitat 4 – Què m'emporto de la sessió d'avui?			
Aspectes a tenir en compte			
▪ La professional haurà de planificar amb antelació la sessió amb les persones externes al projecte que participaran en la dinamització de la sessió. ▪ La professional haurà de tenir una postura conciliadora i moderadora. De la mateixa manera, ha de preveure que donat el caràcter vivencial de la sessió poden haver-hi moments de tensió o d'expressió de sentiments (plors, enuigs...)			

- La professional haurà d'estar disponible, atenta i realitzar suport a les participants. De forma personalitzada, acompanyarà a cada integrat del grup en l'elaboració del conte: aportar recursos vinculats al tema o que puguin ajudar, etc. Tot aquest material es penjarà al *bloc* del projecte perquè les participants puguin consultar-lo sempre que ho necessitin.
- De la mateixa manera, la professional haurà de motivar a les participants a què col·laborin entre elles. No es tracta de què unes facin el treball de les altres, sinó que s'ajudin i complementin amb coneixements i habilitats d'unes i altres per tal de generar aprenentatge compartit.
- És necessari que durant les sessions de creació artística, hi hagi un ambient distens. Pot haver-hi música de fons, posicionar l'espai d'una forma còmoda per a les participants i es poden utilitzar recursos com l'encens o herbes aromàtiques.
- És fonamental que les participants mostrin iniciativa i motivació per voler aprendre i participar en aquest projecte.
- És essencial que la formadora remarqui aquells aspectes positius de les participants i de la sessió per facilitar la motivació extrínseca. Així mateix, és necessari que tingui present que haurà de fer tot el possible per dinamitzar les sessions de manera que les participants mantinguin la motivació intrínseca per participar i per vincular-se amb els seus fills/es.
- El grup haurà de respectar les opinions de totes les participants.
- Es prega l'assistència, la no assistència justificada i la puntualitat per al bon desenvolupament de les sessions.
- En totes les sessions, l'educadora social tindrà en compte aquells aspectes que, tot i no ser continguts específics del projecte, són importats per a la comprensió i gestió dels temes proposats.
- L'educadora ha de vetllar perquè les participants compleixin el temps lliure establert (10 minuts màxim).
- L'educadora social realitzarà una observació contínua durant les diferents sessions.
- En el cas que l'educadora social detecti necessitats que abastin altres aspectes o continguts que no contempli aquest projecte, compartirà dita informació amb l'equip professional de la Unitat Dependent amb la finalitat de contribuir a fer que les participants adquireixin les eines que necessiten per a la millora de les seves qualitats de vida mitjançant la participació en altres programes o projectes específics.

Avaluació

L'educadora social emplenarà un qüestionari com a forma d'avaluació contínua de la intervenció i farà, a l'apartat d'observacions del qüestionari, una breu avaluació sobre cada participant després de cada sessió (vegeu la taula 26 de l'apartat 12.8.1.2.1.)

12.7.2.7.1.5.2. *Fitxa de les activitats*

ACTIVITAT 1: TESTIMONI EN LÍNIA, EN DIRECTE

Descripció de l'activitat:

Primerament es presenta la sessió del dia d'avui.

A continuació, s'inicia una videotrucada mitjançant la plataforma *Teams* amb Maria, ex-presa i professional de l'Associació Arco Iris i la seva mare, la qual va tenir cura de la seva néta durant l'estada de Maria a la presó.

Maria i la seva mare compartiran les seves vivències, experiències, etc. amb relació a l'educació i la relació amb els menors durant l'estada al Centre Penitenciari amb la finalitat de remarcar la rellevància de la família extensa, la importància de mantenir les relacions amb aquesta i la necessitat de demanar ajuda. Al mateix temps, faran èmfasi en l'essencial que és mantenir un contacte continu i una bona comunicació amb els fills, així com implicar-se en el seu creixement.

Un punt clau del testimoni és com Maria va escriure un llibre, durant el seu últim any a la presó, per explicar al seu fill on havia estat durant els set anys que va estar fora de casa. Es presentarà el llibre a través del bloc oficial del projecte (sessió 5).

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol passiu i les col·laboradores tenen un rol actiu durant aquesta activitat.

Paper de les participants:

Té un paper passiu, ja que escolta el testimoni de les convidades.

Tipus d'agrupament:

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Materials:

Taules, cadires, ordinador, projector.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats i terrassa de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

30 minuts.

Recurs formatiu:

- ❖ **Bloc oficial del projecte – En un Castillo sin puertas, de Maria Redondo:** [Sessió 5 – PROJECTE VINCLES \(wordpress.com\)](#)

ACTIVITAT 2: ESPAI DE DISCUSSIÓ EN LÍNIA, EN DIRECTE

Descripció de l'activitat:

Una vegada finalitzada l'exposició del testimoni per part de les convidades, l'educadora social dinamitzarà un espai de discussió. Aquest pretén ser un espai de conversació crítica sobre el tema de l'estada a presó de les dones i les dificultats de conciliació familiar, els efectes de l'estada a presó en les relacions, etc.

L'educadora social vetllarà perquè totes les participants participin, per la qual cosa demanarà a cadascuna que realitzi almenys dues preguntes i comentaris/aportacions a les convidades. Tot i així, no es tracta de què una persona o varies parlin i les altres escoltin, sinó que la dinàmica grupal ha de produir un dispositiu d'influència mútua en la conformació dels discursos.

Cal remarcar que no es tracta de generar un espai de defensa d'idees, etc. sinó un espai per a possibilitar la reflexió, el pensament crític i la generació de nous discursos.

Paper de l'educadora social:

L'educadora farà de medidora i tindrà un rol passiu, mentre que les convidades tenen un rol actiu durant tota l'activitat.

Paper de les participants:

Té un paper actiu.

Tipus d'agrupament:

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les convidades.

Materials:

Taules, cadires, ordinador, projector.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats i terrassa de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

40 minuts.

ACTIVITAT 3: HISTÒRIES DES DE L'INTERIOR: TALLER ARTÍSTIC DE PERSONALITZACIÓ D'UN CONTE

Descripció de l'activitat:

Les tasques concretes a realitzar a aquesta activitat seran les preestablertes a l'activitat d'establiment del calendari de treball. És recomanable que durant aquesta tercera sessió de confecció del conte les participants perfeccionin l'esborrany del conte i redactin la versió definitiva. L'educadora social donarà suport a les participants i anirà realitzant supervisions durant tota l'activitat.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol passiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu, ja que és l'agent que du a terme l'activitat.

Tipus d'agrupament:

Disposició lliure de l'espai per facilitar la confecció del conte.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, bolígrafs, fulles, llapis, gomes d'esborrar, bloc del projecte, llibres.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

25 minuts.

ACTIVITAT 4: QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ D'AVUI?

Descripció de l'activitat:*Part 1:*

Al final de cada sessió, l'educadora social donarà peu a un espai de reflexió individual i conjunta. S'ha de buscar promoure l'exposició d'idees, opinions i sentiments amb relació a les temàtiques tractades. S'utilitzarà la música com a recurs per crear un ambient distens i, en cas de ser necessari, serà la professional la que doni feedback de la sessió i també de forma individualitzada a les participants per tal de propiciar que la resta participi.

Part 2:

En cada sessió el grup de mares haurà de consensuar quin tipus de fotografia o imatge penjar al bloc (la temàtica), però serà una persona específica l'encarregada de publicar-la en finalitzar la sessió (s'ha de seguir l'ordre establert a la llista elaborada a la primera sessió).

Paper de l'educadora social:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Paper de les participants:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Tipus d'agrupament

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Material

Cadires, taules, full, bloc del projecte, projector, ordinador.

Espai

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps

15 minuts

12.7.2.7.1.6. Mòdul 6. Treball autònom i col·laboratiu en els tallers de creació artística

12.7.2.7.1.6.1. Fitxa de la sessió 7 i 8

Sessió 7 i 8. Tallers de creació artística			
Lloc	Unitat Dependent Àgora	Data	13/04/2021 i 20/04/2021
Durada	Sessió de 2 h de durada	Grup	4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora
Objectius de la sessió			
▪ Potenciar la posada en pràctica de coneixements propis i impartits al projecte per a la creació del conte ▪ Impulsar l'adquisició de la capacitat d'autogestió ▪ Potenciar la capacitat de treball autònom ▪ Potenciar la capacitat de treball col·laboratiu ▪ Fomentar la capacitat de demanar suport ▪ Fomentar la capacitat de decisió i de responsabilitat ▪ Facilitar l'autoconeixement personal ▪ Avaluar les fortaleces i les debilitats competencials de les participants (amb relació a les necessitats detectades i prioritzades, així com les noves que puguin detectar-se) ▪ Impulsar accions socioeducatives adequades i destinades als fills.			
Continguts			
▪ Confecció del mateix conte i col·laboració amb el grup (continguts transversals vinculats a cada conte).			
Recursos Humans		Recursos Materials	
▪ Professional que dissenya i dinamitza del projecte		▪ Infraestructura: Sala habilitada de la Unitat Dependent ▪ Ordinador i projector ▪ Taules i 6 cadires ▪ Bloc del projecte ▪ Materials plàstics (pintures, cartolines, etc.)	
Temporalització i Activitats			
0' - 50' (50') Activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 50' – 60' (10') Espai lliure 60' – 105' (45') Continuació Activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 105' - 120' (15') Activitat 2 – Què m'emporto de la sessió d'avui?			
Aspectes a tenir en compte			
▪ La professional haurà d'estar disponible, atenta i realitzar suport a les participants. De forma personalitzada, acompanyarà a cada integrat del grup en l'elaboració del conte: aportar recursos vinculats al tema o que puguin ajudar, etc. Tot aquest material es penjarà al <i>bloc</i> del projecte perquè les participants puguin consultar-lo sempre que ho necessitin. ▪ De la mateixa manera, la professional haurà de motivar a les participants a què col·laborin entre elles. No es tracta de què unes facin el treball de les altres, sinó que s'ajudin i complementin amb coneixements i habilitats d'unes i altres per tal de generar aprenentatge compartit. ▪ És necessari que durant les sessions de creació artística, hi hagi un ambient distens. Pot haver-hi música de fons, posicionar l'espai d'una forma còmoda per a les participants i es poden utilitzar recursos com l'encens o herbes aromàtiques. ▪ És fonamental que les participants mostrin iniciativa i motivació per voler aprendre i participar en aquest projecte. ▪ És essencial que la formadora remarqui aquells aspectes positius de les participants i de la sessió per facilitar la motivació extrínseca. Així mateix, és necessari que tinguin present que haurà de fer tot el possible per dinamitzar les			

sessions de manera que les participants mantinguin la motivació intrínseca per participar i per vincular-se amb els seus fills/es.

- El grup haurà de respectar les opinions de totes les participants.
- Es prega l'assistència, la no assistència justificada i la puntualitat per al bon desenvolupament de les sessions.
- En totes les sessions, l'educadora social tindrà en compte aquells aspectes que, tot i no ser continguts específics del projecte, són importats per a la comprensió i gestió dels temes proposats.
- L'educadora ha de vetllar perquè les participants compleixin el temps lliure establert (10 minuts màxim).
- L'educadora social realitzarà una observació participant durant les diferents sessions.
- En el cas que l'educadora social detecti necessitats que abastin altres aspectes o continguts que no contempli aquest projecte, compartirà dita informació amb l'equip professional de la Unitat Dependent amb la finalitat de contribuir a fer que les participants adquireixin les eines que necessiten per a la millora de les seves qualitats de vida mitjançant la participació en altres programes o projectes específics.

Avaluació

La E.S. emplenarà un qüestionari com a forma d'avaluació contínua de la intervenció i farà, a l'apartat d'observacions del qüestionari, una breu avaluació sobre cada participant després de cada sessió (vegeu la taula 26 de l'apartat 12.8.1.2.1.).

12.7.2.7.1.6.2. Fitxa de les activitats

ACTIVITAT 1: HISTÒRIES DES DE L'INTERIOR: TALLER ARTÍSTIC DE PERSONALITZACIÓ D'UN CONTE

Descripció de l'activitat:

Activitat dia 13/20/2021:

Les tasques concretes a realitzar a aquesta activitat seran les preestablertes a l'activitat d'establiment del calendari de treball. És recomanable que durant aquesta quarta sessió de confecció del conte les participants finalitzin la part d'escriptura dels seus contes (si no ho han fet abans), per iniciar les tasques de format, decoració, etc. L'educadora social donarà suport a les participants i anirà realitzant supervisions durant tota l'activitat.

Activitat dia 20/04/2021:

Les tasques a realitzar durant aquesta activitat seran les preestablertes a l'activitat d'establiment del calendari de treball. És recomanable que durant aquesta quinta sessió de confecció del conte les participants gairebé a punt el conte pel que fa al format i presentació.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol passiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu, ja que és l'agent que du a terme l'activitat.

Tipus d'agrupament:

Disposició lliure de l'espai per facilitar la confecció del conte.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, bolígrafs, fulles, llapis, gomes d'esborrar, bloc del projecte, llibres, materials plàstics.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

95 minuts.

ACTIVITAT 2: QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ D'AVUI?

Descripció de l'activitat:

Part 1:

Al final de cada sessió, l'educadora social donarà peu a un espai de reflexió individual i conjunta. S'ha de buscar promoure l'exposició d'idees, opinions i sentiments amb relació a les temàtiques tractades. S'utilitzarà la música com a recurs per crear un ambient distens i, en cas de ser necessari, serà la professional la que doni feedback de la sessió i també de forma individualitzada a les participants per tal de propiciar que la resta participi.

Part 2:

En cada sessió el grup de mares haurà de consensuar quin tipus de fotografia o imatge penjar al bloc (la temàtica), però serà una persona específica l'encarregada de publicar-la en finalitzar la sessió (s'ha de seguir l'ordre establert a la llista elaborada a la primera sessió).

Paper de l'educadora social:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Paper de les participants:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Tipus d'agrupament

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Material

Cadires, taules, full, bloc del projecte, ordinador, projector.

Espai

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps

15 minuts.

12.7.2.7.1.6.3. Fitxa de la sessió 9

Sessió 9. Taller de creació artística i preparatius per a la sessió de tancament

Lloc	Unitat Dependent Àgora	Data	22/04/2021
Durada	Sessió de 2 h de durada	Grup	4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora

Objectius de la sessió

- Potenciar la posada en pràctica de coneixements propis i impartits al projecte per a la creació del conte
- Impulsar l'adquisició de la capacitat d'autogestió
- Potenciar la capacitat de treball autònom
- Potenciar la capacitat de treball col·laboratiu
- Fomentar la capacitat de demanar suport
- Fomentar la capacitat de decisió
- Facilitar l'autoconeixement personal
- Avaluat les fortaleces i les debilitats competencials de les participants (amb relació a les necessitats detectades i prioritzades, així com les noves que puguin detectar-se)
- Impulsar accions socioeducatives adequades i destinades als fills.
- Potenciar la relació amb la família extensa

Continguts

- Confecció del mateix conte i col·laboració amb el grup (continguts transversals vinculats a cada conte).
- Preparació de la sessió de tancament (Presentació dels contes)

Recursos Humans

- Professional que dissenya i dinamitza del projecte

Recursos Materials

- Infraestructura: Sala habilitada de la Unitat Dependent
- Ordinador i projector
- Taules i 6 cadires
- Bloc del projecte
- Invitacions en línia (plantilla o creació pròpia mitjançant el recurs en línia *Canva*)
- Materials plàstics (pintures, cartolines, etc.)
- Materials (peces de roba, etc.)

Temporalització i Activitats

0' - 50' (50') **Activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte**

50' – 60' (10') **Espai lliure**

60' – 105' (45') **Activitat 2 – Organitzem la cloenda** (S'inclou un taller d'alfabetització digital per a les famílies que no sàpiguin utilitzar recursos en línia per aprendre a participar en reunions virtuals)

105' - 120' (15') **Activitat 3 – Què m'emporto de la sessió d'avui?**

Aspectes a tenir en compte

- La professional haurà d'estar disponible, atenta i realitzar suport a les participants. De forma personalitzada, acompanyarà a cada integrat del grup en l'elaboració del conte: aportar recursos vinculats al tema o que puguin ajudar, etc. Tot aquest material es penjarà al *bloc* del projecte perquè les participants puguin consultar-lo sempre que ho necessitin.
- De la mateixa manera, la professional haurà de motivar a les participants a què col·laborin entre elles. No es tracta de què unes facin el treball de les altres, sinó que s'ajudin i complementin amb coneixements i habilitats d'unes i altres per tal de generar aprenentatge compartit.
- És necessari que durant les sessions de creació artística, hi hagi un ambient distens. Pot haver-hi música de fons, posicionar l'espai d'una forma còmoda per a les participants i es poden utilitzar recursos com l'encens o herbes aromàtiques.
- És fonamental que les participants mostrin iniciativa i motivació per voler aprendre i participar en aquest projecte.
- És essencial que la formadora remarqui aquells aspectes positius de les participants i de la sessió per facilitar la motivació extrínseca. Així mateix, és necessari que tingui present que haurà de fer tot el possible per dinamitzar les sessions de manera que les participants mantinguin la motivació intrínseca per participar i per vincular-se amb els seus fills/es.
- El grup haurà de respectar les opinions de totes les participants.
- Es prega l'assistència, la no assistència justificada i la puntualitat per al bon desenvolupament de les sessions.
- En totes les sessions, l'educadora social tindrà en compte aquells aspectes que, tot i no ser continguts específics del projecte, són importats per a la comprensió i gestió dels temes proposats.
- L'educadora ha de vetllar perquè les participants compleixin el temps lliure establert (10 minuts màxim).
- L'educadora social realitzarà una observació participant durant les diferents sessions.
- En el cas que l'educadora social detecti necessitats que abastin altres aspectes o continguts que no contempli aquest projecte, compartirà dita informació amb l'equip professional de la Unitat Dependent amb la finalitat de contribuir a fer que les participants adquireixin les eines que necessiten per a la millora de les seves qualitats de vida mitjançant la participació en altres programes o projectes específics.

Avaluació

La E.S. emplenarà un qüestionari com a forma d'avaluació contínua de la intervenció i farà, a l'apartat d'observacions, una breu avaluació sobre cada participant després de cada sessió (vegeu la taula 26 de l'apartat 12.8.1.2.1.).

12.7.2.7.1.6.4. Fitxa de les activitats

ACTIVITAT 1: HISTÒRIES DES DE L'INTERIOR: TALLER ARTÍSTIC DE PERSONALITZACIÓ D'UN CONTE

Descripció de l'activitat:

Activitat dia 13/20/2021:

Les tasques concretes a realitzar a aquesta activitat seran les preestablertes a l'activitat d'establiment del calendari de treball. És recomanable que durant aquesta sexta sessió de confecció del conte les participants deixin a punt el conte pel que fa al format i presentació.

També hauran de preparar la presentació del conte (cenyint-se a un temps màxim de 15 minuts per a cada presentació), que realitzaran en format virtual davant les seves famílies a l'última sessió del projecte.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol passiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu, ja que és l'agent que du a terme l'activitat.

Tipus d'agrupament:

Disposició lliure de l'espai per facilitar la confecció del conte.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, bolígrafs, fulles, llapis, gomes d'esborrar, bloc del projecte, llibres, materials plàstics.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

50 minuts.

ACTIVITAT 2: ORGANITZEM LA CLOENDA

Descripció de l'activitat:

Aquesta activitat consisteix a realitzar tots aquells preparatius vinculats a la cloenda final del projecte.

Concretament, les tasques a realitzar són les següents:

- ❖ Redactar i enviar un comunicat/invitació per a les famílies amb la finalitat d'informar-les oficialment de l'horari i les activitats que es realitzaran a la sessió de presentacions del conte i les activitats
- ❖ Realitzar un taller d'alfabetització digital per a les famílies que no sàpiguem utilitzar la plataforma *Jitsi* per a fer reunions virtuals (màxim 15 minuts).
- ❖ Comprar el berenar de la cloenda
- ❖ Confeccionar i comprar els materials oportuns per a la decoració, etc. de la cloenda.
- ❖ Breu assaig de la cloenda (torns de presentacions, etc.)

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu.

Tipus d'agrupament:

Disposició lliure de l'espai per facilitar la confecció del conte.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, bolígrafs, fulles, llapis, gomes d'esborrar, bloc del projecte, llibres, materials plàstics.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

45 minuts.

ACTIVITAT 3: QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ D'AVUI?

Descripció de l'activitat:*Part 1:*

Al final de cada sessió, l'educadora social donarà peu a un espai de reflexió individual i conjunta. S'ha de buscar promoure l'exposició d'idees, opinions i sentiments amb relació a les temàtiques tractades. S'utilitzarà la música com a recurs per crear un ambient distens i, en cas de ser necessari, serà la professional la que doni feedback de la sessió i també de forma individualitzada a les participants per tal de propiciar que la resta participi.

Part 2:

En cada sessió el grup de mares haurà de consensuar quin tipus de fotografia o imatge penjar al bloc (la temàtica), però serà una persona específica l'encarregada de publicar-la en finalitzar la sessió (s'ha de seguir l'ordre establert a la llista elaborada a la primera sessió).

Paper de l'educadora social:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Paper de les participants:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Tipus d'agrupament

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Material

Cadires, taules, full, bloc del projecte, ordinador, projector.

Espai

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps

15 minuts.

12.7.2.7.1.7. Mòdul 7. Tancament i avaluació final

12.7.2.7.1.7.1. Fitxa de la sessió 10

Sessió 10. Cloenda i avaluació sumativa			
Lloc	Unitat Dependent Àgora	Data	27/04/2021
Durada	Sessió de 2 h de durada	Grup	4 usuàries de la Unitat Dependent Àgora Fills/es i família extensa de les participants (virtualment)
Objectius de la sessió			
▪ Incorporar a la vida quotidiana els conceptes i criteris que s'han treballat al llarg del projecte ▪ Difondre els conceptes adquirits i les actituds assumides ▪ Compartir amb els fills/es i les famílies extenses moments de lleure i d'educació dels menors. ▪ Recollir els comentaris de les participants sobre el projecte amb la finalitat de millorar-lo i, en edicions successives, adaptar-lo.			
Continguts			
▪ Presentació virtual dels contes a les famílies i els fills/es ▪ Avaluació sumativa del projecte per part de les participants (qüestionari)			
Recursos Humans		Recursos Materials	
▪ Professional que dissenya i dinamitza del projecte ▪ Coordinadora de la Unitat Dependent		▪ Infraestructura: Sala habilitada de la Unitat Dependent ▪ Ordinador i projector ▪ Taules i 6 cadires ▪ Bloc del projecte ▪ Invitacions en línia (plantilla o creació pròpia mitjançant el recurs en línia <i>Canva</i>) ▪ Materials plàstics (pintures, cartolines, etc.) ▪ Materials (peces de roba, etc.)	
Temporalització i Activitats			
0' - 30' (30') Activitat 1 – Històries des de l'interior: presentació en línia 30' – 40' (10') Intermedi 40' – 70 (30') Continuació Activitat 1 – Històries des de l'interior: presentació en línia 70' – 90' (20') Activitat 2 – Berenar en línia 90 – 110' (20') Activitat 3 – Què m'emporto de la sessió d'avui? 110' – 120' (10') Activitat 4 – Avaluació final			
Aspectes a tenir en compte			
▪ És necessari que, prèviament a la sessió, s'estableixi una persona que realitzi el rol de “presentadora” (pot ser la professional, la coordinadora o una participant del projecte). ▪ És fonamental que les participants mostrin iniciativa i motivació per voler aprendre i participar en aquest projecte. ▪ És essencial que la formadora remarqui aquells aspectes positius de les participants i de la sessió per facilitar la motivació extrínseca. Així mateix, és necessari que tingui present que haurà de fer tot el possible per dinamitzar les sessions de manera que les participants mantinguin la motivació intrínseca per participar i per vincular-se amb els seus fills/es. ▪ El grup haurà de respectar les opinions de totes les participants. ▪ Es prega l'assistència, la no assistència justificada i la puntualitat per al bon desenvolupament de les sessions. ▪ L'educadora ha de vetllar perquè es compleixi el temps d'intermedi (cap persona abandonarà la trucada en línia, poden absentar-se durant aquella estona silenciats els micròfons o videocàmeres)			

- En el cas que l'educadora social detecti necessitats que abastin altres aspectes o continguts que no contempli aquest projecte, compartirà dita informació amb l'equip professional de la Unitat Dependent amb la finalitat de contribuir a fer que les participants adquireixin les eines que necessiten per a la millora de les seves qualitats de vida mitjançant la participació en altres programes o projectes específics.

Avaluació

L'educadora Social propiciarà un col·loqui final i facilitarà un qüestionari a les participants per tal que aquestes avaluïn el projecte (vegeu la taula 31, apartat 12.8.1.3.1.) i proposin propostes de millora. De la mateixa manera, la formadora emplenarà un qüestionari per avaluar a les participants (taula 30, apartat 12.8.1.3.1.) i un altre per a avaluar el projecte d'intervenció (taula 29, apartat 12.8.1.3.1).

12.7.2.7.1.7.2. Fitxa de les activitats

ACTIVITAT 1: HISTÒRIES DES DE L'INTERIOR: PRESENTACIÓ EN LÍNIA

Descripció de l'activitat:

Primera part:

Primerament l'educadora social farà un recordatori dels temps establerts per a cada activitat de la sessió amb la intenció que les participants es facin responsables de complir amb ells i que codirigeixen la sessió amb la facilitadora.

A continuació, l'educadora contarà via Jitsi amb les famílies i fills de les participants, presentarà la sessió i donarà pas a la primera participant per a explicar el seu conte. És important que la participant es dirigeixi principalment al seu fill o filla, destinatària principal del conte. Tot i així, és una presentació grupal per la qual cosa és important que tinguin en compte a la resta de persones.

En aquesta primera part de l'activitat presentaran el seu conte dues participants.

Segona part:

Després de l'intermedi es continuarà amb la presentació dels contes. En aquest cas realitzaran la presentació les altres dues participants que resten per fer-ho.

Abans que cadascuna de les participants realitzin les seves presentacions, l'educadora les presentarà. Cal ressaltar que cada presentació estarà ambientada d'una manera diferent (música, fons, etc.) en funció de la preparació que cadascuna de les participants hagi fet.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol passiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu, ja que és l'agent que du a terme l'activitat.

Tipus d'agrupament:

Disposició lliure de l'espai per facilitar la confecció del conte.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, bolígrafs, fulles, llapis, gomes d'esborrar, bloc del projecte, llibres, materials plàstics.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent *Àgora*

Temps:

60 minuts.

ACTIVITAT 2: BERENAR EN LÍNIA

Descripció de l'activitat:

Una vegada finalitzades les presentacions, es berenarà en línia amb les famílies i els fills. Les participants hauran de dinamitzar aquest espai de temps posant cançons com a música de fons que siguin adequades i d'interès per als seus fills.

És convenient que l'educadora social aprofiti aquest espai per interactuar amb totes les famílies i saber si s'han sentit participants en el projecte, si creuen que els ha servit d'alguna cosa als nens i nenes, etc.

En finalitzar el berenar l'educadora acomiadarà a les famílies i les agrairà la seva participació en aquesta última sessió.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol actiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu.

Tipus d'agrupament:

Disposició lliure de l'espai per facilitar la confecció del conte.

Materials:

Taules, cadires, pissarra, bolígrafs, fulles, llapis, gomes d'esborrar, bloc del projecte, llibres, materials plàstics.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps:

20 minuts.

ACTIVITAT 3: QUÈ M'EMPORTO DE LA SESSIÓ D'AVUI?

Descripció de l'activitat:

Com a última activitat conjunta del projecte, l'educadora social donarà peu a un espai de reflexió individual i conjunta. S'ha de buscar promoure l'exposició d'idees, opinions i sentiments amb relació a les activitats de la sessió i d'acord amb la participació en el projecte.

Aquest espai també servirà per a compartir i reflexionar sobre allò que ha plasmat cada participant durant el projecte en *la llibreta viatgera*.

S'utilitzarà la música com a recurs per crear un ambient distens i, en cas de ser necessari, serà la professional la que doni feedback de la sessió i també de forma individualitzada a les participants per tal de propiciar que la resta participi.

Aquesta serà l'última sessió en la qual el grup de mares consensuarà quin tipus de fotografia o imatge pensar al bloc. Serà una persona específica l'encarregada de publicar-la en finalitzar la sessió (s'ha de seguir l'ordre establert a la llista elaborada a la primera sessió).

Paper de l'educadora social:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Paper de les participants:

Paper actiu durant tota l'activitat.

Tipus d'agrupament

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Material

Cadires, taules, full, bloc del projecte, ordinador, projector.

Espai

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent Àgora

Temps
20 minuts.

ACTIVITAT 4: AVALUACIÓ FINAL

Descripció de l'activitat:

L'educadora social farà una avaluació final (taula 31, apartat 12.8.1.3.1.) mitjançant un qüestionari de preguntes sobre temes relacionats amb el compliment de les expectatives, el tipus de participació i els aprenentatges realitzats.

Paper de l'educadora social:

L'educadora té un rol passiu.

Paper de les participants:

Té un paper actiu, ja que és l'agent que realitza el qüestionari.

Tipus d'agrupament:

Disposició circular de les cadires de totes les participants, per facilitar el contacte i la comunicació visual i verbal entre elles i les professionals.

Materials:

Taules, cadires, bolígrafs, fotocòpies, qüestionari, llapis, gomes d'esborrar.

Espai:

Sala comú per a la realització d'activitats de la Unitat Dependent *Àgora*

Temps:

10 minuts.

Indicadors:

- 1.El compliment de les expectatives
- 2.El tipus de participació
- 3.Els aprenentatges realitzats

Referents:

- 1.Les causes del compliment o no de les expectatives.
- 2.Espais de participació del projecte (dinàmiques grupals, torns de preguntes, etc.)
- 3.Resultats de l'avaluació inicial i de les avaluacions contínues.

12.7.2.8. *Recursos*

Per desenvolupar el projecte i les activitats, cal disposar de recursos materials, humans i econòmics. Per una banda, a l'apartat anterior (en les fitxes de les activitats) els materials es distribueixen de forma sistematitzada, en funció de cada activitat. D'altra banda, a la Taula 19 s'identifiquen de forma conjunta.

Taula 19

Llista dels recursos materials, humans i econòmics del projecte

Recursos Materials	Recursos humans	Recursos econòmics
▪ Infraestructura: Sala habilitada per a la realització d'activitats i terrassa de la Unitat Dependent <i>Àgora</i> ▪ Ordinador i projector ▪ Taules i 6 cadires ▪ Bolígrafs ▪ Pissarra ▪ Guixos ▪ Revistes ▪ Paper de mural ▪ Pintures, tisores, etc. ▪ Bloc del projecte ▪ Conte escrit ▪ Llibreta ▪ Document: Compromís de participació en el projecte ▪ Document: Compromís de compliment de les normes ▪ Fulles ▪ Llapis ▪ Gomes d'esborrar ▪ Materials plàstics (pintures, cartolines...) ▪ Tubs de pintura ▪ Invitacions en línia (plantilla o creació pròpia mitjançant el recurs en línia <i>Canva</i>) ▪ Materials (peces de roba, etc.)	▪ Professional que dissenya i dinamitza del projecte ▪ Coordinadora de la Unitat Dependent ▪ Psicòloga i educadora social especialitzada en art-teràpia (virtual) ▪ Professional que dissenya i dinamitza del projecte ▪ Dona ex-presa i professional de la Asociación Arco Iris (Dones empresonades de la comunitat de Madrid) ▪ Dona mare de la professional ex-presa que ha tingut cura de la seva néta durant l'estada d'aquesta al Centre Penitenciari (família extensa).	▪ El pressupost és de 100€ (despeses del projecte)

Font: elaboració pròpia

12.7.2.9. *Calendari*

El calendari (Figures 6 i 7) indica la temporalitat del projecte, el qual comença el dia 2 de març de l'any 2021 i finalitza el 27 d'abril del mateix any. Així mateix, especifica els terminis en què tindran lloc les diferents sessions, les quals es realitzen els dimarts, a excepció del dijous 22 d'abril.

Figura 6
Calendari del projecte, mes de març

	DL	DT	DC	DJ	DV	DS	DG
MARÇ 2021	1	2 SESSIÓ 1	3	4	5	6	7
	8	9 SESSIÓ 2	10	11	12	13	14
	15	16 SESSIÓ 3	17	18	19	20	21
	22	23 SESSIÓ 4	24	25	26	27	28
	29	30 SESSIÓ 5	31				

	DL	DT	DC	DJ	DV	DS	DG
ABRIL 2021				1	2	3	4
	5	6 SESSIÓ 6	7	8	9	10	11
	12	13 SESSIÓ 7	14	15	16	17	18
	19	20 SESSIÓ 8	21	22 SESSIÓ 9	23	24	25
	26	27 SESSIÓ 10	28	29	30		

Figura 7
Calendari del projecte, mes d'abril

A la taula 20 es presenta detalladament la temporalització de les activitats.

Taula 20
Temporalització de les activitats del projecte

MÒDUL 1		Presentació del projecte, introducció als conceptes bàsics i avaluació inicial
<u>Sessió 1</u>		El projecte Vincles
Activitat		0' - 40' (40') Activitat 1 – Benvinguda.
		40' - 55' (15') Activitat 2 – Compartim!
		55' - 65' (10') Espai lliure
		65' - 75' (10') Activitat 3 – Avaluació inicial.
Data		75' - 95' (20') Activitat 4 – Teixint Xarxa: El Cabdell.
		95' - 105' (10') Activitat 5 – Compromisos.
		105' - 120' (15') Activitat 6 – Què m'emporto de la sessió d'avui?
		2/03/2021
MÒDUL 2		Característiques dels fills/es i recursos educatius en línia
<u>Sessió 2</u>		Els nostres fills i com acompanyar-los
Activitat		0' - 25' (25') Activitat 1 – Com són les nostres filles o fills? Mural
		25' - 50' (25') Activitat 2 – Informa't: l'orientació sexual, la identitat de gènere, la diversitat funcional i l'agència dels menors
		50' - 60' (10') Espai lliure
		60' - 80' (20') Activitat 3 – “Puro cuento” Dinàmica grupal
		80' - 110' (30') Activitat 4 – Passejant per la xarxa: recursos educatius en línia + Segona tasca individual (fora de l'horari del projecte)
		110' - 120' (10') Activitat 5 – Què m'emporto de la sessió d'avui?
Data		9/03/2021

MÒDUL 3	L'art de crear contes, el català com a llengua vehicular i taller de creació artística
<u>Sessió 3</u>	Continguts procedimentals per a la construcció d'un conte i l'ús del català com a llengua vehicular
Activitat	0'- 40' (40') Activitat 1 – Aprendre a crear un conte 40' - 55' (15') Activitat 2 – L'ús del català 55' – 65' (10') Espai lliure 65' - 85' (20') Activitat 3 – Establiment del calendari de treball per a la creació del conte 85 - 105' (20') Activitat 4 – El meu conte tractarà sobre... Pluja d'idees + Tercera tasca individual (fora de l'horari del projecte) 105' - 120' (15') Activitat 5 – Què m'emporto de la sessió d'avui?
Data	16/03/2021
<u>Sessió 4</u>	Creació artística
Activitat	0'- 50' (55') Activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 55' – 65' (10') Espai lliure 65' – 100' (35') Continuació activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 100' - 120' (20') Activitat 2 – Què m'emporto de la sessió d'avui?
Data	23/03/2021
MÒDUL 4	Educació emocional, taller de creació artística i avaluació contínua
<u>Sessió 5</u>	Els sentiments i les emocions
Activitat	0'- 45' (45') Activitat 1 – Art-teràpia (Videotrucada online amb la professional) 45' – 55' (10') Espai lliure 55' – 90' (35') Activitat 2 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 90' – 105' (15') Activitat 3 – Avaluació contínua 105' – 120' (15') Activitat 4 – Què m'emporto de la sessió d'avui?
Data	30/03/2021
MÒDUL 5	Estigma, família i taller de creació artística
<u>Sessió 6</u>	L'estada a presó i la importància de la família
Activitat	0'- 30' (30') Activitat 1 – Testimoni en línia, en directe (<i>llibre per explicar al fill que estava a presó</i>) 30' – 70' (40') Activitat 2 – Espai de discussió en línia, en directe 70' – 80' (10') Espai lliure 80' – 105' (25') Activitat 3 - Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 105' - 120' (15') Activitat 4 – Què m'emporto de la sessió d'avui?
Data	6/04/2021
MÒDUL 6	Treball autònom i col·laboratiu en els tallers de creació artística
<u>Sessió 7</u>	Taller de creació artística
Activitat	0'- 50' (50') Activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 50' – 60' (10') Espai lliure 60' – 105' (45') Continuació Activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 105' - 120' (15') Activitat 2 – Què m'emporto de la sessió d'avui?
Data	13/04/2021
<u>Sessió 8</u>	Taller de creació artística
Activitat	0'- 50' (50') Activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 50' – 60' (10') Espai lliure 60' – 105' (45') Continuació Activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 105' - 120' (15') Activitat 2 – Què m'emporto de la sessió d'avui?
Data	20/04/2021

Sessió 9	Taller de creació artística i preparatius per a la sessió de tancament
Activitat	0'- 50' (50') Activitat 1 – Històries des de l'interior: Taller artístic de personalització d'un conte 50' – 60' (10') Espai lliure 60' – 105' (45') Activitat 2 – Organitzem la cloenda (S'inclou un taller d'alfabetització digital per a les famílies que no sàpiguem utilitzar recursos en línia per aprendre a participar en reunions virtuals) 105' - 120' (15') Activitat 3 – Què m'emporto de la sessió d'avui?
Data	22/04/2021
MÒDUL 7	Tancament i avaluació
Sessió 10	Cloenda i avaluació sumativa
Activitat	0'- 30' (30') Activitat 1 – Històries des de l'interior: presentació en línia 30' – 40' (10') Intermedi 40' – 70' (30') Continuació Activitat 1 – Històries des de l'interior: presentació en línia 70' – 90' (20') Activitat 2 – Berenar en línia 90 – 110' (20') Activitat 3 – Què m'emporto de la sessió d'avui? 110' – 120' (10') Activitat 4 – Avaluació final
Data	27/04/2021

Font: elaboració pròpia

12.8. Apèndix 8: EL PROCÉS D'AVALUACIÓ

L'avaluació és un procés sistemàtic que permet recollir informació i emetre judicis de valor sobre els objectes que incideixen en el projecte (Jariot et al. 2004). La seva intenció, com aporten Parra i Ruiz (2020), és prendre decisions encaminades a millorar-ho internament i externament.

Seguint a Parra i Ruiz (2020), aquest procés ha de regir-se per uns objectius (recollits a la taula 21), que són definits per cada avaluadora d'acord amb les bases teòriques i metodològiques que fonamenten el projecte.

Taula 21

Objectius generals i específics del procés avaluat

Objectius generals	❖ Avaluar els resultats del projecte ❖ Millorar el procés d'avaluació ❖ Avaluar i millorar el propi projecte
Objectius específics	❖ Comprovar l'adequació del projecte a les necessitats del grup diana i a la política formativa de la institució. ❖ Constatar la viabilitat del projecte. ❖ Avaluar el nivell de professionalització, la implicació i les limitacions de la professional dissenyadora i facilitadora del projecte. ❖ Comprovar la consecució dels objectius d'aprenentatge. ❖ Constatar l'adequació i la disponibilitat dels recursos. ❖ Avaluar els resultats de l'impacte del projecte per tal d'analitzar la transferència de les competències i la satisfacció de les persones participants. ❖ Constatar la perdurabilitat dels resultats. ❖ Adquirir propostes futures de millora del projecte

12.8.1. Pla d'Avaluació.

El pla d'avaluació recull de forma sistemàtica, integral i multidimensional els aspectes vinculats a l'avaluació del projecte, així com determina els moments en què es realitzarà i quina informació s'extraurà en cada moment avaluatiu (Parra i Ruiz, 2020). Des d'aquesta perspectiva, l'avaluació és multi avaluativa, ja que es realitza durant diferents etapes de la intervenció (**inici**, **procés** i **final**) i amb diverses finalitats: **diagnòstica**, **formativa** i **sumativa**.

En qualsevol de les tres avaluacions s'utilitzen els **criteris avaluatius** com a **referents externs**, ja que permeten comprendre la realitat i el context d'acció sense subjectivitat, de forma sistematitzada, fiable i vàlida.

12.8.1.1. *Pla d'avaluació inicial*

L'**avaluació inicial**, que fonamenta la proposta d'intervenció, se centra a valorar **el projecte** i les seves **participants**. La seva **finalitat diagnòstica** permet recollir informació sobre les característiques del context d'intervenció i del grup diana, per tal de copsar la realitat i decidir l'actuació més pertinent i ajustada.

A més a més, possibilita valorar els elements que integren el projecte per aconseguir pautes sobre la seva adequació o ajustament, així com ofereix informació que ajudarà a entendre bona part dels resultats obtinguts.

D'acord amb el model integrador de Tejada (1991), a la taula 22 es detallen les dimensions i els elements que configuren aquest tipus d'avaluació. Paral·lelament, a les taules 23 i 24 es desenvolupen els instruments d'avaluació corresponents.

Taula 22
Pla d'avaluació inicial

AVALUACIÓ INICIAL									
Moment avaluatiu	Finalitat (Diagnòstica)	Objecte	Indicadors	Criteris	Instruments	Fonts d'informació	Equip avaluador	Decisions	Model
Abans i a l'inici de la posada en marxa del projecte	Identificar la pertinença del projecte al servei (Unitat Dependent) on es desenvolupa per valorar la seva assequibilitat	Context Institucion al (Unitat Dependent de referència)	- Política formativa - Clima i cultura	- Pertinença - Viabilitat - Coherència	Reunió formal – grup de discussió	Coordinadora i Educadora Social de la Unitat Dependent	Dissenyadora i formadora del projecte	- Assegurar l'adequació del projecte a la institució - Implantar un projecte que no ha estat portat a terme abans a la institució - Possibilitar la participació d'altres professionals en el projecte - Comptar amb altres recursos materials a part dels que disposa el servei - Revisar petits aspectes del disseny del projecte i incorporar les millors oportunes - Valorar els ritmes dels continguts per garantir que podran ser assolits durant la calendarització programada - Planificar activitats amb diferents metodologies per tal de tenir un ventall ampli per possibles situacions de contingència - Revisar l'avaluació per tal que es basi en models integrals que promoguin la justícia social	Model general integrador (Tejada 1991), des de l'òptica de Stufflebeam amb el seu model CIPP.
	Avaluar l'adequació, la coherència i els elements curriculars del projecte amb relació als recursos i la normativa de la institució		Recursos	- Disponibilitat - Suficiència - Pertinència - Eficiència - Viabilitat	Inventari de recursos	Equip de professionals de la Unitat Dependent			
			Necessitats de la institució	- Adequació - Actualització - Suficiència - Coherència - Rellevància	Anàlisi documental				
	Identificar les necessitats, interessos, etc. de les participants en el projecte	Grup diana	- Competències maternals vinculars - Víncle afectiu materno-filial - Relació familiar - Motivacions	- Pertinença - Coherència - Rellevància - Objectivitat	Entrevista semiestructurada Qüestionari semiestructurat de doble columna Observació participant amb fitxa de registre Grup de discussió i notes de camp	Psicòloga especialitzada en psicologia evolutiva Coordinadora i educadora social de la unitat dependent Àgora Participants en el projecte	Dissenyadora i formadora del projecte		
	Corroborar l'adequació del projecte a les característiques, interessos i necessitats de les persones usuàries	Grup diana (grup de mares participants en el projecte)	- Aspectes generals - Situació inicial	- Pertinença - Viabilitat - Adequació	Qüestionari, escala Likert, valoració del 0 al 5.	Les participants en el projecte	Dissenyadora i formadora del projecte		
		Disseny del	Objectius	- Adequació - Pertinença	Qüestionari, escala Likert,	Expert extern, educador			

	Avaluar la coherència interna del disseny del projecte	projecte Vincles		▪ Suficiència ▪ Factibilitat ▪ Actualització ▪ Rellevància ▪ Objectivitat	valoració del 0 al 5.	social tècnic projectes comunitaris Ajuntament de Vitòria	Dissenyadora i formadora del projecte		
			▪ Selecció i seqüenciació dels continguts	▪ Suficiència ▪ Idoneïtat					
			▪ Metodologia	▪ Adequació ▪ Suficiència per aconseguir els objectius					
			▪ Activitats	▪ Adequació ▪ Rellevància ▪ Eficiència					
			▪ Sistema d'avaluació	▪ Suficiència i Idoneïtat per verificar l'acompliment dels objectius i el desenvolupament del projecte					

12.8.1.1.1. Instruments d'Avaluació Inicial

Abans de la posada en pràctica del projecte, s'ha validat i millorat gràcies a l'**avaluació externa** (Taula 23) realitzada a una **persona experta**.

Taula 23
Qüestionari d'avaluació externa del projecte

AVALUACIÓ EXTERNA DEL PROJECTE VINCLES (a emplenar per l'expert extern)							
Nom: Carlos Daura Càrrec professional: Educador social Tècnic de projectes familiars i sociocomunitaris a l'Ajuntament de Breña Alta (Canàries)							
CRITERIS DE VALORACIÓ		0	1	2	3	4	5
1. Pertinença del projecte (fins a 5)	El projecte està alineat respecte als objectius establerts al pla individualitzat de cada interna?						☯
2. Grau de pertinença del projecte respecte del context on es desenvolupa (fins a 5)	El projecte està vinculat amb les polítiques formatives de la Unitat Dependent Àgora?					☯	
3. La claredat en la definició de les participants en el projecte i nivell de pertinença de la seva selecció des del punt de vista estratègic (fins a 10)	Estan clarament definides les característiques del grup diana?						☯
	El projecte promou la justícia social i l'equitat?					☯	
4. Pertinença de la selecció d'actors externs implicats en el marc de les activitats (fins a 5)	Es té en compte el treball multidisciplinari i l'aportació de mirades expertes externes?					☯	
5. Incorporació des de la fase de formulació d'elements transversals, així com en els objectius, els continguts i les activitats del projecte (fins a 5)	S'incorporen eixos transversals en els objectius, els continguts i les activitats del projecte?					☯	
6. Capacitat de gestió operativa amb relació al projecte presentat (fins a 5)	Els projecte està alineat a les possibilitats formatives i administratives de la formadora?						☯
7. Pel coneixement de la temàtica amb relació al projecte presentat (fins a 10)	És un projecte diferent a la resta de projectes portats a terme per la mateixa entitat i per les entitats que abasten el col·lectiu de participants?						☯
	És viable i sostenible temporalment el projecte?					☯	
8. Metodologia: fonamentació del projecte en una estructura coherent, sòlida, clara i correctament elaborada (fins a 20)	L'estructura del projecte és clara?					☯	
	El grau de pertinença de les activitats, la relació entre activitats i resultats a assolir és adequat?						☯
	És adequat el nivell de qualitat i coherència dels indicadors proposats?					☯	
	És adequat el nivell de detall de la proposta tècnica?					☯	
9. Grau de claredat i factibilitat del pla d'acció (descripció de les activitats, descripció del cronograma...) (fins a 20)	El grau de descripció del cronograma és suficient i coherent?						☯
	És suficient la capacitat de mobilització de recursos per a l'execució dels resultats?					☯	
	El nivell de descripció dels recursos humans i materials (l'listat i relació amb els resultats a assolir) són oportuns?						☯
	El nivell d'eficiència dels recursos és eficient?				☯		
10. Per l'adequació dels elements de seguiment i avaluació amb relació al projecte (fins a 15)	S'inclouen indicadors de seguiment?				☯		
	Es descriuen els mecanismes de seguiment?					☯	
	S'inclou una avaluació externa o mixta?						☯
	Són sostenibles els resultats de la intervenció?					☯	

11. Pel grau de sostenibilitat del projecte (fins a 15)	El nivell de coordinació dels diferents actors és adequat?								
	Hi ha viabilitat tècnica?								
12. Característiques del pressupost (fins a 5)	El pressupost s'adequa als objectius del projecte?								
Resultat total: 103									
(0 = gens - 5 = molt).									
Projecte vàlid per a la seva execució, recomanable incloure petites millores: 85-115 Projecte vàlid per a la seva execució, però susceptible d'incloure algunes millores: 55-85 Projecte que necessita introduir millores per a la seva posada en pràctica: 25-55 Projecte no vàlid: 0-25									

Nota. Adaptat dels criteris de valoració de projectes per a la cooperació del desenvolupament per l'Ajuntament de Barcelona, 2020. En domini públic

Pel que fa a l'avaluació de l'estat inicial de les participants, a la primera sessió s'ha realitzat un qüestionari (Taula 24), per valorar les seves expectatives i confirmar l'estat de les necessitats detectades i prioritzades.

Taula 24

Qüestionari d'avaluació de l'estat inicial de les participants

AVALUACIÓ INICIAL (a emplenar per les participants)							
Nom de la participant: Eva							
	0	1	2	3	4	5	
Tinc ganes de participar en el projecte							x
Vull participar en el projecte per aconseguir vincular-me amb el meu fill/a							x
Sé quins són els interessos, gustos, desitjos, i activitats quotidianes que realitza el meu fill/a					x		
M'interessa atendre les necessitats evolutives del meu fill/a					x		
M'interesso per conèixer les experiències i activitats quotidianes del meu fill					x		
Sóc capaç de tractar les emocions i els sentiments amb el meu fill/a					x		
Escriu i parlo el català sense dificultats i amb pocs errors			x				
Sóc capaç de demanar suport d'altres persones /familiars, professionals, etc.) per a la criança del meu fill/a.				x			
Conec i sóc capaç d'utilitzar recursos socioeducatius vinculats a la maternitat i el meu fill/a					x		
Tinc una bona relació amb la família extensa que té cura del meu fill/a				x			
Sóc capaç d'explicar al meu fill que he estat empresonada		x					
Conec les característiques del meu fill/a pel que fa a la seva orientació sexual, identitat de gènere, diversitat funcional...				x			
Aportacions: Aviat estaré a prop de la meua filla. Tinc por de com reaccionarà, porto molt de temps fora de casa... tampoc sap ben bé on he estat. També m'agradaria ajudar-la en els estudis, però ella va a l'escola en català i a mi em costa seguir-la el ritme.							
(0 = gens - 5 = molt).							

AVALUACIÓ INICIAL (a emplenar per les participants)							
Nom de la participant: Estela							
	0	1	2	3	4	5	
Tinc ganes de participar en el projecte							x
Vull participar en el projecte per aconseguir vincular-me amb el meu fill/a							x
Sé quins són els interessos, gustos, desitjos, i activitats quotidianes que realitza el meu fill/a			x				
M'interessa atendre les necessitats evolutives del meu fill/a			x				
M'interesso per conèixer les experiències i activitats quotidianes del meu fill				x			
Sóc capaç de tractar les emocions i els sentiments amb el meu fill/a				x			
Escriu i parlo el català sense dificultats i amb pocs errors			x				
Sóc capaç de demanar suport d'altres persones /familiars, professionals, etc.) per a la criança del meu fill/a.					x		
Conec i sóc capaç d'utilitzar recursos socioeducatius vinculats a la maternitat i el meu fill/a				x			
Tinc una bona relació amb la família extensa que té cura del meu fill/a				x			

Sóc capaç d'explicar al meu fill que he estat empresonada						X
Conec les característiques del meu fill/a pel que fa a la seva orientació sexual, identitat de gènere, diversitat funcional...			X			
<u>Aportacions:</u> espero tener una mejor relación con mi hijo						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ INICIAL (a emplenar per les participants)						
Nom de la participant: Gemma						
	0	1	2	3	4	5
Tinc ganes de participar en el projecte						X
Vull participar en el projecte per aconseguir vincular-me amb el meu fill/a						X
Sé quins són els interessos, gustos, desitjos, i activitats quotidianes que realitza el meu fill/a					X	
M'interessa atendre les necessitats evolutives del meu fill/a					X	
M'interesso per conèixer les experiències i activitats quotidianes del meu fill					X	
Sóc capaç de tractar les emocions i els sentiments amb el meu fill/a				X		
Escric i parlo el català sense dificultats i amb pocs errors				X		
Sóc capaç de demandar suport d'altres persones /familiars, professionals, etc.) per a la criança del meu fill/a.				X		
Conec i sóc capaç d'utilitzar recursos socioeducatius vinculats a la maternitat i el meu fill/a					X	
Tinc una bona relació amb la família extensa que té cura del meu fill/a				X		
Sóc capaç d'explicar al meu fill que he estat empresonada				X		
Conec les característiques del meu fill/a pel que fa a la seva orientació sexual, identitat de gènere, diversitat funcional...		X				
<u>Aportacions:</u> tinc una filla que és una nena, però ella diu que vol ser un nen. Jo li dic que pot ser el que vulgui, que jo vull que sigui feliç, però no sé si li passa alguna cosa i com parlar d'aquest tema amb ella més seriosament.						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ INICIAL (a emplenar per les participants)						
Nom de la participant: Chloé						
	0	1	2	3	4	5
Tinc ganes de participar en el projecte						X
Vull participar en el projecte per aconseguir vincular-me amb el meu fill/a						X
Sé quins són els interessos, gustos, desitjos, i activitats quotidianes que realitza el meu fill/a				X		
M'interessa atendre les necessitats evolutives del meu fill/a				X		
M'interesso per conèixer les experiències i activitats quotidianes del meu fill				X		
Sóc capaç de tractar les emocions i els sentiments amb el meu fill/a		X				
Escric i parlo el català sense dificultats i amb pocs errors			X			
Sóc capaç de demandar suport d'altres persones /familiars, professionals, etc.) per a la criança del meu fill/a.				X		
Conec i sóc capaç d'utilitzar recursos socioeducatius vinculats a la maternitat i el meu fill/a				X		
Tinc una bona relació amb la família extensa que té cura del meu fill/a		X				
Sóc capaç d'explicar al meu fill que he estat empresonada				X		
Conec les característiques del meu fill/a pel que fa a la seva orientació sexual, identitat de gènere, diversitat funcional...		X				
<u>Aportacions:</u> mi niño es muy travieso, llora y se enfada mucho... después grita mucho y se emociona. No sé como ayudarla con eso.						
(0 = gens - 5= molt).						

12.8.1.2. Pla d'avaluació contínua

Durant el desenvolupament del projecte, es desenvolupa una **avaluació contínua** amb una **finalitat formativa**, la qual és útil per valorar el progrés de la intervenció i poder reconduir els aspectes que no siguin satisfactoris. Això requereix que l'avaluadora prengui decisions sobre el manteniment, l'eliminació o la reconducció de qualsevol element de la intervenció.

Arran d'això, a la taula 25 es presenten els aspectes detallats d'aquesta avaluació seguint el model de Cooley, Leinhart i Lohnes (1987). Així mateix, a les taules 26 i 27 es presenten els respectius instruments.

Taula 25
Pla d'avaluació contínua

AVALUACIÓ CONTÍNUA									
Moment avaluatiu	Finalitat (Diagnòstica)	Objecte	Indicadors	Criteris	Instruments	Fonts d'informació	Equip avaluador	Decisions	Model
Durant la posada en marxa del projecte	Identificar els elements didàctics crítics en el projecte per tal d'aplicar millores durant el propi procés per aconseguir una gestió eficaç que promogui oportunitats d'aprenentatge	El projecte Vincles i el seu desenvolupament	- Metodologia - Ús dels recursos - Activitats - Desenvolupament dels continguts - Estratègies psicopedagògiques - Temporalització - Feedback, seguiment, orientació del projecte (sistema d'avaluació)	- Disponibilitat - Suficiència - Eficàcia - Coherència - Pertinença - Idoneïtat - Satisfactorietat - Utilitat	Observació participant Qüestionari, escala Likert.	Dissenyadora i formadora del projecte	Dissenyadora i formadora del projecte	- Incorporar recursos - Adaptar les activitats d'acord amb els interessos de les participants - Millora de l'actuació professional - Millora del feedback continu - Augmentar la supervisió en les tasques individuals - Promoure que les activitats involucrin encara més als fills i a les familiars que tenen cura d'ells.	Model per a l'avaluació del procés educatiu (Cooley, Leinhart i Lohnes, a partir de Cabrera, 1987).
	Analitzar les expectatives, les actituds i els aprenentatges parcials de les participants	Grup diana (grup de mares participant)	Grau de motivació i implicació envers les activitats	- Conformitat - Satisfactorietat	Qüestionari, escala Likert, valoració del 0 al 5.	Dissenyadora i formadora del projecte	Dissenyadora i formadora del projecte		

		s en el projecte)	▪ Grau de participació respecte de les activitats, preguntes... ▪ Nivell d'assistència ▪ Capacitat d'esforç		Observació participant				
	Analitzar les dificultats que tenen les participants per assolir les competències maternals vinculars i reforçar el vincle afectiu	Grup diana (grup de mares participant s en el projecte)	▪ Competències maternals vinculars ▪ Millora de les habilitats socials i interpersonals ▪ Grau de dificultat per a realitzar els procediments ▪ Adquisició d'actituds proactives per a la recerca de les pròpies competències		Observació participant Qüestionari, escala Likert Grup de discussió (coavaluació) Debat grupal	Les participants en el projecte	Dissenyadora i formadora del projecte		

12.8.1.2.1. Instruments d'Avaluació Contínua

El seguiment continu facilita que la professional adapti el projecte a les necessitats reals del grup, adequant ritmes i continguts.

Per una banda, l'**avaluació** realitzada per la formadora **durant la intervenció** consisteix a omplir un qüestionari semiestructurat de valoració (Taula 26), després de cada sessió. L'objectiu és facilitar la preparació de la sessió següent i donar elements objectivables per fer la valoració global en finalitzar tot el projecte.

El mateix qüestionari servirà per a realitzar una breu avaluació, en acabar cada sessió, sobre cada participant (en l'apartat d'observacions), la qual donarà elements per a realitzar una valoració final individualitzada. Cal remarcar, que només es recolliran els aspectes més rellevants per ajudar a fer un seguiment de l'actitud, els canvis motivacionals, la participació, l'interès, la integració en el grup, etc.

Taula 26

Qüestionari d'avaluació durant la intervenció (formadora)

AVALUACIÓ DURANT LA INTERVENCIÓ (a emplenar per l'avaluadora)						
SESSIÓ NÚMERO: 1	2 de març de 2021					
	0	1	2	3	4	5
Hem aconseguit treballar els objectius?						x
Aquests han estat adequats per al grup?						x
S'ha seguit el ritme proposat?						x
El tema tractat ha resultat motivador?						x
Les activitats proposades han estat adequades?						x
Les participants han demanat més informació/lectures/perllongar la sessió?					x	
El clima de la sessió ha estat positiu pel que fa a l'actitud de les participants? (respecte al torn de paraula i opinions, diàleg, atenció...)				x		
Com formadora estic en general satisfeta de la sessió?					x	
Percebo que el tema tractat és útil per al grup i per a la tasca rehabilitadora?						x
De les 4 participants inscrites, han assistit a aquesta sessió:					x	
A causa de: totes les participants han participat en la sessió						
Observacions: Totes estan il·lusionades i motivades per la seva participació en el projecte (la creació del conte ha tingut impacte com a element motivador). Aquest és un aspecte que s'ha de mantenir, per la qual cosa serà rellevant realitzar feedbacks positius durant les sessions per tal de mantenir aquesta motivació. *Estela presenta algunes dificultats alhora d'expressar el què vol, el que pensa i sent en relació al seu rol matern: Fer seguiment. *Chloé expressa pors (ser jutjada, etc.) i sentiments de culpabilitat que li dificulten exercir com a mare. *S'ha de treballar el respecte al torn de paraula i l'escolta activa. *IMPORTANT: Eva i Chloé disposen de competències digitals a l'hora de realitzar edicions, etc. Pensar en proposar l'opció de realitzar el conte en línia. (També pot ser una bona opció en cas de confinament, etc.)						
(0= gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DURANT LA INTERVENCIÓ (a emplenar per l'avaluadora)						
SESSIÓ NÚMERO: 2	9 de març de 2021					
	0	1	2	3	4	5
Hem aconseguit treballar els objectius?					x	
Aquests han estat adequats per al grup?					x	
S'ha seguit el ritme proposat?					x	
El tema tractat ha resultat motivador?						x
Les activitats proposades han estat adequades?						x
Les participants han demanat més informació/lectures/perllongar la sessió?						x

El clima de la sessió ha estat positiu pel que fa a l'actitud de les participants? (respecte al torn de paraula i opinions, diàleg, atenció...)				x		
Com formadora estic en general satisfeta de la sessió?					x	
Percebo que el tema tractat és útil per al grup i per a la tasca rehabilitadora?					x	
De les 4 participants inscrites, han assistit a aquesta sessió:					x	
A causa de: totes les participants han participat en la sessió						
Observacions: Totes presenten grans buits de coneixement respecte l'agència dels menors, els seus drets, temes com la identitat de gènere o la diversitat funcional. Així mateix, presenten carències relacionals amb els familiars que acullen als seus fills/es, fet que dificulta que els eduquin conjuntament i en una mateixa sintonia. *Gemma: expressa tenir una gran dificultat per a tractar el tema de la identitat de gènere amb la seva filla (prioritari)						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DURANT LA INTERVENCIÓ (a emplenar per l'avaluadora)						
SESSIÓ NÚMERO: 3			16 de març de 2021			
	0	1	2	3	4	5
Hem aconseguit treballar els objectius?					x	
Aquests han estat adequats per al grup?					x	
S'ha seguit el ritme proposat?				x		
El tema tractat ha resultat motivador?						x
Les activitats proposades han estat adequades?					x	
Les participants han demanat més informació/lectures/perllongar la sessió?						
El clima de la sessió ha estat positiu pel que fa a l'actitud de les participants? (respecte al torn de paraula i opinions, diàleg, atenció...)					x	
Com formadora estic en general satisfeta de la sessió?					x	
Percebo que el tema tractat és útil per al grup i per a la tasca rehabilitadora?						x
De les 4 participants inscrites, han assistit a aquesta sessió:					x	
A causa de: totes les participants han participat en la sessió						
Observacions: La creació d'un conte és un element motivador. En base a les evidències passades, s'ha proposat l'opció de confeccionar-lo en línia. Totes elles han preferit fer-ho així (Eva i Chloé disposen de majors competències digitals, però a Gemma i a Estela els hi costa més. IMPORTANT: donar-les eines perquè puguin adquirir més competències i potenciar que comparteixin coneixements entre elles). Totes presenten dificultats pel que fa a la escriptura i l'expressió en català, però Estela i Chloé mostren majors dificultats. El clima ha millorat: escolta activa, col·laboració...						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DURANT LA INTERVENCIÓ (a emplenar per l'avaluadora)						
SESSIÓ NÚMERO: 4			23 de març de 2021			
	0	1	2	3	4	5
Hem aconseguit treballar els objectius?					x	
Aquests han estat adequats per al grup?					x	
S'ha seguit el ritme proposat?					x	
El tema tractat ha resultat motivador?						x
Les activitats proposades han estat adequades?						x
Les participants han demanat més informació/lectures/perllongar la sessió?						x
El clima de la sessió ha estat positiu pel que fa a l'actitud de les participants? (respecte al torn de paraula i opinions, diàleg, atenció...)					x	
Com formadora estic en general satisfeta de la sessió?						x
Percebo que el tema tractat és útil per al grup i per a la tasca rehabilitadora?						x
De les 4 participants inscrites, han assistit a aquesta sessió:					x	
A causa de: han participat totes les participants						
Observacions: totes han treballat de forma autònoma, al mateix temps que donaven suport a la resta. Els hi costa demanar suport a la família sobre temes vinculats als fills (demanar ajuda per saber alguna cosa dels fills, preguntar alguna cosa que no saben....) IMPORTANT: (proposta - relacions familiars)						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DURANT LA INTERVENCIÓ (a emplenar per l'avaluadora)						
SESSIÓ NÚMERO: 5			30 de març de 2021			
	0	1	2	3	4	5
Hem aconseguit treballar els objectius?						x
Aquests han estat adequats per al grup?						x
S'ha seguit el ritme proposat?					x	
El tema tractat ha resultat motivador?						x
Les activitats proposades han estat adequades?						x

Les participants han demanat més informació/lectures/perllongar la sessió?						x
El clima de la sessió ha estat positiu pel que fa a l'actitud de les participants? (respecte al torn de paraula i opinions, diàleg, atenció...)						x
Com formadora estic en general satisfeta de la sessió?						x
Percebo que el tema tractat és útil per al grup i per a la tasca rehabilitadora?						x
De les 4 participants inscrites, han assistit a aquesta sessió:					x	
A causa de: han participat totes les participants						
Observacions: S'ha creat un clima íntim, totes s'han escoltat i s'han expressat. Han sorgit comentaris crítics i reflexius.						
*Chloé presenta una carència de competències per tractar i gestionar les emocions i sentiments amb el seu fill.						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DURANT LA INTERVENCIÓ (a emplenar per l'avaluadora)						
SESSIÓ NÚMERO: 6			6 d'abril de 2021			
	0	1	2	3	4	5
Hem aconseguit treballar els objectius?						x
Aquests han estat adequats per al grup?						x
S'ha seguit el ritme proposat?				x		
El tema tractat ha resultat motivador?						x
Les activitats proposades han estat adequades?						x
Les participants han demanat més informació/lectures/perllongar la sessió?						x
El clima de la sessió ha estat positiu pel que fa a l'actitud de les participants? (respecte al torn de paraula i opinions, diàleg, atenció...)						x
Com formadora estic en general satisfeta de la sessió?						x
Percebo que el tema tractat és útil per al grup i per a la tasca rehabilitadora?						x
De les 4 participants inscrites, han assistit a aquesta sessió:					x	
A causa de: totes les participants han participat en la sessió						
Observacions: tot i la complexitat del tema tractat, la sessió ha estat molt amena i enriquidora. La participació externa de persones ha sigut un punt clau.						
*Eva està pal·liant la seva dificultat per explicar a la seva filla que ha estat a la presó. Aquest canvi està influïnt positivament en la seva filla i en la seva relació.						
Un aspecte important a millorar és l'adequació al temps establert de la sessió quan participen persones externes						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DURANT LA INTERVENCIÓ (a emplenar per l'avaluadora)						
SESSIÓ NÚMERO: 7			13 d'abril de 2021			
	0	1	2	3	4	5
Hem aconseguit treballar els objectius?					x	
Aquests han estat adequats per al grup?					x	
S'ha seguit el ritme proposat?					x	
El tema tractat ha resultat motivador?					x	
Les activitats proposades han estat adequades?					x	
Les participants han demanat més informació/lectures/perllongar la sessió?					x	
El clima de la sessió ha estat positiu pel que fa a l'actitud de les participants? (respecte al torn de paraula i opinions, diàleg, atenció...)					x	
Com formadora estic en general satisfeta de la sessió?					x	
Percebo que el tema tractat és útil per al grup i per a la tasca rehabilitadora?						x
De les 4 participants inscrites, han assistit a aquesta sessió:					x	
A causa de: totes les participants han participat a la sessió						
Observacions: totes treballen autònomament. Han millorat pel que fa a la capacitat de consultar a les famílies sobre aspectes dels seus fills, però no és una comunicació fluida ni oberta. IMPORTANT (proposta futura: treballar relacions familiars)						
El clima ha millorat pel que fa al treball autònom i col·laboratiu. Respecten els espais de la resta així com són capaces de demanar ajuda.						
*Estela s'expressa de forma més oberta, comparteix inquietuds amb la resta.						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DURANT LA INTERVENCIÓ (a emplenar per l'avaluadora)						
SESSIÓ NÚMERO: 8			20 d'abril de 2021			
	0	1	2	3	4	5
Hem aconseguit treballar els objectius?					x	
Aquests han estat adequats per al grup?					x	
S'ha seguit el ritme proposat?						x

El tema tractat ha resultat motivador?						X	
Les activitats proposades han estat adequades?							X
Les participants han demanat més informació/lectures/perllongar la sessió?						X	
El clima de la sessió ha estat positiu pel que fa a l'actitud de les participants? (respecte al torn de paraula i opinions, diàleg, atenció...)						X	
Com formadora estic en general satisfeta de la sessió?						X	
Percebo que el tema tractat és útil per al grup i per a la tasca rehabilitadora?							X
De les 4 participants inscrites, han assistit a aquesta sessió:					X		
A causa de: han participat 3 de les quatre participants. Estela s'ha assentat perquè està confinada, esperant resultat PCR							
<u>Observacions:</u> Contes quasi enllestits. Estela ens ha trucat per videotrucada durant la sessió per consultar dubtes sobre el seu conte, quasi enllestit (es valora molt positivament aquesta actitud). Totes han seguit correctament el ritme de les sessions prèvies i tenen el conte quasi enllestit. Aprofiten la sessió: motivació, inquietuds, etc. Ha hagut un canvi i millora de totes pel que fa a l'actitud d'apropament i comunicació activa i assertiva amb les seves filles (comenten coses de les seves filles, comparteixen aficions i gustos que aquestes tenen, etc.). (0 = gens - 5= molt).							

AVALUACIÓ DURANT LA INTERVENCIÓ (a emplenar per l'avaluadora)

SESSIÓ NÚMERO: 9	22 d'abril de 2021					
	0	1	2	3	4	5
Hem aconseguit treballar els objectius?						X
Aquests han estat adequats per al grup?						X
S'ha seguit el ritme proposat?				X		
El tema tractat ha resultat motivador?						X
Les activitats proposades han estat adequades?						X
Les participants han demanat més informació/lectures/perllongar la sessió?						X
El clima de la sessió ha estat positiu pel que fa a l'actitud de les participants? (respecte al torn de paraula i opinions, diàleg, atenció...)						X
Com formadora estic en general satisfeta de la sessió?						X
Percebo que el tema tractat és útil per al grup i per a la tasca rehabilitadora?						X
De les 4 participants inscrites, han assistit a aquesta sessió:					X	
A causa de: totes les participants han participat a la sessió						
<u>Observacions:</u> Tots els contes estan enllestits. El tema central de cadascun ha estat escollit en base a les necessitats, gustos, etc. dels fills. Hi ha hagut un esforç i un treball constant (dins de les sessions i fora) per confeccionar els contes. *Hi ha hagut un canvi positiu en Estela, però encara li falten competències maternals vinculars per vincular-se amb el seu fill. (0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DURANT LA INTERVENCIÓ (a emplenar per l'avaluadora)

SESSIÓ NÚMERO: 10	27 d'abril de 2021					
	0	1	2	3	4	5
Hem aconseguit treballar els objectius?					X	
Aquests han estat adequats per al grup?						X
S'ha seguit el ritme proposat?					X	
El tema tractat ha resultat motivador?						X
Les activitats proposades han estat adequades?						X
Les participants han demanat més informació/lectures/perllongar la sessió?						X
El clima de la sessió ha estat positiu pel que fa a l'actitud de les participants? (respecte al torn de paraula i opinions, diàleg, atenció...)						X
Com formadora estic en general satisfeta de la sessió?						X
Percebo que el tema tractat és útil per al grup i per a la tasca rehabilitadora?						X
De les 4 participants inscrites, han assistit a aquesta sessió:					X	
A causa de: han participat totes les participants en la sessió						
<u>Observacions:</u> gran preparació per part de Eva, Chloé i Gemma dels contes. Estela s'havia esforçat prèviament, però verbalitza que el fet que la seva mare hagi estat present l'ha ocasionat mostrar-se més passiva i nerviosa que de costum. S'ha vist reflectida la consecució de gran part dels objectius establerts, però clarament hi ha hagut un que no s'ha aconseguit: aproximar a les participants a les seves famílies en temes relacionats amb els seus fills. Tot i que hi ha hagut petites millores i avenços, segueix existint una dificultat per arribar a punts comuns pel que fa a l'educació dels fills. (0 = gens - 5= molt).						

Per l'altra banda, l'avaluació contínua segons les usuàries es realitza mitjançant un qüestionari semiestructurat (Taula 27), el qual serveix per a valorar les seves expectatives i opinions en relació amb el desenvolupament del projecte.

Taula 27

Qüestionari d'avaluació contínua del projecte segons les usuàries

AVALUACIÓ CONTÍNUA DEL PROJECTE SEGONS LES USUÀRIES (a emplenar per les participants)							
<i>Estàs participant activament en el Projecte Vincles.</i> <i>Ara demanem la teva opinió, sincera, reflexiva i crítica, sobre el seu desenvolupament per tal de millorar les properes sessions i fer-les més profitoses de cara a vosaltres.</i> <i>Aquesta enquesta és anònima.</i> <i>Agraïm el temps que dedicaràs a contestar aquest qüestionari.</i>							
EVA	0	1	2	3	4	5	
El programa m'està interessant							X
Estic aprenent conceptes útils per a la meua vida i el meu rol matern							X
El projecte m'està resultant de fàcil comprensió							X
Les professionals han explicat el projecte de forma entenedora							X
Les professionals m'estan fent sentir còmode i valorada en el grup							X
Les hores de dedicació del projecte estan sent adequades					X		
M'estic sentint bé amb el grup que s'ha format							X
Estic modificat la meua actitud vers els fills i la família extensa							X
Estic adquirint més eines per vincular-me amb el meu fill/a i per relacionar-me amb la família extensa							X
El més positiu que està tenint participar en aquest projecte és: que estic guanyant eines per vincular-me amb la meua filla. Ara parlem més estona per videotrucada, m'explica coses i sap més de mi. M'ha dit que se sent millor i més segura amb mi. També estic descobrint temes nous temes, m'estic actualitzant com a mami. Estic aprenent català i a utilitzar més els recursos en línia.							
No m'està agradant gens: no hi cap cosa que no m'estigui agradant gens, però crec que hauríem de tenir més sessions perquè de vegades sorgeixen temes que no podem tractar per manca de temps							
Observacions i suggeriments: valoro positivament l'actitud de l'educadora, ja que ens fa sentir bé i no ens jutja. M'agrada molt la llibreta viatgera virtual perquè és com escriure un diari conjunt							
M'agradaria que haguessin més sessions per tractar altres temes.							
Proposo fer arribar els contes que estem escrivint a mares que estiguin a la presó i compartir amb elles les nostres experiències							
(0 = gens - 5= molt).							

AVALUACIÓ CONTÍNUA DEL PROJECTE SEGONS LES USUÀRIES (a emplenar per les participants)							
<i>Estàs participant activament en el Projecte Vincles.</i> <i>Ara demanem la teva opinió, sincera, reflexiva i crítica, sobre el seu desenvolupament per tal de millorar les properes sessions i fer-les més profitoses de cara a vosaltres.</i> <i>Aquesta enquesta és anònima.</i> <i>Agraïm el temps que dedicaràs a contestar aquest qüestionari.</i>							
CHLOÉ	0	1	2	3	4	5	
El programa m'està interessant							X
Estic aprenent conceptes útils per a la meua vida i el meu rol matern							X
El projecte m'està resultant de fàcil comprensió					X		
Les professionals han explicat el projecte de forma entenedora							X
Les professionals m'estan fent sentir còmode i valorada en el grup							X
Les hores de dedicació del projecte estan sent adequades				X			
M'estic sentint bé amb el grup que s'ha format							X
Estic modificat la meua actitud vers els fills i la família extensa							X
Estic adquirint més eines per vincular-me amb el meu fill/a i per relacionar-me amb la família extensa							X
El més positiu que està tenint participar en aquest projecte és: estic aprenent moltes coses de mi mateixa, de la resta de companyes i del meu fill. Quan passo temps amb ell puc calmar-lo i he començat a practicar com ajudar-li a que descobreixi el què li passa (està enfadat, està trist, està emocionat...) Em sento més segura per cuidar-lo quan pugui estar amb ell.							

No m'està agradant gens: l'únic que no m'agrada és tenir que esperar una setmana per fer la següent sessió. També em costa seguir una mica les sessions perquè de vegades no entenc bé el català, però estic aprenent molt en aquest sentit.

Observacions i suggeriments: em sento escoltada i respectada. Quan vaig apuntar-me al projecte vaig sentir por, ja que no vull semblar una mala mare. No ho soc i en cap moment m'ho han fet sentir. També m'agrada escriure a la llibreta viatgera virtual i llegir el que escriuen les meves companyes. M'ajuda a veure que les altres mares que han passat pel mateix que jo tenen les mateixes inquietuds
Com a suggeriment proposo incorporar alguna sessió conjunta amb els nostres fills, perquè ells es puguin conèixer

(0 = gens - 5= molt).

AVALUACIÓ CONTÍNUA DEL PROJECTE SEGONS LES USUÀRIES (a emplenar per les participants)

Estàs participant activament en el Projecte Vincles.

Ara demanem la teva opinió, sincera, reflexiva i crítica, sobre el seu desenvolupament per tal de millorar les properes sessions i fer-les més profitoses de cara a vosaltres.

Aquesta enquesta és anònima.

Agraïm el temps que dedicaràs a contestar aquest qüestionari.

ESTELA	0	1	2	3	4	5
El programa m'està interessant					x	
Estic aprenent conceptes útils per a la meua vida i el meu rol matern					x	
El projecte m'està resultant de fàcil comprensió					x	
Les professionals han explicat el projecte de forma entenedora					x	
Les professionals m'estan fent sentir còmode i valorada en el grup						x
Les hores de dedicació del projecte estan sent adequades					x	
M'estic sentint bé amb el grup que s'ha format						x
Estic modificat la meua actitud vers els fills i la família extensa					x	
Estic adquirint més eines per vincular-me amb el meu fill/a i per relacionar-me amb la família extensa					x	

El més positiu que està tenint participar en aquest projecte és: passo més temps amb el meu fill i ja no s'avorreix quan ens truquem. També m'està agradant conèixer més a les meves companyes i compartir coses amb elles

No m'està agradant gens: de vegades m'angoixa una mica que les meves companyes facin feina del projecte fora de les sessions, perquè si jo no ho faig em sento malament. Sé que no és obligatori i per això no he dit res, però després veig que elles van més avançades i em preocupa que no ho estigui fent bé.

De vegades tampoc sé què escriure a la llibreta viatgera. Les companyes escriuen coses íntimes i a mi em costa més fer-ho.

Observacions i suggeriments: m'agrada que tinguem una setmana per fer les coses i que tot estigui planificat. Soc una mica desorganitzada i així em va millor per no angoixar-me tant. També m'agrada el calendari que vam fer per anotar les sessions i les activitats perquè així sé què hem de fer aquell dia i el temps que tinc de marge per fer-ho.

(0 = gens - 5= molt).

AVALUACIÓ CONTÍNUA DEL PROJECTE SEGONS LES USUÀRIES (a emplenar per les participants)

Estàs participant activament en el Projecte Vincles.

Ara demanem la teva opinió, sincera, reflexiva i crítica, sobre el seu desenvolupament per tal de millorar les properes sessions i fer-les més profitoses de cara a vosaltres.

Aquesta enquesta és anònima.

Agraïm el temps que dedicaràs a contestar aquest qüestionari.

GEMMA	0	1	2	3	4	5
El programa m'està interessant						x
Estic aprenent conceptes útils per a la meua vida i el meu rol matern						x
El projecte m'està resultant de fàcil comprensió						x
Les professionals han explicat el projecte de forma entenedora						x
Les professionals m'estan fent sentir còmode i valorada en el grup						x
Les hores de dedicació del projecte estan sent adequades						x
M'estic sentint bé amb el grup que s'ha format						x
Estic modificat la meua actitud vers els fills i la família extensa						x
Estic adquirint més eines per vincular-me amb el meu fill/a i per relacionar-me amb la família extensa						x

El més positiu que està tenint participar en aquest projecte és: estic aprenent moltíssimes coses que estic aplicant i això ha fet que la relació amb el meu fill (abans filla) hagi millorat. Puc parlar amb ell que abans no comprenia del tot (per desconexament)

També m'agrada aprendre d'altres persones: companyes, invitades que participen en les sessions... és una cosa que m'encanta

No m'està agradant gens: estic gaudint molt. Em sento molt còmode amb el grup i amb la Carla

Observacions i suggeriments: m'agradaria seguir amb el bloc. Publicar contingut setmanalment, per exemple, per compartir coneixement i experiència amb la resta de mares.

(0 = gens - 5= molt).

12.8.1.3. Pla d'avaluació final

Una vegada ha conclòs el projecte, s'avalua amb una **finalitat sumativa** que permet valorar els resultats obtinguts previstos i no previstos, així com calibrar de manera terminal el procés, determinar el seu valor global i prendre decisions.

Relacionat amb això, a la taula 28 es presenten els aspectes detallats de l'avaluació, seguint el model de Stake (2006). Així mateix, en les taules 29, 30, 31 es presenten els instruments corresponents.

Seria oportú implementar una avaluació diferida amb finalitat d'impacte, tres mesos després de finalitzar la intervenció, però no és possible realitzar-la a causa dels terminis d'entrega del projecte.

Taula 28
Pla d'avaluació final

AVALUACIÓ FINAL									
Moment avaluat	Finalitat (Diagnòstica)	Objecte	Indicadors	Criteris	Instruments	Fonts d'informació	Equip avaluador	Decisions	Model
Un cop finalitzada la intervenció	Identificar quins són els resultats previstos (consecució dels objectius) i no previstos positius obtinguts a través del projecte	Aprenentatges previstos i no previstos realitzats per les participants	▪ Coneixements adquirits ▪ Destreses adquirides ▪ Actituds adquirides ▪ Competències d'iniciativa adquirides ▪ Adquisició d'habilitats socials	▪ Suficiència ▪ Eficàcia	Qüestionari, escala Likert, valoració del 0 al 5. Prova competencial: presentació dels contes Grup de discussió (coavaluació)	Dissenyadora i formadora del projecte Participants del projecte Coordinadora i Educadora Social de la Unitat Dependent	Dissenyadora i formadora del projecte Participants del projecte Coordinadora i Educadora Social de la Unitat Dependent	▪ Acreditar la valia de les participants i l'agraïment per la seva participació ▪ Intervenir en el context a través d'altres recursos i professionals ▪ Acceptació del projecte ▪ Nou plantejament formatiu: incloure més a les famílies en el projecte	Model d'avaluació comprensiva i avaluació basada en estàndards de Stake (2006)
	Determinar la vàlua del projecte quant a adequació dels recursos, activitats, etc.	Satisfacció de les participants	Satisfacció envers: ▪ La metodologia ▪ Els recursos	▪ Satisfactorietat ▪ Aplicabilitat ▪ Eficiència ▪ Comprensivitat	Qüestionari, escala Likert, valoració del 0 al 5.	Participants en el projecte	Dissenyadora i formadora del projecte		

	als interessos de les participants	s respecte al projecte	▪ Els espais ▪ Les educadores ▪ La informació aportada ▪ Les dinàmiques realitzades	▪ Rellevància ▪ efectivitat ▪ Suficiència					
	Avaluar l'eficàcia i l'eficiència del projecte	El projecte <i>Vincles</i> i els seus resultats	▪ Metodologia ▪ Ús dels recursos ▪ Activitats ▪ Continguts donats ▪ Estratègies psicopedagògiques ▪ Temporalització ▪ Feedback, seguiment, orientació del projecte (sistema d'avaluació)	▪ Disponibilitat ▪ Suficiència ▪ Eficàcia ▪ Coherència ▪ Pertinença ▪ Idoneïtat ▪ Satisfactorietat ▪ Utilitat	Qüestionari, escala Likert.	Dissenyadora i formadora del projecte	Dissenyadora i formadora del projecte		

12.8.1.3.1. Instruments d'Avaluació Final

En concloure el projecte, s'omplen tres qüestionaris semiestructurats de valoració a través d'una escala Likert.

En primer lloc, **s'avalua el projecte segons la formadora** (Taula 29), la qual serveix com a **autoavaluació interna**.

Taula 29

Qüestionari d'avaluació del projecte (formadora)

AVALUACIÓ DEL PROJECTE (a emplenar per la formadora)								
Data d'inici: 2/03/2021		Data final: 27/04/2021		Nombre de sessions: 10				
Nom de les participants inscrites	Ha causat baixa?		Motiu de la baixa					
	Si	No						
Gemma		X						
Estela		X						
Chloé		X						
Eva		X						
Ítems d'avaluació			0	1	2	3	4	5
He aconseguit treballar els objectius del projecte?							X	
El projecte ofereix prou coneixements teòrics per millorar les competències maternals vinculars?							X	
El projecte ofereix prou activitats per reforçar el vincle maternofilial?							X	
El projecte ofereix prou activitats per reforçar la relació familiar?						X		
He necessitat ampliar informació o coneixements?					X			
He trobat correcta la seva estructura?							X	
És adequat el seu abast?						X		
S'ha pogut seguir el ritme suggerit?								X
Estic globalment satisfeta del seu desenvolupament?							X	
El més positiu del projecte ha estat: - S'han treballat gran part dels objectius, optimitzant els recursos disponibles - Les sessions han integrat teoria i pràctica, facilitant l'adquisició i posada en pràctica de les competències maternals vinculars. El seguiment (les avaluacions) s'han portat a terme de forma rigorosa i han facilitat introduir millores durant el desenvolupament del projecte. - El projecte ha seguit un plantejament estructurat, però també s'ha adaptat a les necessitats del moment. - Perfil educadora: positiva, dinàmica, comunicativa, assertiva								
El més negatiu del projecte ha estat: - La dificultat per accedir a les famílies - El temps ajustat de dedicació (a causa dels temps establerts per a l'elaboració del TFG) - La no possibilitat d'incorporar a altres professionals de l'entitat a causa de la COVID								
Suggeriments: - Ampliar el projecte (hores i dedicació: mínim sis mesos) - Incorporar el treball interdisciplinari - Destinar més temps, activitats, etc. a treballar les relacions familiars Tot i que s'ha aprofundit en diversos temes i s'han aconseguit gran part dels objectius preestablerts, per a treballar el vincle i les relacions de forma més profunda seria necessari ampliar les sessions i les hores de dedicació del projecte. Seria oportú que tingués una durada mínima de sis mesos, i incorporar el treball interdisciplinari per abastar diferents aspectes que possibiliten una millora notable de les competències maternals vinculars i el vincle maternofilial (psicòloga, terapeuta maternoinfantil, treballadora social...). Al mateix temps, des d'aquest altre format, es podria abastar treballar les relacions familiars des d'un enfoc integral i holístic								
(0 = gens - 5= molt).								

Segonament, la formadora **avalua l'aprofitament individual de cada participant**. Per fer-ho, omple el qüestionari (Taula 30) basant-se en la informació que ha recollit durant el projecte, a través de l'observació conductual.

Taula 30

Qüestionari d'avaluació de l'aprofitament de les participants

AVALUACIÓ DE L'APROFITAMENT (a emplenar per la formadora)						
Nom de la participant: Gemma						
Nombre de sessions a les quals ha assistit: 10 sessions						
Motiu de la baixa, si cal:						
	0	1	2	3	4	5
Ha demostrat interès en el seguiment del projecte						X
Ha participat activament						X
Ha realitzat un procés d'autoreflexió i autocrítica a mesura que avançava el projecte					X	
Ha referit els continguts teòrics a la seva realitat personal						X
Ha estat tolerant a la crítica si aquesta ha estat constructiva						X
Ha demostrat o verbalitzat de forma coherent i realista una motivació pel canvi en les seves percepcions, actituds i comportaments					X	
Hi ha indicadors que signifiquin que ha modificat les seves competències maternals vinculats i que s'ha reforçat la relació amb el seu fill/lla.						X
Identifica conseqüències negatives d'un comportament maternal anterior						X
Demostra interès per conèixer als seus fills i mantenir la relació amb ells/es						X
Sap quins són els interessos, gustos, desitjos, i activitats quotidianes que realitza el seu fill/a						X
Li interessa atendre les necessitats evolutives del seu fill/a					X	
Vol conèixer les experiències i activitats quotidianes del seu fill						X
És capaç de tractar les emocions i els sentiments amb el seu fill/a					X	
Escriu i parla el català amb més facilitat i menys errors que a l'inici del projecte						X
És capaç de demanar suport d'altres persones /familiars, professionals, etc.) per a la criança del seu fill/a.				X		
Coneix i és capaç d'utilitzar recursos socioeducatius vinculats a la maternitat i el seu fill/a						X
Té una bona relació amb la família extensa que té cura del seu fill/a					X	
És capaç d'explicar al seu fill que he estat empresonada						X
Coneix les característiques del seu fill/a pel que fa a la seva orientació sexual, identitat de gènere, diversitat funcional...						X
Aportacions: Gemma ha realitzat un canvi molt positiu i enriquidor. Ha mostrat interès durant tot el projecte i ha participat activament en cada activitat. A més, ha ampliat informació fora dels espais de dedicació del projecte. Ha guanyat competències maternals vinculats i ha reforçat el vincle amb el seu fill. També ha tractat amb ell través del conte, el tema de la identitat de gènere. S'ha vinculat més amb les vivències i el dia a dia del seu fill, i ha guanyat en recursos per a desenvolupar el seu rol matern. També ha millorat el seu ús del català i les competències digitals. Tot i que ha interactuat amb el familiar que té cura del seu fill per a la realització del conte, etc. no es pot afirmar que ha millorat aquest aspecte. Gemma vol crear un bloc en el qual compartir temes d'actualitat amb altres mares. És una persona amb iniciativa que necessita que se'l recordi que pot demanar ajuda i suport, perquè no tendeix a fer-ho tot i presentar dificultats.						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DE L'APROFITAMENT (a emplenar per la formadora)						
Nom de la participant: Estela						
Nombre de sessions a les quals ha assistit: 9 sessions						
Motiu de la baixa, si cal:						
	0	1	2	3	4	5
Ha demostrat interès en el seguiment del projecte					X	
Ha participat activament				X		
Ha realitzat un procés d'autoreflexió i autocrítica a mesura que avançava el projecte				X		
Ha referit els continguts teòrics a la seva realitat personal					X	
Ha estat tolerant a la crítica si aquesta ha estat constructiva				X		
Ha demostrat o verbalitzat de forma coherent i realista una motivació pel canvi en les seves percepcions, actituds i comportaments				X		

Hi ha indicadors que signifiquin que ha modificat les seves competències maternals vinculars i que s'ha reforçat la relació amb el seu fill/la.					X	
Identifica conseqüències negatives d'un comportament maternal anterior				X		
Demostra interès per conèixer als seus fills i mantenir la relació amb ells/es					X	
Sap quins són els interessos, gustos, desitjos, i activitats quotidianes que realitza el seu fill/a					X	
Li interessa atendre les necessitats evolutives del seu fill/a					X	
Vol conèixer les experiències i activitats quotidianes del seu fill					X	
És capaç de tractar les emocions i els sentiments amb el seu fill/a				X		
Escriu i parla el català amb més facilitat i menys errors que a l'inici del projecte					X	
És capaç de demanar suport d'altres persones /familiars, professionals, etc.) per a la criança del seu fill/a.			X			
Coneix i és capaç d'utilitzar recursos socioeducatius vinculats a la maternitat i el seu fill/a					X	
Té una bona relació amb la família extensa que té cura del seu fill/a				X		
És capaç d'explicar al seu fill que he estat empresonada					X	
Coneix les característiques del seu fill/a pel que fa a la seva orientació sexual, identitat de gènere, diversitat funcional...					X	
Aportacions: Ha avançat molt personalment al llarg del projecte. S'ha obert a la resta i ha compartit inquietuds i dubtes. També s'ha involucrat en dedicar temps al seu fill i conèixer-lo, tot i les dificultats presents a l'entorn familiar. Tot i així, li costa realitzar un anàlisi crítica de la seva situació. És conscient de la dificultat que té per mantenir-se activa en l'educació del seu fill, però les problemàtiques personals i de salut que presenta li impossibiliten pal·liar aquesta situació. Necessita un acompanyament integral i continu, així com treballar la relació familiar (vinculada a l'educació del fill).						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DE L'APROFITAMENT (a emplenar per la formadora)						
Nom de la participant: Chloé						
Nombre de sessions a les quals ha assistit: 10 sessions						
Motiu de la baixa, si cal:						
	0	1	2	3	4	5
Ha demostrat interès en el seguiment del projecte						X
Ha participat activament						X
Ha realitzat un procés d'autoreflexió i autocrítica a mesura que avançava el projecte						X
Ha referit els continguts teòrics a la seva realitat personal						X
Ha estat tolerant a la crítica si aquesta ha estat constructiva					X	
Ha demostrat o verbalitzat de forma coherent i realista una motivació pel canvi en les seves percepcions, actituds i comportaments						X
Hi ha indicadors que signifiquin que ha modificat les seves competències maternals vinculars i que s'ha reforçat la relació amb el seu fill/la.						X
Identifica conseqüències negatives d'un comportament maternal anterior						X
Demostra interès per conèixer als seus fills i mantenir la relació amb ells/es						X
Sap quins són els interessos, gustos, desitjos, i activitats quotidianes que realitza el seu fill/a						X
Li interessa atendre les necessitats evolutives del seu fill/a						X
Vol conèixer les experiències i activitats quotidianes del seu fill						X
És capaç de tractar les emocions i els sentiments amb el seu fill/a					X	
Escriu i parla el català amb més facilitat i menys errors que a l'inici del projecte					X	
És capaç de demanar suport d'altres persones /familiars, professionals, etc.) per a la criança del seu fill/a.					X	
Coneix i és capaç d'utilitzar recursos socioeducatius vinculats a la maternitat i el seu fill/a						X
Té una bona relació amb la família extensa que té cura del seu fill/a					X	
És capaç d'explicar al seu fill que he estat empresonada					X	
Coneix les característiques del seu fill/a pel que fa a la seva orientació sexual, identitat de gènere, diversitat funcional...					X	
Aportacions: ha desenvolupat i exterioritzat la sensibilitat maternal, així com l'involucrament maternal. Ha trencat amb gran part de les pors i els prejudicis que tenia sobre el fet de ser mare i haver entrat a la presó, o el sentiment de culpa per haver "abandonat" al seu fill, etc. Des de què ho va fer, s'ha aprofitat al seu fill i al seu rol matern. Ha aconseguit treballar les pròpies emocions i els sentiments, així com fer-ho amb el seu fill. És important que segueixi treballant i reforçant la pròpia autoimatge per tal de continuar avançant.						
(0 = gens - 5= molt).						

AVALUACIÓ DE L'APROFITAMENT (a emplenar per la formadora)						
Nom de la participant: Eva						
Nombre de sessions a les quals ha assistit: 10 sessions						
Motiu de la baixa, si cal:						
	0	1	2	3	4	5
Ha demostrat interès en el seguiment del projecte						X
Ha participat activament						X
Ha realitzat un procés d'autoreflexió i autocrítica a mesura que avançava el projecte						X
Ha referit els continguts teòrics a la seva realitat personal						X
Ha estat tolerant a la crítica si aquesta ha estat constructiva						X
Ha demostrat o verbalitzat de forma coherent i realista una motivació pel canvi en les seves percepcions, actituds i comportaments						X
Hi ha indicadors que signifiquin que ha modificat les seves competències maternals vinculats i que s'ha reforçat la relació amb el seu fill/la.						X
Identifica conseqüències negatives d'un comportament maternal anterior						X
Demostra interès per conèixer als seus fills i mantenir la relació amb ells/es						X
Sap quins són els interessos, gustos, desitjos, i activitats quotidianes que realitza el seu fill/a						X
Li interessa atendre les necessitats evolutives del seu fill/a						X
Vol conèixer les experiències i activitats quotidianes del seu fill						X
És capaç de tractar les emocions i els sentiments amb el seu fill/a						X
Escriu i parla el català amb més facilitat i menys errors que a l'inici del projecte						X
És capaç de demanar suport d'altres persones /familiars, professionals, etc.) per a la criança del seu fill/a.					X	
Coneix i és capaç d'utilitzar recursos socioeducatius vinculats a la maternitat i el seu fill/a						X
Té una bona relació amb la família extensa que té cura del seu fill/a					X	
És capaç d'explicar al seu fill que he estat empresonada					X	
Coneix les característiques del seu fill/a pel que fa a la seva orientació sexual, identitat de gènere, diversitat funcional...						X
Aportacions: Ha aprofitat cada activitat, contingut i sessió del projecte. Ha compartit amb la resta les seves competències i les ha enfortit. Ha aconseguit trencar amb la barrera interna que no li permetia expressar a la seva filla que ha estat empresonada. És important que segueixi treballant aquest aspecte, fins al punt que no l'entorpeixi i li dificulti avançar personalment i amb la seva filla.						
(0 = gens - 5= molt).						

En darrer lloc, **s'avalua el projecte segons les participants** (Taula 31). La seva finalitat és donar relleu a la participació, incrementar l'autoestima i copsar quina és la percepció sobre l'eficàcia de la intervenció, per tal d'introduir les modificacions que calguin i adaptar-la de cara a pròximes edicions.

Taula 31

Qüestionari d'avaluació final del projecte segons les usuàries

AVALUACIÓ FINAL DEL PROJECTE SEGONS LES USUÀRIES (a emplenar per les participants)						
<i>Has participat activament en el Projecte Vincles.</i>						
<i>Ara demanem la teva opinió, sincera, reflexiva i crítica, sobre el seu desenvolupament per tal d'introduir millorar de cara a les pròximes i fer-les més profitoses.</i>						
<i>Aquesta enquesta és anònima.</i>						
<i>Agraïm el temps que dedicaràs a contestar aquest qüestionari.</i>						
CHLOÉ	0	1	2	3	4	5
El programa m'ha interessat						X
He après conceptes útils per a la meua vida i el meu rol matern						X
El projecte m'ha resultat de fàcil comprensió						X
Les professionals han explicat el projecte de forma entenedora						X
Les professionals m'han fet sentir còmode i valorada en el grup						X
La durada del projecte ha estat l'adequada					X	
M'he sentit bé amb el grup que s'ha format						X
He modificat la meua actitud vers els fills i la família extensa					X	

Tinc més eines per vincular-me amb el meu fill/a i per relacionar-me amb la família extensa							X
<u>El més positiu d'haver participat en aquest projecte ha sigut:</u> he millorat com a mare i persona. Apropar-me a les meves companyes i, sobre tot, al meu fill. Estic deixant anar les pors i els prejudicis sobre mi mateixa. He après la importància del vincle, de cuidar les relacions amb els nostres fills i persones properes. Crec que el meu fill nota que estic més disposada a escoltar-li, més còmode al passar estones amb ell... noto que ell està millor perquè ja no s'enfada com abans, ni tampoc em crida enfadat com ho feia i hem après els dos a comunicar-nos i relacionar-nos d'una altra manera. <u>No m'ha agradat gens:</u> m'hagués agradat fer més sessions. Hem tractat molts temes interessants i crec que podrien haver donat més de si. <u>Observacions i suggeriments:</u> agraeixo que el projecte s'ha destinat a nosaltres que som dones que hem estat a presó i que no podem veure als nostres fills. Aquesta situació és molt complexa i no tenim espais on expressar-nos i millorar com a mares que porten molt temps lluny dels seus fills. Crec que aquest pot ser un projecte que ajudi a totes aquelles dones que han passat temps lluny dels seus fills a retrobar-se, a conèixer-se i a establir un vincle bo. M'agradaria participar com a invitada quan aquest projecte es torni a fer amb altres mares							
(0 = gens - 5= molt).							

AVALUACIÓ FINAL DEL PROJECTE SEGONS LES USUÀRIES (a emplenar per les participants)

*Has participat activament en el Projecte Vincles.
Ara demanem la teva opinió, sincera, reflexiva i crítica, sobre el seu desenvolupament per tal d'introduir millorar de cara a les pròximes i fer-les més profitoses.
Aquesta enquesta és anònima.
Agraïm el temps que dedicaràs a contestar aquest qüestionari.*

EVA	0	1	2	3	4	5
El programa m'ha interessat						X
He après conceptes útils per a la meua vida i el meu rol matern						X
El projecte m'ha resultat de fàcil comprensió						X
Les professionals han explicat el projecte de forma entenedora						X
Les professionals m'han fet sentir còmode i valorada en el grup						X
La durada del projecte ha estat l'adequada					X	
M'he sentit bé amb el grup que s'ha format						X
He modificat la meua actitud vers els fills i la família extensa						X
Tinc més eines per vincular-me amb el meu fill/a i per relacionar-me amb la família extensa						X
<u>El més positiu d'haver participat en aquest projecte ha sigut:</u> reconciliar-me amb mi mateixa i apropar-me a la meua filla. He après moltes coses que no sabia sobre mi i sobre la meua filla. Sobre la relació que tinc amb ella i com això influirà en la seva personalitat el dia de demà. Vull ser una bona persona i una millor mare i aquest projecte m'ha impulsat cap a aquesta dinàmica. <u>No m'ha agradat gens:</u> crec que podria haver durat més temps i que podria haver donat molt més de si, ja que sempre volíem saber més d'alguns temes. Però bueno, sé que podem buscar informació nosaltres mateixes, o consultar a les professionals del pis. <u>Observacions i suggeriments:</u> Carla ha tingut en compte l'aportació que vaig fer i estem en procés de compartir els nostres contes amb mares que estan a la presó. M'alegra saber que la meua participació en el projecte no només m'ajuda a mi i a la meua família, sinó també a altres dones que passen pel mateix i se senten soles i incompreses.						

AVALUACIÓ FINAL DEL PROJECTE SEGONS LES USUÀRIES (a emplenar per les participants)

*Has participat activament en el Projecte Vincles.
Ara demanem la teva opinió, sincera, reflexiva i crítica, sobre el seu desenvolupament per tal d'introduir millorar de cara a les pròximes i fer-les més profitoses.
Aquesta enquesta és anònima.
Agraïm el temps que dedicaràs a contestar aquest qüestionari.*

	0	1	2	3	4	5
El programa m'ha interessat						X
He après conceptes útils per a la meua vida i el meu rol matern						X
El projecte m'ha resultat de fàcil comprensió						X
Les professionals han explicat el projecte de forma entenedora						X
Les professionals m'han fet sentir còmode i valorada en el grup						X
La durada del projecte ha estat l'adequada					X	
M'he sentit bé amb el grup que s'ha format						X
He modificat la meua actitud vers els fills i la família extensa					X	

Tinc més eines per vincular-me amb el meu fill/a i per relacionar-me amb la família extensa							X
<u>El més positiu d'haver participat en aquest projecte ha sigut:</u> he millorat la relació amb el meu fill. Vaig deixar-ho quan era més petit i no sabia moltes coses d'ell... ara sé quines coses li agraden, què fa al cole, quins són els seus amics...també sé altres coses mèdiques i personals que necessita.							
<u>No m'ha agradat gens:</u> m'ha acabat agradant tot. Carla em va donar alternatives per fer altres coses a la llibreta viatgera en línia que no fossin escriure, i vaig dibuixar algunes coses que tenien que veure amb els temes que tractàvem o coses en les que jo pensava. També hi ha hagut molta flexibilitat i he pogut adaptar-me sense problemes a les activitats i he creat un conte							
<u>Observacions i suggeriments:</u>							

AVALUACIÓ FINAL DEL PROJECTE SEGONS LES USUÀRIES (a emplenar per les participants)

*Has participat activament en el Projecte Vincles.
Ara demanem la teva opinió, sincera, reflexiva i crítica, sobre el seu desenvolupament per tal d'introduir millorar de cara a les pròximes i fer-les més profitoses.
Aquesta enquesta és anònima.
Agraïm el temps que dedicaràs a contestar aquest qüestionari.*

GEMMA	0	1	2	3	4	5
El programa m'ha interessat						X
He après conceptes útils per a la meua vida i el meu rol matern						X
El projecte m'ha resultat de fàcil comprensió						X
Les professionals han explicat el projecte de forma entenedora						X
Les professionals m'han fet sentir còmode i valorada en el grup						X
La durada del projecte ha estat l'adequada						X
M'he sentit bé amb el grup que s'ha format						X
He modificat la meua actitud vers els fills i la família extensa						X
Tinc més eines per vincular-me amb el meu fill/a i per relacionar-me amb la família extensa						X
<u>El més positiu d'haver participat en aquest projecte ha sigut:</u> que ara tinc més coneixements i habilitats per educar al meu fill i mantenir una bona relació amb ell. També he pogut conèixer altres experiències i recursos per enfrontar-me a la maternitat quan vagi a viure amb el meu fill.						
<u>No m'ha agradat gens:</u> no hi ha cap aspecte que m'hagi desagradat.						
<u>Observacions i suggeriments:</u> com vam parlar crearé un nou bloc per compartir coneixements amb altres mares. M'agradaria saber si puc contar amb el teu suport si necessito qualsevol ajut tècnic.						

12.8.2. Cronograma Avaluatiu.

El cronograma global (Figura 6) presenta, de forma visual i sintetitzada, la distribució de les avaluacions que es duen a terme durant el projecte.

Figura 8

Cronograma Avaluatiu del projecte

Font: elaboració pròpia

A la taula 32 es detalla el cronograma avaluatiu que correspon a cadascuna de les avaluacions.

Taula 32
Cronograma Avaluatiu del Projecte Vincles

AVALUACIÓ INICIAL																							
TEMPORALITZACIÓ	MESOS	NOVEMBRE 2020				DESEMBRE 2020				GENER 2021				FEBRER 2021				MARÇ 2021				MESOS	TEMPORALITZACIÓ
	SETMANES	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	SETMANES	
TASQUES																						RESPONSABLES	
Tasques principals: Planificació del pla d'avaluació i posada en marxa de l'Avaluació diagnòstica																							Conjunt de persones responsables de portar a terme l'avaluació: dissenyadora i avaluadora del projecte; coordinadora i educadora social de la Unitat Dependent; participants en el projecte; educador social tècnic especialitzat en disseny de projectes comunitaris de l'Ajuntament de Vitòria; psicòloga especialitzada en psicologia evolutiva.
Planificació i disseny de l'avaluació																							Dissenyadora i avaluadora del projecte
Realització entrevista amb la psicòloga especialitzada en psicologia evolutiva i recollida d'informació																							Dissenyadora i avaluadora del projecte
Realització de l'anàlisi documental (documents municipals i documents institucionals) per avaluar el context institucional de la Unitat de referència																							Dissenyadora i avaluadora del projecte
Reunió i grup de discussió amb la coordinació i l'equip interdisciplinari de la Unitat Àgora																							Dissenyadora i avaluadora del projecte
Realització qüestionari (doble columna) a la coordinadora de la Unitat i a la psicòloga especialitzada																							Dissenyadora i avaluadora del projecte
Buidatge i anàlisi de dades																							Dissenyadora i avaluadora del projecte
Realització de l'observació amb fitxa de registre a les participants del projecte																							Dissenyadora i avaluadora del projecte
Realització del grup de discussió (amb el suport de les notes de camp) amb les participants en el projecte i la coordinadora de la Unitat Dependent.																							Dissenyadora i avaluadora del projecte i Coordinadora de la Unitat dependent
Realització de l'inventari de recursos																							Dissenyadora i avaluadora del projecte

Realització del qüestionari per part de l'expert extern, educador social tècnic de projectes comunitaris en l'Ajuntament de Vitòria																				Educador social tècnic especialitzat en disseny de projectes comunitaris de l'Ajuntament de Vitòria (avaluació externa)
Introducció de millores en el projecte																				Dissenyadora i avaluadora del projecte (avaluació interna)
Reunió informativa amb la coordinació i l'equip interdisciplinari de la Unitat Dependent per tal de començar a executar el projecte																				Dissenyadora i avaluadora del projecte
Realització del qüestionari inicial per part de les participants per corroborar la seva adequació a les seves característiques, interessos i necessitats																				Participants en el projecte (autoavaluació)
Anàlisi de dades i resultats																				Dissenyadora i avaluadora del projecte
Redacció de l'informe																				Dissenyadora i avaluadora del projecte

AVALUACIÓ CONTÍNUA

TEMPORALITZACIÓ	MESOS	MARÇ 2021				ABRIL 2021				MESOS	TEMPORALITZACIÓ
	SETMANES	1	2	3	4	1	2	3	4	SETMANES	
TASQUES										RESPONSABLES	
Tasques principals: Avaluació formativa										Conjunt de persones responsables de portar a terme l'avaluació: dissenyadora i avaluadora del projecte i participants en el projecte.	
Realització de l'observació participant, registrada a través d'un qüestionari amb la finalitat de realitzar un seguiment continu de les participants i del projecte										Dissenyadora i avaluadora del projecte	
Realització del debat grupal amb les participants										Dissenyadora i avaluadora del projecte	
Realització prova competencial: “purocuento”										Dissenyadora i avaluadora del projecte i participants del projecte (coavaluació)	
Realització del grup de discussió amb les participants										Dissenyadora i avaluadora del projecte i participants del projecte	
Realització d'un qüestionari per part de les participants per conèixer els seus aprenentatges parcials, actituds i expectatives parcials vers el projecte.										Participants del projecte (autoavaluació)	

Realització d'un qüestionari per valorar el projecte									Dissenyadora i avaluadora del projecte
Buidatge, anàlisi de dades i resultats									Dissenyadora i avaluadora del projecte
Redacció de l'informe									Dissenyadora i avaluadora del projecte

AVALUACIÓ FINAL

TEMPORALITZACIÓ	MESOS	ABRIL 2021				MESOS	TEMPORALITZACIÓ
	SETMANES	1	2	3	4	SETMANES	
TASQUES						RESPONSABLES	
Tasques principals: Avaluació sumativa						Conjunt de persones responsables de portar a terme l'avaluació: dissenyadora i avaluadora del projecte; coordinadora i educadora social de la Unitat Dependent i participants en el projecte.	
Realització de la prova competencial: presentació dels contes						Dissenyadora i avaluadora del projecte i coordinadora de la Unitat Dependent	
Realització grup de discussió amb les participants						Dissenyadora i avaluadora del projecte i participants del projecte (coavaluació)	
Realització de qüestionari, per part de les participants, per determinar la vàlua del projecte						Participants del projecte	
Realització del qüestionari final per avaluar els resultats positius previstos (consecució dels objectius) i no previstos de cada participant						Dissenyadora i avaluadora del projecte	
Realització d'un qüestionari per avaluar l'eficàcia i l'eficiència del projecte						Dissenyadora i avaluadora del projecte	
Buidatge, anàlisi de dades i resultats						Dissenyadora i avaluadora del projecte	
Redacció de l'informe						Dissenyadora i avaluadora del projecte	

12.9. Apèndix 9: GLOSSARI

GLOSSARI

PROGRAMA DE TRACTAMENT

Conjunt d'activitats, que abasten diferents àrees (personal, social, familiar, formatiu, etc.), dirigides a la consecució de la reeducació i la reinserció social de les persones penades.

REHABILITACIÓ

Procés integral executat de forma multidisciplinària que té en compte factors personals, familiars, socials i laborals de la persona interna. Ofereix programes motivacionals, de tractament, de treball social i educatius.

TRACTAMENT PENITENCIARI

Definició. Conjunt d'activitats dirigides a aconseguir la reeducació i la reinserció social. (art.59.1.LOGP) / Finalitat. Fer de la persona interna una persona amb intenció de viure respectant la llei (art.59.2.LOGP)

UNITAT DEPENDENT

Habitatges ordinaris de l'entorn comunitari dirigit a persones en tercer grau penitenciari amb la finalitat d'iniciar un projecte d'inserció fora del CP.

3º GRAU DE TRACTAMENT

Persones penades amb bona evolució personal manifestada per la seva conducta. Permet dipositar major grau de confiança i responsabilitat (règim de vida obert)

AFECCIÓ SEGURA

Afecció sana que es dona una vegada la nena sent la incondicionalitat per part de les seves progenitores i té la certesa de que aquests no li abandonaran i tindran cura d'ella.

CALIDESA EMOCIONAL

Capacitat maternal per demostrar de forma conscient expressions d'afecte i bons tractes cap al nen o la nena.

COMPETÈNCIES MATERNALS VINCULARS

Coneixements, habilitats i actituds maternals que permeten l'establiment i el manteniment del vincle afectiu amb el fill o filla.

INVOLUCRAMENT MATERNAL

Capacitat maternal per mantenir-se interessada, atenta i connectada amb les experiències i activitats quotidianes del nen o la nena, participant activament en el seu desenvolupament.

MENTALITZACIÓ

Habilitat afectiva i cognitiva d'interpretar el comportament dels fills/es, mitjançant l'atribució d'estats mentals (creences, actituds i desigs).

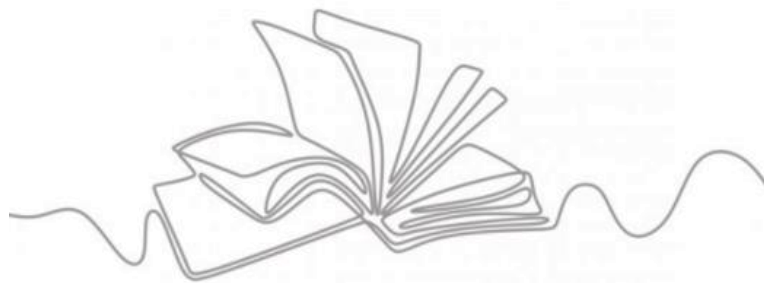
SENSIBILITAT MATERNAL

Capacitat maternal per llegir els senyals comunicatius dels fills/es, saber interpretar-les i oferir una resposta maternal apropiada i contingent.

VINCLE AFECTIU MATERNOFILIAL

Unió entre filla i mare. Es construeix a partir de les experiències d'afecció que la menor experimenta: estímuls i relacions entre ell i la mare, que li produeixen seguretat, etc.

ANNEXOS

13. ANNEXOS

SUMARI

13.1.	Annex 1: Perfil de la mare empresonada a Catalunya	182
13.2.	Annex 2: Característiques adequades vs. Característiques inadequades per a un vincle maternofilial positiu i segur	183
13.3.	Annex 3: Fases generals del procés de planificació del projecte	184
13.4.	Annex 4: Criteris de referència del disseny del projecte	185
13.5.	Annex 5: Guia d'Autocompliment	186

ÍNDEX DE FIGURES

Figura 1.	Perfil de la mare empresonada a Catalunya	182
Figura 2.	Característiques adequades vs. Característiques inadequades per a un vincle maternofilial positiu	183
Figura 3.	Fases generals del procés de planificació del projecte	184

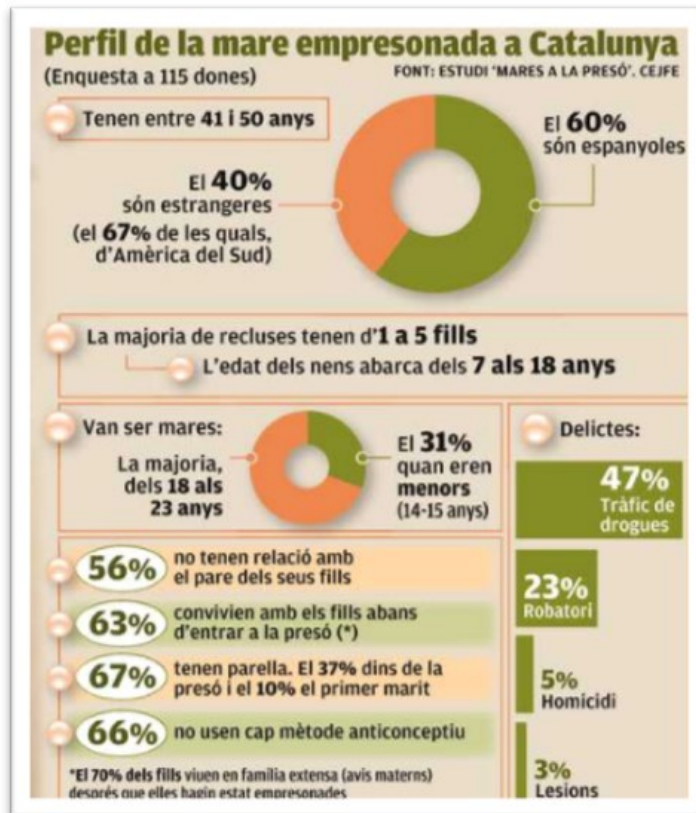
ÍNDEX DE TAULES

Taula 1.	Criteris de referència per a la constatació dels resultats del projecte	185
Taula 2.	Qüestionari d'autoavaluació	186

13.1. Annex 1: Perfil de la mare empresonada a Catalunya.

Figura 1

Perfil de la mare empresonada a Catalunya

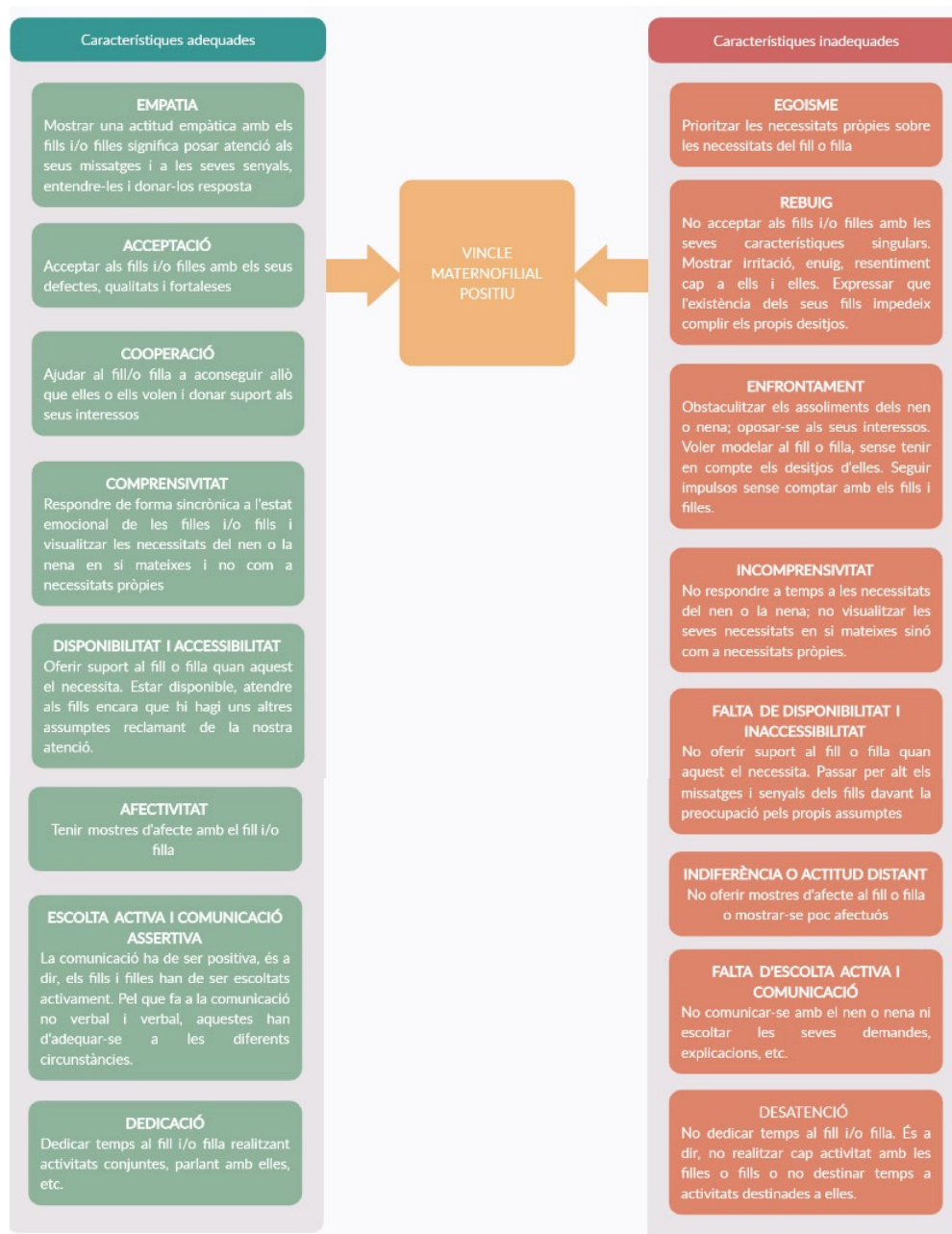

Font: Estudi "Mares a la presó". CEJFE (2019)

13.2. Annex 2: Característiques adequades vs. Característiques inadequades per a un vincle maternofilial positiu

Figura 2

Característiques adequades vs. Característiques inadequades per a un vincle maternofilial positiu

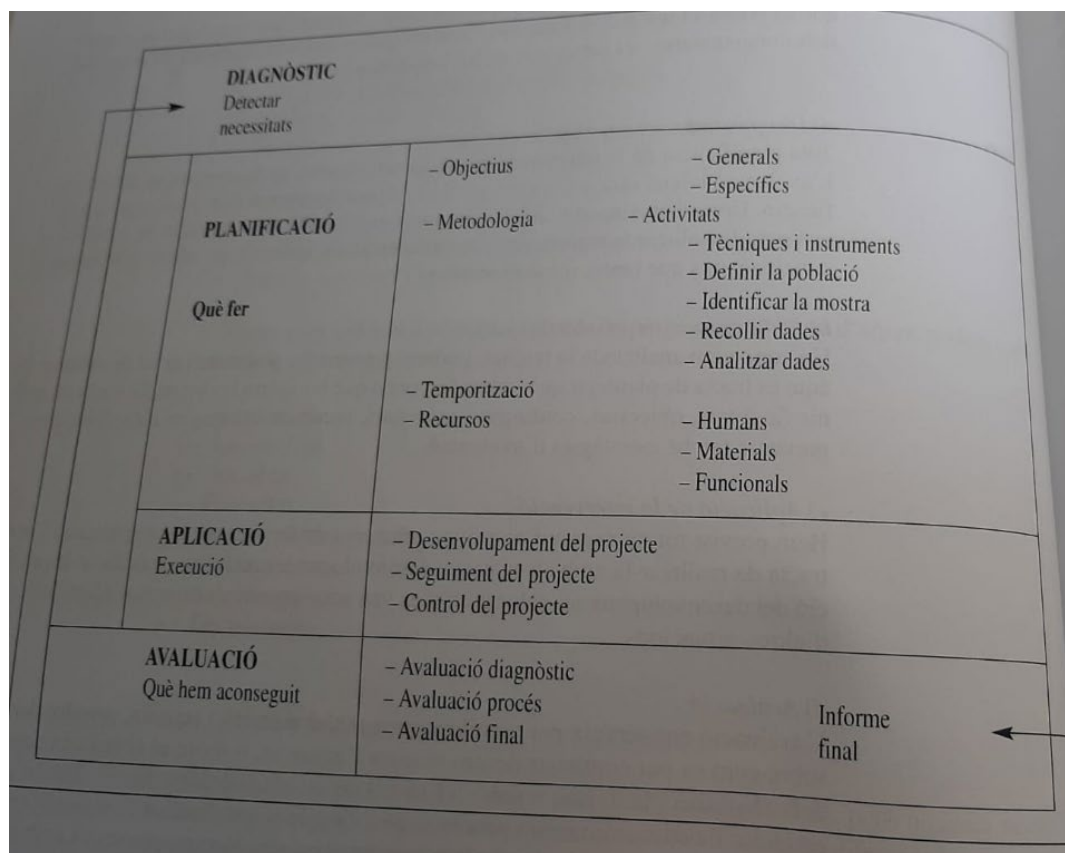

Nota. Guía de buenas prácticas en parentalidad positiva: recurso para apoyar la práctica profesional con familias (p. 98), per M. J, Rodrigo, 2015, FEMP. En domini públic.

13.3. Annex 3: Fases Generals del Procés de Planificació del Projecte.

Figura 3

Fases Generals del Procés de Planificació del Projecte

Nota. De les pràctiques d'educació social. *Eines per al seu desenvolupament* (p. 87), per M, Jariot; R, Merino i J, Sala, 2004, Servei de Publicacions Universitat Autònoma de Barcelona. En domini públic.

13.4. Annex 4: Criteris de Referència del Disseny del Projecte.

A la taula 1 s'identifiquen i defineixen els criteris de referència que constaten els resultats del disseny del projecte.

Taula 1

Criteris de referència per a la constatació dels resultats del projecte

Criteris de referència	Implicacions
Aplicabilitat	Grau de possibilitat de posada en pràctica dels objectius proposats
Suficiència	Grau amb què el projecte satisfà les necessitats detectades
Eficàcia	Nivell d'assoliment dels objectius establerts
Eficiència	Grau d'implicació de recursos humans, materials i funcionals
Comprensivitat	Grau d'optimització assolit
Efectivitat	Grau d'aplicació dels aprenentatges a la realitat materna
Rellevància	Grau d'importància del projecte per a cobrir les necessitats individuals i socials
Satisfactorietat	Grau de valia del projecte de cara a la satisfacció dels interessos, etc. de les participants
Validesa	Grau de valia del projecte de cara a la satisfacció de les necessitats detectades inicialment
Innovació	Nivell d'introducció d'un sistema d'elements nous de caràcter tècnic i/o metodològic que aporten alguna millora, ja sigui en el servei que dona el projecte com en la gestió de mateix
Impacte	Grau d'efecte o canvi sostingut i observable en el temps que provoca el projecte socioeducatiu (des del punt de vista psicològic, econòmic, d'actituds, de finalitat, ètic...) en relació a la finalitat que es persegueix amb la intervenció
Transferibilitat	Nivell de possibilitat de traslladar o replicar el projecte a altres contextos diferents

Nota. Evaluación de programas (p. 11), per Tejada, J, 2004, recuperat de https://www.dipujaen.es/export/sites/default/galerias/galeriaDescargas/diputacion/dipujaen/formacion/centro-documental/Evaluacxn_programas_de_formacxn.pdf. En domini públic.

13.5. Annex 5: Guia d'Autocompliment.

Universitat Autònoma de Barcelona

LLIURAMENT DEL TREBALL DE FI DE GRAU LLISTA DE COMPROVACIÓ Grau en Educació Social

NOM I COGNOMS DE L'ESTUDIANT: Carla Hernández Gutiérrez

TÍTOL DEL TFG: Projecte Vincles: Disseny i Implementació d'una Intervenció Socioeducativa en l'Àmbit de l'Execució Penal i la Maternitat

NOM I COGNOMS DEL TUTOR: Alejandro Diaz Fuentes

A continuació apareixen una sèrie d'aspectes que han estat revisats abans de fer efectiu el lliurament del TFG. S'han verificat cadascun dels aspectes que conté la llista i llur presència en el treball. En el cas dels aspectes que han estat marcats amb un NO, s'ha emprat l'apartat final d'observacions per justificar el perquè no està contemplat o present.

Taula 2
Qüestionari d'Autoavaluació

	SI	NO
ASPECTES GENERALS		
1. Heu fet una lectura atenta del treball a fi de trobar errades abans del seu lliurament?	X	
2. Els títols i subtítols del treball estan clarament identificats?	X	
3. Heu revisat les faltes d'ortografia?	X	
4. Pel que fa a l'estil, el text és uniforme pel que fa a marges, paginació, mida de la lletra, etc.?	X	
5. Pel que fa a contingut, hi ha una relació harmònica entre els diferents apartats del treball?	X	
6. El TFG està redactat en català?	X	
7. El TFG respon a una de les tipologies possibles (opció professionalitzadora o opció de recerca)?	X	
8. El format del TFG es correspon amb una de les dues formes possibles (memòria o article de recerca)?	X	
9. El TFG té l'extensió en caràcters ajustada al format escollit (format memòria o format article científic)?		X
10. El TFG conté un resum en català, castellà i anglès?	X	
11. El treball està degudament paginat?	X	
12. Hi ha cites bibliogràfiques incloses en el text?	X	
13. Hi ha referències bibliogràfiques al final del treball?	X	
14. Les cites i les referències bibliogràfiques segueixen la normativa APA?	X	
15. Totes les cites estan presents a les referències bibliogràfiques?	X	
16. Totes les referències bibliogràfiques han estat citades al text?	X	
17. S'ha fet un lliurament del TFG a l'aula Moodle en format PDF?	X	
18. El TFG ha estat realitzat individualment?	X	
19. El TFG conté una explicació de les competències que s'han activat en l'elaboració del treball?	X	
20. Les competències explicitades són les del grau d'Educació Social?	X	
21. S'han realitzat un mínim de tres tutories distribuïdes en tres moments diferents: inici, durant, final?	X	
22. En cas que el TFG s'hagi contextualitzat en el mateix centre o institució on s'han realitzat les pràctiques, la intervenció que recull és diferent de la que recull l'informe de pràctiques?		

ASPECTES ESPECÍFICS EN CAS D'HAVER OPTAT PEL FORMAT MEMÒRIA		
23. L'extensió del TFG s'aproxima als 70.000 caràcters, espais inclosos (queden exclosos la bibliografia i els annexos)		X
24. La portada inclou: nom de l'autor/a, títol del TFG, data i període de lliurament i defensa, grau, nom i departament del tutor?	X	
25. Hi ha un índex amb els apartats i el número de pàgines del TFG?	X	
ASPECTES ESPECÍFICS EN CAS D'HAVER OPTAT PEL FORMAT ARTICLE CIENTÍFIC		
26. L'article és inèdit?		
27. L'extensió de l'article s'aproxima als 30.000 caràcters espais inclosos (queden exclosos els annexos, el resum i les paraules clau)		
28. Hi ha un resum d'aproximadament 250 caràcters espais inclosos, en català, castellà i anglès?		
29. Hi ha una llista d'entre 5 u 8 paraules clau en català, castellà i anglès?		
30. Hi consten les següents dades a l'inici de l'article (abans del resum i després del títol): nom i cognoms, adreça posta, telèfon i adreça electrònica?		
31. L'article segueix l'estructura IMRD?		

OBSERVACIONS
En relació als aspectes 9 i 23, que responen a l'extensió del TFG, vull afegir que hi ha hagut un autèntic esforç per ajustar-me al màxim als requisits que fan referència als caràcters i al número màxim de pàgines requerides. Tanmateix, l'extensió s'ha hagut de posar en balança amb altres elements, com per exemple l'argumentada resposta als objectius, amb el propòsit d'assolir un treball que es considerés de qualitat. S'ha dut a terme una tasca de síntesi al llarg del treball, ja que la quantitat de dades recollides en la detecció de necessitats, així com la informació vinculada al disseny del projecte, han sigut molt elevades. Tot i no haver aconseguit respectar, finalment, els 70.000 caràcters, estic convençuda que tot el que s'exposa és necessari per a la bona comprensió del projecte dissenyat i implementat: tant en l'exploració teòrica, com pel degut procés, i els resultats plasmats.